

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Кваліфікаційна наукова праця
На правах рукопису

ГОЛЬЦЕВА МАРІЯ ІГОРІВНА

УДК 811.111:808.5]:[81'42:341.7]

**ДИСЕРТАЦІЯ
АНГЛОМОВНИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ДИСКУРС РАДИ БЕЗПЕКИ ООН :
СТРУКТУРА І ПРАГМАТИКА**

Спеціальність 035 Філологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ М.І.Гольцева

Науковий керівник – **Колесник Олександр Сергійович**,
доктор філологічних наук, професор

Київ – 2023

АНОТАЦІЯ

Гольцева М.І. Англомовний дипломатичний дискурс Ради Безпеки ООН: структура і прагматика. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія. Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2023.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню англомовного дипломатичного дискурсу Ради Безпеки ООН : структури і прагматики.

Актуальність роботи визначено застосуванням міждисциплінарного підходу до аналізу явищ мови та мовлення, зокрема, систематизацією та поглибленням знань про англомовний дипломатичний дискурс, його вплив на простір міжнародних взаємодій, насамперед під час військових конфліктів, військових вторгнень, пандемій, природних катаклізмів тощо. Актуальними є спостереження та інтерпретації випадків порушень структури дипломатичної промови, специфічної прагматики за умов брехні та сварки.

Мета дослідження полягає у виявленні структурних та прагматичних властивостей дипломатичного дискурсу на прикладі сучасних англомовних виступів на засіданнях Ради Безпеки ООН з охопленням хронологічного зрізу кінця ХХ - першої чверті ХХІ ст.

База дослідження. Матеріалом дослідження слугували скрипти засідань Ради Безпеки ООН. Загальна вибірка складає 980 засідань-скриптів РБ ООН за 1994 рік (162 засідання-скрипти), 2004 рік (216 засідань-скриптів), 2014 (262 засідання-скрипти), 2020 (49 засідань-скриптів), 2022 (291 засідання-скрипти) із яких 59 є закритими засіданнями-скриптами, а 12 дублюються. Загальний обсяг вибірки за 4 роки становить 892 промови за 1994 р., 1368 промови за 2004 р., 2476 промов за 2014 р., 620 промов за 2020 р. та 4020 промов за 2022 рр. У частині промов присутня омана: 272 промови за 1994 р. (30.49% від загальної кількості промов за 1994 р.), 516 промов за 2004 р. (37.70% від загальної кількості за 2004 р.), 882 за 2014 р.

(35.60% від загальної кількості за 2014 р.), 289 за 2020 р. (46.61% від загальної кількості за 2020 р.), 1993 за 2022 р. (49.55% від загальної кількості за 2022 р.); частина промов має квазі-конфліктні взаємодії: 71 промова за 1994 р. (7.96% від загальної кількості промов за 1994 р.), 105 промов за 2004 р. (7.68% від загальної кількості за 2004 р.), 138 за 2014 р. (5.57% від загальної кількості за 2014 р.), 93 за 2020 р. (15% від загальної кількості за 2020 р.), 582 за 2022 р. (14.49% від загальної кількості за 2022 р.). Всього 9376 промов, з яких 3251 власне промови і 6125 промови-реакції (7002 промов англійською та 2374 у перекладі).

Наукова новизна цієї праці полягає у тому, що це *перше* дослідження структурних і прагматичних властивостей сучасних англомовних промов у комунікативній ситуації засідань Ради Безпеки ООН. *Новим* є застосування інтегративних універсологічно орієнтованих інтерпретативних процедур, а також використання теорії релевантності для вивчення структурно-прагматичної специфіки таких промов. *Вперше* реконструйовано підґрунтя неефективності інституційного дипломатичного дискурсу; *вперше* досліджено використання комплексів мовних та мовленнєвих засобів введення в оману.

Теоретичне значення виконаного дослідження полягає в певному внеску до сучасних дискурсологічних студій, що сприяє глибшому розумінню кореляції між структурою, прагматичним наповненням, релевантністю дібраних мовно-мовленнєвих одиниць для забезпечення успішності дипломатичного виступу. Значущим є виявлення і обґрунтування тенденцій збільшення неефективних дипломатичних перемовин з огляду на реалізацію специфічних суб'єктивних інтенцій суб'єктів відповідних комунікативних взаємодій.

Практичне значення дослідження. Результати цієї наукової праці можуть бути використані в першу чергу при вивченні курсів «Теоретична граматики» (розділ «Прагматика», «Дискурс»), «Основи дискурс-аналізу», на практичних та лекційних заняттях майбутніх філологів, перекладачів, журналістів, дипломатів.

У *Вступі* дисертаційного дослідження наголошено на фундаментальних складових роботи : новизні, застосованих методах, поставлених завданнях теоретичному та практичному значенні дослідження, його апробації тощо. У

розділах дослідження поетапно продемонстровано лінгвоуніверсологічний підхід до англомовного дипломатичного дискурсу, його зв'язок з іншими інституційними дискурсами, місце дипломатичної промови серед різноманіття інших дипломатичних жанрів, особливості композиції та структури дипломатичної промови, особливо під час таких порушень як введення в оману присутніх та квазі-конфліктних ситуацій.

Перший розділ присвячено теоретичним засадам дослідження. У *другому розділі* увагу сконцентровано на лінгвопрагматичному ракурсі англомовного дипломатичного виступу. У *третьому розділі* увага зосереджена на структурних властивостях сучасних англомовних виступах дипломатичного дискурсу Ради Безпеки ООН.

Отримані результати вибірки англомовних дипломатичних скриптів із засідань Ради Безпеки ООН за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 роки (всього 909 засідань) дозволили прийти до висновків, що підтверджують гіпотезу і практичне значення проведеного дослідження.

Питання досліджень структури і прагматики англомовних дипломатичних промов Ради Безпеки ООН є одним із актуальних аспектів сучасної лінгвістики, яка зосереджує увагу на впливі лінгвальних та позалінгвальних чинників, які впливають на хід прийняття резолюцій та міжнародного втручання у вирішення конфліктних ситуацій, війн, проблем голоду, міграції тощо.

У нашому дослідженні акцентується компетитивний характер дипломатичній комунікації між представниками таких альянсів : 1) ОДКБ, ШОС; 2) НАТО, ЄС; 3) Ліги арабських держав. 48 (29.7% від загальної кількості засідань за 1994 р.) засідань за 1994 р., 72 (33.3% від загальної кількості засідань за 2004 р.) засідання за 2004 р., 92 (35.1% від загальної кількості засідань за 2014 р.) засідання за 2014 р. засідання, 48(98% від загальної кількості засідань за 2020 р.) засідань за 2020 р., 99 (34% від загальної кількості за 2022 р.)засідань за 2022 р. військово-економічних конфліктів, які розглядаються на засіданнях Ради Безпеки ООН, стосується країн, які входять до Ліги арабських держав. Під час цих змагальних взаємодій суб'єкти дискурсу вдаються до маніпуляцій, намагаються використовувати неправдиву

інформацію та ввести опонента в оману або спровокувати квазі-конфліктну міжособистісну комунікацію. Простір дипломатичного дискурсу ми розглядаємо як оперативний простір смислотворення, у якому вихідні значення трансформуються у ситуативні смисли під впливом низки прагматичних стимулів. Тобто, дискурсивне смислотворення постає як плинний ноємогенез, детермінований низкою глибинних ірраціональних аксіом та вторинних міфів, що становлять основу національних ідеологій.

Зазначений ірраціональний детермінізм прагматики дипломатичних промов встановлений у річищі лінгвоуніверсологічної методології, що визнає інхоативну ірраціональність категоризації та номінації, принцип множинності та єдності протилежностей, закон повторення, закон циклічності, закон свободи вибору тощо. Використана дослідницька методологія є міждисциплінарним синтезом, що орієнтується на встановлення відповідностей проаналізованих мовно-дискурсивних явищ універсальним моделям системного поступу. До цих моделей належать: 1) закон полярності, 2) закон повторення, 3) закон збереження із інкорпоруванням попереднього досвіду, 4) закон циклічності, 5) закон свободи вибору, 6) закон ієрархічності та синергетичності, 7) закон доцільності поступу.

Компетитивна комунікація між представниками різних альянсів відображає ієрархічність їхніх стосунків, що здійснює безпосередній вплив на прийняття рішень, застосування права вето тощо. Статусна диференціація суб'єктів дипломатичної комунікації визначається низхідним та висхідним векторами, при чому комунікативні взаємодії поділяються на одноосібно-колективні адресат/адресантів, інтеракції колективів та індивідів, взаємодії колективів і організацій. Взаємодія учасників дипломатичної комунікації може бути конфліктною або квазі-конфліктною, особливо у разі переслідування виключно власних інтенцій, маніпуляцій, порушення протоколу як порушення правил міжнародної ввічливості, порушення статуту ООН, порушення етикету пов'язане із недотриманням правил зовнішніх проявів ставлення до оточуючих, бажання зірвати засідання, спроба дискредитації опонента, викриття брехні/звинувачення у брехні.

Комплекси реконструйованих прагматичних інтенцій, а також композиційні характеристики промов визначаються відповідно до універсальних закономірностей функціонування відкритих систем. Залежно від мети мовця або його впливу на адресата, прагматичні інтенції поєднуються в різному співвідношенні та ідентифікуються як: директивні інтенції від 17.4% (2014, 2022 рр.) й до 19.3% (1994, 2022 рр.), комісивні інтенції - від 14.5% (2004 р.) й до 16.5% (1994, 2020 рр.), експресивні інтенції - від 12.8% (2022 р.) й до 17 % (2014 р.), декларативні інтенції - від 11.9% (1994 р.) й до 17.1% (2004 р.), референційні інтенції - 14.7% (2014 р.) й до 17.4%(1994 р.), когнітивні інтенції - від 17.9% (2004 р.) й до 24.3% (2022 р.).

Дипломатичний дискурс включає в себе низку дискурсивних жанрів, такі як дипломатичні ноти, листування, заяви, промови тощо. Ми зосередили увагу на базовому жанрі дипломатичної комунікації – промові. Дипломатичні промови використовуються для обговорення широкого кола питань, від безпеки та миру до економіки та культури. Найпоширенішою темою з дотичними підтемами є все, що стосується питань безпеки (909 засідань, які складають 100% засідань), найменш поширеною - питання мігрантів (108 засідань, які складають 12%). Загальне тематичне наповнення дипломатичних промов корелює з концептуальним. Нами було виявлено наступні темо-генні концепти, що становлять концептуальний простір аналізованих дипломатичних промов. Вказаний простір розглядається як поле. До його ядра входять : БЕЗПЕКА/НЕБЕЗПЕКА, СВІТ, БРЕХНЯ, МИР, СВОБОДА, ЖИТТЯ, ПОВАГА, ІСТИНА, АВТОРИТЕТ, ПЕРЕГОВОРИ, ВЕТО, ДИПЛОМАТ, ВЛАДА, КРАЇНА; ближню периферію становлять : ЗАГРОЗА, КОНФЛІКТ, ЖЕРТВА, ДРУГ, ВОРОГ, ДЕМОКРАТІЯ, ЗБРОЯ, СМЕРТЬ, ВІЙНА, РОДИНА, ЖІНКА/МАТИ, ЧОЛОВІК/БАТЬКО, РОДИНА, ДІТИ; дальню периферію складають : БІЖЕНЦІ, МІГРАНТИ, ЛИХО, ГОЛОД. Таким чином, мова йде про інформаційну та композиційну структуру дипломатичної промови.

Композиційні (структурні) властивості дипломатичної промови визначають наше розуміння його як динамічного «прототипового» дискурсивного конструкту, реалізованому у просторі дипломатичних взаємодій. У дослідженні виділено такі

етапи його структуризації та реалізації : 1) етап формулювання прагматичних інтенцій, конструювання майбутньої промови, з подальшим стилістичним оформленням, підбором аргументів та фактів, 2) етап вербального виголошення промови, 3) етап обміну мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови, 4) етап фіналізації дискурсивних взаємодій, породження узагальнень, визначення траєкторій подальших смислових трансформацій в оперативному просторі дипломатичного дискурсу РБ ООН.

Дипломатична промова завжди переслідує певні інтенції. Так, прагматика мовця-дипломата постає як комбінація ієрархічно співвіднесених інтенцій. Ми виокремлюємо наступні прагматичні інтенції залежно від мети мовця або його впливу на адресата: директивні (вплив на поведінку адресата, спонукання його щось зробити, виконати певну операцію), комісивні (наміри зобов'язати адресата до майбутньої дії), експресивні (орієнтовані на передачу почуття або ставлення мовця до адресата або теми обговорення), декларативні (орієнтовані на зміну стану речей, власного статусу або статусу інших суб'єктів, зміну перебігу подій), референційні (орієнтовані на передачу інформації про певний об'єкт / феномен, події у світі, з метою поділитися знаннями, розв'язати непорозуміння, абосугестувати фейковий образ світу), когнітивні (орієнтовані на такий стимул реакції адресата, що призводить до розширення знань адресанта про стан речей у просторі взаємодій, діагностику систем-візаві та авто-діагностику, ментальне навіювання або «імплантування» структур знань (насамперед, симулякрів) до свідомості опонентів і партнерів).

Специфічною формою дипломатичної взаємодії є введення опонента та присутніх в оману, надання неправдивих, перекручених, змінених фактів з метою досягнення суб'єктивних інтенцій своєї країни, партнерів. У випадку брехні відбувається спотворення смислів у дипломатичних промовах за рахунок створення альтернативних варіантів розгортання ситуації, які можуть здійснювати серйозний вплив на міжнародні відносини та геополітичну ситуацію у світі. Нами були виявлені наступні смислові спотворення: бомбардування > обстріл; кривава бійня > провокація; потерпілі, які кликали по допомогу > потерпілі внаслідок

унаслідок наданої допомоги; агресор > рятувальник; грабунок > допомога; військовий напад > визволення; цивільні > військові об'єкти; військова допомога > озброєння цивільних; терористи, злочинці > жертви; війна > спецоперація, військове вторгнення; напад > визволення; вбивства > жителі цілі і здорові.

При цьому, прагматика введення в оману полягає в наступному : 1) нав'язування ментального конструкту щодо фейкового стану речей, 2) відокремлення спотвореної інформації від об'єктивної з метою подальшого створення та підкреслення “раціоналізації” меж фейкового світу, 3) здійснення аксіологічного впливу на співрозмовника, 4) вербальне вираження емоційної оцінки, стану, думки, будування бажаних для мовця емотивно стимульованих асоціацій та порівнянь, прагнення створити необхідну комунікативну атмосферу, апеляцію до цінностей, настанов співрозмовника, вербалізацію оцінних суджень та емоцій, що їх супроводжують з метою підсилення впливу ірраціонального симулякру, 5) навмисне, неприховане подання неправдивої, перекрученої інформації для створення аксіологічного вербального конструкту-симулякру. Домінування введення в оману на засіданнях РБ ООН (272 промови за 1994 р. (30.49% від загальної кількості промов за 1994 р.), 516 промов за 2004 р.(37.70% від загальної кількості за 2004 р.), 882 за 2014 р.(35.60% від загальної кількості за 2014 р.), 289 за 2020 р. (46.61% від загальної кількості за 2020 р.), 1993 за 2022 р. (49.55% від загальної кількості за 2022 р.) свідчить, у першу чергу, про низький рівень довіри та поваги між учасниками дипломатичної комунікації, що у подальшому може призвести до зниження ефективності прийнятих рішень, неспроможність досягти консенсусу на основі продемонстрованих доказів, фактів та неупередженої, об'єктивної інформації.

У свою чергу, прагматика конфліктних взаємодій є такою: 1) порушення протоколу як порушення правил міжнародної ввічливості, що є імпліцитним сигналом ставлення до опонента, 2) порушення етикету пов'язане із недотриманням правил зовнішніх проявів ставлення до оточуючих, що є демонстрацією зверхності системи, яку представляє дипломат, 3) бажання зірвати засідання як спосіб уникнення необхідності коментувати слова, представлені

факти, 4) спроба дискредитації опонента за допомогою надмірно емоційної лексики, неперевіреної чи перекрученої інформації, спірних чи умовних тверджень тощо, орієнтована на виведення його з балансу і провокацію помилок, 5) викриття брехні/звинувачення у брехні як спосіб виявлення недостовірних та/або маніпулятивних тверджень. Загалом, конфліктні або квазі-конфліктні дискурсивні взаємодії у РБ ООН розуміються як прояв надмірного рівня ентропії у «змаганнях картин світу», викликані завеликим відхиленням вербалізованих маніпулятором смислів від емпірично підтвердженого стану речей. Це «відмінняє» дію етикетних регуляторів та надає використаним мовленнєвим актам інвективного забарвлення, відсуває кооперативну стратегію до периферії комунікативних інтеракцій, призводить до декларативного озвучення статусів опонентів (визнання їх брехунами) та створює передумови де переформатування конфігурації усього простору смислових трансформацій.

Введення в оману присутніх або сварки учасників комунікації тісно пов'язані з проявом емоцій під час засідань Ради Безпеки ООН. Тоді, емоції постають як реакції на сказане/почуте з метою впливу на присутніх задля досягнення інтенцій, виправдання, відстоювання власних інтересів тощо. Подібна емоційна поведінка призводить до емоційного напруження між присутніми, зменшення бажання у подальшій співпраці, ускладнення досягнення консенсусу та вирішення обговорюваної проблеми. Відповідно, нами були виявлені межі емоційності всіх розглянутих дипломатичних промов, де було виявлено, що емоція гніву коливається у межах 12.3% і до 15.7% всіх засідань із вибірки, емоція страху присутня у межах від 12.6% до 16.4%, страждання – від 11.9% до 14.7%, здивування – від 10.2% і до 13.6%, інтерес – 8.2% до 12.1%, радість – 4.3% від 7.1%, сором – від 6.5% до 9.3%, провина – від 5.5% до 7.4%, презирство – від 3.8% до 10.4%, огида – від 4.3% до 10.2%. Важливо зазначити, що дипломатичні засідання та дипломатичні промови не виражають лише одну емоцію, їм переважно притаманний цілий спектр емоцій, які доповнюють сказане або почуте.

Постійні та непостійні члени РБ ООН послуговуються як прямими (9275 мовленнєвих актів) та і непрямими мовленнєвими актами (3868 мовленнєвих

актів). При кількісному аналізі вибірки виявлено превалювання порушення релевантності мовленнєвих актів, особливо непрямих мовленнєвих актів, які мають тенденцію до збільшення передачі та обміну нерелевантною інформацією. Це свідчить про зміни в актуальності проблем/ситуацій, з яким зіштовхується міжнародна спільнота, а також у пріоритетах щодо їхнього розв'язання. Кількісні результати вибірки за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.: 172 (18.36%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 935 та 100(12.5%) нерелевантних непрямих мовленнєвих актів з 800 за 1994 р., 305 (17.6%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 1728 та 211 (29.23%) нерелевантних непрямих мовленнєвих актів з 723 за 2004 р., 504 (20.08%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 2509 та 368 (52.42%) з 702 нерелевантних непрямих мовленнєвих актів за 2014 р., 368 (30.08%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 1223 та 201 (65.48%) з 307 нерелевантних непрямих мовленнєвих актів за 2020 р., 796 (28%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 2880 та 727 (54.47%) нерелевантних непрямих мовленнєвих актів за 2022 р.

Збільшення вживання нерелевантних мовленнєвих актів може вказувати на проблему невідповідності деяких промов основній тематиці обговорень РБ ООН, надмірній емоційності, ухилення від відповідей, надання надмірних деталей.

Окрім обміну інформацією, дипломатичні промови розгортаються у валоративному (оцінювання), волюнтативному (спонукальний) та моделювальному (функціонування та взаємодії множинних варіантів реальності) аспектах. Використання вказаних аспектів дипломатичної промови перетворює її на вербалізований альтернативний світ (інколи у вигляді симулякру). Зіткнення вербально-дискурсивних конструктів демонструє конфліктну або кооперативну взаємодію різних цивілізацій, культур і ментальностей.

Проведене дослідження не вичерпує всіх особливостей розгляду та дослідження всіх прагматичних та структурних елементів англомовного дипломатичного дискурсу Ради Безпеки ООН. Тому, перспективою подальших досліджень ми вбачаємо у проведенні більш широкого хронологічного зрізу дипломатичних засідань з метою підтвердження або спростування виявлених нами

на цьому етапі тенденцій міжособистісної комунікації дипломатів, уникнення проведення ефективних переговорів з результативними рішеннями та доцільності проведення подібних засідань.

Ключові слова : англомовний дипломатичний дискурс, Рада Безпеки ООН, жанр дипломатичної промови, брехня, тактика введення в оману, сварка, релевантність дипломатичних промов, лінгвоуніверсологічний підхід, емоції, емоційність дипломатичних промов, емотивність, прагматика дискурсивних взаємодій, дипломатичні інтенції, темо-генні концепти, корпус, мікроаналіз, макроаналіз, корпус, маніпуляція, конфлікт.

ABSTRACT

Holtseva M.I. English-language diplomatic discourse of the UN Security Council: its structure and pragmatics. – Manuscript.

Thesis submitted for the Doctor of Philosophy Degree. 035 Philology. – Borys Grinchenko Kyiv University – Kyiv, 2023.

The thesis is devoted to the study of English diplomatic discourse of the UN Security Council: its structure and pragmatics.

The relevance of the work is determined by the application of an interdisciplinary approach to the analysis of language and speech phenomena, in particular, the systematisation and deepening of knowledge about English-language diplomatic discourse, its impact on the space of international interactions, primarily during military conflicts, military invasions, pandemics, natural disasters, etc. Relevant are observations and interpretations of cases where the diplomatic speech has been violated, particularly in deceptions and semi-conflict situations.

The aim of the study is to reveal the structural and pragmatic properties of diplomatic discourse using the example of modern English-language speeches at the UN Security Council meeting, focusing on the period from the late 20th century to the first quarter of the 21st century.

Research base. The material for this study consists of UN Security Council meeting transcripts. The total sample is 980 transcripts from the UN Security Council meetings in 1994 (162 transcripts), 2004 (216 transcripts), 2014 (262 transcripts), 2020 (49 transcripts), and 2022 (291 transcripts). Of 980 transcripts from the meetings, 59 are closed transcripts and 12 are duplicated. The total volume is as follows: 892 speeches in 1994, 1,368 speeches in 2004, 2,476 speeches in 2014, 620 speeches in 2020 and 4,020 speeches in 2022. There is deception in 272 speeches in 1994 (30.49% of the total number that year), 516 speeches in 2004 (37.70% of the total number), 882 in 2014 (35.60% of the total number), 289 in 2020 (46.61% of the total number), 1993 in 2022 (49.55% of the total number); some of the speeches have quasi-conflict interactions: 71 speeches in 1994 (7.96% of the total number), 105 speeches in 2004 (7.68% of the total number), 138

in 2014 (5.57% of the total number), 93 in 2020 (15% of the total number), and 582 in 2022 (14.49% of the total number). The total number of analyzed speeches consists of 9,376 speeches, where 3,251 were actual speeches and 6,125 were reaction speeches (7,002 speeches in English and 2,374 translated into English).

The scientific novelty of this work lies in its pioneering study of the structural and pragmatic properties of modern English-language speeches within the communicative context of UN Security Council meetings. What sets this research apart is the application of integrative, universally oriented interpretive procedures, as well as the use of relevance theory to study the structural and pragmatic aspects of such speeches. For the first time, a foundation for the ineffectiveness of institutional diplomatic discourse has been constructed. Specifically, the use of language and speech complexes of deception have been investigated.

The theoretical significance of the research is that it makes a substantial contribution to modern discourse studies, enhancing our understanding of the correlation between the structure, pragmatic content, and relevance of selected speech and language units to ensure the success of diplomatic speech. It is significant to identify and highlight the increasing trends of ineffective diplomatic negotiations in the view of the realization of specific subjective intentions among participants in these communicative interactions.

The practical significance of the research. The results of this scientific work can be applied primarily in courses such as "Theoretical Grammar" (section "Pragmatics", "Discourse"), "Fundamentals of Discourse Analysis", as well as in practical and lecture classes for future philologists, translators, journalists, and diplomats.

The *introduction* of the dissertation research emphasizes its fundamental components: novelty, applied methods, stated objectives, theoretical and practical significance of the research, its implications, etc. Throughout the various sections of the study, we employ a linguistic-universal approach to analyzing English-language diplomatic discourse, its connection with other institutional discourses, its place among the variety of other diplomatic genres, and the peculiarities of the composition and structure of the diplomatic speech, especially during such violations as misleading those present and quasi-conflict situations.

The *first chapter* is devoted to the theoretical foundations of the research. In *the second chapter*, our attention is focused on the linguistic and pragmatic perspective of diplomatic speeches in English. In the *third chapter*, attention is turned to the structural properties of modern English speeches of UN Security Council diplomatic discourse.

The obtained results from the diplomatic transcripts in English from UN Security Council meetings held in 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 (909 meetings) made it possible to come to conclusions that confirm the hypothesis and practical significance of the conducted research.

The study of the structure and pragmatics of English diplomatic speeches of the UN Security Council remains a timely aspect in modern linguistics. It draws attention to the influence of both linguistic and non-linguistic factors on the process of adopting resolutions and international intervention in solving conflict situations, wars, problems of hunger, migration, and other issues.

Diplomatic discourse as a complex and multifaceted phenomenon has garnered global attention from scholars. Our research emphasizes the competitive nature of diplomatic communication among representatives of various alliances, including: 1) The CSTO and SCO; 2) NATO and the EU; 3) the League of Arab states. It is relevant to note that military-economic conflicts involving countries that are part of the League of Arab States were discussed in 48 UN Security Council meetings in 1994 (29.7% of the total number that year), 72 in 2004 (33.3%), 92 in 2014 (35.1%), 48 in 2020 (98%), and 99 in 2022 (34%). During these adversarial interactions, discourse participants often resort to manipulation, such as attempting to use false information and misleading the opponent or provoking quasi-conflictual interpersonal communication. We consider the space of diplomatic discourse as an operational space of meaning-making, in which initial meanings are transformed into situational meanings under the influence of a number of pragmatic stimuli. That is, discursive meaning-making appears as a fluid noemo-genesis, determined by a number of deep irrational axioms and secondary myths that form the basis of national ideologies.

The above-mentioned irrational determinism in the pragmatics of diplomatic speeches is established within the framework of linguistic-universal methodology, which

acknowledges the inchoative irrationality of categorization and nomination, the principle of multiplicity and unity of opposites, the law of repetition, the law of cyclicity, the law of freedom of choice, and others. Our research methodology is an interdisciplinary synthesis focused on establishing the compatibility of the analyzed linguistic and discursive phenomena with universal models of systemic progress. These models consist of: 1) the law of polarity, 2) the law of repetition, 3) the law of conservation with the incorporation of previous experience, 4) the law of cyclicity, 5) the law of freedom of choice, 6) the law of hierarchy and synergy, 7) the law of expediency of progress.

Competitive communication among representatives of different alliances reflects the hierarchy of their relationships, which directly impacts decision-making, the use of veto rights, and so forth. The status differentiation of subjects engaged in diplomatic communication is determined by descending and ascending vectors, whereby communicative interactions are divided into individual-collective addressers/addressees, interactions of groups and individuals, and interactions of groups and organizations. The interaction among participants in diplomatic communication can be conflictual or quasi-conflictual, especially in the case of exclusively pursuing one's own intentions, manipulation, violation of protocol as a violation of the rules of international courtesy, violation of the UN Charter, violation of etiquette associated with non-compliance with the rules of external manifestations of attitude towards others, the desire to disrupt meetings, attempt to discredit the opponent, and the exposure of lies / accusations of lies.

Complexes of reconstructed pragmatic intentions, as well as the compositional characteristics of speeches are determined in accordance with the universal laws of the functioning of open systems. Depending on the speaker's goal or its influence on the addressee, pragmatic intentions are combined in different proportions. They are identified as: directive intentions from 17.4% (2014, 2022) to 19.3% (1994, 2022), commissive intentions ranging from 14.5% (2004) up to 16.5% (1994, 2020), expressive intentions up from 12.8% (2022) to 17% (2014), declarative intentions from 11.9% (1994) to 17.1% (2004), referential intentions from 14.7% (2014) to 17.4% (1994), and cognitive intentions up from 17.9% (2004) to 24.3% (2022).

Diplomatic discourse includes various discursive genres, including diplomatic notes, correspondence, statements, speeches, and others. We focused on the fundamental genre of diplomatic communication – a speech. Diplomatic speeches are used to discuss a wide range of issues, from security and peace to economics and culture. The most common topic with tangential subtopics is anything to do with security (909 meetings, present in 100% of all meetings), while migrant issues are the least common (108 meetings, accounting for 12% of the total number).

The thematic content of diplomatic speeches correlates with its conceptual content. We discovered the following thematic concepts that make up the conceptual framework of the analyzed diplomatic speeches. This framework can be envisioned as a field consisting of a core, the near periphery, and the far periphery. At the core level, concepts include SECURITY/DANGER, WORLD, LIES, PEACE, FREEDOM, LIFE, RESPECT, TRUTH, AUTHORITY, NEGOTIATION, VETO, DIPLOMAT, POWER, COUNTRY. Near periphery concepts consist of THREAT, CONFLICT, VICTIM, FRIEND, ENEMY, DEMOCRACY, WEAPONS, DEATH, WAR, FAMILY, WOMAN/MOTHER, HUSBAND/FATHER, FAMILY, CHILDREN. Finally, far periphery concepts consist of REFUGEES, MIGRANTS, DISASTER, FAMINE. Thus, we are talking about the informational and compositional structure of a diplomatic speech.

The compositional (structural) properties of a diplomatic speech determine our understanding of it as a dynamic "prototypical" discursive construct implemented in the space of diplomatic interactions. The research highlights the following stages of its structure and implementation: 1) the stage of formulating pragmatic intentions, constructing the future speech, followed by stylistic design, selection of arguments and facts, 2) the stage of verbal delivery of the speech, 3) the stage of exchanging micro-speeches (comments, retorts) as "extensions" of the original speech, and 4) the stage of finalization of discursive interactions, generation of generalizations, and determination of trajectories of further semantic transformations in the operational space of UN Security Council diplomatic discourse.

A diplomatic speech always pursues certain intentions. Thus, the pragmatics of a speaker-diplomat appears as a combination of hierarchically correlated intentions. We

distinguish the following pragmatic intentions depending on the goal of the speaker or their influence on the addressee: directive (influence on the behavior of the addressee, prompting them to do something, perform a certain operation), commissive (intentions to oblige the addressee to a future action), expressive (oriented to the transfer of feelings or the attitude of the speaker to the addressee or the topic of discussion), declarative (oriented to a change in the state of things, one's own status or the status of other subjects, or a change in the course of events), referential (oriented to the transmission of information about a certain object / phenomenon, events in the world, with the aim of sharing knowledge, resolving misunderstandings, or suggesting a real image of the world), and cognitive (oriented towards stimulating a reaction in the address which leads to the expansion of their knowledge about the state of affairs in the space of interactions, diagnostics of visavi systems and auto-diagnostics, mental suggestion or "implantation" of knowledge structures (primarily, simulacra) into the minds of opponents and partners).

One specific form of intentional diplomatic interaction is to mislead the opponent and those present, providing false, distorted, changed facts in order to achieve the subjective intentions of one's country and partners. In the case of lies, there is a distortion of meaning in diplomatic speeches due to the creation of alternative options for the development of the situation, which can have a serious impact on international relations and the geopolitical situation in the world. We have identified the following semantic distortions: bombing > shelling; bloody carnage > provocation; victims who called for help > victims as a result of assistance provided; aggressor > rescuer; robbery > help; military attack > liberation; civilian > military facilities; military aid > arming civilians; terrorists/criminals > victims; war/military invasion > special operation; attack > release; murders > residents safe and sound.

At the same time, the pragmatics of misleading can be outlined as: 1) the imposition of a mental construct regarding a fake state of affairs; 2) separation of distorted information from objective information in order to further create and emphasize the "rationalization" of the boundaries of the fake world; 3) implementation of axiological influence on the interlocutor; 4) the verbal expression of emotional assessment, state, an opinion, in order to build desired emotionally stimulated associations and comparisons

for the speaker, to create the necessary communicative atmosphere, and to appeal to the values of the interlocutor, their instructions and their verbalization of evaluative judgments and emotions accompanying them in order to strengthen the influence irrational simulacrum; 5) deliberate, undisguised presentation of false, distorted information to create an axiological verbal construct-simulacrum.

The dominance of misrepresentation at UN Security Council meetings (272 speeches in 1994 – 30.49% of the total number of speeches that year; 516 speeches in 2004 – 37.70% of the yearly total; 882 in 2014 – 35.60% of the yearly total; 289 in 2020 – 46.61% of the yearly total; 1,993 in 2022 – 49.55% of the yearly total) shows, first of all, the low level of trust and respect between the participants of diplomatic communication, which in the future can lead to a decrease in the effectiveness of the decisions made and the inability to reach a consensus based on demonstrated evidence, facts and unbiased, objective information.

Conversely, the pragmatics of conflict interactions can be summarized as: 1) violation of protocol as a violation of the rules of international courtesy, which is an implicit signal of attitude towards the opponent; 2) violation of etiquette, associated with non-observance of the rules of external manifestations of attitude towards others, which is a demonstration of the superiority of the system, represented by a diplomat; 3) the desire to disrupt the meeting as a way to avoid the need to comment on the words and presented facts; 4) attempts to discredit the opponent using overly emotional vocabulary, unverified or distorted information, controversial or conditional statements, etc., aimed at throwing him off balance and provoking mistakes; 5) exposure of lies / accusations of lies as a way of detecting unreliable and/or manipulative statements.

In general, conflictual or quasi-conflictual discursive interactions within the UN Security Council are understood as a manifestation of an excessive level of entropy in the "competition of world pictures", caused by excessive deviation of the meanings verbalized by the manipulator from the empirically confirmed state of affairs. This "undoes" the effect of etiquette regulators and gives the used speech acts an invective colour, pushes the cooperative strategy to the periphery of communicative interactions, leads to the declarative voicing of the opponents' statuses (recognizing them as liars) and

creates prerequisites for reformatting the configuration of the entire space of semantic transformations.

Misleading those present or quarrels among the participants of the communication are closely related to the manifestation of emotions during UN Security Council meetings. In these cases, emotions appear as reactions to what was said/heard in order to influence those present in order to achieve intentions, justification, defence of one's own interests, etc. Such emotional behaviour leads to emotional tension between the present participants of the meeting, a decrease in desire for further cooperation, and difficulty in reaching a consensus and solving the discussed problem. Consequently, we have identified the limits of emotional expression in all the examined diplomatic speeches. It was observed that: the emotion of anger ranges from 12.3% to 15.7% of all analysed meetings; the emotion of fear is present in the range from 12.6% to 16.4%; suffering ranges from 11.9% to 14.7%; surprise ranges from 10.2% to 13.6%; interest ranges from 8.2% to 12.1%; joy ranges from 4.3% to 7.1%; shame ranges from 6.5% to 9.3%; guilt ranges from 5.5% to 7.4%; contempt ranges from 3.8% to 10.4%; disgust ranges from 4.3% to 10.2%. It is important to note that diplomatic meetings and diplomatic speeches do not express only one emotion; they mostly exhibit a wide range of emotions that complement what was said or heard.

Permanent and non-permanent members of the UN Security Council use both direct (9,275 speech acts) and indirect speech acts (3,868 speech acts). Quantitative analysis has revealed the prevalence of speech acts whose relevance was violated, especially indirect speech acts, which tend to increase the transmission and exchange of irrelevant information. This indicates changes in the relevance of problems and situations faced by the international community, as well as in the priorities for their solution. The quantitative results for 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 have indicated that there were: 172 (18.36%) irrelevant direct speech acts out of 935, and 100 (12.5%) irrelevant indirect speech acts out of 800 in 1994; 305 (17.6%) irrelevant direct speech acts out of 1,728, and 211 (29.23%) irrelevant indirect speech acts out of 723 in 2004; 504 (20.08%) irrelevant direct speech acts out of 2,509, and 368 (52.42%) from 702 irrelevant indirect speech acts in 2014; 368 (30.08%) irrelevant direct speech acts out of 1,223, and 201 (65.48%) out of

307 irrelevant indirect speech acts in 2020; 796 (28%) irrelevant direct speech acts out of 2,880 and 727 (54.47%) irrelevant indirect speech acts in 2022.

The increase in the use of irrelevant speech acts may indicate a problem of inconsistency in the main topics of some speeches during UN Security Council discussions, excessive emotionality, evasion of answers, and providing excessive details.

In addition to the exchange of information, diplomatic speeches consist of valorative (evaluation), volitional (motivational) and modelling (functioning and interaction of multiple versions of reality) aspects. The use of these aspects transforms a diplomatic speech into a verbalized alternative world (sometimes in the form of a simulacrum). The clash of verbal-discursive constructions demonstrates the conflictual or cooperative interaction of different civilizations, cultures and mentalities.

The conducted research does not exhaustively cover all pragmatic and structural elements of English diplomatic discourse of the UN Security Council. Therefore, we see a possibility for further research into conducting a wider chronological section of diplomatic meetings in order to confirm or refute the deterioration of interpersonal communication among diplomats, the avoidance of effective negotiations with effective decisions, and the expediency of holding such meetings.

Keywords: English-language diplomatic discourse, UN Security Council, the genre of diplomatic speech, lies, misleading tactics, quarrel, relevance of diplomatic speeches, linguistic-universal approach, emotions, emotionality of diplomatic speeches, emotionality, pragmatics of discursive interactions, diplomatic intentions, thematic concepts, corpus, microanalysis, macroanalysis, corpus, manipulation, conflict.

**Наукові статті, опубліковані у наукових виданнях, включених на дату
опублікування до переліку наукових фахових видань України**

1. Гольцева М.І. Експресивний МА-подяка в дипломатичному дискурсі Ради безпеки ООН. Синопис: текст, контекст. 2020. 26(4), с. 172–176. ISSN видання: 2311-259X. DOI: <https://orcid.org/0000-0002-1124-5957> Вебпосилання на видання : <https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/issue/view/38>
2. Гольцева М.І. Прагматика омани в Раді безпеки ООН: ієрархія прагматичних підходів. Науковий журнал «Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика». 2021. Том 32 (71) № 2 Ч. 1. с. 113 – 120. ISSN видання: ISSN 2710-4664 (Online). DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.2-1/20> Вебпосилання на видання : http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/2_2021/part_1/2-1_2021.pdf
3. Гольцева М.І. Валоративний аспект дипломатичних промов у Раді Безпеки ООН за 2022 р. Збірник наукових праць «Studia Philologica». 2023. №20. ISSN видання: ISSN 2412-2491 (Online). DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2425> Вебпосилання на видання : <https://studiap.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/view/28>

Публікації, у яких додатково висвітлено результати дисертації

(статті в інших виданнях, матеріали конференції тощо)

1. Holtseva M., Kolesnyk O. Lies and deception in modern English diplomatic discourse: pragmatics in interdisciplinary focus. Cogito – Multidisciplinary Research Journal. 2022. Vol. XIV, no. 1/March, pp.154-173. ISSN видання: 2068-6706. Вебпосилання на видання : <https://cogito.ucdc.ro/en/index.html>
2. Гольцева М.І. Асоціативний простір міфологічного та раціонального у дипломатичному дискурсі РБ ООН. II International Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements». Helsinki, Finland. June 24, 2022. pp. 55-56. ISSN видання: 979-8-88526-798-4. DOI: <https://doi.org/10.36074/scientia-24.06.2022> Вебпосилання на видання : <https://previous.scientia.report/index.php/archive/issue/view/24.06.2022>

3. Гольцева М.І. Ієрархія лінгвопрагматичних інтенцій міфологічного простору концепту "брехун" у дипломатичному дискурсі Ради безпеки ООН. V Міжнародна науково-практична конференція «Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти». Львів, Україна. 9-10 червня 2022 року. с. 37-40, ISSN видання: Вебпосилання на видання : <http://lviv-forum.inf.ua/save/2022/09-10.06.2022/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
4. Гольцева М. І. Тактика маніпулювання для введення в оману на засіданнях РБ ООН. с.191-193 XII Міжнародна науково-практична конференція “MODERN SCIENCE: INNOVATIONS AND PROSPECTS”, Стокгольм, Швеція. 21-23 серпня 2022. с. 191-193, ISSN видання: Вебпосилання на видання : URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-science-innovations-and-prospects-21-23-08-2022-stokgolm-shvetsiya-arhiv>
5. Гольцева М. І. Стилiстичнi фiгури у промовах дипломатiв Ради безпеки ООН. II Міжнародна науково-практична конференція "Progressive Research in the Modern World" Бостон, США. 2-4 листопад 2022. с.474-473. Вебпосилання на видання : <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-progressive-research-in-the-modern-world-2-4-11-2022-boston-ssha-arhiv/>
6. Гольцева М. І. Лексичні аспекти персуазивності в дипломатичному дискурсі РБ ООН. IV Міжнародна наукова конференція «Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації» Івано-Франківськ, Україна, 02 грудня 2022 року. с. 150-152. DOI: <https://doi.org/10.36074/mcnd-02.12.2022> . Вебпосилання на видання : <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/02.12.2022>
7. Гольцева М. І. Дискурсивний простір дипломатії як знакове середовище. XVI Міжнародної науково-практичної дистанційної конференції Modern Science: Innovations and Prospects. м. Стокгольм, Швеція. 11-13 грудня 2022 року. Вебпосилання на видання : <https://sci-conf.com.ua/xiv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-science-innovations-and-prospects-11-13-12-2022-stokgolm-shvetsiya-arhiv/>
8. Гольцева М. І. Порухення релевантності непрямого мовленнєвого акту у дипломатичних промовах Ради Безпеки ООН за 2022 рік. XXII International

Scientific and Practical Conference MODERN THEORIES AND IMPROVEMENT OF WORLD METHODS. м Хельсінки, Фінляндія. 06-09.2023. с. 306-310. Вебпосилання на видання : <https://isg-konf.com/modern-theories-and-improvement-of-world-methods/>

9. Гольцева М. І. The violations in a diplomatic speech. X Міжнародна науково-практична конференція INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE. Лондон, Великобританія. 15-17 червня 2023 року. Вебпосилання на видання : <https://sci-conf.com.ua/x-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-innovation-of-modern-world-15-17-06-2023-london-velikobritaniya-arhiv/>

Гольцева М. І. Релевантність прямого мовленнєвого акту у дипломатичних промовах Ради Безпеки ООН за 2022 рік. V Міжнародна наукова конференція ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ НАУКОВИХ ДОСЯГНЕНЬ. м.Івано-Франківськ, Україна. 9 червня 2023 року. Вебпосилання на видання : <https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/7242/1/%D0%93%D0%BD%D1%96%D0%BB%D1%83%D1%88%D0%B0,%20%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20-%20%D0%97%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20-%202023.pdf>

ЗМІСТ

ВСТУП	26
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ	33
1.1. Дипломатичний дискурс у міждисциплінарному ракурсі.....	33
1.1.1 Дипломатичний дискурс у типологічному аспекті.....	36
1.1.2 Дипломатичний дискурс з позицій сучасної дискурсології.....	42
1.1.3 Жанрові особливості дипломатичного виступу.....	45
1.1.4 Специфіка дипломатичного виступу крізь призму теорії релевантності	51
1.2. Лінгвоуніверсологічний підхід до аналізу дипломатичного дискурсу.....	53
1.3. Дипломатичний дискурс в аспекті лінгвосеміотики.....	60
1.3.1. Дискурсивний простір дипломатії як знакове середовище.....	62
1.3.2. Дискурсивний простір дипломатії як середовище смислотворення.....	65
1.3.3. Структурні характеристики дипломатичного виступу.....	67
1.3.3.1. Інформаційна структура виступів	67
1.3.3.2. Композиційні особливості.....	78
1.3.3.3. Емоційне «нашарування» у структурі виступу.....	97
1.3.4. Система прагматичних інтенцій суб'єкта дипломатичної промови.....	105
1.4. Методика дослідження.....	111
Висновки до розділу I.....	112
РОЗДІЛ II. Англomовний дипломатичний виступ у раді безпеки ООН у лінгвопрагматичному ракурсі	117
2.1. Концептуально-тематична матриця дипломатичних виступів у Раді безпеки ООН.....	117
2.2. Прагматика дискурсивних взаємодій у Раді безпеки ООН.....	121
2.2.1. Лінгвоуніверсологічний синтез реконструйованих інтенцій.....	121
2.2.2. Статусно-рольова та адресатно-адресантна специфіка комунікантів.....	126
2.2.3. Валоративний аспект дипломатичної промови.....	130
2.2.4. Волюнтативний аспект дипломатичної промови.....	149

2.2.5. Моделювальний аспект дипломатичної промови.....	157
2.3. Специфіка вербального маніпулювання у дипломатичних виступах у Раді безпеки ООН	161
2.3.1. Мета-тактика введення в оману.....	165
2.3.2. Квазі-конфліктні дискурсивні взаємодії.....	170
Висновки до розділу II	176
РОЗДІЛ III. СТРУКТУРНІ ВЛАСТИВОСТІ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ВИСТУПІВ ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ РБ ООН.....	182
3.1. Композиційні характеристики дипломатичного виступу.....	182
3.2. Мовні і мовленнєві засоби реалізації текстових категорій.....	192
3.3. Композиційні трансформації дипломатичного виступу.....	200
3.3.1. Композиційні трансформації за умови брехні.....	200
3.3.2. Композиційні трансформації за умови сварки.....	205
3.4. Релевантність прямих висловлень на засіданнях РБ ООН.....	210
3.5. Релевантність непрямих висловлень на засіданнях РБ ООН.....	232
Висновки до розділу III	253
ВИСНОВКИ	257
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	266

ВСТУП

У сучасному світі, де міжнародні відносини відіграють ключову роль у забезпеченні світового порядку та безпеки, дипломатія постає важливим інструментом для досягнення успішного колективного співробітництва та розв'язання міжнародних конфліктів, війн, кризових ситуацій. Особливе значення має дипломатичний дискурс Ради Безпеки ООН, що відіграє визначну роль у забезпеченні міжнародного миру та стабільності. Оскільки на засіданнях Ради Безпеки ООН виступають як на одній з міжнародних мов, прийнятих Радою Безпеки ООН, так і на своїй рідній мові із залученням перекладачів, доцільно поглянути на дипломатичну промову як полікодове явище, оскільки учасники дипломатичних перемовин послуговуються різними мовами та культурними кодами для вираження своїх поглядів та інтересів. Таким чином, полікодовість дозволяє зберегти нюанси мови та культурних контекстів, що сприяє кращій комунікації між учасниками. Важливим аспектом комунікації є універсалізація смислів в англomовному сегменті семіосфери шляхом використання загальноприйнятих та широко розповсюджених смислів, які зрозумілі більшості носіїв англійської мови як рідної та/або нерідної. Це важливий аспект дипломатичної комунікації, оскільки він сприяє порозумінню та обміну інформацією між учасниками дипломатичної комунікації.

Ступінь розробленості теми. Специфіка об'єкта, предмета дослідження та характер поставлених завдань зумовлює звернення до праць та досліджень представників різних лінгвістичних парадигм у надбаннях з теорії дискурсу (Т. ван Дейка, Г.Почепцова, С.Потапенка, А.Шугаєва, В.Скрябіна, J.Zienkowski, S.Ehrlich, J.Blommaert; праці П.Грайса, Д.Вілсона та Д.Спербера; залучення постулатів лінгвосеміотики (В.Левицького, С.Жаботинської, О.Колесника, Л.Сваричевської); лінгвокультурології (J.Zienkowski, С.Kramersch, J.Blommaert, С.Корсунського, Ю.Кахович, Т.Левченко, А.Макаренкіної, І.Підберезних); теорії мовних картин світу (О.Колесника, Ж.Бодріяра, О.Нікіфорової); теорії множинних світів (О.Колесника, С.Потапенка, Ж.Бодріяра); когнітивної лінгвістики

(С.Жаботинської, С.Потапенка, А.Приходька, О.Колесника, І.Андрєєвої, Г.Барана, D.Baer).

Актуальність теми дослідження. За спостереженням прусського офіцера початку XIX ст. Карла фон Клаузевіца, війна являє дивовижну трійцю, яка складається з насильства, як первісного свого елемента, ненависті і ворожнечі. Перша з них головно стосується народу, друга – полководця і його армії, третя – уряду. У другій половині XX ст. стала очевидною необхідність створення авторитетних міжнародних інститутів з метою вирішувати глобальні проблеми. Одним з таких органів є ООН, закладений на вимогу часу і покликаний виконувати низку завдань згідно зі своїм статутом, а РБ ООН є тим інститутом, який може стримати «дивовижну трійцю війни», виступаючи на захист жертв агресії. Відповідно, ООН та його підструктури розглядаються як «майданчик взаємодій», у просторі якого проблеми глобальної значущості розглядаються, обговорюються та, гіпотетично, вирішуються шляхом дискурсивних інтеракцій.

Дискурс взагалі і дипломатичний зокрема є віддзеркаленням світоглядних цінностей, політичних орієнтирів, духовної та матеріальної культури, ступеня свободи; і постає діахронно змінним. Тож звернення до питань дискурсу є на часі і присвячені йому розвідки потенційно плідні. Нині окремі проблеми дипломатичного дискурсу стають об'єктом пильної уваги дослідників, разом із тим бракує спеціальної розвідки, яка б торкалася питань дипломатичного дискурсу Ради Безпеки ООН, що і становить **актуальність** даного дослідження.

Зв'язок праці з науковими темами. Дисертацію виконано відповідно до наукової теми Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка «Розвиток європейських мов і літератур в контексті міжкультурної комунікації» (2016 – 2021) (реєстраційний номер: 0116U006607).

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Університету «Англомовний дипломатичних дискурс Ради Безпеки ООН: структура і прагматика» (протокол № 9 від 31.10.2019р.)

Об'єктом дослідження є сучасний англомовний дипломатичний дискурс Ради Безпеки ООН, а **предметом** – структура і прагматика виступів представників країн на засіданнях Ради Безпеки ООН.

База дослідження. Матеріалом дослідження слугували скрипти засідань Ради Безпеки ООН. Загальна вибірка складає 980 засідань-скриптів РБ ООН за 1994 рік (162 засідання-скрипти), 2004 рік (216 засідань-скриптів), 2014 рік (262 засідання-скрипти), 2020 рік (49 засідань-скриптів), 2022 рік (291 засідання-скрипти) із яких 59 є закритими засіданнями-скриптами, а 12 дублюються. Загальний обсяг вибірки за 4 роки становить 892 промови за 1994 р., 1368 промови за 2004 р., 2476 промов за 2014 р., 620 промов за 2020 р. та 4020 промов за 2022 рр. У частині промов присутня омана: 272 промови за 1994 р. (30.49% від загальної кількості промов за 1994 р.), 516 промов за 2004 р. (37.70% від загальної кількості за 2004 р.), 882 за 2014 р. (35.60% від загальної кількості за 2014р.), 289 за 2020 р. (46.61% від загальної кількості за 2020 р.), 1993 за 2022 р. (49.55% від загальної кількості за 2022 р.); частина промов має квазі-конфліктні взаємодії: 71 промова за 1994 р. (7.96% від загальної кількості промов за 1994 р.), 105 промов за 2004 р. (7.68% від загальної кількості за 2004 р.), 138 за 2014 р. (5.57% від загальної кількості за 2014 р.), 93 за 2020 р. (15% від загальної кількості за 2020 р.), 582 за 2022 р. (14.49% від загальної кількості за 2022 р.). Всього 9376 промов, з яких 3251 власне промови і 6125 промови-реакції (7002 промов англійською та 2374 у перекладі).

Мета дослідження полягає у виявленні структурних та прагматичних властивостей дипломатичного дискурсу на прикладі сучасних англомовних виступів на засіданнях Ради Безпеки ООН з охопленням хронологічного зрізу кінця ХХ - першої чверті ХХІ ст.

Завдання дослідження зумовлені метою і полягають в тому, щоби:

- схарактеризувати дипломатичний дискурс у міждисциплінарному ракурсі,
- окреслити концептуальні основи лінгвоуніверсологічного підходу до аналізу дипломатичного дискурсу,
- розглянути дипломатичний дискурс в аспекті лінгвосеміотики,

- розглянути концептуально-тематичну матрицю жанру дипломатичного виступу у РБ ООН,
- визначити ієрархію прагматичних інтенцій дискурсивних взаємодій у РБ ООН,
- реконструювати прагматику дипломатичного виступу у РБ ООН,
- розглянути композиційні трансформації дипломатичного виступу за умов брехні, сварки.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань у роботі було застосовано *теоретичні методи*: збір та аналіз скриптів засідань Ради Безпеки ООН, виокремлення виступів дипломатів та запрошених гостей засідань Ради Безпеки ООН за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022рр.; узагальнення отриманої вибірки та подальша систематизація, порівняння отриманих результатів; *емпіричні методи*: квалітативний аналіз особливостей дипломатичного виступу за допомогою змістового аналізу, визначення структури виступу та виявлення основних тем; метод контент-аналізу скриптів засідань Ради Безпеки ООН для розгляду тем, ключових слів, понять та інших елементів; мікро- та макроаналіз вивчення структури та організації жанру дипломатичної промови, виявлення змін у структурі виступу за умов сварки та брехні; контекстуальний аналіз політичного, соціального, культурологічного та історичного контексту дипломатичних промов, в умовах якого було проголошено виступ; *логіко-математичні методи*: мультимодальний аналіз проведення статистичного підрахунку отриманих результатів вибірки скриптів за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр. з метою дослідження залежностей між декількома змінними одночасно. Статистична обробка отриманих даних здійснена вручну та за допомогою інструменту корпусного дослідження «Sketch Engine».

Наукова новизна цієї праці полягає у тому, що це *перше* дослідження структурних і прагматичних властивостей сучасних англомовних промов у комунікативній ситуації засідань Ради Безпеки ООН. *Новим* є застосування інтегративних універсологічно орієнтованих інтерпретативних процедур, а також використання теорії релевантності для вивчення структурно-прагматичної

специфіки таких промов. *Вперше* реконструйовано підґрунтя неефективності інституційного дипломатичного дискурсу; *вперше* досліджено використання комплексів мовних та мовленнєвих засобів введення в оману.

Теоретичне значення виконаного дослідження полягає в певному внеску до сучасних дискурсологічних студій, що сприяє глибшому розумінню кореляції між структурою, прагматичним наповненням, релевантністю дібраних мовно-мовленнєвих одиниць для забезпечення успішності дипломатичного виступу. Значущим є виявлення і обґрунтування тенденцій збільшення неефективних дипломатичних перемовин з огляду на реалізацію специфічних суб'єктивних інтенцій суб'єктів відповідних комунікативних взаємодій.

Практичне значення дослідження. Результати цієї наукової праці можуть бути використані в першу чергу при вивченні курсів «Теоретична граматика» (розділ «Прагматика», «Дискурс»), «Основи дискурс-аналізу», на практичних та лекційних заняттях майбутніх філологів, перекладачів, журналістів, дипломатів.

Наукова новизна та теоретичне значення цієї праці полягає у тому, що це *перше* з відомих нам досліджень, яке торкнулося структурно-прагматичних властивостей сучасних англomовних промов у комунікативній ситуації засідань Ради Безпеки ООН. Новим є звернення до теорії релевантності для вивчення структурно-прагматичної специфіки таких промов. З метою встановлення можливих зрушень структури та прагматики дипломатичного дискурсу, здійснено хронологічні зрізи, що охоплюють промови кінця ХХ ст. – першої чверті ХХІ ст. Результати цієї наукової розвідки є певним внеском у дослідження дипломатичного дискурсу і сприятимуть глибшому розумінню кореляції між структурою, прагматичним наповненням, релевантністю дібраних мовно-мовленнєвих одиниць для забезпечення успішності дипломатичного виступу.

Також, *вперше* застосована методологія дозволяє виявити підґрунтя неефективності інституційного дипломатичного дискурсу.

Крім того, *вперше* розроблена динаміка використання мовно-мовленнєвих засобів введення в оману та за умов сварки.

Практичне значення дослідження. Результати цієї наукової праці можуть бути використані в першу чергу при вивченні курсів «Теоретична граматика» (розділ «Прагматика», «Дискурс»), «Основи дискурс-аналізу», на практичних та лекційних заняттях майбутніх філологів, перекладачів, журналістів, дипломатів.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні положення та практичні результати дослідження були представлені на науково-практичних конференціях, зокрема:

міжнародних: «III Міжнародна наукова конференція «Актуальні проблеми романо-германської філології у контексті антропоцентричної парадигми»(Онлайн, Київ, 2020); II International Scientific and Theoretical Conference «Science of XXI century: development, main theories and achievements» (Online, Helsinki, 2022); «V Міжнародна науково-практична конференція «Концептуальні шляхи розвитку науки та освіти»(Онлайн, Львів, 2022); «XII Міжнародна науково-практична конференція “MODERN SCIENCE: INNOVATIONS AND PROSPECTS”» (Онлайн, Стокгольм, 2022); «II Міжнародна науково-практична конференція "Progressive Research in the Modern World"» (Онлайн, Юостон, 2022); «IV Міжнародна наукова конференція «Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації»(Онлайн, Івано-Франківськ, 2022); «XVI Міжнародної науково-практичної дистанційної конференції Modern Science: Innovations and Prospects» (Онлайн, Стокгольм, 2022); «XXII International Scientific and Practical Conference MODERN THEORIES AND IMPROVEMENT OF WORLD METHODS»(Онлайн, Хельсінки, 2023); «The violations in a diplomatic speech. X Міжнародна науково-практична конференція INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATIONS IN HUMAN LIFE» (Онлайн, Лондон, 2023); «V Міжнародна наукова конференція ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ НАУКОВИХ ДОСЯГНЕНЬ» (Онлайн, Івано-Франківськ, 2023);

всеукраїнських: «Концептуальні проблеми розвитку філологічних наук у сучасному полікультурному просторі» (Онлайн, Київ, 2021); «VIII Всеукраїнська

мультидисциплінарна конференція “Чорноморські наукові студії”»(Онлайн, Одеса, 2022);

проектах-програмах: Еразмус+ State-international-public: European values and norms determining interdisciplinary university module (STIPENDIUM).

Публікації. Результати дослідження висвітлено в у 13 публікаціях із них 12 одноосібні, зокрема: 3 статті у виданнях, включених на дату опублікування до Переліку наукових фахових видань України; 10 статей (з них 1 у співавторстві), у яких додатково висвітлено результати дисертації.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним дослідженням, у якому викладено авторський погляд на застосування інтегративних універсологічно орієнтованих інтерпретативних процедур, а також вперше реконструйовано підгрунття неефективності інституційного дипломатичного дискурсу; вперше досліджено використання комплексів мовних та мовленнєвих засобів введення в оману.

У статті «Lies and deception in modern English diplomatic discourse: pragmatics in interdisciplinary focus», опублікованій у співавторстві з Колесником О.С., внесок Гольцевої М.І. полягає у тому, що вона висунула гіпотези дослідження, підбрала методики аналізу відібраного корпусу даних, розробила критерії аналізу, а також здійснила статистичну обробку та проаналізувала отримані дані, що становить 50% тексту статті.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації українською, англійською, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 300 сторінок, обсяг основного тексту – 240 сторінок, 19 сторінок – анотації. Список використаних джерел містить 297 найменувань, з них 111 кирилицею та 186 латиницею, 250 – Інтернет-ресурси. Дисертація містить 1 таблицю та 48 рисунків.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ

1.1. Дипломатичний дискурс у міждисциплінарному ракурсі

An ambassador is an honest man sent to lie abroad for the good of his country. Sir
Henry Wotton (Davies, 2019).

Дипломатичний дискурс, як складний мовленнєвий соціально та культурологічно забарвлений конструкт, що функціонує у просторі політичних взаємодій, орієнтований не лише на комунікацію між дипломатами, але й визначається низкою культурологічних, психологічних та інших чинників. Англomовний дипломатичний дискурс є розумово-комунікативною взаємодією у встановлених інституційних умовах, яка відбувається між представниками-дипломатами з різних країн з метою здійснення впливу на адресатів дипломатичної комунікації [Гольцова М. Г., Давидова Т. В. Функціонування стилістичних засобів у дипломатичній комунікації, 2021]. Учасниками дипломатичної комунікації є фахові дипломати із різних країн, які мають високий рівень професійної компетенції в галузі міжнародних відносин і ґрунтовні знання культурних, історичних, політичних аспектів країн, які вони представляють на міжнародній арені. Відповідно, міждисциплінарне дослідження дипломатичного дискурсу передбачає аналіз не тільки лінгвістичних характеристик, але й соціальних, політичних, культурних та історичних аспектів, котрі окреслюють відповідний «дипломатичний дискурсивний простір». Рисунок 1.1. представляє взаємовідносини між учасниками дипломатичних взаємодій, які можна представити шляхом співставлення альянсів, в якому зображено відносини між такими країнами, як США, Китай, Росія, Німеччина, Бельгія, Великобританія, Франція, Естонія, які представляють перші два кола, та Сирією, Тунісом в

останньому колі. Більшість військово-економічних конфліктів стосується країн, які входять до Ліги арабських держав.

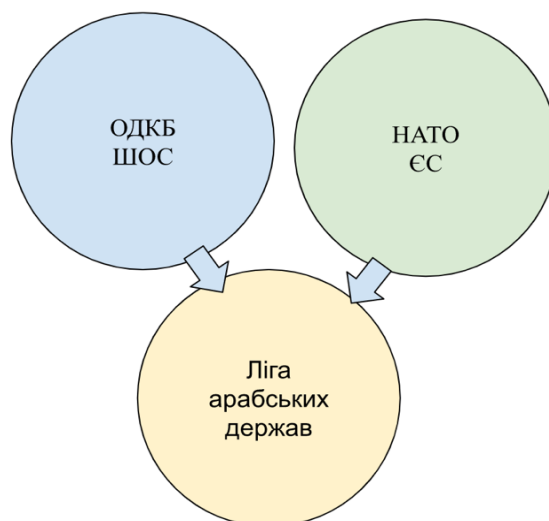


Рисунок 1.1. Зв'язок між альянсами.

Дипломатичний дискурс включає в себе різноманітні жанри, такі як дипломатичні ноти, листування, декларації, заяви тощо [Скрябіна В.Б., Лінгвістичні аспекти персуазивності в дипломатичному дискурсі, 2018]. Жанр дипломатичної промови є ключовим в дипломатичній комунікації в межах РБ ООН. Дипломатична промова готується заздалегідь із врахуванням багатьох аспектів, які впливають на результат – встановлення контакту з аудиторією, вплив на неї та отримання бажаної реакції, результатів [Гончаренко І. Навчання публічної промови: структурні, стилістичні та граматичні особливості дипломатичної промови та листування (теоретико-методологічний аспект), 2011]. Дані політології дозволяють окреслити референтивне поле досліджуваних промов та визначити «сміслову призму» промов з огляду на відносини між державами та офіційну дипломатичну діяльність [Musolff A. Political Metaphor Analysis: Discourse and Scenarios. Bloomsbury Publishing, 2016]. Дослідження дипломатичних документів з урахуванням даних класичної історичної науки вказують на національні інтереси та зовнішню політику країни, а також з'ясувати ставлення до міжнародних проблем та подій [Kozhanov N. International Political Discourse and its Historical Context, 2018], реакцію суб'єктів міжнародних відносин на зміну ситуації в міжнародній

політиці [Cienki, A., & Leezenberg, M. (Eds.). *Conceptualizations in the World of Text*. John Benjamins Publishing, 2018]. Культурологічний підхід дозволяє відобразити національні та культурні особливості, які впливають на спосіб ведення дипломатичної бесіди та дискурсу загалом. Елементи методології міжкультурної комунікації використовуються для інтерпретації механізмів взаємодії між дипломатами з різних країн та культур, а психологія сприяє розумінню психологічних аспектів дипломатичного дискурсу [Писаренко І.М. *Дипломатичний дискурс: теорія та практика*, 2007; Гудкова Л.М. *Культурологічний аспект дипломатичного дискурсу*, 2010].

Рольова поведінка суб'єктів дипломатичної взаємодії як мовних (або мовленнєвих) особистостей здійснюється під кутом зору соціолінгвістики та психолінгвістики. Зокрема, йдеться про реконструкцію рольових очікувань від дипломатичних переговорів, а також певних психологічних чинників, що визначають прагматику мовців.

Аналіз дипломатичного дискурсу з позицій лінгвокультурології передбачає звернення до певного елемента "культурного коду", тобто певного ключового концепту, який фрактально-іконічно здійснює відсилку до цивілізаційної моделі, яку дипломат представляє у просторі дискурсивних взаємодій. Це може бути як і універсальний концепт, зрозумілий для всіх учасників дискурсивної взаємодії або щось притаманне виключно конкретно розглянутій групі дипломатів. Так, концепти БЕЗПЕКА, МИР, МАТІР, ДИТИНА є універсальними, у той час як концепт ВОЖДЬ становить ядерний компонент сучасних картин світу тоталітарних держав. Наприклад, у виступах японських дипломатів часто вербалізуються поняття "*wa*" і "*omotenashi*", що відображають японські культурні цінності гармонії та гостинності. Американські дипломати акцентують поняття "*individualism*" та "*equality*", що відображає американські цінності особистої свободи та рівності [Zienkowski J. *Multimodal Discourse Analysis*, 2013; Kramersch C. *Language and culture*, 2016; Blommaert J. *Ethnography, superdiversity and linguistic landscapes: Chronicles of complexity*, 2013].

Інтерпретація культурних стереотипів дозволяє виявити причини комунікативних невдач і негативних перлокутивних ефектів. Так, вживання терміну "*oriental*" для опису країн Азії є узуальним у дискурсах європейськими мовами, втім, у країнах Азії цей термін може сприйматися як образливий, оскільки має відтінок смислів колоніальної епохи та не відповідає сучасній авто-ідентифікації країн [Корсунський С. В. Як будувати відносини з країнами Азії. Економіка, дипломатія, культурні особливості, 2021]. Значна кількість дипломатів уникає терміну "*third world*", у той час як представники країн, які відповідають характеристикам цього «світу», продовжують його використовувати [United Nations Security Council]. Згідно Ю.О. Кахович, стереотипні уявлення про Китай та китайців впливають на сприйняття дипломатичних заяв з боку Китаю американською стороною [Кахович Ю. О., Левченко Т. В., Макаренкіна А. В. Вплив національних стереотипів на проведення міжнародних переговорів, 2011]. Хоча подібний висновок, скоріш за все, також є упередженим, реальний стан речей постає як цивілізаційна конфронтація, в якій антагоністи оперують низками стереотипів, де Китай є загрозою для національної безпеки США [Підберезних І. Є. Політика балансування забезпечення національної безпеки США, Китаю та країн Південно-Східної Азії, 2020].

Комбінації методології традиційного дискурс-аналізу з даними інших галузей наукового знання орієнтовані на реконструкцію різних нюансів дипломатичної дискурсивної діяльності. Водночас, здійснювані інтерпретації підпадають подальшому синтетичному узагальненню крізь призму універсальних алгоритмів поступу відкритих систем.

1.1.1 Дипломатичний дискурс у типологічному аспекті

З огляду на розмитість сучасного розуміння “дискурсу”, питання його типології залишається відкритим. Зокрема, під дискурсом розуміють *мову занурену в соціальну взаємодію між індивідами* [Ehrlich S., & Romaniuk T. Discourse analysis 2014], а також, *синтез вже сказаного та не сказаного (чогось замовчуваного)* [Мішель Фуко, Порядок речей : археологія людських наук, 1996]. Важливим

уточненням є те, що обсяг сказаного і замовчуваного має бути більшим за одну фразу [Дяченко М. Д. Лінгвоісторичний аспект дефініції дискурсу, 2019]. При цьому існує доволі широке коло критеріїв, які можуть бути покладені в основу класифікацій дискурсів, від виключно лінгвістичного формально-структурного [Greenberg Joseph. Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements, 1963; Greenberg Joseph. Language universals, with special reference to feature hierarchies, 1966], до контекстуально профільованого екстралінгвального чинника [Лашко А.О. Дискурсивний аналіз як метод аналізу державної політики, 2015].

У нашому дослідженні розглядається дискурс як синтетичну мовно-мовленнєву діяльність, сутність котрої визначається як плинний ноомогенез, реалізований у вербальних конструктах текстового рівня [Колесник О.С. Системні основи мовного моделювання, 2019; Kolesnyk O.. The cognitive premises of myth-oriented semiosis, 2020]. За такого підходу динамічне породження смислів, зокрема, у дипломатичному дискурсі, супроводжується їхньою трансляцією, нав'язуванням, трансформацією, знищенням/стиранням тощо і становить вербально-семіотичний корелят енерго-інформаційних взаємодій (метафорично, енерго-інформаційних війн) у відповідній сфері людської діяльності (дипломатія, зовнішньополітичні, міжнародні відносини).

Низка сутнісних ознак специфічного виду дискурсу та відповідного дискурсивного простору як «оперативного простору смислотворення» визначається з огляду на традиційно використовувані у мовознавстві критерії. Так, до категорій аналізу дискурсу належать – тематичність, адресованість, адресатність, інституційність, інтенційність (прихована або явна). Тому, під час проведення дослідження дипломатичного дискурсу, ми проведено паралелі між дискурсами, які певним чином перетинаються з дипломатичним.

З позицій соціолінгвістики основними типами дискурсу є персональний та інституційний [Таценко Н. В. Основи теорії мовного дискурсу, 2012]. У першому випадку мовець виступає як особистість у всьому багатстві свого внутрішнього світу, у другому – як представник певної соціальної інституції [Таценко Н. В.

Основи теорії мовного дискурсу, 2012]. Відповідно, дипломатичний дискурс (і дипломатична промова) віддзеркалює логіку функціонування організацій, відповідальних за міжнародну репрезентацію соціуму, специфіку взаємодії учасників відповідних сценарно-організованих подій, особливості інформаційного обігу та обміну тощо, потрапляє та циркулює інформація, яким чином проявляється влада. Таким чином, дипломатичний дискурс як «інституційний» віддзеркалює об'єктивні та регулятивні аспекти організації організованої соціальної групи, наділеної владою, повноваженнями та засобами репрезентації усього соціуму [Seliya R. A review of research on second language writing in English in multilingual India, 2019].

Інституційність дипломатичного дискурсу детермінує специфіку спілкування антагоністів (супротивників у дискурсивному просторі РБ ООН), а також статусно рівнорангових чи різнорангових членів команд (агоністів, представників національних делегацій) [Bardovi-Harlig K. Interlanguage Pragmatics: Exploring Institutional Talk, 2005]. В обох випадках дискурсивна поведінка мовних особистостей регулюється експліцитною прагматикою (соціальним завданням, урядовими директивами), та імпліцитною прагматикою (підсвідомо закріпленою аксіологічною аксіоматикою та «національною міфологією», професійним аксіоматичним та мовно-мовленнєвим інструментарієм (прецедентні тексти, кліше тощо) [Колесник О. С. Прагматичні аспекти мовленнєвих актів подяки та поздоровлення англійською та українською мовами, 2018].

Інституційна взаємодія також передбачає дотримання норм і правил, що стосуються асиметричних ролей, статусів і поведінкових моделей, які проявляються у статусно-рольових особливостях мовлення, тактико-стратегічному аранжуванні, жанрових і стилістичних особливостях дипломатичних промов [Bardovi-Harlig K. Interlanguage Pragmatics: Exploring Institutional Talk, 2005; Шепітько С. Компоненти наукового дискурсу, 2010].

Асиметричний характер дипломатичних дискурсивних взаємодій проявляється як ієрархічність суб'єктів та градація ступеня контролю над змістом комунікації, доступу до текстів диференційований розподіл прав участі у заходах

інституту; різний вплив учасників інституту на прийняття фінальних рішень [Пол Дрю та Джон Герітаж, Аналітика розмов на роботі : вступ, 1992; Дженіфер Торнборо, Аналітика розмови: введення в дослідження розмовного мовознавства, 2002]. Ми ведемо мову про інтенційну акцентуацію асиметричних конфігурацій дискурсивного простору у ситуаціях навмисного введення опонента в оману або ж інвективної взаємодії, що збільшує рівень ентропії РБ як інституційної установи та перешкоджає прийняттю ефективних рішень.

Оскільки референтне поле дипломатичного дискурсу практично співпадає з концептуальною картиною соціуму, а промови у РБ ООН стосуються небезпечних для світового балансу викривлень і порушень у будь-якій сфері суспільства, ми ведемо мову про дифузність концептуальних сфер та відповідних дискурсивних просторів. Відповідно, ми відзначаємо своєрідний перетин дипломатичного дискурсу з іншими типами дискурсу через призму таких категорій як: тематичність, адресованість, адресатність, інституційність, інтенційність (прихована або явна).

Незважаючи на різноманітність політичного, юридичного, військового, мас-медіа, релігійного, спортивного дискурсів, вони так чи інакше співвіднесені з інститутом дипломатії. При цьому, з огляду на фокусний характер концепту БЕЗПЕКА у діяльності РБ ООН і відповідного наповнення концептуального поля, структурованого навколо нього, з урахуванням зрушень і порушень у ньому (фокусні концепти НЕБЕЗПЕКА, КОНФЛІКТ, ВІЙНА, яких стосуються промови) найбільшу «зону перетину» у відповідних промовах мають дипломатичний і військовий дискурс.

Відзначимо також тематичний перетин загально-політичного, дипломатичного та військового дискурсів. Усі три зачіпають глобальні теми: гроші, влада, контроль над ресурсами, конфлікти тощо. Безпековий аспект зазнає акцентуації у випадку, коли вказані теми викликають військові конфлікти, порушення міжнародних договорів, воєнний стан у певній країні [Яременко О. А., Лазебна О. А. Тематична класифікація термінологічної лексики військово-політичного дискурсу (на матеріалі сучасних німецькомовних часописів), 2021].

Дипломатичний дискурс також частково перетинається у тематичному плані з юридичним через безпосередню роботу з правами людини та їхніми порушеннями. Дискурс мас-медіа тематично найбільше прив'язаний до актуальних подій, які відбуваються у світі, тому і тематика є надзвичайно широкою – війни, конфлікти, економічні ситуації в країнах, вибори, теракти, законотворчі зміни у суспільстві, тощо. Під час військового вторгнення основними подіями, які будуть висвітлюватися у ЗМІ стануть – результати дипломатичних перемовин, військовий напад, реакція на напад, подальші санкції чи позов до суду, тощо. Релігійний дискурс перетинається з дипломатичним через апеляцію до концептів аксіологічної та сакральної сфер, а також до концептів злочину і кари, правосуддя над порушниками. Відзначимо певні паралелі зі спортивним дискурсом, з огляду на специфіку взаємодії в дискурсивному просторі РБ: реалізуються сценарії, схожі на змагання, здобуття перемоги, поразок та наслідків від поразок.

Ключова відмінність між зазначеними дискурсами полягає у базових прагматичних інтенціях. У той час як дипломатичний дискурс є двовекторною мовленнєво-моделювальною діяльністю, орієнтованою не лише на захист і підтримку інтересів репрезентованої системи (нації, держави) у компетитивних міжсистемних відносинах, а також на узгодження «системних налаштувань» із нормами і цінностями у контексті глобалізації, інтернаціоналізації світового суспільства [Вецкур Т. А. Мовні засоби вираження модальності в політичному дискурсі, 2015], ми визначаємо **змагальність** (компетитивність) та **лінгвокреативність** як його базові типологічні риси. Відповідно, взаємодії у дискурсивному просторі РБ ООН розглядаються як «війна образів світу», значна кількість котрих є фейками або симулякрами.

Політичний дискурс зазвичай постає як вербальний інструмент у боротьбі за владу [Матковська М. В. Способи реалізації інтенції боротьби за владу в англomовному політичному дискурсі, 2023]. У свою чергу, низка дискурсивних жанрів, ідентифікованих на основі реконструйованих інтенцій, зближує політичний та дипломатичний дискурси. Так, в обох дискурсах використовуються іміджево-презентаційні (слоган, програма, біографія), інформативні

(повідомлення, заява, інтерв'ю), ритуальні (промова, привітання, подяка, некролог), агітаційні (слоган-заклик, виступ, листівка) й агонально-аргументативні (дебати, ток-шоу) [Кондратенко Н. Типологія мовленнєвих жанрів українського політичного дискурсу, 2018].

Дипломатичний та військовий дискурси співвідносяться за типом використаних текстів як його основи. Такими текстами є: 1) тексти інформаційного змісту (військово-наукові, військово-технічні, військово-інформаційні та військово-публіцистичні тексти) і 2) тексти-регулятори (статути і настанови, військово-ділові тексти та військові мемуари) [Нікіфорова О.М. Класифікація текстів у військовому перекладі, 2016]. Окрему групу становлять бойові документи – це накази, розпорядження, офіційні листи, службові записки, зведення, переговорні таблиці, шифри, коди, таблиці позивних та інші оперативно-тактичні документи, цінність яких визначається їх новизною; – офіційні друковані видання постійного характеру (статути, настанови, інструкції); – географічні документи (карти, схеми тощо); – особисті документи та знаки розрізнення з'єднань; – щоденники, записні книжки, особисті записи та фотографії; – приватне листування; – газети та інші друковані видання; – оголошення цивільної влади [Нікіфорова О.М. Класифікація текстів у військовому перекладі, 2016]. У промовах у РБ ООН зафіксовано елементи таких жанрів мас-медіа: – оперативно-новинні; – замітка у всіх її різновидах; – оперативно-дослідні; – інтерв'ю, репортажі, звіти; – дослідницько-новинні; – кореспонденція, коментар (колонка), рецензія; – дослідні; – стаття, лист, огляд; – дослідницько-образні (художньо-публіцистичні); – нарис, есе, фейлетон, памфлет [Печеранський І., Васкул Х. Сучасний медійний дискурс та роль у ньому журналістського розслідування, 2018; Мірошниченко І. Г. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу, 2016].

Окремі стратегії та тактики, використані у досліджуваних промовах, орієнтовані на беззаперечний доказ власної правоти або дискредитації опонента з опорою на нормативні документи, що зближує дипломатичний та юридичний дискурси. Використання апеляцій до прецедентних текстів і феноменів, цінностей та сакральної сфери над системи зближують промови та релігійний дискурс.

Таким чином, ми ведемо мову про інтердискурсивний характер дипломатичного дискурсу та дипломатичної промови зокрема, оскільки у ньому реалізуються тематичні та функційно-концептуальні аналогії до взаємодій у інших соціальних сферах, а також реалізуються подібні дискурсивні жанри. У специфічних контекстах, залежно від особливостей розгортання фрейму «дипломатична промова» та успішності/неуспішності реалізації прагматики його учасників, той або інший дискурс виявляється «домінантним» [Супрун Л. Концептуальність як домінуюча категорія публіцистичного дискурсу, 2007]. Під інтердискурсивністю ми розуміємо *«ознаки тексту, що характеризують його відкритість метасистемі дискурсу»* [Застровська С., Найдюк О. Інтердискурсивний характер художнього тексту (на матеріалі німецької мови), 2019]. У випадку обмеження дискурсивного конструкту виключно однією функційно-референтною сферою (технічні, організаційно-процедурні жанри) дипломатичний дискурс розглядається як монодискурсивний.

1.1.2. Дипломатичний дискурс з позицій сучасної дискурсології

З урахуванням міждисциплінарного характеру сучасного мовознавства і дискурсології зокрема, використане в роботі визначення дипломатичного дискурсу як плинного ноємогенезу уможливило реконструкцію кластерів базових ознак будь-якого дискурсивного знаку, притаманних відкритим системам. Відповідно, дискурсивні фрагменти промов аналізуються на предмет відповідності семантики вербалізаторів концептів та сценаріїв (а саме, реалізації онтологічних, функційних, локативно-темпоральних та аксіологічних властивостей концептуалізованих денотатів) та даних/досвіду з інших джерел. Встановлена відповідність/невідповідність розглядається як маркер неправдивих тверджень, засобів введення в оману.

Здійснюваний у дисертації міждисциплінарний аналіз дипломатичних промов враховує наявність низки теорій, що визначають понятійне поле сучасної дискурсології. Типологічні характеристики дипломатичної промови як зразка інституційного дискурсу, «поліетіологічність» є референтивними, тобто,

визначаються орієнтацією на різні сфери буття міжнародної спільноти, що перебувають у небезпеці та потребують врегулювання. У цьому випадку дипломатична промова аналізується як складник більшої системи дискурсів як динамічних вербальних образів різних планів буття суспільства. Типовими різновидами дипломатичних промов є:

1. інформаційні (наприклад, доповідь з приводу конфлікту або порушення міжнародних норм взаємодії);
2. переконливі та закличні, що спонукають до дії (аргументація пропонованого варіанту резолюції або вчинення дій стосовно суб'єкта міжнародних відносин, апелювання до партнерів щодо підтримки тощо);
3. дискусійні, полемічні (обговорення спірних питань, за певних обставин викривальні та звинувачувальні). Промови типів (1) і (2) уможливають введення партнерів по спілкуванню в оману. Промови типу (3) потенційно можуть інвертуватись у суперечку/сварку [Шевчук С.В., Клименко І.В. Електронний посібник з дисципліни: Українська мова (за проф. спрямуванням), 2011].

Організація текстової основи дискурсу зумовлює увагу до таких феноменів як:

- термінологія та лексика дипломатичних документів;
- норми та форми етикету, які регулюють взаємодію між державами, інституціями та дипломатами;
- специфіка комунікації в дипломатичних відносинах, зокрема, у випадку культурних та мовних різниць [Корольов І. Р. Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві: визначення, структура, типологія, 2012].

При цьому окремі текстові фрагменти ми розглядаємо як складні знаки, мовно-мовленнєві конструкти з різним функційно-семантичним навантаженням, орієнтовані на реалізацію контекстуально релевантних прагматичних інтенцій. У цьому випадку йдеться про поєднання методологічного апарату лінгвoseміотики та дискурс-аналізу. У контексті нашого дослідження введення в оману розглядається як специфічний процес смислопородження, результатом якого є формування уявлення про стан речей, що не відповідає емпірично верифікованим фактам. Відповідно, прагматичний фокус аналізу промов (з урахуванням зв'язку семантика,

синтактики та прагматики як аспектів семіозису) орієнтований на виявлення раціональних та ірраціональних ментальних стимулів, що детермінують екзистенційне протистояння цивілізаційних моделей, фрактально здійснюване у просторі РБ ООН.

Конфігурація та можливі трансформації дискурсивно-знакових конструктів отримують інтерпретацію в лінгвостилістичному аспекті, оскільки окремі мовленнєві ходи, на нашу думку, є іллокутивними саме внаслідок створюваних у межах цих конструктів стилістичних ефектів. Відповідно, перлокутивними ефектами використаних у дипломатичних промовах стилістично маркованих мовних і мовленнєвих засобів виявляється створення хибного уявлення про стан речей у випадку введення адресатів в оману або ж переведення дискурсу з «інформативного» до «фатичного» модусу при використанні інвективних конструктів, що порушують структуру фрейму та перешкоджають прийняттю адекватного рішення з приводу певної проблеми.

Реконструкція лінгвокогнітивного підґрунтя дипломатичних промов зумовлює виділення когнітивних моделей, притаманних дипломатам як «модельним особистостям» [Столяренко О. Б. Психологія особистості, 2012], а також образів та стереотипів, залучених до конструювання певного стану речей [Литвиненко О. О. Психологічні особливості взаємодії людини з літературним текстом. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки, 2014].

Тактико-стратегічне аранжування дискурсивних конструктів, якому традиційно приділяється увага сучасних мовознавчих студій [Корсунський С. В., Горовий В. М. Даниленко С. І., Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця, 2021], у випадку звернення до дипломатичної промови розуміється як прояв динамічних структурних трансформацій, дотичних до формування «оперативного простору» смислотворення.

У свою чергу, сучасний дипломатичний дискурс можна розглядати як **мультиmodalний**, оскільки він інкорпорує засоби різних семіотичних систем [O'Halloran, K. L. Multimodal Discourse Analysis, 2011]. Хоча мультиmodalність завжди була притаманна дипломатичному дискурсу, але саме мультиmodalний

підхід до вивчення англомовного дипломатичного дискурсу є новаторським. Зазначимо, що цей підхід передбачає виявлення та аналіз механізмів функціонування вербальних, візуальних, жестових, звукових та інших систем, які взаємодіють між собою та утворюють сучасний англомовний дипломатичний дискурс [Кащишин Н. Є. Мультимодальний аспект дослідження англомовного дипломатичного дискурсу, 2019].

Таким чином, дослідження дипломатичного дискурсу з позиції сучасної дискурсології покликані на вивчення мовних та соціальних аспектів ділової комунікації, які тим чи іншим чином здійснюють вплив на широку аудиторію.

1.1.3. Жанрові особливості дипломатичного виступу

Процес отримання, декодування та передачі інформації відбувається у свідомості індивіда на основі тих знань, якими він вже володіє. Під час комунікативних ітерацій у свідомості/підсвідомості людини активуються відсилки до подібних подій та їхніх мовно-мовленнєвих корелятивів. Вербальна репрезентація стереотипних ситуацій здійснюється за допомогою конструктів, відомих як мовленнєві жанри [Компаній О. Мовленнєвий жанр: лінгвостилістичний аспект, 2020], а в ширшому контексті – як дискурсивні жанри.

Сучасна дискурсологія оперує різними одиницями, за допомогою котрих здійснюється «квантування» аналізованого матеріалу. При цьому відкритими залишаються як питання онтології дискурсу так його співвідношення з текстом. Продуктивним з огляду на прагматику дискурсивної діяльності є аналіз «дискурсивних жанрів» [Ф.Бацевич, О.Ільченко, Т.Яхонтова та ін. Основи комунікативної лінгвістики, 2004]. У зарубіжній лінгвістиці загальні питання мовленнєвих жанрів висвітлено в низці наукових праць А.Wierzbicka, V.K.Bhatia, J.Swales та ін. При цьому «дискурсивний жанр» доволі близько корелює з поняттям «**мовленнєва подія**», що, за Т. ван Дейком, є найбільшим елементом у структурі дискурсу та позначає закінчене мовленнєве спілкування, інтеракцію, макродіалог або макротекст [Van Dijk T.A. Discourse analysis, 1998]. На позначення зразків простих і складних мовленнєвих подій Т. ван Дейк пропонує поняття **жанру**

дискурсу [Van Dijk T.A. Discourse analysis, 1998]. За Дж. Свайлсом, жанр є класом комунікативних подій, складниками яких служать відповідні комунікативні цілі, що розпізнаються членами певного дискурсивного співтовариства, і зумовлюють схематичну структуру дискурсу й вибір змісту та стилю [J.M.Swales, Genre analysis : English in academic and research setting, 1990; Селіванова. О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми, 2008]. У свою чергу, власне промова може розглядатись як піджанр політичного дискурсу; що розгортається у межах політичної події [Habwe J. H. Discourse analysis of Swahili Political Speeches, 1999] . Слід зазначити, що часовий простір розгортання подій може бути очікуваним, передбачуваним (типовим), важко передбачуваним (атиповим). Ми розглядаємо послідовні зміни у станах речей з широким діапазоном варіативності (атипові) та рандомні (непередбачувані) події, як прояв хаосу, ентропії систем (соціальних, політичних, культурних). Один і той же жанр може стосуватися різних подій. Наприклад, *жанр голосування* може бути очікуваним запланованим елементом зібрання дипломатів для прийняття резолюції, а може відбутися спонтанно, як реакції на актуальні події у світі (екстрене зібранням ООН для проведення голосування по вилученню Росії зі складу Ради ООН з питань прав людини, 7 квітня, 2022).

Більшість комунікативних дипломатичних подій є складними за своєю природою та складаються відразу з декількох мовленнєвих жанрів. Наприклад, зустріч дипломатів складається з доповіді, дискусії, постанови, резолюції, тощо.

У нашій роботі ми визначаємо жанр дипломатичного дискурсу як комплекс мовно-мовленнєвих засобів, використаних для впливу на опонентів (представників дипломатичних корпусів різних країн) у просторі взаємодій, окресленому низкою концептів, що визначають повноваження дипломатичного органу/інституту. Відповідно, ми вважаємо промову базовим жанром дипломатичного дискурсу. До промов зазвичай відносять: а) промови на міжнародних та міждержавних конференціях, зборах, засіданнях, зустрічах; б) промови під час дипломатичних актів (угод, контактів, комюніке); в) промови під час візитів, прийомів, прощань, нагород тощо; г) дипломатичне листування [О. М. Скирда, В. П. Войченко, О. В.

Задорожна, Л. І. Кобилянська, М. М. Мельниченко, О. Б. Пономарьова, Н. А. Прокопенко, О. В. Серебрякова, О. А. Сіренко, О. П. Супрун, О. М. Ткаченко, В. М. Фоменко, О. М. Цимбалюк, В. П. Цимбалюк, Н. М. Цимбалюк. Роди і види сучасного красномовства. Риторика української мови. Онлайн підручник, 2019].

Згідно з жанровими постулатами Р. Колліна, жанр дипломатичної промови характеризується: 1) формальністю, 2) гнучкістю промови відповідно до ситуації, 3) нейтральністю з помірною емоційністю, 4) пошуку спільних компромісних рішень, 5) дипломатична промова як соціальне явище регулярно відтворюється та діє з урахуванням моделей знань та поведінки відповідної соціальної групи, 6) жанр промови відображає не лише події у соціальному середовищі, але й концептуальну сферу, якою послуговуються комуніканти, 7) жанр промови як структури вказує комунікантам шляхи розвитку дій відповідно до ситуації [Collin R. Genre in Discourse, Discourse in Genre: A New Approach to the Study of Literate Practice, 2012].

Концептуальна структура дипломатичної промови (дипломатичного виступу) в максимально абстрактному вигляді уявляється як акціональний фрейм [Жаботинська С.А. Лексичні поля й нелінійна динаміка когнітивних структур, Жаботинська С.А. Посесивна конструкція і концептуальні трансформи, 2006], а саме:

{[Такий ХТОСЬ] [керується таким ЧИМОСЬ] [використовує таке ЩОСЬ]
[впливає / діє ТАК] [на такого ДЕКОГО] [ТУТ / ЗАРАЗ]}, де [Такий ХТОСЬ] –
агент, мовець, адресант промови,
[керується таким ЧИМОСЬ] – комплекс прагматичних інтенцій,
[використовує таке ЩОСЬ] – інструмент, змодельований дискурсивний
конструкт, промова,
[на такого ДЕКОГО] – колективний адресат, інші члени РБ ООН,
[ТУТ / ЗАРАЗ] – типовий контекст засідання РБ ООН}.

На практиці це виглядатиме наступним чином:

{[ХТОСЬ-Ms.Montian] [керується таким ЧИМОСЬ-перекласти відповідальність на Захід: *The West's one and only goal is to incite war*] [використовує таке ЩОСЬ: дипломатичну промову] [впливає/діє ТАК-посилаючись на власні свідчення альтернативного перебігу подій: *I have visited them personally. I am describing it first-hand*] [на такого ДЕКОГО: Mr. Hoxha (Albania), Mr. De Almeida Filho (Brazil), Mr. Zhang Jun (China), Mr. De Rivière (France), Mr. Biang (Gabon), Mr. Agyeman (Ghana), Mr. Tirumurti (India), Ms. Byrne Nason (Ireland), Mr. Kimani (Kenya), Mr. De la Fuente Ramírez (Mexico), Ms. Heimerback (Norway), Mrs. Nusseibeh (United Arab Emirates), Mr. Cleverly (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland), Mr. Blinken/Mrs. Thomas-Greenfield (United States of America)] [ТУТ / ЗАПАД: 17 February 2022, 10 a.m]} [Засідання 8968].

У термінах теорії «семантичних примітивів» А. Вежбицької [Іващенко В. Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології), 2006], загальна структура дипломатичної промови у РБ ООН, що співвідноситься зі змістом слотів [керується таким ЧИМОСЬ] (прагматичне підґрунтя) та [використовує таке ЩОСЬ] (матеріальний мовно-мовленнєвий конструкт), виглядає так:

- X: (1) перебуває у спільному інституційному просторі з Y1, Y2, Y3... Yn, оскільки виникла конфліктна ситуація (Z), загрозна для міжнародної безпеки;
- (2) вважає, що Y1, Y2, Y3... Yn розуміють сутність ситуації Z;
- (3) вважає, що Y1, Y2, Y3... Yn усвідомлюють, що X володіє важливою інформацією стосовно ситуації Z;
- (4) вважає, що Y1, Y2, Y3... Yn готові вислухати інформацію від X стосовно ситуації Z;
- (5) сподівається, що після надання інформації та пропозицій Y1, Y2, Y3... Yn візьмуть участь в обговоренні та моделюванні шляхів подолання небезпечної ситуації Z;
- (6) здійснює промову, подає інформацію об'єктивно або викривлено, апелює до Y1, Y2, Y3... Yn, пропонує шляхи вирішення / варіант резолюції;

(7) завершує власне промову, включається до обговорення.

Подальше розгортання дискурсивної взаємодії та її результативність залежать від низки чинників, у тому числі, від того, чи в промові здійснено спробу ввести Y1, Y2, Y3... Yn в оману і чи відбувається критичне відхилення від траєкторії нормативного дипломатичного спілкування.

У разі відсутності спроби ввести в оману присутніх, промова виглядатиме наступним чином:

X: (1) Mr. Kyslytsya (Ukraine) перебуває у спільному інституційному просторі з Mr. Vershinin (Russian Federation), Mr. Hoxha (Albania), Mr. De Almeida Filho (Brazil), Mr. Zhang Jun (China), Mr. De Rivière (France), Mr. Biang (Gabon), Mr. Agyeman (Ghana), Mr. Tirumurti (India), Ms. Byrne Nason Ireland), Mr. Kimani (Kenya), Mr. De la Fuente Ramírez (Mexico), Ms. Heimerback (Norway), Mrs. Nusseibeh (United Arab Emirates), Mr. Cleverly (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland), Mr. Blinken/Mrs. Thomas-Greenfield (United States of America), оскільки виникла конфліктна ситуація (Ukraine), загрозна для міжнародної безпеки;

(2) вважає, що Mr. Vershinin (Russian Federation), Mr. Hoxha (Albania), Mr. De Almeida Filho (Brazil), Mr. Zhang Jun (China), Mr. De Rivière (France), Mr. Biang (Gabon), Mr. Agyeman (Ghana), Mr. Tirumurti (India), Ms. Byrne Nason (Ireland), Mr. Kimani (Kenya), Mr. De la Fuente Ramírez (Mexico), Ms. Heimerback (Norway), Mrs. Nusseibeh (United Arab Emirates), Mr. Cleverly (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland), Mr. Blinken/Mrs. Thomas-Greenfield (United States of America) розуміють сутність ситуації, яка наразі відбувається в Україні;

(3) вважає, що Mr. Vershinin (Russian Federation), Mr. Hoxha (Albania), Mr. De Almeida Filho (Brazil), Mr. Zhang Jun (China), Mr. De Rivière (France), Mr. Biang (Gabon), Mr. Agyeman (Ghana), Mr. Tirumurti (India), Ms. Byrne Nason (Ireland), Mr. Kimani (Kenya), Mr. De la Fuente Ramírez (Mexico), Ms. Heimerback (Norway), Mrs. Nusseibeh (United Arab Emirates), Mr. Cleverly (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland), Mr. Blinken/Mrs. Thomas-Greenfield (United States of America)

усвідомлюють, що Mr. Kyslytsya (Ukraine) володіє важливою інформацією стосовно ситуації в Україні;

(4) вважає, що Mr. Vershinin (Russian Federation), Mr. Hoxha (Albania), Mr. De Almeida Filho (Brazil), Mr. Zhang Jun (China), Mr. De Rivière (France), Mr. Biang (Gabon), Mr. Agyeman (Ghana), Mr. Tirumurti (India), Ms. Byrne Nason (Ireland), Mr. Kimani (Kenya), Mr. De la Fuente Ramírez (Mexico), Ms. Heimerback (Norway), Mrs. Nusseibeh (United Arab Emirates), Mr. Cleverly (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland), Mr. Blinken/Mrs. Thomas-Greenfield (United States of America) готові вислухати інформацію від Mr. Kyslytsya (Ukraine) стосовно ситуації в Україні;

(5) сподівається, що після надання інформації та пропозицій Mr. Hoxha (Albania), Mr. De Almeida Filho (Brazil), Mr. Zhang Jun (China), Mr. De Rivière (France), Mr. Biang (Gabon), Mr. Agyeman (Ghana), Mr. Tirumurti (India), Ms. Byrne Nason (Ireland), Mr. Kimani (Kenya), Mr. De la Fuente Ramírez (Mexico), Ms. Heimerback (Norway), Mrs. Nusseibeh (United Arab Emirates), Mr. Cleverly (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland), Mr. Blinken/Mrs. Thomas-Greenfield (United States of America) візьмуть участь в обговоренні та моделюванні шляхів подолання небезпечної ситуації в Україні;

(6) здійснює промову, подає інформацію об'єктивно, апелює до Mr. Vershinin (Russian Federation), Mr. Hoxha (Albania), Mr. De Almeida Filho (Brazil), Mr. Zhang Jun (China), Mr. De Rivière (France), Mr. Biang (Gabon), Mr. Agyeman (Ghana), Mr. Tirumurti (India), Ms. Byrne Nason (Ireland), Mr. Kimani (Kenya), Mr. De la Fuente Ramírez (Mexico), Ms. Heimerback (Norway), Mrs. Nusseibeh (United Arab Emirates), Mr. Cleverly (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland), Mr. Blinken/Mrs. Thomas-Greenfield (United States of America), пропонує шляхи вирішення: *We call on Russia to take a constructive stance towards achieving progress within the framework of the existing negotiation formats. Otherwise, Russia will bear full responsibility for undermining the Minsk agreements;*

(7) завершує власне промову, включається до обговорення: *I would remind Mr. Vershinin that we are in the twenty-first century. Let us return to the Charter of the United Nations and go about implementing its provisions* [Доповідь 8968].

Таким чином, дипломатична промова є базовим жанром дипломатичного дискурсу. Структура дипломатичного виступу, як правило, базується на принципах акціонального фрейму, який зазначає хто, де знаходиться, що саме вважає, які його очікування, як відбувається процес проголошення промови.

1.1.4. Специфіка дипломатичного виступу крізь призму теорії релевантності

Основними моделями комунікації вважають інформаційно-кодову, інференційну, інтеракційну [Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації, 2011]. Специфіка кодування/декодування, формування вивідних знань і поведінкова реакція учасників дискурсивних взаємодій визначається низкою чинників, серед яких вагоме місце посідає сумісність картин світу і продиктованих відповідною аксіологією прагматичних інтенцій.

Інформаційно-кодова модель описує процес комунікації як передачу інформації між відправником та одержувачем через певний канал зв'язку. Дана модель відображає процес комунікації у вигляді послідовності етапів, що включають: відправника/адресанта повідомлення, кодування, канал передачі інформації, декодування повідомлення та отримувача/адресата.

Якщо в інформаційно-кодовій моделі мовець використовує її для висловлення думки, то в інференційній моделі мовець вкладає певний зміст у висловлювання з метою викликати певну реакцію у слухачів, за допомогою якої вони розпізнають намір мовця. В інференційній моделі комунікації, на відміну від інформаційно-кодової, крім передачі повідомлення про стан речей, беруться до уваги інтенції мовця, які мають пропозиціональний зміст. Тобто, інтенції не зводяться до пропозицій, проте саме пропозиції допомагають в інтерпритації висловлювань [Білюк І. Л. Базові моделі комунікативного дискурсу, 2011]. Однією з інтенцій комуніканта може бути також і вираження емоцій, яким не притаманний

пропозиціональний зміст. Відповідно, інференційна модель комунікації зображає комунікацію у динаміці. Таким чином, виносить трактування взаєморозуміння між учасниками комунікації за межі мови [Гулієва Д. Реалізація комунікативних стратегій позитивної/негативної оцінки в англо-американській неофіційній комунікації, 2018].

Нарешті, інтеракційна модель комунікації фокусується на аспекті діалога між комунікантами. Тобто, на перший план виходить той, хто сприймає та інтерпретує комунікативну дію – підвищується роль адресата [Гулієва Д. Реалізація комунікативних стратегій позитивної/негативної оцінки в англо-американській неофіційній комунікації, 2018]. Що дозволяє трактувати інтерактивність як взаємодію між комунікантами на основі спільних та відмінних соціально-культурних підґрунть. Інтеракційне розуміння комунікації відрізняється від класичної моделі комунікації, де обов'язково присутні інтенції. Дана модель також бере до уваги емоції, на цей раз – викликані у адресата комунікації. Взагалі, інтеракційна модель дає можливість розглядати комунікативну взаємодію між адресантом та адресатом комунікації крізь призму контексту та конкретно розглянутої ситуації.

Згідно постулатів теорії релевантності, перлокутивний ефект дискурсивної дії залежить від «співналаштувань» адресата і адресанта, тобто, від суголосності закодованого повідомлення та «оперативної системи» декодера [Sperber D., Wilson D. *Relevance: Communication and Cognition*, 1996; Sperber, D., Clement, F., Heintz, C., Mascaro, O., Mercier, H., Origgi, G., & Wilson, D. *Epistemic vigilance*, 2010; Wilson D. *Reference and Relevance*, 1992; Wilson, D. & Sperber, D. *The Handbook of Pragmatics*, 2004; Wilson, D. *Irony and metarepresentation*, 2009; Шуляк І.М. *Теорія релевантності як метод інтерпретації непрямих мовленнєвих актів в англomовному художньому дискурсі*, 2016].

Відповідно, дискурсивний конструкт, що потенційно має на меті отримати позитивну інтерпретацію, або ж ввести в оману колективного адресата, моделюється за допомогою таких іллокутивних мовно-мовленнєвих засобів, що

апелюють до значущих для відповідного оперативного (дискурсивного) простору концептів.

Декларативно-констативний конструкт є релевантним, оскільки прямо відповідає нормам і засадам РБ ООН: акцентована «здатність знаходити компромісні рішення» сприяє утворенню образу України як надійного партнера.

На засіданні Ради Безпеки ООН в 2004 році, що стосувалася ситуації в Іраку, представник Росії Сергій Лавров використав поліадресатну релевантність заявивши «*making decisions with a short-term perspective can lead to negative consequences in the long term*» [Засідання 5099]. Поліадресатна релевантність забезпечується відсилкою до необхідності швидкого прийняття рішення (*short-term perspective*) щодо гострої ситуації в Іраку, у той час, як відсилка до «*negative consequences in the long term*» постає апеляцією до вужчого кола потенційних союзників Росії та їхнього бажання отримати зиск від підтримки пропонованого варіанту резолюції, а також апеляцією (у формі прихованої погрози) до противників та їхнього бажання уникнути майбутніх проблем.

Релевантність дискурсивної дії забезпечує формування ситуативного підґрунтя для фокусу уваги адресатів і створення умов для сприйняття неправдивої інформації. У випадку невдалої спроби створення ефекту релевантності, суб'єкт дискурсивної дії може бути ідентифікований як брехун і викликати подальшу інвективну взаємодію. У контексті теорії релевантності здійснюваний нами аналіз передбачає встановлення специфіки референційності дипломатичних промов та їхніх фрагментів.

1.2. Лінгвоуніверсологічний підхід до аналізу дипломатичного дискурсу

У традиційному розумінні, лінгвоуніверсологія має справу з «універсаліями», а саме, явищами спільної природи, що притаманні усім мовам світу [Колесник О. С. Семантичні трансформації з позицій М-логіки (на матеріалі деяких індоєвропейських мов), 2018]. З цієї позиції універсальними є правила дискурсивної поведінки, що застосовуються у просторі дипломатичних взаємодій, а також закономірності породження текстів, дотичних до сфери дипломатичного

спілкування. Відносно-універсальними можна вважати специфічні терміни сфери дипломатії, або ж номінації концептів, що у певний період становлять «фокус» цивілізаційної моделі, котра, принаймні декларативно, орієнтована на визнання розмаїття культур і картин світу та їхнє узгодження. Водночас, інститут РБ ООН є унікальним, а використання англійської мови як інструменту дискурсивної взаємодії, очевидно, має світоглядні, етно-культурні та компетентнісні нюанси. Наприклад, на засіданні Ради Безпеки ООН [Засідання 8770] 2020 року обговорювалась ситуація на Сході України, у ході якої представники України та Росії вживали фрази "*territorial integrity*" та "*right to self-determination*", апелюючи до одного і того самого «правового мікро-міфу» при абсолютно протилежній референції.

У широкому сенсі, лінгвоуніверсологічний підхід передбачає здійснення широких міждисциплінарних аналогій та синтетичних інтерпретативних процедур після здійснення безпосереднього аналізу мовно-мовленнєвого матеріалу. У цьому випадку йдеться про узагальнення даних попереднього аналізу з урахуванням універсальних закономірностей поступу відкритих систем, алгоритмів і законів дії природних систем, законів діалектики тощо. Відповідно, у роботі застосовані окремі процедури лінгвоуніверсологічних інтерпретацій, відомих як теорія міфологічно-орієнтованого семіозису та методологія М-логіки [Колесник О. С. Семантичні трансформації з позицій М-логіки (на матеріалі деяких індоєвропейських мов), 2018].

За широкого підходу мова та її носії/користувачі розглядаються як ізоморфні складні, відкриті, нелінійні системи, що функціонують за універсальними алгоритмами, перебувають у не збалансованому динамічному стані та регулюються чинниками етнокультурного, ментального, соціально-політичного та загально-системного планів [Колесник О.С. Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій, 2016]. Серед вихідних принципів вказаних теорій, які ми екстраполюємо на інтерпретацію змісту дискурсивних фрагментів, є такі:

- визнання інхоативної ірраціональності категоризації (раціоналізації, моделювання світу тощо), що передбачає моделювання та реалізацію

дипломатичних промов у межах смислових траєкторій, заданих національним міфом, вторинним міфом панівної доктрини, індивідуальними ірраціональними аксіоматичними операторами;

- принцип множинності інтерпретації та єдності протилежностей, що визначає варіативність декодування дискурсивного повідомлення, а також синтетичний характер інтерпретації даних у дослідженні;
- закон повторення, що передбачає ітерацію «оптимальних» для системи патернів поведінки, або, з огляду на об'єкт дослідження, повторне здійснення актів введення в оману;
- закон циклічності, що передбачає стадіальність у генеруванні та реалізації дискурсивних конструктів згідно універсального алгоритму, а також, за умови повторення, набуття дискурсивними конструктами модифікованих форм на інших рівнях взаємодії систем;
- закон свободи вибору, що проявляється, зокрема, у сприйнятті неповної/неправдивої інформації при декодуванні повідомлення як «істини», що обговорюється і стає предметом резолюції, або ж викритті неправди і порушенні очікуваного етикетного спілкування;
- енігматичність біфуркацій системного поступу, що унеможливорює точне передбачення поведінки та реакцій учасників дискурсивних взаємодій у динамічних сценарних трансформаціях;
- принцип ієрархічності та фрактальної організації систем різних рівнів [Колесник О.С. Прагматичні аспекти мовленнєвих актів подяки та поздоровлення англійською та українською мовами, 2018].

Ієрархічність у міжсистемних відносинах розуміється як надсистемний детермінізм і фрактальна подібність прагматичних інтенцій (згаданий вплив ірраціональних структур рівня картини світу) на інтенції та поведінку фрактального представника соціуму (делегатії у РБ ООН) та інтенції й поведінку підсистем (конкретного дипломата, мовця) (Рис. 1.2).

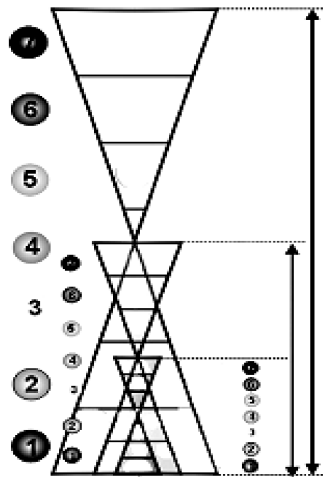


Рисунок 1.2. Фрактальна ізометрія підсистеми-системи-надсистеми

Ієрархічність організації системи будь-якого плану, у свою чергу, постає як її рівнева організація (Рис. 1.3).

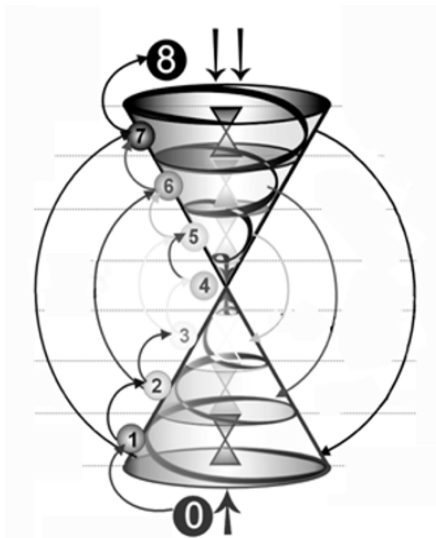


Рисунок 1.3. Ієрархічна структура відкритої системи

Умовно, з огляду на принцип антропоцентризму, рівні системи ідентифікуються як фізично-фізіологічний (1), емоційний (2), ментальний (3), соціально-адаптивний (4), міжгруповий (5), аксіологічний (6), інформаційний (7). В екстраполяції на структуру мовної системи цим рівням відповідають фонетичний (1), морфофонемічний (2), лексичний (3), фразовий (4), синтаксичний (5), текстовий/дискурсивний (6), семіосферний (7). Логіка взаємодій між рівнями є:

- **детермінативною** («програма розвитку» з вищого рівня визначає специфіку наповнення та функціонування безпосередньо нижчого рівня);

- **симетрично каузативною** (зміст «інформаційного» (7) рівня визначає зміст «рівня матеріальних ресурсів» - (1); зміст рівня цінностей (6) визначає зміст рівня «елементарних конструкцій» та оптимальний «автодіагностичний» стан системи (2); зміст рівня «функційних взаємодій» (5) визначає зміст рівня «узуальних значень» (3); при цьому реверсивна каузація виглядає таким чином: зміст рівня (1) пропонує реально доступну «матеріальну базу» для вибору системою вектору поступу (вибору фокусного концепту, навколо котрого будується неправдиве повідомлення, вибір дискурсивної стратегії та, набору жанрів і піджанрів) на рівні (6), а зміст рівня (3) детермінує конфігурацію і динаміку міжгрупових взаємодій (реалізацію дискурсивних тактик і ходів) на рівні (3);

- **об'єктно- або атрибутивно-компліментарною** (властивості елементів кожного рівня становлять основу для організації компонентів безпосередньо вищих рівнів). В усіх варіаціях рівень 4 становить простір переходу або трансформації, реорієнтації системи з авто-регуляції на міжсистемні відносини.

Вказана універсальна модель використовується для побудови типологій мовних знаків, реконструкції та інтерпретації прагматичних інтенцій [Колесник О.С. Міфологічний простір крізь призму мови та культури. 2011] і становить основу усіх інтерпретацій, здійснених у нашому дослідженні.

Наприклад, вказана модель екстраполюється на типологію дискурсивних жанрів. За комплексним критерієм «масштаб» + «функція» + «моно-/полі-дискурсивність» виділяємо таку ієрархію промов у РБ ООН:

Рівень 7: резолюції, вето, дебати із залученням великої кількості учасників.

Рівень 6: публічні дипломатичні дискусії /політичний скандал.

Рівень 5: розгорнутий публічний виступ, доповідь, а також звіти, звернення, накази, петиції, що врегульовують взаємодію «»таборів» у дискурсивному просторі РБ ООН.

Рівень 4: консультації або переговори між представниками дипломатичного інституту, «кулуарні домовленості» або «локальні дипломатичні війни», запити.

Рівень 3: аргументований виклад, пропозиція, погроза, образа.

Рівень 2: розгорнутий коментар у відповідь.

Рівень 1: дискретна репліка.

Логіка цієї ж моделі застосовується для інтерпретації прагматичних інтенцій мовця, реалізованих у промовах у РБ ООН. Наприклад, з урахуванням детермінативної, симетричної та компліментарної каузації, інтенції мегарівня (7) співвідносяться з проекцією картини світу соціуму, представленого у РБ ООН мовцем, його зміст визначає набір засобів мікрорівня (1), що втілюють відповідні фокусні концепти та англословні засоби їхньої репрезентації в ході промови; інтенції мезо-рівня (6) як контейнер аксіологічних орієнтирів, визначає концептуальну матрицю промови, здійсненої на рівні (5) та детермінують стимули ситуативної спонтанної вербальної поведінки на рівні (2); логіка модельованої полі адресатної промови рівня (5) стимулює аналітичні інтенції рівня (3), залучені «спічрайтерами» при моделюванні промови; інтенції рівня 4 (фрактальної копії усєї моделі) стосуються власне ефективної реалізації промови у реальному часо-просторі, співвідносяться зі здатністю системи до розширення або трансформації відповідно до умов контексту.

Зазначені алгоритми поступу систем, зокрема, логіка брехні як варіанту такого поступу, зазвичай проявляються на таких рівнях їхньої організації.

Рівень 1: закон полярності (аберація закону боротьби й єдності протилежностей), проявляється у поєднанні бінарних протилежностей, зокрема на рівні статичних «концептуальних оксиморонів»: правда-брехня, живе-неживе, війна-мир та ін., що окреслюють контури простору категоризації;

Рівень 2: закон повторення, що передбачає ре-активацію мовно-мовленнєвих структур, котрі презентують неправдиву інформацію і «таргетування» емоційного плану потенційних адресатів;

Рівень 3: закон збереження, як логічне доповнення закону повторення, за яким дискурсивні й відповідні концептуальні конструкти, в тому числі брехливі, інкорпорують попередній досвід і трансформуються через низку подібних стадій (з одночасним ієрархічним поступом). Наприклад, фрагмент неправдивої інформації, актуалізований під час «кулуарних» консультацій, може потенційно стати компонентом/основою офіційної резолюції;

Рівень 4: закон циклічності (закон переходу кількості у якість), що окреслює логіку чергування фаз, етапів і кроків смислотворення, комунікації, в тому числі «введення неправдивої інформації» до картини світу опонента;

Рівень 5: закон свободи вибору (закон альтернативності), згідно якого система здійснює взаємодію з тими чи іншими системами, породжує той чи інший вид дискурсу, подає правдиву чи неправдиву інформацію тощо. Вибір детермінується низкою об'єктивних та ірраціональних чинників і характеризується як «енігматичний»;

Рівень 6: закон ієрархічності та синергетичності, що демонструє окреслену вище логіку взаємодії між рівнями системи, системи, підсистем та надсистеми, кореляцію між статичною структурою та її динамічними трансформаціями, і таким чином демонструє вибір вектору поступу і "потоківий" характер існування багатовимірних відкритих систем;

Рівень 7: закон доцільності поступу, згідно якого будь-яке явище або дія є обумовленими, навіть якщо детермінанти не є експліцитними. Доцільність поступу може визначатись законами природи або ж штучними ірраціональними структурами типу вторинних міфів, симулякрів [Колесник О. С. Семантичні трансформації з позицій М-логіки (на матеріалі деяких індоєвропейських мов), 2018].

З огляду на специфіку категоризації світу, що спирається на певні вихідні аксіоматичні структури досвіду (реального або знаково-опосередкованого), ми ведемо мову про механізм міфологічного детермінізму мовно-номінативної діяльності, зокрема, у дипломатичному дискурсі та під час конструювання й інтерпретації станів речей, що не відповідають дійсності [Колесник О. С. Семантичні трансформації з позицій М-логіки (на матеріалі деяких індоєвропейських мов), 2018]. Відповідно, поведінка та дискурсивна діяльність учасників РБ ООН, у тому числі введення в оману, регулюється низкою ірраціональних аксіом, вторинних міфів, що також співвідносяться з різними рівнями системної організації: від технічних етикетно-процедурних до симулякрів рівня картини світу, що фрактально репрезентують національний/ідеологічний міф

держави, яку вони представляють [Колесник О.С. Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій, 2016]. У цьому контексті зауважимо, що «міфологічний простір» (вербально-інформаційний континуум, що містить досвід про хронологічно віддалений, умовно «первинний» варіант конфігурації світу) постає як «родовий» відносно простору дипломатичних дискурсивних взаємодій. Кожен національний міфологічний простір є контейнером вихідних аксіоматичних «категоризаційних операторів», що в широкому сенсі визначають глобальну стратегію діяльності певної делегації у РБ ООН як фрактального «аватару» своєї нації / держави. У свою чергу, апеляція до аналітично ідентифікованих ірраціональних структур свідомості партнерів та опонентів у РБ за допомогою специфічних мовних і мовленнєвих засобів сприяє або резонансному «співналаштуванню», або ефективному введенню в оману.

Отже, введення в оману як специфічний вид дискурсивної діяльності постає процесом вторинної міфотворчості. Моделювання у дипломатичних промовах станів речей, що не мають реального відповідника, дозволяє ідентифікувати їх як симулякри, копії того, що не має оригіналу, порожній образ позбавлений референта [Жан Бодріяр, Символічний обмін і смерть, 1976]. Водночас, якщо традиційний міф здійснює відсилку до ірраціонального емпірично не підтвердженого досвіду [Жан Бодріяр, Символічний обмін і смерть, 1976], симулякр не здійснює відсилку ні до чого (крім бажаної навіюваної хибної моделі стану речей), а створює безособове штучне середовище, несправжню реальність [Жан Бодріяр, Символічний обмін і смерть, 1976], примушує сприймати вигадку як дійсність через апеляцію до аксіоматичних міфологічних ірраціональних структур, що і уможлиблює перлокуцію введення в оману.

1.3. Дипломатичний дискурс в аспекті лінгвосеміотики

Виходячи з нашого розуміння дискурсу як динамічного знакового конструкту, що розгортається як плинний ноємогенез [Oleksandr Kolesnyk, *The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling*, 2021], специфіка дипломатичного дискурсу як «змагального»

розглядається як плинна побудова потенційно доміантних образів світу. Знаковий конструкт передбачає реалізацію низки когнітивних процедур, співвіднесених з прагматикою відповідного рівня, тобто, акт/процес, та конструкт як результат такого акту/процесу [Жаботинська С. А. Мовні знаки як конструкти, 2012].

Як вже зазначалось, введення в оману пов'язане зі створенням симулякрів на основі ірраціонально впізнаваних ірраціональних структур досвіду. Ведучи мову про знакову природу дискурсивно реалізованих симулякрів, відзначимо наступне. Хоча симулякри та номінації концептів-міфологем, з позицій «здорового глузду», є однаково безреферентими, міфоніми/міфологічний дискурс здійснюють іконічну відсилку до попереднього досвіду людських колективів, у той час як симулякр є абсолютно порожнім, оскільки здійснює відсилку виключно до сучасної ментальної моделі не існуючого стану речей. Симулякр є поліадресатним і здебільшого знеособленим. Якщо міфологічні структури «вписані» до потокового хронотопу, то симулякри є ахронійними. Міфологічна референція експліцитно пов'язана з явищем дива, гіпотетичної віддаленої реальності або сакральною сферою, у той час як симулякр претендує на реальність, значущість і прогностичний потенціал. Мультимодальний дипломатичний дискурс охоплює знаки різної етіології та рівнів організацій. До вербальних, що становлять мовну основу дискурсу ми відносимо слова (терміни), фрази, фрази-кліше та прецедентні висловлювання, тексти. До вербально-мовленнєвих відносяться різноманітні просодичні засоби акцентуації та творення образності. До пара-вербальних знаків належать міміка, кінетика, проксемика, жести учасників дискурсивних взаємодій. Невербальними є символіка та емблематика, що визначають специфіку простору взаємодій та норми інтекракцій у ньому.

В ході розгортання дискурсивних взаємодій представників РБ ООН постійній інтерпретації, ре-інтерпретації та трансформації підпадають обидва набори ознак. Відповідно, циркуляція варіативних знакових конструктів може розглядатись як генерування альтернативних світів [Oleksandr Kolesnyk, *The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling*, 2021;

Daniel Nolan, Possible Worlds Semantics, 2012], а конфліктні ситуації між їхніми «архітекторами», у випадку діагностування відвертої брехні, як «війну світів».

1.3.1. Дискурсивний простір дипломатії як знакове середовище

Знаково опосередковані взаємодії між варіантами світу, створюваними у дипломатичному дискурсі, розгортаються з огляду на базові релятивні параметри відкритих систем: простір, час та енергію. Вказані параметри співвідносяться з основними планами семіозису: «простір» корелює з набором ієрархічно та каузативно співвіднесених смислів, що становлять власне зміст «дискурсивного простору», «час» характеризує динаміку трансформаційних зрушень у структурі дискурсивних жанрів, «енергія» корелює з прагматикою суб'єктів дискурсу, а саме, комплексами інтенцій та перлокутивних ефектів, породжуваних у дискурсивному просторі. Загалом, під дискурсивним простором дипломатії ми розуміємо смисловий континуум, фізичні контури якого умовно окреслені конфігурацією соціально-політичних інститутів, а логіка внутрішньої організації та мовно-мовленнєвого функціонування визначається універсальними алгоритмами поступу відкритих систем, або, навпаки, прагматикою «пошкоджених» систем, котрі породжують смислові симулякри та прагнуть переформатувати як власне дискурсивний простір, так і первинну зовнішню реальність. Взаємодії всередині дискурсивного простору дипломатії реалізуються за допомогою різноманітних знакових конструктів, співвіднесених з дискурсивними жанрами.

Так, дипломатична промова, у якій здійснюється введення опонента в оману, розуміється як дискурсивний конструкт, збудований за допомогою складного матеріального знаконосія, що поєднує:

- 1) репрезентант, власне знаковий засіб, складний знак, текст промови (у його структурі – власне знакові кластери мікро-текстового рівня, що містять неправдиву інформацію);
- 2) десигнант (референтна ситуація, в тому числі набір станів речей, що не відповідає дійсності);

- 3) інтерпретанта (іраціональний аксіоматичний оператор, крізь призму котрого здійснюється обробка інформації);
- 4) інтерпретатор – 1 (мовна/дискурсивна особистість, що моделює хибний стан речей та транслює його у промові);
- 5) інтерпретатор – 2 (n) (мовна/дискурсивна особистість, що сприймає повідомлення, ідентифікує оману або ні, певним чином реагує на вивідну інформацію, залежно від власних прагматичних інтенцій) [Oleksandr Kolesnyk, *The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling*, 2021; Морріс Ч. *Основи теорії знаків*, 2001].

Характеристики окремих знаків та конфігурація їхніх сполук під час інтеракцій у дискурсивному просторі змінюються як внаслідок внутрішньо-просторових інтеракцій, так і під впливом додаткових стимулів із «зовнішнього» простору.

Існують різні типології знаків. За умови задекларованого універсологічного підходу знаки ідентифікуються та інтерпретуються у кількох вимірах за комплексом критеріїв. За характером зв'язку знаконосія та його плану змісту виділяються:

- 1) ікони (план вираження ізоморфний до плану змісту, зовнішня форма віддзеркалює сутнісні ознаки денотата/сигніфіката),
- 2) індекси (зовнішня форма знаку здійснює відсилку до певної логічно співвіднесеної або суміжної понятійної сфери; при цьому індекси можуть бути симптомами (дискретна профільована ознака вказує на якийсь феномен або процес) або сигналами (подібні до симптомів, але передбачають певну реакцію реципієнта);
- 3) символи (план вираження і план змісту пов'язані конвенційно, є елементами різних сфер [Kolesnyk Oleksandr, *The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling Cognitive studies*, 2021; F. Nuessel. *Postage Stamps: A Pedagogical Tool in the Language Classroom*, 1996].

Наприклад, дискурсивний фрагмент, ідентифікований як вербалізатор неправдивої інформації з огляду на реалізацію в попередніх взаємодіях, є сингалом щодо справжніх намірів мовця, та викликає реакцію адресантів – від критичних

реплік, до вимог документального підтвердження або звинувачень; 2) іконічним є дискурсивний конструкт-дескриптор, що вербально передає зміст фото-, аудіо-, відеоматеріалів; 3) до індексальних знаків можуть належати вербалізатори локативно-темпоральних концептів, що окреслюють фізичний простір міжнародного конфлікту; 4) символом є номінація політичного діяча, що уособлює «цивілізаційного антагоніста» та ін.

За комунікативно-функційним критерієм, різнорівневі знаки поділяються на:

- 1) номінатори (повнозначні мовні одиниці, використані для виділення й називання фрагментів дійсності та формування відповідних понять),
- 2) детермінативи (оператори ментальної, денотативної або референційної ідентифікації),
- 3) дейктики (знаки-замісники, що імплікують особу, предмет, місце тощо),
- 4) конектори (сполучні елементи висловлювання),
- 5) кваліфікатори (одиниці, що характеризують ознаку за ступенем її проявлення, займають проміжне положення між номінаторами і дейктиками),
- 6) комунікативи (комунікативно-автономні одиниці, реакції на висловлювання інших учасників комунікативної ситуації) [Oleksandr Kolesnyk, *The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling*. 2021, Почепцов Г.Г., *Соціальні комунікації і нові комунікативні технології*, 2017].

За семантично-функційним критерієм знаки постають як: характеризуючі, оцінні, визначальні, ідентифікуючі, знаки-форматори [Oleksandr Kolesnyk, *The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling*, 2021; Морріс Ч. *Основи теорії знаків*, 2001]. Наприклад, конструкція-констататор мезо-рівня 1 *Despite all the evidence we could see with our own eyes, Russia told us that it would not invade Ukraine; that it was engaged in war games* [Засідання 8999] є також характеризуючим знаком (характеристика поведінки країни на міжнародній арені), що включає в знак-ідентифікатор (представник країни бреше, що підтверджено фактами).

Декларатив [Mrs. Craft (United States of America)]: *I have said before that Israel has no better friend than the United States and I will say it again today — whether it is reminding the world what Israel...* [Засідання 8706] охоплює номінатор-ідентифікатор (союзник, партнер), дейктичний інтенсифікатор (повторна декларація, співвіднесення з широким колом суб'єктів міжнародних відносин) та постає як імпліцитний форматор (створює загальний «поняттєвий простір», в якому буде відбуватись обговорення проблеми).

Отже, дискурсивний простір дипломатичних взаємодій є середовищем конструювання складних знаків різної природи, та здійснення енерго-інформаційних взаємодій за допомогою знакових конструктів. Флуктуації дипломатичного простору залежать від ситуативних характеристик знаків і знакових конструктів, у тому числі тих, що вербалізують неправдиву інформацію.

1.3.2. Дискурсивний простір дипломатії як середовище смислотворення

З огляду на знакову природу простору дипломатичного дискурсу, його конфігурації співвідносяться з трансформаціями відповідних складників, проявлених у трьох базових планах семіозису – семантиці, структурі та прагматиці [Морріс, Ч. Основи теорії знаків, 2001].

Зв'язки між знаками та об'єктами (сигніфікатами, тобто, переосмисленими інтеріоризованими денотатами або референтами) віддзеркалюють спосіб світобачення та характер концептуалізації дійсності. При цьому логічна семантика мовно-мовленнєвих структур може бути водночас істинною (з урахуванням впливу базової інхоативної ірраціональної структури, вихідного ідеологічного міфу) та хибною (з огляду на емпірично підтверджений стан речей). Семантика реалізованих дискурсивних структур як семантичні трансформи вихідних значень мовних знаків, а також генерування спотворених смислів розглядається як прояв ноомогенезу.

Наприклад, у дискурсивному фрагменті *Today I would like to address a people with an incredibly rich history and heritage, whom Israel considers a partner in building a better future in the Middle East — the Iranian people. Unfortunately, the Iranian people*

are ruled by a regime that remains the biggest threat to peace and security in the region....
[Засідання 8706], *Mr. Danon (Israel)* актуалізовано два контрарні смисли: задекларовано низку історично-позитивних та значущих для міжнародної взаємодії рис нації «давній», «високий культурний рівень», «досвід», «партнер» та «небезпечний»/«загроза», приписаної частині соціуму, що проектується на інший смисловий кластер, «відмінняє» його дію та перетворює увесь соціум на носія другого кластеру ознаки таким чином окреслює статус відповідного світу у протистоянні сил на міжнародній арені.

Ноемогенез є базовим механізмом брехні та маніпуляцій. Наприклад, введення в оману як навмисне «заплутування смислів» здійснено у промові 2020 року: [*Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian)*]: *We therefore wish to warn Council members in advance that every time they say that **Russia is failing to comply with the Minsk agreements**, they should remember that they are deliberately misleading their own people and the international community....Every time that they refuse to acknowledge Kyiv's responsibility and urge Kyiv to comply with its obligations towards its own people and instead wait for someone else to step in and do it, they prolong the suffering of the residents of Donbas, who, unlike them, know the truth and defend it at the cost of their own blood* [Засідання 8726].

Констататор *Russia is failing to comply with the Minsk agreements*, що відповідає реальному стану речей, подається як фальсифікатор за допомогою «перемикання» адресанта *they*, підкріпленого кваліфікатором-предикатом *deliberately misleading their own people*, асертивами-предикатами *they refuse to acknowledge Kyiv's responsibility; wait for someone else to step in; they prolong the suffering of the residents of Donbas*; при цьому остання номінація ЖЕРТВИ (*residents of Donbas*) визначається додатковим підрядним дескриптором-кваліфікатором *know the truth and defend it at the cost of their own blood*. Результатом є ноематичний симулякр, у якому Україна є брехуном і агресором.

Отже, простір дипломатичного дискурсу ми розглядаємо як контейнер вихідних значень, але, водночас, і оперативний простір трансформації цих значень у смисли. Ми враховуємо той факт, що значення має відносно стабільний,

інтерсуб'єктивний зміст, а смисл (сенса) – це змінний, індивідуальний, суб'єктивний зміст, залежний, контекстуально модифікований та «таргетований» конструкт, породжуваний на основі певних ірраціональних аксіом (вторинних міфів).

1.3.3. Структурні характеристики дипломатичного виступу

Структурні характеристики дипломатичного виступу в РБ ООН визначаються з опорою на розуміння дискурсивного конструкту, що охоплює феномени різної онтології. Так, під «поверхневою структурою» ми розуміємо власне комплекс мовленнєвих дій, попередньо змодельований текстовий конструкт, актуалізований у відповідному контексті. До «глибинного виміру» дипломатичної промови ми відносимо низку чинників, що детермінують контекстуальні модифікації промови та її аранжування як динамічної структури. У цьому контексті зауважимо, що дискурсивна взаємодія у РБ ООН, з огляду на специфіку відповідного простору та жанрові особливості дипломатичного дискурсу, розглядається як обмін промовами: підготованими, квазі-клішованими та спонтанними. Відповідно, ми ведемо мову про своєрідний фрактальний ізоморфізм структури усієї дискурсивної події (комплексу обміну дискурсивними конструктами з приводу певної теми) та кожної окремої промови як дискурсивної дії.

1.3.3.1. Інформаційна структура виступів

Інформаційна структура дипломатичних виступів детермінується, передовсім, її референтивним підґрунтям та, відповідно, співвідноситься з жанром / піджанром дипломатичного дискурсу (тобто, йдеться про певний іконічний ізоморфізм зовнішньої структури та її внутрішньої концептуально-семантичної основи).

Референтивною основою промов у РБ ООН є трансформації у станах речей в емпірично досяжній реальності, що становлять загрозу встановленому порядку соціальних відносин різних рівнів, порушують задекларовані цивілізаційні цінності, можуть викликати гуманітарну катастрофу. Подібні трансформації в концептуалізованому вигляді постають «темами» промов, генерованих навколо низки фокусних концептів. Базовим концептуальним кластером для всіх промов і

обговорень є КОНФЛІКТ > НЕБЕЗПЕКА. Залежно від рівня системних взаємодій, на якому розгортається конфлікт, концептуальними фокусами промов виявляються такі (порівняльні вибірки за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр. загальним обсягом 909 засідань) (Рис. 1.4).

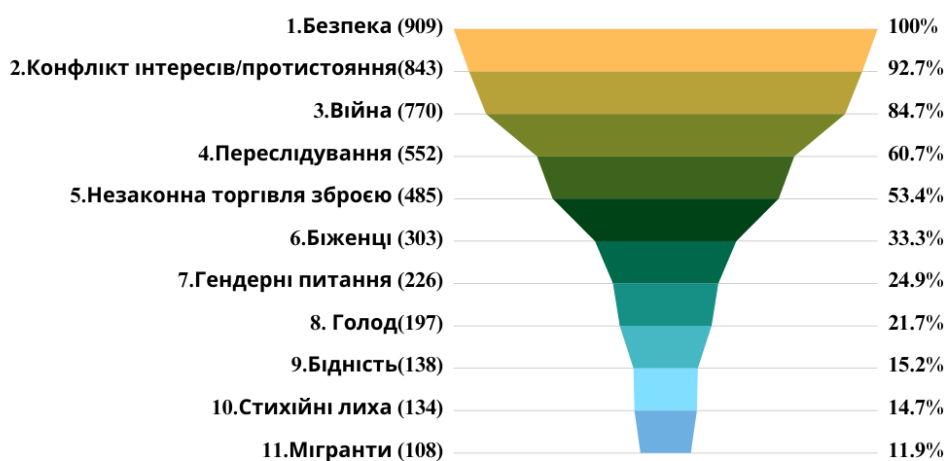


Рисунок 1.4. Концептуальний фокус промов за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

З огляду на продемонстрований концептуальний фокус промов, ієрархія частотності фігурування концептів виглядає наступним чином:

1. Підтримка безпеки, усунення загроз терористичних актів та озброєного втручання у конфлікт (909);
2. Конфлікт інтересів/протистояння (843);
3. Війна, з дотичними до неї підтемами (жертви, країна-агресор, окупанти, наслідки) (770);
4. Переслідування жінок/дітей/політичних діячів/злочинців, терористів (552);
5. Незаконна торгівля (передовсім, торгівля зброєю) (485);
6. Біженці (303);
7. Голод (197);
8. Гендерні питання (226);

- 9. Бідність (138);
- 10. Стихійні лиха (134);
- 11. Мігранти (108).

Рисунок 1.5 демонструє тематичні зрушення в інформаційних промовах у РБ ООН за 1994 рік.

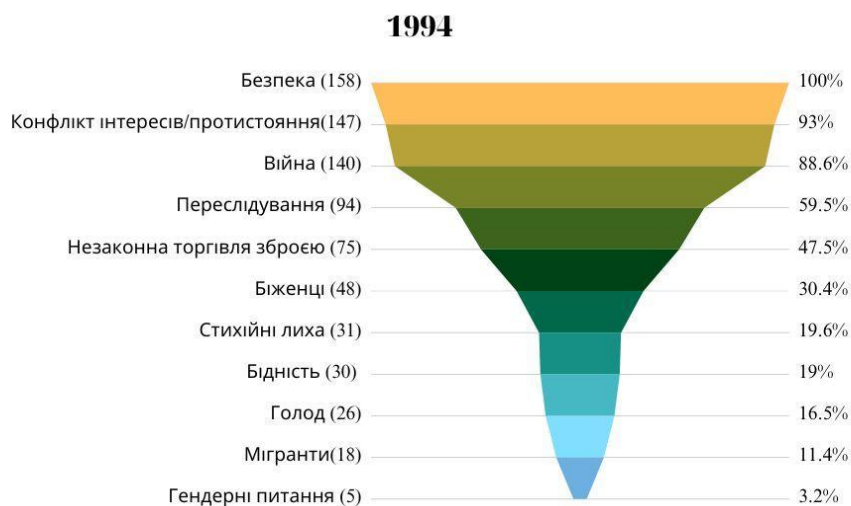


Рисунок 1.5. Динаміка тематичних зрушень за 1994

Частотність обговорюваних тем за 1994 рік зумовлена декількома чинниками: міжнародними конфліктами, зокрема увага акцентувалася на ситуації між Боснією та Герцеговиною, меншою мірою зверталася увага на громадянську війну у Руанді, Ємені, Таджикистані тощо. Тому, переважали теми, що стосуються безпеки та її гарантування, війни і конфліктів, подальшого переслідування жінок/дітей/політичних діячів/злочинців, терористів та незаконної торгівлі зброєю.

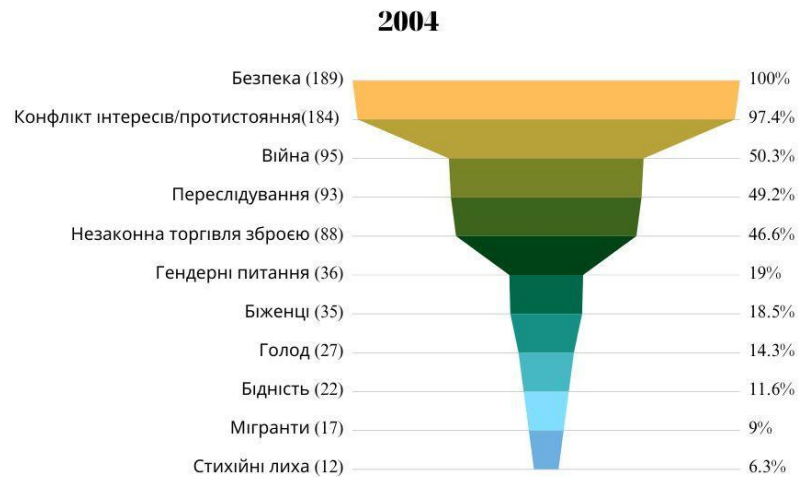


Рисунок 1.6. Динаміка тематичних зрушень за 2004

Частотність обговорюваних тем за 2004 рік (Рис. 1.6) зумовлена декількома чинниками: нападами терористів, поширенням терористичних угруповань, озброєні конфлікти у Іраку, Афганістані, продовженні конфлікту між Палестиною та Ізраїлем. Тому, переважали теми, дотичні до цих подій – безпека, її підтримка, терористичні угруповання; війна; конфлікт/протистояння; переслідування жінок/дітей/політичних діячів/злочинців, терористів та незаконної торгівлі зброєю.

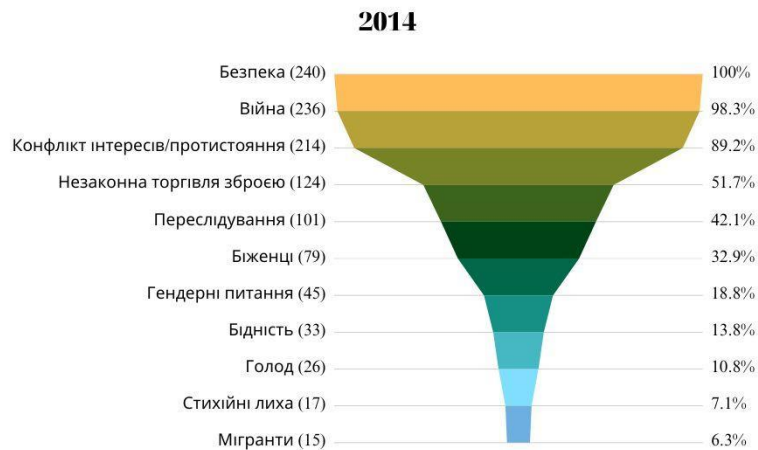


Рисунок 1.7. Динаміка тематичних зрушень за 2014

Частотність обговорюваних тем за 2014 рік (Рис. 1.7) зумовлена декількома чинниками: анексією Криму, озброєному конфлікту на Сході України, конфлікту в Сирії, терористичним та екстремістським нападам на Середньому Сході та Африці, продовженні конфлікту між Палестиною та Ізраїлем. Тому, переважали теми, дотичні до цих подій – безпека, її підтримка, терористичні угруповання; війна; конфлікт/протистояння; переслідування жінок/дітей/політичних діячів/злочинців, терористів та незаконної торгівлі зброєю.



Рисунок 1.8. Динаміка тематичних зрушень за 2020 рік

Частотність обговорюваних тем за 2020 рік (Рис. 1.8) зумовлена декількома чинниками: продовженні конфлікту в Сирії, Лівії, терористичним та екстремістським нападам на Середньому Сході та Африці, продовженні конфлікту між Палестиною та Ізраїлем, пандемією Covid-19, яка вплинула на міжнародну безпеку та відносини. Тому, переважали теми, дотичні до цих подій – безпека, її підтримка, терористичні угруповання; війна; конфлікт/протистояння; переслідування жінок/дітей/політичних діячів/злочинців/заражених на Covid-19/тих, хто не дотримувався масочного режиму, терористів та незаконної торгівлі зброєю.

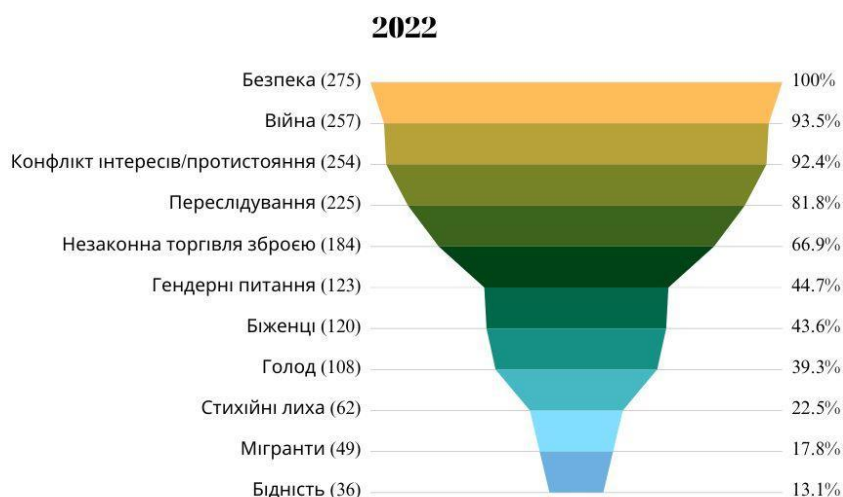


Рисунок 1.9. Динаміка тематичних зрушень за 2022 рік

Частотність обговорюваних тем за 2022 рік (Рис. 1.9) зумовлена декількома чинниками: продовження конфлікту в Сирії, Ємені, терористичні та екстремістські напади на Середньому Сході та Афганістані, продовження конфлікту між Палестиною та Ізраїлем, військове вторгнення Росії на територію України, тощо. Тому, переважали теми, дотичні до цих подій – безпека, її підтримка, терористичні угруповання; війна; конфлікт/протистояння; переслідування жінок/дітей/політичних діячів/злочинців/заражених на Covid-19/тих, хто не дотримувався масочного режиму, терористів та незаконної торгівлі зброєю.

Найбільш актуальними темами, які є дотичними до питань безпеки, її порушення, війни, конфлікту інтересів та незаконної торгівлі зброєю, що суттєво впливають, породжують, провокують виникнення інших проблем : перебіг військових конфліктів, погіршення ситуації з тероризмом, ескалація воєн, збільшення кількості біженців, мігрантів, збільшення регіонів, які страждають від голоду, бідності, гендерної нерівності, прояву та неможливості вчасно локалізувати стихійні лиха:

- 1) підтримка безпеки, усунення загроз терористичних актів, озброєного втручання у конфлікт або спроба врегулювати конфлікт дипломатичним, мирним шляхом. Дана тема залишається надзвичайно актуальною на засіданнях РБ ООН протягом останніх кількох десятиліть, оскільки тероризм і озброєні конфлікти продовжують становити загрозу для міжнародної безпеки;
- 2) війна, з дотичними до неї підтемами (жертви, країна-агресор, окупанти, наслідки) також залишається актуальною на засіданнях РБ ООН, оскільки озброєні конфлікти є складними та довготривалими проблемами, що вимагають серйозних шляхів вирішення;
- 3) конфлікт інтересів/протистояння також залишається актуальною темою для обговорення, оскільки конфлікти між державами та інтересами груп, економічних блоків продовжують становити серйозну загрозу для міжнародної безпеки і стабільності;
- 4) незаконна торгівля зброєю може спровокувати решту проблем. Так, незаконна торгівля зброєю може призвести до насильства, виникнення конфліктів або погіршення вже існуючих, перешкоджати врегулюванню решти дотичних проблем (біженці, мігранти, бідність, гендерне питання, переслідування, стихійні лиха).

Зокрема, у промовах РБ ООН концепт ВІЙНА зазвичай вербалізувався евфемістичними засобами та розглядався абстрактно-відсторонено як КОНФЛІКТ. У промовах 2022 року, під впливом військових дій в Україні, спричинених Росією, тема ВІЙНА і відповідний концепт вербалізуються у промовах РБ ООН експліцитно-денотативно.

Інтерпретація змісту вказаних концептів та тематичне наповнення дипломатичних виступів здійснюється крізь призму дихотомії «добро» :: «зло». При цьому «добро» розуміється як результат авторефлексії відкритої системи, здатної до саморегуляції та самопідтримки, що визначає феномени, процеси, стани речей як сприятливі для власного поступу, а «зло» - як шкідливі, загрозливі, несприятливі для власного стану і поступу.

Відповідно, базові теми реалізуються у смисловому діапазоні, окресленому концептуально-семантичними опоземами:

1. Підтримка безпеки: безпека-небезпека, життя-смерть, захисник-терорист, поганий-добрий, слабкий-сильний.
2. Війна та дотичні підтеми (жертви, країна-агресор, окупанти, наслідки): безпека-небезпека, війна-мир, життя-смерть, вбивця-жертва, захисник-вбивця, поганий-добрий, слабкий-сильний.
3. Конфлікт інтересів/протистояння: безпека-небезпека, життя-смерть, вбивця-жертва, захисник-вбивця, поганий-добрий, слабкий-сильний, конфлікт-мир.
4. Переслідування жінок/дітей/політичних діячів/злочинців, терористів: безпека-небезпека, життя-смерть, захисник-терорист, поганий-добрий, слабкий-сильний.
5. Голод: голод-ситість, безпека-небезпека, життя-смерть, поганий-добрий.
6. Гендерне питання: жінки-чоловіки, поганий-добрий, слабкий-сильний.
7. Біженці: безпека-небезпека, життя-смерть, захисник-терорист, поганий-добрий, слабкий-сильний.
8. Незаконна торгівля зброєю: безпека-небезпека, життя-смерть, захисник-терорист, поганий-добрий, слабкий-сильний.
9. Бідність: безпека-небезпека, життя-смерть, захисник-терорист, поганий-добрий, слабкий-сильний, бідність-багатство.
10. Мігранти: безпека-небезпека, життя-смерть, захисник-терорист, поганий-добрий, слабкий-сильний.
11. Стихійні: безпека-небезпека, життя-смерть, захисник-терорист, поганий-добрий, слабкий-сильний.

Концептуалізація і вербалізація референтних ситуацій відбувається шляхом предикації оцінних суджень, котрі в узагальненому вигляді уявляються як безпека-небезпека та неврівноважений баланс «слабкий»-«сильний» між суб'єктами взаємодій.

Наприклад, у висловленні *"We will remind the world that Russia has repeatedly lied to the Council over recent weeks "* [Засідання 8999] предикатом-констататор *Russia has ... lied* у поєднанні з адвербіальним предикатором-кваліфікатором *repeatedly* перетворюється на асертивний конструкт, що фіксує викриття фальшивих тверджень з боку російської делегації та, з урахуванням

поліадресатності (*remind the world*), постає як асертивний декларатив (S is P, «Росія брехун»), що здійснює зворотню атрибутивну імплікацію щодо сумнівної істинності усіх попередніх заяв російських політиків у РБ ООН.

Неправдива інформація виявляється при реалізації контрарних пропозицій у близькому синтагматичному співположенні, у реляційному висловленні (x R y) . Наприклад, у *"Six cities and towns have been declared "safe areas", but more communities are under siege and threatened"* [Засідання 3336(1)] зміст предиката-кваліфікатора *"safe areas"* постає як брехня під впливом предиката-констататора *more communities are under siege and threatened*.

Модифікація інформаційної структури (введення в оману) здійснюється шляхом використання навмисно хибного знака-оператора: *"Kyiv has continued to claim a non-existent Russian aggression without offering any evidence thereof..."* [Засідання 8714], де *non-existent* є предикатом-кваліфікатором (S is not P), який заперечує причетність Росії до безчинств на території України.

У структурі *"It [Kyiv] is a colony of a collective West where everything is decided by external parties who staged the Maidan and the coup d'état"* [Засідання 8968] використаний предикат-декларатив *It [Kyiv] is a colony* є хибним оператором-ідентифікатором, закоріненим у міфологічній аксіоматиці імперської ідеології, трансльованої мовцем у простір дискурсивних взаємодій.

У декларативній конструкції *"Some countries, especially in Africa, the Middle East and South-East Asia, have expressed frustration with what they see as Western double standards"* [Засідання 5104] використано детермінант *Some*, що маскує суб'єкта предикації та розмиває сферу референції, надаючи референтній ситуації характеристик «нечіткої сутності» й створюючи підґрунтя для ефективної брехні. Нарешті, кваліфікатор-дескриптор *Western double standards* власне вводить інформаційний квант, навколо котрого будується маніпулятивний дискурсивний конструкт.

Таким чином, типовою трансформацією інформаційної структури промови, пов'язаною з брехнею/введенням в оману є застосування хибного оператора-предиката, який впливає на повноцінне розуміння ситуації. Можливе також

використання додаткових елементів-модифікаторів, що здійснюють викривлення пропозиційних структур.

Ведучи мову про інформаційну структуру дипломатичної промови як концептуальний феномен ми відзначаємо ізоморфізм власне інформаційних конструктів і структур свідомості дипломатів як фрактальних «аватарів» картин світу репрезентованих націй, у тому числі і як суб'єктів-брехунів, і суб'єктів-«інвекторів». З іншого боку, інформаційною структурою промови є «різоматична» сітка пропозицій (глибинна структура), здійснюваних суб'єктом у ході дискурсивної діяльності (номінативно-моделювальної та мовленнєво-локутивної). В останньому випадку брехня розуміється як навмисне викривлення інформаційної структури, коли пропозиції не відповідають істинному стану речей. У свою чергу, залучення до інформаційної структури промови оцінних пропозицій, що здійснюють референцію до неправдивих тверджень (особливо за умови діагностування брехні учасниками взаємодії), відбувається зрушення комунікації до фатично-інвективного плану.

Зазначені фокусні концепти й відповідні конструкти-симулякри вербалізуються у різних структурних елементах дипломатичних виступів (промов, поверхових структур). Зокрема, З. Куньч, Г. Городиловська [Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Риторика: підручник, 2018] виокремлюють наступні ключові жанрові елементи дипломатичної взаємодії :

1. Протокольна формула [Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Риторика: підручник, 2018], певний аранжувальник шаблон, що реалізується у офіційному звертанні до осіб під час засідань, в особистих посланнях, нотах, записках.
2. Сміслові ядра [Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Риторика: підручник, 2018], або базовий концептуальний конструкт, до якого здійснюються відсилки у всіх частинах промови.
3. Аргументаційна частина [Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Риторика: підручник, 2018] розпочинається з викладу причин, які спонукають до промови по зазначеній тематиці або ж дають право взяти участь у

дискусії. Чим більше озвучено аргументів, тим більше вірогідність успішної реакції адресатів комунікації на отриману інформацію. Аргументи покликані підтримати інформацію, яка подається у смисловому ядрі.

4. Викладення фактів [Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Риторика: підручник, 2018] крім переліку фактів, які підтверджують головну тезу-ядро промови, зазвичай здійснюється певне відсилання до образу минулого або образ майбутнього.

5. Завершальне слово, у формі компліменту [Зоряна Куньч, Галина Городиловська, Ірина Шмілик. Риторика: підручник, 2018], обвинувачення, подяки всім учасникам засідання інструкції до подальшого розглядання обговорюваної теми тощо. Важливим завершальним словом є власне формальне завершення самого засідання РБ ООН головою або із постійних членів РБ ООН.

Інформаційна структура типової дипломатичної промови як дискурсивного жанру буде виглядати наступним чином:

1. Протокольне звертання та подяка-кліше всім присутнім, інколи з персоналізованим звертанням, звертанням-подякою конкретної дипломатичної особистості.
2. Смислове ядро-теза промови, яке ширше розкриває тему засідання.
3. Аргументаційна частина промови розпочинається з обґрунтування рішення взяти участь у засіданні РБ ООН, підтримки країн-союзників, засудження або навіть напад на країни-опоненти.
4. Оцінка ситуації з посиланням на факти/докази, або суб'єктивна оцінка ситуації без застосування доказової бази.
5. Завершальне слово підготовленої завчасно промови може стосуватися питання, адресованого зацікавленій стороні обговорюваної ситуації, у такому випадку мова йде про квазі-завершальне слово, оскільки після коментаря на питання зазвичай відбувається коментування озвученого коментаря.

Брехня/омана в інформаційній структурі промови потенційно реалізується:

1. У протокольному звертанні та подяці-кліше вираз ввічливості та поваги є фатично-ритуалістичним, при чому омана (порожня референція кваліфікаторів) сприймається як «фонова інформація» та ігнорується.
2. Сміслові ядро-теза може містити вербалізований концепт-симулякр, експлікація котрого дозволяє сприймати промову крізь призму «тематичної іррелевантності» та ідентифікувати весь дискурсивний конструкт як симулякр.
3. Аргументи не відповідають емпіричному досвіду, отриманому з різних джерел, або є несумісними з обстоюваною тезою, або навіть контрарними до неї (аргументація агресії з відсилкою до намірів «захистити» або «врятувати» тощо).
4. Оцінка ситуації може містити нав'язане суб'єктивне бачення ситуації.
5. У завершальному слові можлива повторна акцентуація тези-симулякра. Додаткове слово оратора після офіційної заздалегідь підготованої промови може мати на меті реалізувати «сильну» ремо-видільну позицію та реактивувати симулякр, що міг «стертись» у ході суперечки / обговорення.

Таким чином, у контексті дослідження інформаційної структури дипломатичного виступу, можна відзначити, що деякі теми виявляються ключовими для дипломатичного періоду протягом всього досліджуваного періоду. Як от – безпека та всі дотичні підтеми. Ключові ж жанрові елементи, які мають допомагати структурувати та систематизувати дипломатичну комунікацію, можуть зазнавати впливу та змін під час спроб введення в оману присутніх.

1.3.3.2. Композиційні особливості

У контексті нашого дослідження «синтаксичний вимір» дискурсивних продуктів як знакових утворень розглядається у широкому сенсі та розуміється як власне внутрішня синтаксична організація номінацій базових концептів сфери дипломатії, так і композиційне аранжування зазначених «продуктів» як складних конструктів текстового рівня. Синтетична інтерпретація поняття «композиція» передбачає універсологічно-орієнтоване узагальнення його змісту.

Класичний структурно-функційний підхід дозволяє виділити вступ, виклад концептуальних положень, аргументацію та заключну (волітивну) частину у композиції промови [Т. А. ван Дейк, Мова, пізнання, 1989].

З огляду на зазначену інтердискурсивність, що онтологічно корелює з полікодовістю, а також динамічний характер дипломатичних інтеракцій, інформаційна складова котрих трансформується ситуативно в ході розгортання власне дискурсивної події (розширюється або модифікується), для окреслення структурних особливостей дипломатичної промови ми проводимо широку аналогію між композиційною організацією дипломатичної промови та знаковими конструктами іншої етіології. Підставами такої аналогії є аналогово-культурологічний, риторичний, системно-універсологічний критерії.

В аналогово-культурологічному вимірі структурна організація дипломатичної промови (дипломатичної взаємодії загалом) співвідноситься з композицією музичної сонати як універсальної моделі розвитку відкритої системи [Сонатна форма [Онлайн] Експериментуємо зі створенням звуків та музики]. Сонатна форма складається з: 1) експозиції, 2) розробки, 3) репризи, 4) коди. При «накладанні» структури сонати на структуру дискурсивної події (тематичного обміну дискурсивними «квантами») маємо змогу відзначити, що: 1) «експозиція» дискурсивної події (виключно актуалізованих «зовнішніх структур») охоплює вступне слово голови засідання (включно з проголошенням правил 37 та 39 РБ ООН), оголошення теми-тези порядку денного та запрошення мовців до виступів. Наприклад, *The President (spoke in Russian): In accordance with rule 37 of the Council's provisional rules of procedure* [гарантія присутніх та представників-гостей в активній участі під час засідання, склад яких змінюються відповідно до обговорюваної ситуації], *I invite the representatives of the Islamic Republic of Iran, the Syrian Arab Republic and Turkey to participate in this meeting. In accordance with rule 39 of the Council's provisional rules of procedure* [гарантія представників-членів РБ ООН], *I invite the following briefers to participate in the meeting: Mr. Geir Pedersen... The Security Council will now begin its consideration of the item on its agenda. The*

situation in the Middle East [оголошується та письмово фіксується тема засідання] [Засідання 8978].

Експозиція розуміється як базова завчасно змодельована промова доповідача, в якій експлікуються релевантні для репрезентованої країни (групи союзників) сенси, та орієнтовані на колективного адресата симулякри.

Наприклад, сирійський дипломат зображає свою країну як жертву, а Ізраїль – як агресора та брехуна: *Mr. Mekdad (Syrian Arab Republic) (spoke in Arabic): It [Israel] lies when it says that it kills women, children and other innocent Palestinians and their leadership to fight terrorism...* [відсилка до попередніх заяв опонента, ідентифікація їх як неправдивих; «експозиція» всередині промови на етапі «розробки» усієї дискурсивної події], *(It has) the sole purpose of distracting attention that should have otherwise been focused on its continued occupation of Arab territories for decades, its annexation of Arab territories, its building of settlements, its destruction of thousands of homes and its construction of the racist separation wall* [«презентація фактів» та ідентифікація прагматики опонента з позиції власного інхоативного міфу, «розробка» в межах промови, здійснюваної на етапі «розробки» дискурсивної події]. *Israel's promoting its actions as an exercise of the right to self-defence is nothing more than the promotion of a policy of killing, destruction, occupation and expansion and is a violation of international law* [повторювані «інтерпретація та аналіз» дій опонента, акцентуація оцінки, «реприза» на рівні промови, здійсненої на етапі «експозиції» дискурсивної події] [Засідання 4945].

2) Реприза розуміється як етап обговорення/обміну заздалегідь змодельованими аргументативними контр-промовами або ситуативними коментарями й репліками з приводу обговорюваної теми та ідентифікованих у вихідній промові симулякрів, повторна акцентуація та аргументація симулякрів.

Наприклад, *Mr. Van Dunem "Mbinda" (Angola): As I said earlier, we would like to make a few remarks on some paragraphs in the report of the Secretary-General* [повторна акцентуація незгоди з актуалізованим смислом (брехнею, з позицій спікера)].... *Our few corrections* [спроба вплинути на очікуваний перебіг смислотворення] *refer mainly to the statement... That part of the report is self-*

contradictory, and also contradicts a paragraph in which appreciation is expressed for the positive gesture of the Government in accepting the mediation proposal [ідентифікація неправдивої / некоректної інформації]... *Another error in the report of the Secretary-General to which I want to call attention... That does not correspond to reality; the Government has never attacked the means of distribution of humanitarian aid of the United Nations* [викриття міфу-симулякру та акцентуація власної оцінки, власного міфу-симулякру]... [Засідання 3395].

3) На рівні дискурсивної події (засідання) кода співвідноситься з перлокутивним ефектом від попередніх етапів, що залежить від того, чи учасники не ідентифікували оману та прийняли її як «реальність», ідентифікували оману та погодились із нею, прийняли її як «квазі-реальність», ідентифікували оману та відкинули її як «фейковий стан речей», що не відповідає ціннісним орієнтирам ООН. Реалізація коди проявляється як ухвалення або відхилення резолюції. У випадку інвективного порушення взаємодій на попередніх етапах кода може не відбутись. На рівні окремої промови кода постає прикінцевим мовленнєвим актом – акцентатором, апелятивом або декларативом, залежно від специфіки адресантско-адресатних взаємодій у реальному часі.

Риторичний, або когнітивно-риторичний вимір аналізу композиції дипломатичної промови передбачає встановлення кореляцій між плинними динамічними патернами аранжування мовленнєвих конструкцій, їхнім іллокутивним потенціалом та реконструйованою прагматикою мовця, який здійснює вибір певних стратегій і тактик знаковживання [Потапенко С. І. Когнітивна риторика ефекту: в пошуках методу (на матеріалі інавгураційних звернень американських президентів Дж. Кеннеді і Дж. Буша), 2012]. Ми адаптуємо назви етапів підготовки промови, відомі з класичної риторики [Тягнирядно Є.В. 2017. Риторика, як наука красномовства. З історії риторики й красномовства, 2017] та, відповідно, виділяємо такі етапи реалізації промови:

1) інвенція, як «перед-дискурсивна діяльність» вибору аргументів і мовно-мовленнєвих засобів їхньої реалізації у майбутній промові. Ментальні операції когнітивно-прагматичного плану, що розгортаються на етапі інвенції, зазвичай

залишаються імпліцитними і лише в окремих випадках вербалізуються у структурі власне промови. Інвенція на рівні всієї дискурсивної події співвідноситься з експозицією, при чому відбувається вербалізація глобального стимулу дискурсивної взаємодії. Наприклад, 5059 засідання РБ ООН було скликано як реакція на зовнішню загрозу тероризму: *Agenda: Threats to international peace and security caused by terrorist acts* [Засідання 5059]. Тобто, мова йде про усвідомлення, обробку та об'єктивацію зовнішніх сигналів та формулювання низки прагматичних інтенцій щодо майбутньої дискурсивної події, що має покращити загрозливий / небезпечний стан речей у світі;

2) диспозиція розуміється як власне конструювання промови, породження текстового компоненту промови як «різоматичної» мережі пропозицій, що окреслюють певний стан речей у світі (моделюють альтернативний світ) із застосуванням відповідних стилістичних прийомів і мікроструктур (відповідають за зв'язність та доцільність композиційних елементів конкретно розглянутого елементу макроструктури промови), їхнє аранжування з розрахунку на бажаний вплив/ефект на аудиторію та опонентів. Подібне моделювання здійснюється під раціонально-ірраціональним «контролем» надсистеми (картини світу репрезентованого соціуму), що диктує прагматику як власне промови, так і всієї діяльності дипломата.

3) елокуція, власне проголошення промови, акт трансляції інформації, що інкорпорує елоквенцію (ситуативний або наперед відпрацьований набір просодичних і тропеїчних засобів творення образності, що забезпечує привабливість створеного у промові альтернативного стану речей). При цьому змодельована та реалізована промова також демонструє фрактальну аналогію до зазначеної вище сонатної форми організації інформаційного повідомлення,

4) меморіо та актіо охоплюють низку когнітивних операцій, пов'язаних зі ситуативним зверненням до структур пам'яті в ході розгортання дискусії на етапі репризи (вигадкування додаткових аргументів на користь неправдивих тверджень, реакції на коментарі, критику та звинувачення у брехні, інвективні мовленнєві акти), що впливають на перебіг коди та формування остаточного варіанту

резольуції. Таким чином, протягом засідання відбулося переформулювання не лише репризи, але й отримання неочікуваної для головного адресанта коди – вороже налаштовану аудиторію. Наприклад, *Mr. Keating (New Zealand): I regret, by saying that in the view of my delegation the first speaker in our debate should not have spoken... he does not represent a State [кваліфікатор у поєднанні з декларативом створює негативну ретроспективну референцію до попередньої промови і таким чином ідентифікує зміст промови як брехню, що впливає на характер коди]. *He has no legitimacy and is merely the mouthpiece of a faction. He should not have been seated in a privileged position at this table. He given us a shameful distortion of the truth; Mr. Yañez Barnuevo (Spain) (interpretation from Spanish): Like other members of the Council, we also regret that we have had to hear today, in the Council, reasoning which comes too close to an attempt to justify acts that we consider to be altogether unjustifiable* [реприза і розробка репліки як міні-промови містить низку предикатів, що повністю дискредитують головного доповідача, ідентифікують його як брехуна та змінюють характер остаточного рішення РБ] [Засідання 3377].*

У системно-універсологічному плані аранжування композиційних елементів дипломатичної промови постає не статичною моделлю, а динамічним, плинним та варіативним явищем. Підхід до дипломатичної промови як до контекстуально-релевантного тексто-мовленнєвого конструкту зумовлює наше розуміння його аранжування як динамічного утворення, що реалізує низку смислових флуктуацій, реалізованих у межах низки типових стратегій і тактик. Останні, у свою чергу, розгортаються відповідно до універсальних алгоритмів поступу відкритих систем, які можна представити наступним чином (Рис. 1.10):

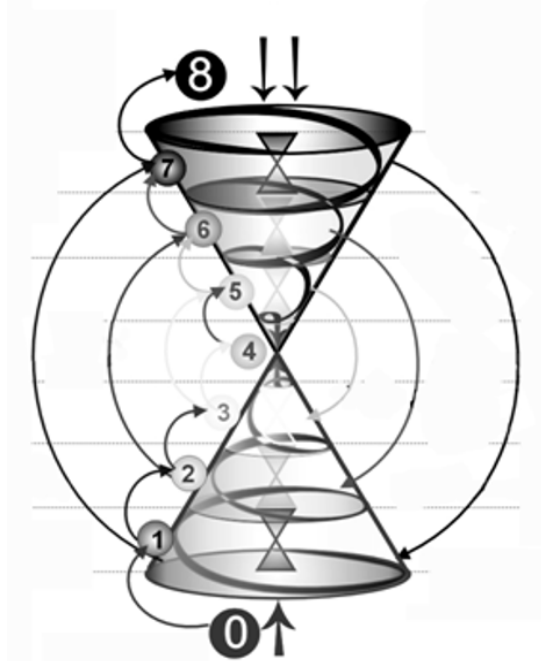


Рисунок 1.10. Дипломатична промова як контекстуально-релевантна тексто-мовленнєвий конструкт

Аналітична фаза «інволюції» моделювання та реалізації промови (етапи 1 та 2) охоплює низку когнітивних та мовно-мовленнєвих операцій, що здійснюють перехід від ірраціональної (міфологічної) аксіоми до комплексу раціональних інтенцій і створення текстової основи промови.

Етап 1 «формобудова» включає інвенцію (інхоативний сегмент етапу) та диспозицію. Інвенція розуміється як глибинний ірраціональний детермінізм комплексу прагматичних інтенцій, ірраціонально-іконічне співвіднесення прагматичних стимулів та концептуальних кластерів, відповідальних за конфігурацію змодельованої реальності [Kolesnyk O. Systemic premises of lingual modeling, 2020]. Іншими словами, інвенція розуміється як комплекси прагматичних інтенцій: (а) екзистенційних, ірраціональних, генетично закорінених та (б) інструментальних, співвіднесених з конкретною референтною ситуацією, стосовно котрої планується моделювання та реалізація промови, постає як своєрідний етап-«prequel», на якому відбувається ментальне моделювання майбутньої промови.

Диспозиція постає комплексом номінативних процедур, власне конструюванням тексту майбутньої промови і його стилістичним оформленням, а

також передбачає підбір аргументів та фактів, орієнтованих на створення правдоподібного симулякру, прогностичний відбір фактажу та контраргументів, засобів дискредитації опонентів (Рис. 1.11).

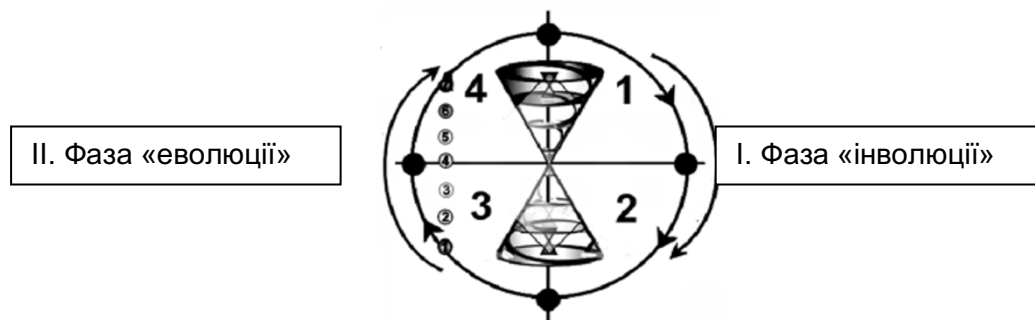


Рисунок 1.11. Фази та етапи реалізації дипломатичної промови.

Етап 2 «взаємодія» співвідноситься з елокуцією (включно з елоквенцією), є етапом вербального виголошення промови. На цьому етапі відбувається реалізація текстової моделі промови у реальному часі у дискурсивному просторі РБ ООН. Змодельований у промові стан речей (у тому числі симулякр, брехня) входить до спільного смислового поля дискурсивного простору, взаємодіє з картинами світу адресатів. Наприклад, – Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): One of the special military operation’s goals also became the de-Nazification and demilitarization of Ukraine with a view to ensuring that there would no longer be **any threats to the Donbas or to Russia from its territory** [Засідання 9127] [симулякри озвучені як мета вторгнення, власне вторгнення позначені евфемізмом, позначення об’єкту нападу як джерела небезпеки]. Введення в оману здійснюється шляхом апеляції до концептів “безпеки”, “загрози”, “вбивства” та їхнього «переаранжування» у системі пропозицій симулякра: *Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): We launched our special operation to protect the people of Donbas* [аргумент абсурдно контрарний до реального стану речей, котрий, водночас, спирається на багаторічну пропаганду і брехню, реалізовану в тій же РБ ООН], *in accordance with Article 51 of the Charter of the United Nations, after the Kyiv regime* [структура типу оксиморону, орієнтована на легітимізацію попередньої брехні], *with the approval of its Western sponsors, publicly killed the Minsk process* [Засідання 9127] ; *Peace seemed so close* [звинувачення та перекладання

відповідальності за агресію на інших] *that as a goodwill gesture we withdrew our troops from the occupied regions of Kyiv, Chernihiv and Sumy oblasts. It was up to the Kyiv authorities, who were ready to say the word, but at that point our Western partners got involved, since this scenario did not suit their purposes* [повторне перекладання відповідальності, звинувачення інших у власних злочинах] [Засідання 9127].

Синтетична фаза «еволюції» реалізації промови (етапи 3 і 4) розуміється як поширений (extended) семіозис, оскільки проміжна перлокуція від виголошеної промови визначає траєкторію обговорення, формування і уточнення додаткових смислів, додаткові коментарі як продовження промови та результативне узагальнення інформаційного обміну.

Етап 3 «управління» передбачає обмін мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови. На цьому етапі можливе діагностування та маркування вербальних конструктів як брехні (у вихідній промові та у її «розширеннях»). При цьому характер дискурсивної взаємодії може зрушитись від компетитивного до інвективного. Наприклад, осуд Росії та підтримка у залі засідання РБ ООН спричинили такий коментар представника Росії: *Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): Let me now address my colleagues from developing countries. We requested today's meeting because we want those countries to be aware of the cynicism and mendacity of the calls for peace from the States of the collective West, as well as their appeals to us to stop our so-called war of choice* [Засідання 9127] [заперечення власної провини через звинувачення та інвективні алюзії, з огляду на те, що промова, що використовує традиційний для Росії образ-симулякр «миротворця» і «захисника», як власне і ініціювання Росією засідання РБ, визнані фальшивими. Відповідною є реакція на запропонований симулякр: *Dame Barbara Woodward (United Kingdom): The United Kingdom is proud to support the Ukrainian people. We will continue to do so in the face of Russia's assault on their sovereignty and territorial integrity. We will continue to stand against that aggression and for freedom, democracy and the sovereignty of nations around the world* [Засідання 9127] [поведінка країни-агресора визначається номінаторами-ідентифікаторами *assault on their sovereignty and territorial integrity* та *against that*

aggression, а проєктований досвід як колективне рішення виражений констативом-асертивом *The United Kingdom is proud to support the Ukrainian people* та промісивом-декларативом *We will continue to do so*, що повністю заперечує симулякр опонента.

Етап 4 «синтез» співвідноситься з «фіналізацією» дискурсивних взаємодій, породження узагальненого вивідного знання, формалізованого у резолюції (перлокутивний наслідок промови), що визначає траєкторію подальших смислових трансформацій в оперативному просторі дипломатичного дискурсу РБ ООН. На рівні власне промови, йдеться про «пост-прагматику», а саме, прогностичне моделювання наступних вербальних конструктів, прогнозований вплив отриманих результатів (якщо перлокуція мала місце) на майбутні конфігурації картин світу і подальші дискурсивні взаємодії в контексті дискурсивного простору РБ (у тому числі орієнтованих на введення опонентів в оману).

Наведені моделі структурної організації дипломатичної промови демонструють однакову логіку, а саме, механізм розширення, адаптації та узагальнення вихідної структури. При умовному накладанні цих моделей одна на одну спостерігається певний «зсув», який ми розглядаємо як маркер динаміки структурних форм і їхніх нечітких меж, що корелюють з динамічним процесом смислотворення у дискурсивному просторі.

З урахуванням динамічної природи вказаних композиційних форм (макроструктур), їхні складники (елементи підсистемного плану, ката-структури) [Katarina Ristić. *Accused War Criminals qua Perpetrators: On the Visual Signification of Criminal Guilt*, 2019] ми розглядаємо як інвентивну, диспозитивну, елокутивну та перформативну риторичні стратегії [Потапенко С.І., *Когнітивна риторика ефекту: в пошуках методу*(на матеріалі інавгураційних звернень американських президентів Дж. Кеннеді і Дж. Буша), 2012]. Вказані назви стратегій є омофонійними відносно розглянутих вище планів та етапів реалізації промови, утім, у контексті нашого дослідження, мають дещо інше смислове навантаження при аналізі промов, що вербалізують фейкові стани речей. Компоненти стратегій, а саме, комунікативні тактики, комплекси умисних мовленнєвих дії, спрямованих на

реалізацію специфічних інтенцій в межах стратегії [Chilton P.A. Manipulation, 2002], виявляються структурами мікро-рівня. Нарешті, окремі комунікативні дії або ходи, співвіднесеним з конкретними номінативними одиницями та стилістичними прийомами, ми ідентифікуємо як структури нано-рівня.

Інвентивна стратегія, що за своєю сутністю є аргументативною, полягає в «інтродукції» якомога більшої кількості аргументів (реальних, переосмислених (інвертованих, перекручених), або вигаданих) на підтримку симулякру, вербалізованого у промові. Диспозитивна стратегія полягає у подальшій розробці змістовно-сміслових компонентів промови, результатом чого є композиційно-аргументована структура дипломатичної промови; елокутивна стратегія полягає у доречному та доцільному виборі номінативних засобів, котрі під час безпосередньої комунікації доступно і однозначно передає сенс, який у нього вкладав автор промови; перформативна ж виступає за спосіб подачі та донесення інформації до дипломатичної аудиторії [Потапенко С.І., Когнітивна риторика ефекту: в пошуках методу(на матеріалі інавгураційних звернень американських президентів Дж. Кеннеді і Дж. Буша), 2012]. Кожна із зазначених стратегій має у своєму арсеналі наступні тактики, індивідуальні для кожної із стратегій :

Інвентивна стратегія нав'язування фейкового варіанту стану речей включає ірраціонально закорінені тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання, оскільки мовець, скоріш за все, усвідомлює, що адресати розуміють, що він бреше, і не сприймуть раціональної аргументації. Наприклад, – *Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): It is clear that our former Western partners are trying at all costs to evade responsibility for Ukraine's steady deterioration from a state of independence to that of an anti-Russia, for ignoring the eight long and continuing years of the Kyiv regime's shelling of the people of Donbas and for glossing over the unwillingness of the Ukrainian authorities to implement the Minsk agreements* [Засідання 9127] [тактика виправдання реалізована через низку неправдивих констататорів].

Диспозитивна стратегія, сутність котрої полягає у розбудові та акцентуації «раціональних» орієнтирів, що окреслюють контури альтернативного (фейкового)

світу, реалізується за допомогою тактик фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу [Потапенко С.І. Зіставлена когнітивна риторика: у пошуках *terium comprationis*, 2013]. Наприклад, *Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): ...after the Kyiv regime, with the approval of its Western sponsors*[пряме обвинувачення заходу як спроба перекласти відповідальність з одних на інших], *publicly killed the Minsk process; It was up to the Kyiv authorities, who were ready to say the word, but at that point our Western partners got involved, since this scenario did not suit their purposes*[перекладання відповідальності з Росії на захід, якби не останні, то вже давно було б досягнуте мирне урегулювання військового конфлікту]; *The fact is that Ukraine has been of interest to them*[представників заходу] *solely as a pawn in the geopolitical struggle to weaken Russia since the illegal Maidan coup; But what we want to talk about today is the role of our Western colleagues in using Ukrainians to launch the largest-scale proxy war in history against Russia, until the last Ukrainian falls* [Засідання 9127] [спроба перекласти відповідальність з Росії на представників західного світу, тотальна відмова признавати свої помилки].

Елокутивна стратегія проявляє риси апелятивної, оскільки передбачає використання мовних і мовленнєвих засобів, що провокують емоційну реакцію на ірраціональні симулякри-орієнтири. Ця стратегія охоплює тактики кваліфікативної, зокрема – 1) локативної специфікації, в ході якої вербалізовані елементи простору є акцентаторами «термінальних слотів» сценарію-симулякру: *Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): ... for ignoring the eight long and continuing years of the Kyiv regime's shelling of the people of Donbas* [Засідання 9127]; або спроба виправдати свої вчинки ефемерною загрозою з боку України – *Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): We launched our special operation to protect the people of Donbas*[спроба ввести в оману шляхом застосування виправдання своїх вчинків]; *It was a difficult but necessary decision after it became clear that Ukraine's military action against the Donetsk and Luhansk people's republics was inevitable*[спроба перекласти відповідальність з Росії на Україну, що начебто саме Україна винна у злочинах на території Донецьку та Луганську];...

*there would no longer be any **threats to the Donbas** [спроба перекласти відповідальність на Україну у погрозах, які насправді надходять зі сторони Росії] or to Russia from its territory [Засідання 9127]; 2) тактика кількісної параметризації (вік, кількість, оцінка, відстань, висота...) – Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): The result is that the fields near Mykolayiv and Zaporizhzhya and the forests near Kharkiv are strewn with the corpses of **thousands of Ukrainian soldiers who were sent to certain death and who the rearguard did not allow to retreat** [Засідання 9127] [спроба перекласти відповідальність на українську сторону, що військові загинули не через те, що російська сторона здійснила напад, а через те, що українська сторона заборонила відступ].*

Перформативна стратегія, яка розуміється як навмисне, відверте неприховане подання неправдивої інформації, пов'язане з інвертованою референцією та переорієнтованою аксіологізацією вербального конструкту-симулякру. Ця стратегія, що має риси домінантної, включає тактики бездоказового звинувачення і викриття [Форманова С.В. Комунікативні стратегії і тактики в інвективному просторі, 2014]. Наприклад, 9127 засідання РБ ООН – Mr. Nebenzia (Russian Federation) (spoke in Russian): *I would like to ask them [the United States, the United Kingdom] now to either provide **us with evidence of that assertion**[that Russia allegedly purchases weaponry from Iran and the Democratic People's Republic of Korea] or **acknowledge that they are spreading unreliable information to Security Council members. Let me also say straight away that neither any publication of that information in the Western media nor meaningful comments, conjecture and inconclusive statements made by American officials can be considered as evidence** [Засідання 9127] [спроба бездоказового звинувачення Британії та США у бездоказовому звинуваченні Росії у незаконному військовому втручанні на територію України].*

У свою чергу, дискурсивні тактики здійснення брехні охоплюють відповідні комплекси мовленнєвих вчинків, які розуміються як мовленнєві ходи. **Мовленнєвий хід** – фрагмент репліки одного комуніканта [Форманова С.В. Комунікативні стратегії і тактики в інвективному просторі, 2014], де

прослідковуються синтаксично зв'язані компоненти репліки, що допомагають повною мірою досягнути сказане.

У нашому дослідженні подібні структури синтаксичного рівня співвідносяться з «мовленнєвими жанрами» (варіант «дискурсивних жанрів» А. Вежицької). Їхня інформаційна структура корелює зі специфічними комплексами прагматичних інтенцій та експлікується за допомогою функційно-орієнтованих конструкцій, відомих як «мовленнєві акти» (асертивів, декларативів, менасивів, констататорів тощо) [John Searle, *A Classification of Illocutionary Acts*, 1976], кожна з яких передбачає вживання контекстуально релевантних виразних засобів (стилістичних прийомів).

Поглянемо яким чином у кожній із зазначених тактик, які належать до відповідних стратегій, втілюється мовленнєвий хід, який, у свою чергу, розмежовується на функційно-орієнтовані структури [Колесник О.С. *Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій*, 2016]), які потім вказують на наявність або відсутність характерних стилістичних фігур. Саме комплексний розгляд стратегій, тактик, мовленнєвих ходів, функційно орієнтованих структур, стилістичних фігур дає уявлення хто і яким чином здійснює оману та, як наслідок, подачу хибної інформації.

Інвентивна стратегія має на меті знайти тиск на опонента, його дискредитувати, принизити тощо. Відповідно, мовленнєві ходи, які застосовуються у цій стратегії, часто спрямовані на генерацію нових образ, маніпуляцію, дискредитацію. Тому, інвентивна стратегія, яка реалізувалася через тактику виправдання шляхом застосування неправдивих констататорів може мати різноманітні ходи – звинувачення, заяви, декларація, огляду, пропозиції тощо. Наприклад можливе застосування однорідних мовленнєвих ходів – 1) звинувачення (*It is clear that our former Western partners are trying at all costs to evade responsibility*), 2) звинувачення (*for Ukraine's steady deterioration from a state of independence to that of an anti-Russia*), 3) звинувачення (*for ignoring the eight long and continuing years of the Kyiv regime's shelling of the people of Donbas*), 4) звинувачення

(and for glossing over the unwillingness of the Ukrainian authorities to implement the Minsk agreements) [Засідання 9127].

Продемонстрований фрагмент також складається із таких функційно орієнтованих структур, які реалізуються в межах ходів – констататори (*it is clear that*), дескриптори (*Ukraine's steady deterioration; an anti-Russian independence; shelling of the people of Donbas; unwillingness of the Ukrainian authorities*), кваліфікатори (*former Western partners; the Kyiv regime's shelling; the Minsk agreements*), акцентуатори (*trying at all costs to evade responsibility; ignoring; glossing over*). Також, розглянутий фрагмент є доволі експресивним, про що свідчать наступні стилістичні фігури – оксиморон (*from a state of independence to that of an anti-Russia*), епіфора (*for ignoring, for glossing over*), гіпербола (*eight long and continuing years of the Kyiv regime's shelling of the people of Donbas*). Створений росією образ-симулякр “миротворця” намагається виправдати своє вторгнення на територію України за рахунок паплюження образу останньої.

Диспозитивна стратегія, передбачає встановлення умов для досягнення домовленості між сторонами. Це відбувається за допомогою тактик фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу [Потапенко С.І. Зіставлена когнітивна риторика: у пошуках *terium comprationis*, 2013]. Типовими мовленнєвими ходами при цьому є аргументація, звинувачення, компроміс, пропозиція, критика тощо. Наприклад можливе застосування декількох ходів одночасно – 1) звинувачення (*...after the Kyiv regime, with the approval of its Western sponsors*), 2) звинувачення, критика (*publicly killed the Minsk process*), 3) звинувачення (*It was up to the Kyiv authorities, who were ready to say the word, but at that point our Western partners got involved, since this scenario did not suit their purposes*); 4) звинувачення (*The fact is that Ukraine has been of interest to them solely as a pawn in the geopolitical struggle to weaken Russia since the illegal Maidan coup*), 5) звинувачення, критика (*But what we want to talk about today is the role of our Western colleagues in using Ukrainians to launch the largest-scale proxy war in history against Russia, until the last Ukrainian falls*) [Засідання 9127].

Продемонстрований фрагмент також складається із таких функційно орієнтованих структур, які реалізуються в межах ходів – констататор (*the Kyiv regime publicly killed the Minsk process; Western partners got involved*), дескриптори (*the Kyiv regime; Western sponsors; Maidan coup; proxy war*), кваліфікатори (*largest-scale; solely*), акцентуатори (*until the last Ukrainian falls*). Також, прокоментований фрагмент є помірно експресивним, про що свідчать наступні стилістичні фігури – гіпербола (*the largest-scale proxy war in history against Russia*). Через низку неправдивих заяв і маніпулятивних тверджень, які не відповідають фактам, цей фрагмент виступу можливо класифікувати як оманливий, який демонструє альтернативний образ перебігу подій, який істотно відрізняється від реальності.

Елокутивна стратегія передбачає вплив на адресата комунікації з метою досягнення певної поведінки або реакції. Типовими мовленнєвими ходами при цьому є доводи, заява, декларація, апеляція до авторитету/моралі/справедливості/інтересів/минулого. Наприклад: 1) говорячи про локативну специфікацію, в ході якої реалізуються «термінальні слоти» сценарію-симулякру мова йде про наступні мовленнєві ходи:

1) апеляція до моралі і справедливості (*shelling of the people of Donbas*) [Засідання 9127], 2) доводи (*it was a difficult but necessary decision after it became clear that Ukraine's military action against the Donetsk and Luhansk people's republics was inevitable*) [Засідання 9127], 3) апеляція до інтересів (*there would be no longer any threats to the Donbas or to Russia from its territory*) [Засідання 9127];

2) тактика кількісної параметризації (вік, кількість, оцінка, відстань, висота...) може реалізуватися за допомогою наступних мовленнєвих ходів – 1) декларації (*the result is that the fields...*) [Засідання 9127], звинувачення (*the corpses of thousands of Ukrainian soldiers who were sent to certain death and who the rearguard did not allow to retreat*) [Засідання 9127].

Продемонстрований фрагменти також складаються із таких функційно орієнтованих структур, які реалізуються в межах ходів – дескриптор (*the fields near Mykolayiv and Zaporizhzhya and the forests near Kharkiv*) [Засідання 9127], кваліфікатор (*certain death*) [Засідання 9127], атрактор (*the corpses of thousands of*

Ukrainian soldiers) [Засідання 9127]. Відмінною рисою цього фрагменту є відсутність емоційності, тому стилістичні фігури також відсутні. Через надану хибну інформацію, відсутність доказів тощо, даний фрагмент є безпідставним і спрямованим на створення альтернативного, негативного образу українського керівництва та засланих українських солдатів, які не мали змоги врятувати своє життя саме через українську сторону.

Перформативна стратегія не тільки передає неправдиву, хибну інформацію, але й має пряму силу впливу на дійсність, створюючи альтернативний конструкт-симулякр. Цій стратегії притаманні тактики бездоказового звинувачення і викриття, яким притаманні такі мовленнєві ходи – 1) пропозиція (*I would like to ask them to provide us with evidence; or acknowledge spreading unreliable information*) [Засідання 9127], 2) заява (*neither any publication of that information can be considered as evidence*) [Засідання 9127], 3) експлікація (*any publication of that information in the Western media nor meaningful comments, conjecture and inconclusive statements made by American officials*) [Засідання 9127].

Продемонстрований фрагменти також складаються із таких функційно орієнтованих структур, які реалізуються в межах ходів – акцентуатор (*I would like to ask them now; let me also say straight away*), атрактор (*the United States, the United Kingdom, Security Council members*), кваліфікатор (*meaningful comments, conjecture and inconclusive statements*).

Характерною рисою цього фрагменту є помірна емоційність – антитеза (*provide us with evidence або acknowledge that they are spreading unreliable information*), іронія (*meaningful comments*). У цьому фрагменті промови промовець намагається дискредитувати деякі присутні країни (*the United States, the United Kingdom*) з метою демонстрації альтернативного перебігу подій, де Росія начебто не закуповує зброю в Ірані та Північній Кореї. В цілому, даний фрагмент промови спрямований на створення сумнівів щодо достовірності і дискредитації представлених звинувачень та доказів.

З огляду на зазначені композиційні особливості дипломатичної промови можна зробити висновок про її складність та різноманітність вимірів в яких вона

існує (аналогово-культурологічний, когнітивно-риторичний, системно-універсологічний). В той же час, з урахуванням динамічної природи вказаних композиційних форм, їхні складники ми розглядаємо як інвентивну, диспозитивну, елокутивну та перформативну риторичні стратегії, кожна з яких характеризується певним набором тактик, приманним саме конкретній стратегії. Так, для інвентивної стратегії типовими тактиками є залякування, виправдання, пошуку підтримки; для диспозитивної – фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу; для елокутивної – локативна специфікація, кількісна параметризація; перформативна ж – бездоказового звинувачення і викриття. У свою чергу, тактики поділяються на мовленнєві ходи (звинувачення, заява, огляд, декларація, пропозиція тощо), які складаються з функційно орієнтованих структур (констататора, дескриптора, акцентуатора, атрактора). При маніпуляції та навмисній подачі неправдивої, неперевіреної, спотвореної інформації, розглянуті композиційні елементи сприяють поширенню омані, оголошенню присутнім неправдивої, хибної інформації. На практиці це виглядає наступним чином (Рис. 1.12):

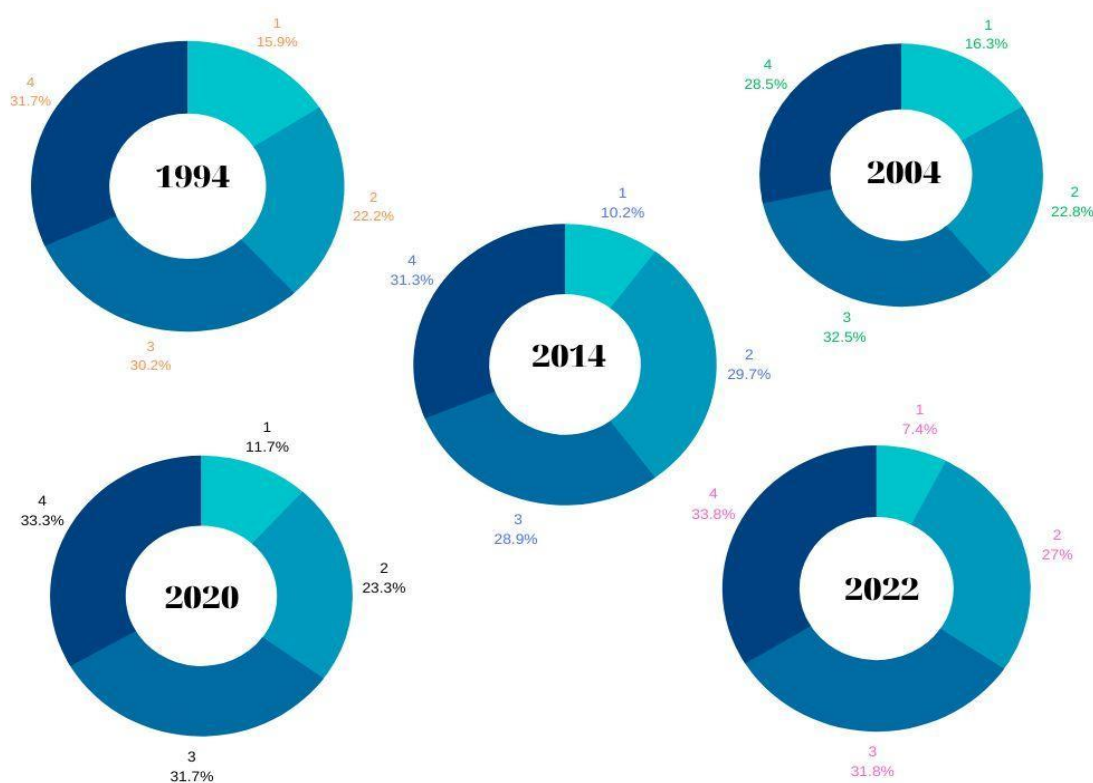


Рисунок 1.12. Частотність реалізації хибної інформаційної структури за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Де 1 відображає диспозитивна: фокусування, ідентифікація, партитивність, баланс -> пропозиція, декларація, огляд; 2 – інвентивна: залякування, виправдання, пошук підтримки -> обвинувачення, декларація, огляд; 3 – елокутивна: локативна специфікація, кількісна параметризація -> звинувачення, декларація, заява; 4 – перформативна: бездоказове звинувачення і викриття -> звинувачення, декларація, заява.

Відповідно, у 1994 році порушення диспозитивної стратегії і відповідних тактик зустрічалося у 41 промовах, порушення інвентивної стратегії і притаманних їй тактик у 64 промовах, порушення елокутивної стратегії та типових для неї тактик – 79 промовах, порушення перформативної стратегії і притаманних їй тактик – 88 тактик.

У 2004 році порушення диспозитивної стратегії та відповідних тактик трапилося у – 119 промовах, інвентивної стратегії і притаманних для неї тактик – у 126 промовах, елокутивної та типових для неї тактик – 138 промовах, перформативної стратегії та характерних для неї тактик – у 133 промовах.

У 2014 ситуація була наступною – 1) порушення диспозитивної стратегії у 101 стратегіях, 2) порушення інвентивної стратегії у 227 промовах, 3) порушення елокутивної стратегії у 216 промовах, 4) порушення перформативної стратегії – у 328 промовах.

Для 2020 характерна така вибірка – 1) порушення диспозитивної стратегії зустрічалося у – 56 промовах, 2) інвентивної стратегії – у 71 промовах, 3) елокутивної стратегії – у 80 промовах, 4) перформативної стратегії – у 92 промовах.

Нарешті, для 2022 ситуація виглядає наступним чином – 1) порушення диспозитивної стратегії зустрічалося у – 363 промовах, 2) інвентивної стратегії – у 521 промовах, 3) елокутивної стратегії – у 238 промовах, 4) перформативної стратегії – у 401 промові.

З вибірки за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр. видно, що більшою мірою брехня реалізується за допомогою іллокутивної, перформативної та інвентивної стратегій та відповідних тактик, мовленнєвих ходів, функційно орієнтованих структур та стилістичних фігур; меншою мірою – за допомогою диспозитивної стратегії з

притаманними їй тактиками, мовленнєвими ходами та стилістичними фігурами. Це може бути пов'язано з тим, що бажання збрехати, продемонструвати альтернативний, бажаний стан речей через : потребу захистити інтереси, збільшити вплив, економічно-політичні мотиви, недостатність інформації, загроза втрати могутності та авторитету.

1.3.3.3. Емоційне «нашарування» у структурі виступу

Оскільки взаємодії у дипломатичному дискурсивному просторі постають як «змагання картин світу» і баланс неврівноважених систем, ефективність введення в оману учасників цих взаємодій залежить як від загальної конфігурації простору (в тому числі низки ірраціональних нюансів, що визначають його «атмосферу»), так і від емоційного стану суб'єктів комунікації.

Перш за все, дипломат послуговується емоціями щоб надихнути та мотивувати присутніх, зокрема, висловлюючи співчуття, солідарність або невдоволення щодо певної ситуації. Наприклад, доєднатися до спільного вираження співчуття одній із країн – *We join other speakers in expressing our deepest condolences to the Permanent Mission of Ireland and the family of Ambassador Jim Kelly over his shocking demise* [Засідання 8999] [сум, вираження високого ступеню емпатії].

З іншого боку, емоційне нашарування виражається як спосіб демонстрації ставлення до обговорюваного, присутніх, можливих наслідків тощо. К. Ізард виокремлює 10 базових, фундаментальних емоцій : гнів, страх, сором, презирство, огида, провина, страждання, інтерес, здивування та радість [Ізард К. Теорії диференціальних ЕМОЦІЙ, 2000]. У дискурсі емоції передаються на лексичному рівні (лексикою, яка називає емоції; лексикою, яка описує емоції; лексикою, яка виражає емоції) [Т.Крисанова, Сучасний стан розвитку лінгвістики емоцій, 2014], на синтаксичному рівні (наприклад, питальні речення, особливо риторичного характеру; окличні речення; інверсія тощо); на граматичному рівні (превалювання певних частин мови, наприклад, дипломат може використовувати певні прикметники або прислівники зі значенням емоційної забарвленості); стилістично

(використання певних стилістичних засобів, таких як метафори, епітети, аналогії, іронія); проявом емоцій на різноманітних мовленнєвих актах (ін'юнктиви, менасиви, квеситиви, констативи, реквестиви, промісиви, перформативи) [Почепцов Г.Г., Соціальні комунікації і нові комунікативні технології, 2017].

Причин апелювання до емоцій є декілька:

- 1) намір вивести опонента зі збалансованого стану, «вимкнути аналітику» і сприйняти брехню,
- 2) вплинути на прийняття рішення відповідно до змісту симулякру.

Каталізатором емоційності може стати навіть обговорювана тема: чим гостріше тема, тим більше емоцій вона провокує. Із частотності обговорюваних тем на дипломатичних засіданнях РБ ООН (всього 909 засідань разом за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 роки) ми можемо спрогнозувати (Рис. 1.13) які теми частіше інших провокують емоційну реакцію присутніх – безпека, війна, конфлікт інтересів, переслідування, незаконна торгівля. Відповідно, типовими емоціями будуть саме негативні (астенічні) [Міхова А.Г. Емоції і прояви емоцій: історичний екскурс (стресові та стресоподібні стани), 2010] – гнів, страх, презирство. Меншою мірою зазнають прояву стеничні емоції (позитивні) – огида, страждання, здивування, інтерес, радість та астенічні – сором, провина. Емоції, які переважають у дипломатичному дискурсі РБ ООН пов'язані із життєво важливими інтересами держав та їх громадян, тому емоційність може бути доволі високою.

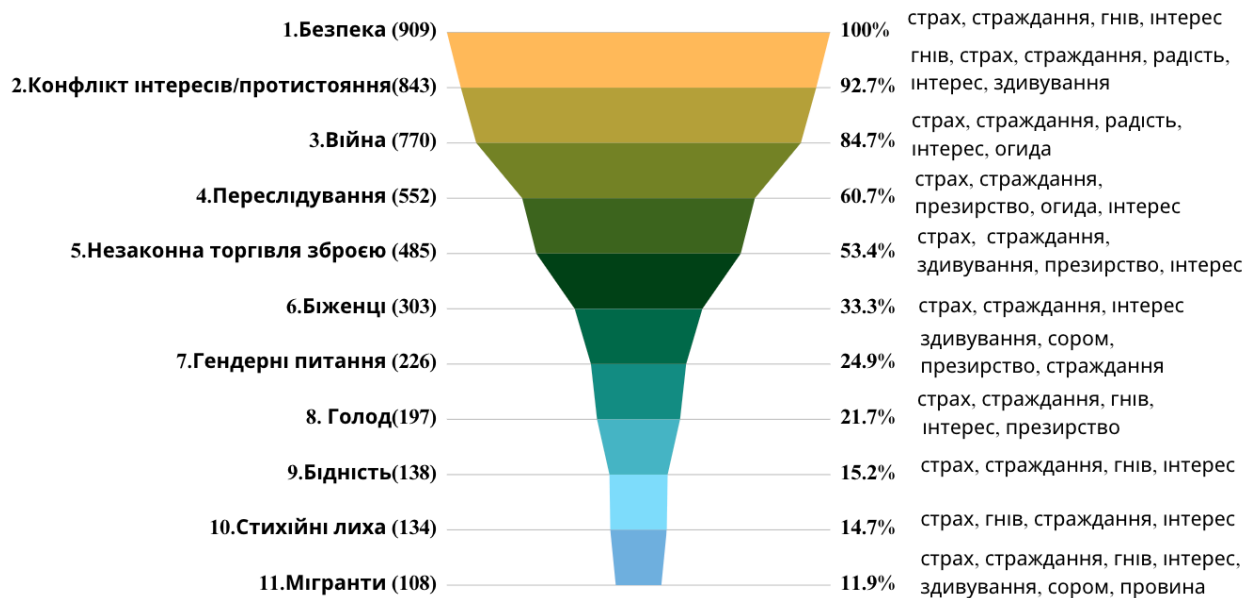


Рисунок 1.13. Емоційне нашарування тематичного наповнення дипломатичних засідань РБ ООН

Відповідно, найпоширенішими емоціями є гнів, страх та страждання, інтерес, які є притаманними під час обговорень питань безпеки, війни, конфлікту інтересів. Що відповідає частотності обговорюваних тем на засіданнях РБ ООН. Далі за розповсюдженістю йдуть емоції здивування, радості, сорому, провини, презирства та огиди. Зазначені емоції притаманні темам переслідування, незаконної торгівлі, біженців, бідності, голоду та гендерного питання. Варто зазначити, що дипломатичні промови майже ніколи не виражатимуть лише одну емоцію, зазвичай декілька емоцій доповнюють сказане. Чим гостріше проблема, чим складніше її вирішення, чим більше зацікавлених у ній сторін, тим більше емоцій буде провокуватися.

Розглянемо як саме емоційне групування проявляються на практиці. Наприклад, поширеною практикою є оцінка почутої інформації як ненадійної, сумнівної, провокативної із наступною гнівною реакцією адресата комунікації – *However, Western reporters are quick to report certain information about provocations* [Засідання 8998] [прояв гніву через невдалу реалізацію перекладання відповідальності на Захід].

Емоція страху є доволі специфічною, оскільки дипломати намагаються прямо її не демонструвати із міркувань прояву слабкості. Якщо вона і фігурує, то читається між рядків, поширеною є комбінація страху, гніву, обурення – *When a Government is afraid of its own people, it has a fundamental problem. Russian citizens have the right to know why their country attacked its neighbour, they need to be informed about the actions of their army against the people of Ukraine* [Засідання 8998] [емоційно-насичена та визначена позиція висловлювання вказує на гнів та обурення автора; лексичний та граматичний рівень фрагменту промови (*afraid, attacked, actions against*) характеризується використанням активної лексики, яка викликає негативне ставлення до дій Росії; перехідний зворот (*why their country attacked its neighbour*) посилює негативну оцінку; початок фрагменту промови (*When a Government is afraid of its own people*) демонструє нелегітимність дій російського уряду].

Емоція презирства може виникати в ситуаціях, коли представники інших країн виступають з позиціями, які є неприйнятними, несправедливими або неправомірними – *Therefore, Russia's allegations are, in our opinion, a part of its information warfare – a false and unsubstantiated part of the usual propaganda, disinformation and conspiracy theories coming from Russia that are not worth our time* [Засідання 8991] [зумовлене протиставленням двох понять – те, що говорить Росія, протиставляється реальному стану речей, *information warfare* свідчить про розгляд Росії як супротивника і в інформаційній війні, іронія (*not worth our time*) підкреслює неправдивість та ненадійність російських тверджень].

Емоції здивування та незгоди можуть виникати, коли одна із сторін виступає з неочікуваними пропозиціями, заявами або у разі недосягнення згоди щодо певного питання – *I was also surprised to hear Ambassador Power state that all of these concerns are fabricated. That claim truly surprises me* [Засідання 7125] [*truly* підсилює емоцію здивування, а *fabricated* вказує на незгоду з попереднім твердженням, риторичний запит (*that truly surprises me*) додає виразності та переконливості висловлюванню].

Емоції сорому та обурення можуть виникати під час міждержавного конфлікту, порушення прав людини, насильства тощо – *To our shame, more than 10,000 Yemeni children have lost their lives or been maimed in conflict, and tens of thousands more have died from the secondary effects of the war* [Засідання 8966] [для підсилення наслідків конфлікту застосовані такі одиниці як – *lost lives, died, maimed*; підсилення (*more than 10000 Yemeni children*) додає емоційного забарвлення до факту втрат життя дітей].

Під час досягнення компромісу, під час ухвалення резолюції, прийняття важливого рішення можуть виникати позитивні емоції, такі як радість. Однак, емоція радості в дипломатичних промовах та промовах-реакціях на сказане зазвичай виражаються помірно – *We are happy to see the willingness of Governments to sign national action plans and end the recruitment and use of child soldiers* [Засідання 7129] [лексична одиниця *willingness* передає готовність до активних дій; фрагмент є достатньо простим, без емоційних перевантажень].

Неочікувані повороти подій, невиконання обіцянок, загрози безпеці, відсутність прогресу в розв'язанні конфлікту, неочікувані висловлюванні інших учасників засідання РБ ООН провокують емоції здивування та розчарування, роздратування - *We are disappointed that such issues, which have no relevance to that before us, have been dragged into this report. The contents of the Human Rights Council resolution have been rejected and disputed by the Government* [Засідання 7160] [лексичні одиниці *disappointed, issues, dragged into* посилюють незадоволення, розчарування та здивування через винесення на обговорення питань, які, на його суб'єктивну думку, не мають нічого спільного з питаннями, які вартують привселюдного розбору; метафора *dragged into this report* відображає неправомірність включення непов'язаних з питанням фактів до звіту].

Інтерес та незадоволення переважно зустрічаються у якості критики присутніх, почутої інформації – *It is curious that Armenia has the cheek to criticize and lecture others on such a notion as justice, which is a priori alien to that country's policy and practice* [Засідання 7113] [оцінка дій Вірменії провокує негативні емоції

у присутніх, оксиморон (*a priori alien*) підкреслює позицію мовця по відношенню до нахабної (*cheek*) поведінки представника Вірменії].

Коли держава не виконує своїх зобов'язань, зокрема згідно зі стандартами міжнародного права або угодами, підписаними нею; при виникненні складнощів або перешкод у досягненні мирного врегулювання конфліктів тощо можуть виникнути емоції провини, розчарування, незадоволення цією державою – *We very much regret this decision, which risks having regional and global repercussions. We also regret the order today to deploy Russian troops into eastern Ukraine, reportedly on a peacekeeping mission* [Засідання 8970] [підсилення *very much* поглиблює емоцію провини; лексичні одиниці *deploy, troops* пояснюють причину виникнення цих емоцій].

Емоції огиди, обурення, засудження можуть виникати у ситуаціях, коли стосунки між країнами або групами людей погіршуються через вчинення жорстоких, протиправних дій – *Sexual violence continues to be used as a weapon of war and terror to punish civilians, terrorize communities and break up families for the sheer sick choice of perpetrators* [Засідання 9016] [лексичні одиниці *weapon of war and terror, punish, terrorize, sick choice* лише підсилюють ефект негативних емоцій, високого ступеня виразності надає метафора *sick choice*].

Емоції страждання, суму, злості можуть виникати під час обговорень ситуацій, які пов'язані із конфліктами, кризами, порушеннями прав людини – *We deeply regret the deaths of eight peacekeepers as a result of hostile acts since the Council last met to discuss the situation in October* [Засідання 8945] [початок фрагменту промови, який починається з *we deeply regret* підкреслює емоцію страждання через співпереживання].

Представлені приклади прояву емоцій демонструють також і реакцію на елементи дійсності, які не відповідають дійсності. Таким чином, вживання певних емоцій може бути спрямоване не лише на вираження почуттів по відношенню до почутого, сказаного, когось із присутніх, але й на створення певної імітації дійсності або створення ілюзії занепокоєння, коли насправді за емоціями не слідує ніякі дії.

Відповідно, проявляється брехня під час розходження інтерпретації подій з їхнім реальним станом. Помилки, які генерують ознаки брехні, можуть бути зумовлені не лише нездатністю завчасно продумати і вибрати відповідну манеру поведінки, але й емоціями, які важко приховати. Брехня не завжди супроводжується емоціями, але, якщо вони все ж проявляються, то створюють труднощі для брехуна, які, у свою чергу, можуть призвести до сварки під час засідань РБ ООН [Пол Екман. Теорія Брехні, 2012].

Під впливом емоцій брехун не має часу на обдумування та втрачає можливість вибору, діє мимоволі. Відштовхуючись від результатів проведеного аналізу вибірки англomовних дипломатичних скриптів ми дійшли до наступних причин, які зумовлюють перехід від емоційного обговорення питання до сварки : 1) агресивна лексика, 2) різко негативне або навіть карикатурне моделювання образів опонентів, 3) опора на фіктивні докази, 4) переважання експресивний мовленнєвого акту, 5) характерним стилістичним засобом є протиставлення.

Наприклад, загострення обговорення палестино-ізраїльського питання призводить до сварки між представником Палестини та Ізраїлю – *He blames Israelis when he knows very well that Israeli violence against Palestinians is the exception to the rule, not the norm. He knows very well that whenever there are such incidents, Israel and its leadership find it abhorrent* [Засідання 8950] [гнів, незгода та незадоволення із почутою інформацією (*blames, knows*), яка не відповідає баченню ситуації адресата комунікації, застосоване протиставлення(звинувачення ізраїльтян та засудження палестинців) лише підвищує градус емоційності та спонукає до загострення сварки].

Динаміка емоційності у дипломатичних промовах за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 (всього 9376 промов: 892 промови за 1994 р., 1368 за 2004 р., 2476 за 2014 р., 620 за 2020 р., 4020 за 2022 р.) (Рис. 1.14).

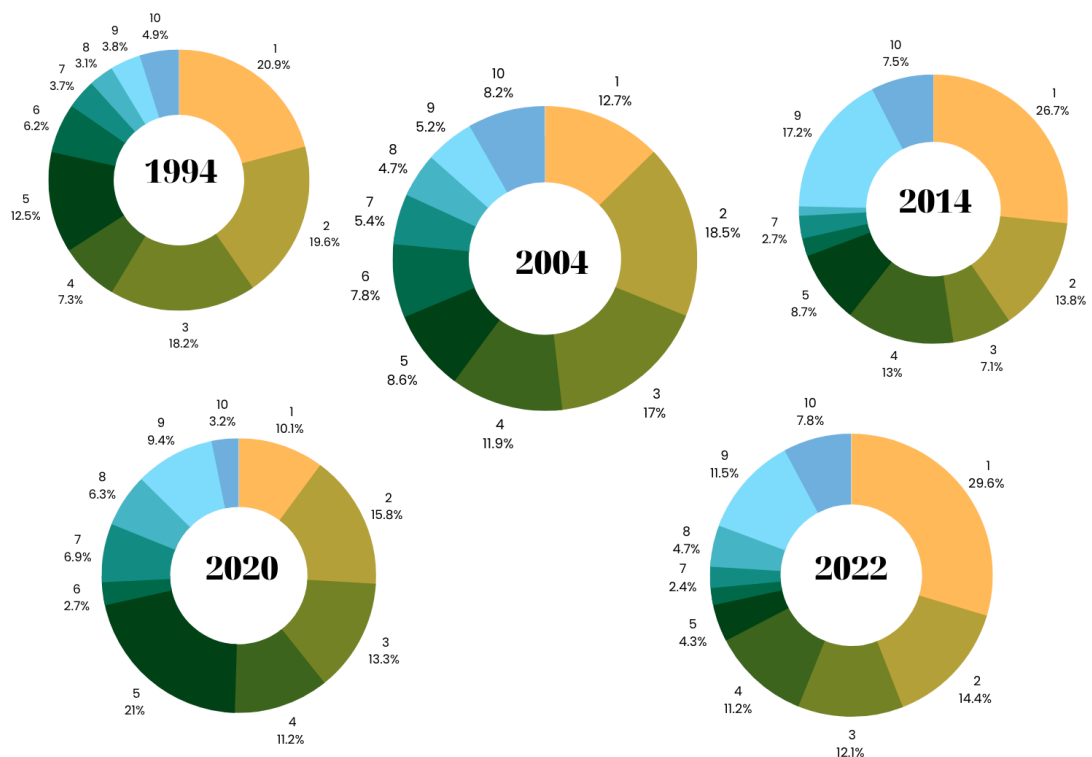


Рисунок 1.14. Динаміка емоційності у дипломатичних промовах за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022

Цифра 1 відповідає за емоцію гніву, 2 - страх, 3 - страждання, 4 - здивування, 5 - інтерес, 6 - радість, 7 - сором, 8 - провина, 9 - презирство, 10 - огида.

Відповідно, у 1994 р. – 1) гнівними було 210 промов, 2) наповненими страхом – 197 промови, 3) стражданнями – 183, 4) здивуванням – 74, 5) інтересом – 126, 6) радістю – 62, 7) соромом – 37, 8) провинною – 31, 9) презирством – 38, 10) огидою – 49.

У 2004 році ситуація наступна : 1) гнів – 229 промов, 2) страх – 334 промов, 3) страждання – 308, 4) здивування – 216, 5) інтерес – 155, 6) радість – 141, 7) сором – 97, 8) провина – 85, 9) презирство – 94, 10) огида – 149.

У 2014 році ситуація дещо змінилася : 1) гнів – 1011 промов, 2) страх – 523 промов, 3) страждання – 270, 4) здивування – 492, 5) інтерес – 330, 6) радість – 82, 7) сором – 103, 8) провина – 42, 9) презирство – 650, 10) огида – 285.

У 2020 році тенденція була наступна : 1) гнів – 183 промов, 2) страх – 287 промов, 3) страждання – 241, 4) здивування – 203, 5) інтерес – 381, 6) радість – 49, 7) сором – 125, 8) провина – 114, 9) презирство – 170, 10) огида – 58.

Для 2022 притаманні такі емоції: 1) гнів – 1819 промов, 2) страх – 887 промов, 3) страждання – 740, 4) здивування – 690, 5) інтерес – 261, 6) радість – 120, 7) сором – 148, 8) провина – 291, 9) презирство – 705, 10) огида – 480.

Отримана частотність свідчить про те, що емоції відіграють важливу роль у спілкуванні між націями, культурами, альянсами. Переважання емоцій гніву, страждання, страху свідчить про високий рівень напруження і стресу, що пов'язаний із обговоренням питань, які безпосередньо стосуються безпеки та миру. Також, отриманий результат важливий для розуміння які емоції переважають відповідно до обговорюваних питань.

Вартує зазначити, що у дипломатичному дискурсі часто використовуються формальні мовні структури та стиль, оскільки дипломати повинні вести переговори та обговорювати важливі питання з представниками інших держав. Однак, емоційність все ж може відобразитися на різних рівнях дипломатичного дискурсу, що може впливати на сприйняття та реакцію присутніх.

Отже, емоції можуть мати значний вплив на розвиток брехні та сварки під час проведення дипломатичних засідань РБ ООН. Оскільки рішення, які приймаються на цих засіданнях, можуть мати істотне значення для міжнародної спільноти, учасники можуть перебувати під значним тиском та відчувати емоційну напругу. Це може призвести до зловживання фактами, заниження/завищення значення тих даних, на які вони посилаються та, навіть, озвучення неправдивої інформації з метою переконання присутніх у власній правоті, досягнення поставлених інтенцій.

1.3.4. Система прагматичних інтенцій суб'єкта дипломатичної промови

Смисли, у тому числі хибні та онтологічно неадекватні, породжуються та модифікуються в ході дискурсивних взаємодій відповідно до низки прагматичних інтенцій, що детермінують мовно-мовленнєву та професійну діяльність мовця (дипломата). У свою чергу, прагматика суб'єкта дискурсивних практик, який породжує і транслює смисли, що не відповідають дійсному стану речей, залежить від змісту і конфігурації картини світу соціуму, який він представляє; системи цінностей як «драйверів» цивілізаційної моделі, в якій оперує цей соціум;

специфіки референтної ситуації, що спричиняє дискурсивну взаємодію; тактико-стратегічних настанов потенційного альянсу країн, зацікавлених у певному напрямку перебігу подій у сценарії; низки професійних та індивідуальних стимулів.

Залежно від мети мовця або його впливу на адресата, прагматичні інтенції ідентифікуються як:

1. Директивні, що мають на меті вплинути на поведінку адресата, змусити його щось зробити, виконати певну операцію [Гладуш Н. Комунікативно-прагматичні характеристики непрямих мовленнєвих актів, 2017]. Наприклад – *The transition Government must also do its part to protect civilians, create conditions for stability and address social grievances and root causes of instability, as stressed by Ms. Dicko* [Засідання 8945] [апеляція до кроків(*to protect civilians, create conditions for stability and address social grievances and root causes of instability*), які необхідно зробити(*must do*)].
2. Комісивні, як наміри зобов'язати адресата до майбутньої дії (що мають бути підтвержені обіцянкою, клятвою чи присягою), одночасно з метою завоювати довіру та авторитет у реципієнта [Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики, 2004]. Наприклад – *First, to fulfil the promise of resolution 1325 (2000), we must protect and fortify the women and peace and security agenda* [Засідання 8989] [мовець зобов'язується виконати обіцянку, яка була дана в резолюції 1325 (2000), також, дієслово *must* лише посилює важливість обіцянки перед присутніми та кого ця резолюція стосується(*the women and peace and security agenda*)].
3. Експресивні, орієнтовані на передачу почуття або ставлення мовця до адресата або теми обговорення (подяка, вибачення, привітання, зневага, обурення або співчуття), з метою встановлення взаєморозуміння та емоційного зв'язку з реципієнтом [Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики, 2004]. Наприклад – *I also take this opportunity to sincerely thank the Minister for Foreign Affairs of Poland for the generosity and help extended to our citizens in their safe return from conflict zones in Ukraine* [Засідання 8992] [вираження подяки створює сприятливі умови для подальших керування симулякрами].

4. Декларативні, орієнтовані на зміну стану речей, власного статусу або статусу інших суб'єктів, зміну перебігу подій (оголошення війни, оголошення рішення, постановка діагнозу тощо), з метою утвердження влади або встановлення спільного розуміння реальності [Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики, 2004]. Наприклад – *We repeat again that the goal of Russia's special military operation is not to occupy Ukraine or to harm the local population* [Засідання 8983] [спроба встановити спільне розуміння реальності, у якому Росія начебто послуговувалася іншими мотивами перед вторгненням в Україну].
5. Референційні, орієнтовані на передачу інформації про певний об'єкт/феномен, події у світі (опис фактів або рейкових конструктів, визначення, пояснення), з метою поділитися знаннями, розв'язати непорозуміння, або сугестувати фейковий образ світу [Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики, 2004]. Наприклад – *...also the irrefutable evidence pointing to the staged nature of the White-Helmets-style photo shoot there, as well as the opinions of reputable ballistic experts, who say that the building was not hit from the outside but that there was an explosion from the inside* [Засідання 8998][мовець намагається поділитися знаннями, доказами(*irrefutable evidence; to the staged nature of the White-Helmets-style photo shoot there, the opinions of reputable ballistic experts*) роз'яснити непорозуміння з приводу доказів, які спростовують точку зору мовця].
6. Когнітивні, орієнтовані на такий стимул реакції адресата, що призводить до розширення знань адресанта про стан речей у просторі взаємодій, діагностику систем-візаві та авто-діагностику, ментальне навіювання або «імплантування» структур знань (насамперед, симулякрів) до свідомості опонентів і партнерів [Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики, 2004]. Наприклад – *We are carrying out a special operation against nationalists to protect the residents of Donbas and for the purposes of denazification and demilitarization* [Засідання 8979] [навіювання присутнім альтернативну, російську версію причини повномасштабного вторгнення на територію іншої суверенної держави (*denazification and demilitarization*)].

Зазначені інтенції поєднуються в різному співвідношенні залежно від референтної ситуації та наборів характеристик суб'єктів дискурсу. Динаміка застосування прагматичних інтенцій за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 роки (всього 909 засідань) наступна (Рис. 1.15).



Рисунок 1.15. Динаміка прагматичних інтенцій за 5 років

Де 1 – директивні інтенції, 2 – комісивні інтенції, 3 – експресивні інтенції, 4 – декларативні інтенції, 5 – референційні інтенції, 6 – когнітивні інтенції. Що свідчить про зміщення інтенцій відповідно до обговорюваної ситуації та загальної політичної ситуації кожного окремо розглянутого року. Залежно від характеру проблеми та/або вирішення певних аспектів, деякі інтенції можуть бути більш пріоритетними за інші.

Так, для 1994 року притаманні такі інтенції: 1) директивні інтенції – у 441 промові, 2) комісивні інтенції – у 95 промовах, 3) експресивні інтенції – у 230 промовах, 4) декларативні інтенції – у 109 промовах, 5) референційні інтенції – у 302 промовах, 6) когнітивні інтенції – у 558 промовах.

2004 рік характеризується наступними інтенціями: 1) директивні інтенції – у 508 промові, 2) комісивні інтенції – у 219 промовах, 3) експресивні інтенції – у 386 промовах, 4) декларативні інтенції – у 135 промовах, 5) референційні інтенції – у 500 промовах, 6) когнітивні інтенції – у 703 промовах.

Для 2014 року притаманні такі інтенції : 1) директивні інтенції – у 611 промові, 2) комісивні інтенції – у 300 промовах, 3) експресивні інтенції – у 478 промовах, 4) декларативні інтенції – у 336 промовах, 5) референційні інтенції – у 484 промовах, 6) когнітивні інтенції – у 1002 промовах.

У 2020 році наступна ситуація : 1) директивні інтенції – у 130 промові, 2) комісивні інтенції – у 94 промовах, 3) експресивні інтенції – у 307 промовах, 4) декларативні інтенції – у 73 промовах, 5) референційні інтенції – у 436 промовах, 6) когнітивні інтенції – у 490 промовах.

2022 рік має такі інтенції : 1) директивні інтенції – у 371 промові, 2) комісивні інтенції – у 467 промовах, 3) експресивні інтенції – у 328 промовах, 4) декларативні інтенції – у 205 промовах, 5) референційні інтенції – у 764 промовах, 6) когнітивні інтенції – у 2081 промовах.

У контексті нашого дослідження ідентифікація та класифікація прагматичних інтенцій учасників дипломатичних дискурсивних взаємодій здійснюється з огляду на згадану вище модель універсальної архітектури відкритих систем та логіку взаємодії між їхніми компонентами [Колесник О.С. Міфологічний простір крізь призму мови та культури, 2011].

Відповідно, наведені комплекси прагматичних інтенцій розташовані на різних рівнях системної організації. Так, інтенції рівня 7 є «стратегічними» та значною мірою аксіоматичними прагматичними стимулами щодо функціонування світу і його картини, що безпосередньо визначають прагматику рівня 6 (аксіологічні авто-регулювальні та «експансіональні» інтенції), а також детермінують мікропрагматику рівня 1 (досягнення перлокуції у конкретній дискурсивній дії як «битві у війні смислів»). Аксіологічні інтенції рівня 6 визначають інтенції рівня 5 (вплив на опонента / ворожий альянс, встановлення синергетичних зв'язків із союзниками), а також детермінують інтенції рівня 2 (створення «комфортного»

оптимального стану та режиму функціонування самої системи). Іntenції рівня 5, орієнтовані на встановлення / підтримання міжсистемних зв'язків у ході дискурсивної взаємодії, впливають на низку ситуативних емерджентних іntenцій, що виникають на рівні 4 в ході реалізації власне дискурсивної події та взаємодії з іншими системами, а також визначають низку функційно-інструментальних («ментальних, аналітичних») стимулів рівня 3, пов'язаних з автоналаштуванням системи та моделювання дискурсивної діяльності (в тому числі моделювання симулякрів). Зазначені іntenції рівня 4 стосуються прагнень системи досягти максимального перлокутивного ефекту в конкретному часо-просторі в ході змагальних дискурсивних взаємодій.

Таким чином, система прагматичних іntenцій суб'єкта дипломатичної промови – це сукупність цілей та мотивів, які переслідуються дипломатом під час виступу у РБ ООН.

Цю модель ми розглянули на прикладі виступу пані Крафт (Америка) на 8727-му засіданні Ради Безпеки ООН [Засідання 8727]: іntenції рівня 7 постають у спробі збереження миру на Близькому Сході, на 6 рівні – представлення та поширення інтересів НАТО на міжнародній арені, на 5 рівні – вплив на опонента, у даному випадку – представника інтересів ОДКБ та ШОС – на В.А.Небензю, на 4 рівні – досягнення перлокутивного ефекту у зменшенні впливу Росії, зокрема на території Сирії, на 3 рівні – моделювання подальшої дипломатичної діяльності без активної участі Росії, на 2 рівні – мобілізація решти присутніх задля спільного врегулювання конфлікту, на 1 рівні – припинення російського втручання у сирійське питання.

Таким чином, система прагматичних іntenцій суб'єкта дипломатичної промови може варіюватися відповідно до поставленої мети або прогнозованого впливу на учасників дипломатичної комунікації – директивні, комісивні, експресивні, декларативні, референційні, конгнітивні іntenції. Кожна з яких спрямована на вплив на поведінку адресата або на зміну стану речей, або стимулювання реакції адресата тощо. Зазначені іntenції реалізуються на різних рівнях системної організації – розпочинаючи від загальних прагматичних стимулів

(рівень 7) і завершуючи конкретними інтенціями, які стосуються цього засідання (рівень 1).

1.4. Методика дослідження

Для дослідження англомовного дипломатичного дискурсу РБ ООН нами було використано відповідний арсенал методів. Спочатку здійснювався збір та аналіз скриптів виступів дипломатів та запрошених гостей на засіданнях РБ ООН за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 роки. Ми зосередилися на жанрі дипломатичної промови, тому нас цікавили скрипти дипломатичних виступів та міні-промови як реакції на почуте під час засідання.

Далі нами було застосовано квалітативну методику аналізу, яка дозволяє виявляти та аналізувати особливості дипломатичного виступу. Для цього був здійснений змістовий аналіз, який дозволяє визначити структуру дипломатичного виступу, виявити основні теми дипломатичних засідань та концепт, які зустрічаються при цьому.

Для визначення структури та організації жанру дипломатичної промови, а також відстеження змін у структурі промови за умов сварки та брехні, ми звернулися до загальнонаукових методів – мікро- та макроаналізу із залученням елементів контент-аналізу як способу дослідження глибинних (перебуваючих за межами дипломатичного засідання) та поверхових (озвучених на засіданнях РБ ООН) спектрів виступу. Також, застосований контент-аналіз допоміг дослідити дипломатичні скрипти з метою виявлення таких характеристик як теми, ключові слова, поняття та інші елементи. Наступним кроком було поєднання контент-аналізу із дослідженням концептуального наповнення розглянутих тем, що допомогло зрозуміти глибинну семантику виступів. Принциповим для дослідження прагматики дипломатичних виступів, було застосування контекстуального аналізу як спосіб розкрити політичний, соціальний, культурологічний та історичний контекст, в умовах якого було проголошено виступ, та проаналізувати його роль та функцію в цьому контексті.

Для проведення дослідження було створено також корпус англомовних та перекладених англійською мовою дипломатичних виступів, міні-виступів комунікантів (із 909 засідань) під час обговорення питання, яке виносилося на порядок денний. Створення корпусу пройшов декілька етапів: зібрано архівні скрипти проведених засідань за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 роки; отриманий тестовий масив було проаналізовано вручну та із застосуванням програми Sketch Engine; здійснено опрацювання текстів, які проходили фільтрування, відштовхуючись від порушення класичної, стандартної структури дипломатичної промови у разі введення в оману, сварки, надмірної емоційності.

Обов'язковим для підбиття підсумків проведеного аналізу дипломатичних промов у стінах РБ ООН було застосування мультимодального аналізу, який дозволив нам провести статистичний підрахунок отриманих результатів для вивчення залежності між декількома змінними одночасно.

Отже, для проведення ґрунтовного дослідження англомовного дипломатичного дискурсу РБ ООН необхідно застосовувати комплексний підхід, який поєднує квалітативний та кількісний аналіз, враховує контекст та особливості культурного підґрунтя, а також звертає увагу на стилістичне наповнення, яке використовується у дипломатичному дискурсі.

Висновки до розділу I

1. Дипломатичний дискурс має низку особливостей, визначається культурологічними, психологічними та інші чинниками. Дипломатичний дискурс розуміється як двовекторна компетитивна мовно-мовленнєва моделювальна діяльність зі специфічними прагматичними інтенціями. Дипломатичний дискурс перетинається з іншими типами дискурсу у плані реалізації таких категорій як тематичність, адресованість, адресантність, інституційність, інтенційність (приховану або явну). Простір дипломатичного дискурсу ми розглядаємо як оперативний простір трансформації вихідних значень у смисли, покликані змінити стани речей і перебіг подій у реальному часо-просторі.

2. Ми розглядаємо дипломатичний дискурс як мультимодальний, що охоплює вербальні, вербально-мовленнєві, пара-вербальні та невербальні знаки. Комплекси знаків різної етіології сприяють реалізації ієрархій прагматичних інтенцій мовців та впливу на опонента у дипломатичних змаганнях.

3. Лінгвоуніверсологічний підхід до аналізу дипломатичного дискурсу передбачає: визнання інхоативної ірраціональності категоризації (раціоналізації, моделювання світу тощо); принцип множинності інтерпретації та єдності протилежностей; закон повторення; закон циклічності; закон свободи вибору; енігматичність біфуркацій системного поступу; принцип ієрархічності та фрактальної організації систем різних рівнів. Порушення зазначених елементів призводить до здійснення актів введення в оману присутніх.

4. Інституційність дипломатичного дискурсу детермінує специфіку учасників комунікації між антагоністами і статусно рівноранговими чи різноранговими членами команд. До антагоністів належать представники таких альянсів: 1) ОДКБ, ШОС; 2) НАТО, ЄС; 3) Ліга Арабських Держав. Статусно рівноранговими і різноранговими членами команд є: 1) представники з країн ОДКБ і ШОС; 2) представники з країн НАТО і ЄС; 3) представники з країн Ліги Арабських Держав.

5. Дипломатична промова є базовим жанром дипломатичного дискурсу, куди входять: а) промови на міжнародних та міждержавних конференціях, зборах, засіданнях, зустрічах; б) промови під час дипломатичних актів (угод, контактів, комюніке); в) промови під час візитів, прийомів, прощань, нагород тощо; г) дипломатичне листування. Узагальнена структура дипломатичної промови в максимально абстрактному вигляді уявляється як фрейм. Дипломатична промова, у якій здійснюється введення опонента в оману, розуміється як дискурсивний конструкт, збудований за допомогою складного матеріального знаконосія, до якого входять: 1) репрезентант; 2) десигнант; 3) інтерпретанта; 4) інтерпретатор-1; 5) інтерпретатор-2(n). Інформаційна структура дипломатичної промови становить низку уявлень про бажані стани речей у світі та їхню аргументацію. Композиційна

структура дипломатичної промови допомагає організувати ці ідеї в логічну послідовність задля ефективної трансляції в ході дипломатичного виступу.

6. Введення в оману як специфічний вид дискурсивної діяльності постає процесом вторинної міфотворчості. Моделювання у дипломатичних промовах станів речей, що не мають реального відповідника, дозволяє ідентифікувати їх як симулякри. Брехня/омана в інформаційній структурі промови потенційно реалізується наступним чином: 1) омана (порожня референція кваліфікаторів) сприймається як «фонова інформація» та ігнорується у протокольному звертанні та подяці-кліше; 2) смислове ядро-теза може містити вербалізований концепт-симулякр; 3) аргументи не відповідають емпіричному досвіду, отриманому з різних джерел, або є несумісними з обстоюваною тезою, або навіть контрарними до неї; 4) оцінка ситуації може містити нав'язане суб'єктивне бачення ситуації; 5) у завершальному слові можлива повторна акцентуація тези-симулякра. Вибірка дипломатичних промов, яким притаманна омана є наступною : 272 промови за 1994 р., 516 промов за 2004 р., 882 за 2014 р., 289 за 2020 р., 1993 за 2022 р.; частина промов має квазі-конфліктні взаємодії: 71 промова за 1994 р., 105 промов за 2004р., 138 за 2014р., 93 за 2020р., 582 за 2022р.

7. Найбільш актуальними темами з дотичними підтемами, які обговорюються на засіданнях РБ ООН є все, що стосується питань безпеки (909 засідань, які складають 100% засідань), далі – питання конфлікту інтересів (843 засідання, які складають 92.7% засідань), війна й дотичні до неї теми (770 засідань, які складають 84.7% засідань), потім – переслідування(552 засідання, які складають 60.7% засідань), незаконна торгівля зброєю (485 засідань, які складають 53.4 % засідань), гендерні питання (226 засідань, які складають 2), голод(197 засідань, які складають 21.7% засідань), бідність (138 засідань, які складають 15.18%), стихійні лиха (134 засідання, які складають 14.75%), мігранти (108 засідань, які складають 11.88%).

7. Дипломатична промова реалізується в аналогово-культурологічному, когнітивно-риторичному, системно-універсологічному вимірах. Її динамічні хні складники ми розглядаємо як інвентивну, диспозитивну, елокутивну та

перформативну риторичні стратегії, кожна з яких характеризується певним набором тактик, приманним саме конкретній стратегії. Так, для інвентивної стратегії типовими тактиками є залякування, виправдання, пошуку підтримки; для диспозитивної – фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу; для елокутивної – локативна специфікація, кількісна параметризація; перформативна ж – бездоказового звинувачення і викриття. У свою чергу, тактики поділяються на мовленнєві ходи (звинувачення, заява, огляд, декларація, пропозиція тощо), які складаються з функційно орієнтованих структур (констататора, дескриптора, акцентуатора, атрактора). При маніпуляції та навмисній подачі неправдивої, неперевіреної, спотвореної інформації, розглянуті композиційні елементи сприяють поширенню омани, оголошенню присутнім неправдивої, хибної інформації.

8. У кожному дипломатичному виступі емотивність може виявлятися як у мовленні самого дипломата, так і в реакціях на його виступ. Найпоширенішими емоціями є гнів (210 промов (1994 р.), 229 (2004 р.), 1011 (2014 р.), 183 (2020 р.), 1819 (2022 р.)), страх (197 промови (1994 р.), 334 промови (2004 р.), 523 промови (2014 р.), 287 промови (2020 р.), 887 промови (2022 р.)) та страждання (183 промови (1994 р.), 308 промов (2004 р.), 270 промов (2014 р.), 241 промова (2020 р.), 740 промов (2022 р.)), які є притаманними під час обговорень питань безпеки, війни, конфлікту інтересів. Що відповідає частотності обговорюваних тем на засіданнях РБ ООН. Далі за розповсюдженістю йдуть емоції здивування (74 промови (1994 р.), 216 промов (2004 р.), 492 промови (2014 р.), 203 промови (2020 р.), 690 промов (2022 р.)), інтересу (126 промов (1994 р.), 155 промов (2004 р.), 330 промов (2014 р.), 381 промова (2020 р.), 261 промова (2022 р.)), радості (62 промови (1994 р.), 141 промова (2004 р.), 82 промови (2014 р.), 49 промов (2020 р.), 120 промов (2022 р.)), сорому (37 промов (1994 р.), 97 промов (2004 р.), 103 промови (2014 р.), 125 промов (2020 р.), 148 промов (2022 р.)), провини (31 промова (1994 р.), 85 промов (2004 р.), 42 промови (2014 р.), 114 промов (2020 р.), 291 промова (2022 р.)), презирства (38 промов (1994 р.), 94 промови (2004 р.), 650 промов (2014 р.), 170 промов (2020 р.),

705 промов (2022 р.) та огиди (49 промов (1994 р.), 149 промов (2004 р.), 285 промов (2014 р.), 58 промов (2020 р.), 480 промов (2022 р.)). Зазначені емоції притаманні темам переслідування, незаконної торгівлі, біженців, бідності, голоду та гендерного питання. Варто зазначити, що дипломатичні промови майже ніколи не виражатимуть лише одну емоцію, зазвичай декілька емоцій доповнюють сказане.

9. Залежно від мети мовця або його впливу на адресата, прагматичні інтенції поєднуються в різному співвідношенні та ідентифікуються як : директивні (441 промова (1994 р.), 508 промов (2004 р.), 611 промов (2014 р.), 130 промов (2020 р.), 371 промова (2022 р.)); комісивні (95 промов (1994 р.), 219 промов (2004 р.), 300 промов (2014 р.), 94 промови (2020 р.), 467 промов (2022 р.)); експресивні (230 промов (1994 р.), 386 промов (2004 р.), 478 промов (2014 р.), 307 промов (2020 р.), 328 промов (2022 р.)); декларативні (109 промов (1994 р.), 135 промов (2004 р.), 336 промов (2014 р.), 73 промови (2020р.), 205 промов (2022р.)); референційні (302 промови (1994 р.), 500 промов (2004 р.), 484 промови (2014 р.), 436 промов (2020 р.), 764 промови (2022 р.)); когнітивні (558 промов(1994 р.), 703 промови (2004 р.), 1002 промови (2014 р.), 490 промов (2020 р.), 2081 промова (2022 р.)).

РОЗДІЛ II

АНГЛОМОВНИЙ ДИПЛОМАТИЧНИЙ ВИСТУП У РАДІ БЕЗПЕКИ ООН У ЛІНГВОПРАГМАТИЧНОМУ РАКУРСІ

2.1. Концептуально-тематична матриця дипломатичних виступів у Раді безпеки ООН.

Референтивне поле дискурсивних подій, що розгортаються в «оперативному просторі» РБ ООН визначається низкою тем, що постають предметом «вербальних змагань» унаслідок зіткнення різних світів та їхніх картин (концептуальних і мовних). Кожна тема, у свою чергу, структурується навколо ситуативно фокусного концепту, профільованого у певному зламаному (проблемному) стані речей, що унеможливилює оптимальне функціонування систем.

Відповідно, тематичне наповнення дипломатичного простору, з огляду на частотність вербалізованих «проблемних» темо-генних концептів виглядає наступним чином.

Проаналізовано архівні записи 980 засідань РБ ООН за 1994 рік (162 засідання), 2004 рік (216 засідань), 2014 рік (262 засідання), 2020 рік (49 засідань), 2022 рік (291 засідання) із яких 59 є закритими засіданнями, а 12 дублюються. (Рис. 2.1)



Рисунок 2.1. Тематичне наповнення дипломатичних промов.

Як наслідок, найпоширенішою темою з дотичними підтемами є все, що стосується питань безпеки (909 засідань, які складають 100% засідань), далі – питання конфлікту інтересів (843 засідання, які складають 92.7% засідань), війна й

дотичні до неї теми (770 засідань, які складають 84.7% засідань), потім – переслідування(552 засідання, які складають 60.7% засідань), незаконна торгівля зброєю (485 засідань, які складають 53.4 % засідань), гендерні питання (226 засідань, які складають 2), голод(197 засідань, які складають 21.7% засідань), бідність (138 засідань, які складають 15.18%), стихійні лиха (134 засідання, які складають 14.75%), мігранти (108 засідань, які складають 11.88%).

Частотне ранжування співвідноситься зі ступенем релевантності проблеми та з вектором чинника ентропії глобальної системи відносин.

Ми можемо виділити наступні концепти: БЕЗПЕКА/НЕБЕЗПЕКА, СВІТ, БРЕХНЯ, МИР, СВОБОДА, ЖИТТЯ, ПОВАГА, ІСТИНА, АВТОРИТЕТ, БІЖЕНЦІ, МІГРАНТИ, ЛИХО, ГОЛОД, ПЕРЕГОВОРИ, ВЕТО, ЗАГРОЗА, КОНФЛІКТ, ЖЕРТВА, ДРУГ, ВОРОГ, ДЕМОКРАТІЯ, ЗБРОЯ, СМЕРТЬ, ВІЙНА, РОДИНА, ЖІНКА/МАТИ, ЧОЛОВІК/БАТЬКО, РОДИНА, ДІТИ, ДИПЛОМАТ, ВЛАДА, КРАЇНА.

Тематична організація дискурсивного поля РБ ООН, з урахуванням частотності експлікації темо-генних концептів, уявляється як польова структура. Оскільки концептуальне поле є стійким угрупованням типологічно й семантично однорідних так й ієрархічно впорядкованих концептів [Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики, 2008], відповідна мережа віддзеркалює сутнісні онтологічні та функційні характеристики (РБ ООН як інституційного системного утворення, покликаного врегульовувати проблемні ситуації, зменшувати рівень ентропії у міжсистемних взаємодіях.

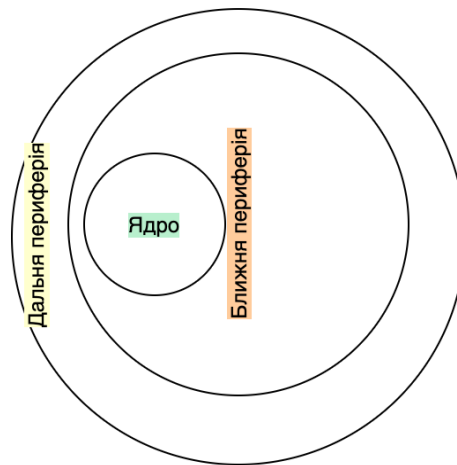


Рисунок 2.2. Класична модель польової структури.

Використовуючи класичну модель поля (Рис 2.2) до ядерного сегменту тематичного поля дискурсивного простору РБ ООН відносимо темо-генні концепти БЕЗПЕКА/НЕБЕЗПЕКА, СВІТ, БРЕХНЯ, МИР, СВОБОДА, ЖИТТЯ, ПОВАГА, ІСТИНА, АВТОРИТЕТ, ПЕРЕГОВОРИ, ВЕТО, ДИПЛОМАТ, ВЛАДА, КРАЇНА; ближню периферію становлять темо-генні концепти ЗАГРОЗА, КОНФЛІКТ, ЖЕРТВА, ДРУГ, ВОРОГ, ДЕМОКРАТІЯ, ЗБРОЯ, СМЕРТЬ, ВІЙНА, РОДИНА, ЖІНКА/МАТИ, ЧОЛОВІК/БАТЬКО, РОДИНА, ДІТИ; дальню периферію складають концепти БІЖЕНЦІ, МІГРАНТИ, ЛИХО, ГОЛОД.

Вказане аранжування демонструє «горизонтальний» (площинний) вимір тематичного наповнення дискурсивного простору РБ ООН. Водночас, кожна тема (з відповідним фокусним концептом) зазнає умовного «профільювання» у 3-вимірному просторі смислових взаємодій, детермінованого логікою ієрархічних та каузативних міжсистемних відносин. Відтак, у контексті згаданої вище універсальної моделі, аранжування темо-генних концептів та відповідних тем дискурсу РБ ООН виглядає наступним чином. Отже, об'ємна концептуально-тематична матриця дискурсивного простору РБ ООН постає як тематична матриця окреслює «фокусні смислові орієнтири» та «смислові контури», в межах котрих здійснюються дискурсивні взаємодії у просторі РБ ООН, а також логіку флуктуацій контекстів, появи імплікатур і потенційних інформаційних зсувів, можливих при обговоренні певної теми. (Рис. 2.3)

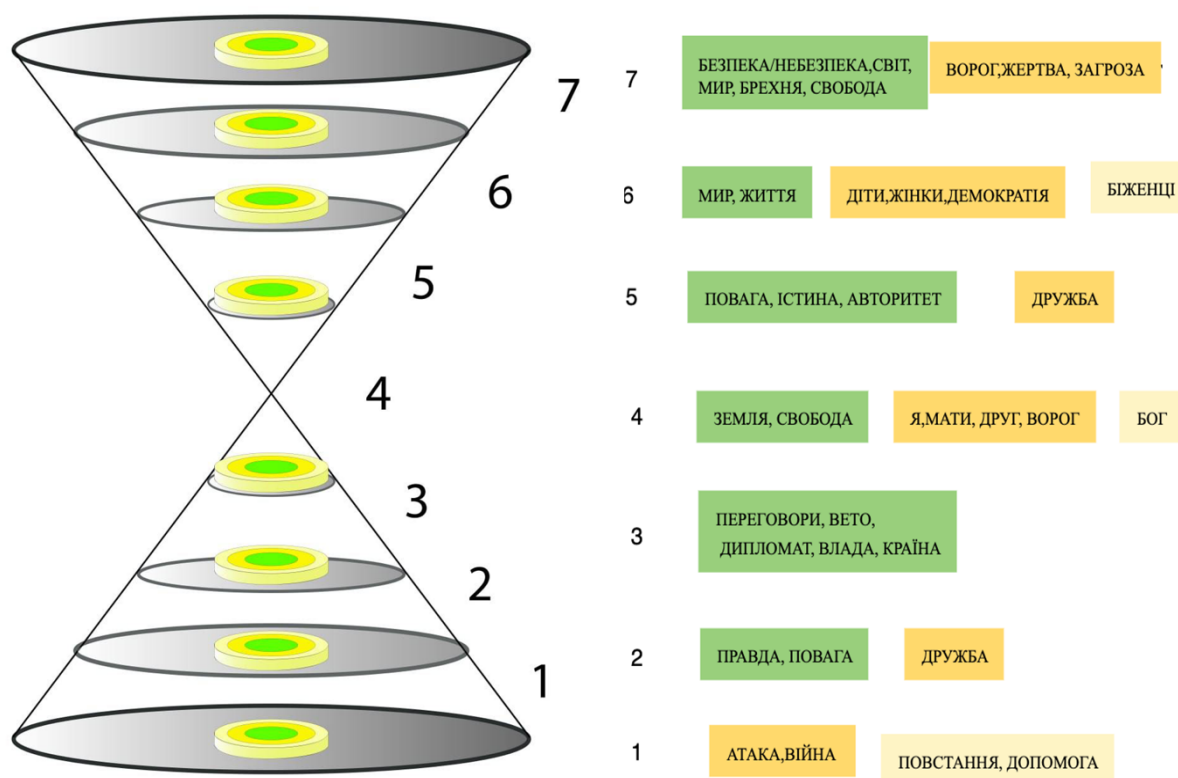


Рисунок 2.3. Концептуально-тематична матриця дипломатичних виступів

На 7 («інформаційному») рівні розташовані найпоширеніші універсальні концепти такі як БЕЗПЕКА/НЕБЕЗПЕКА, СВІТ, МИР, БРЕХНЯ, ВОРОГ, ЖЕРТВА, ЗАГРОЗА, СВОБОДА, на 6 («аксіологічному») рівні - цінності сучасного світу, які має захищати РБ ООН – МИР, ДІТИ, ЖІНКИ, БІЖЕНЦІ, ДЕМОКРАТІЯ, ЖИТТЯ, ДРУЖБА, на 5 («рівні міжколективних взаємодій») – теми, що стосуються ефективної взаємодії всередині між членами РБ ООН, сюди входять – ДРУЖБА, ПОВАГА, ІСТИНА, АВТОРИТЕТ, на 4 («соціоадаптивному») рівні – теми, що стосуються функціонування кожного суб'єкта суб'єкта та картин світу тих країн/етносів, які вони іконічно репрезентують – ЗЕМЛЯ, МАТИ, СВОБОДА, ДРУГ, ВОРОГ, Я, БОГ, на 3 («ментальному») рівні – концепти професійно-функційні, власне дипломатичні - ПЕРЕГОВОРИ, ВЕТО, ДИПЛОМАТ, ВЛАДА, КРАЇНА, на 2 («психоемоційному») рівні – концепти технічно-комунікативні/процедурні, що забезпечують плинність і ефективність у цьому дискурсивному просторі – ДРУЖБА, ПРАВДА, ПОВАГА, на 1 («фізичному») рівні - ситуативно-релевантні концепти – ПОВСТАННЯ, АТАКА, ВІЙНА, ДОПОМОГА.

Так, виокремлені ключові концепти організують тематичний простір дипломатичних виступів. Такі концепти, як БЕЗПЕКА, СВІТ, КОНФЛІКТ, ВІЙНА та інші, структурують дипломатичний дискурс та взаємодію між дотичними різними світами та картинами.

2.2. Прагматика дискурсивних взаємодій у Раді безпеки ООН

Провідна прагматика дискурсивних взаємодій у РБ ООН полягає в тому, щоб досягти певного консенсусу серед країнами і забезпечити подальшу конструктивну та ефективну співпрацю, спільне вирішення світових проблем, які стосуються питань забезпечення безпеки, миру, рівних прав тощо.

Взаємодія у РБ ООН базується на принципах взаємності, поваги до думки та позиції інших учасників комунікації, а також на дотриманні міжнародного права. Дипломатичні зусилля направлені на пошук компромісу та знаходження спільних рішень для забезпечення миру та безпеки у світі.

Одним із головних принципів дипломатичної комунікації є принцип відкритості та прозорості. Держави мають чесно, чітко та відверто висловлювати свої думки, позиції. Важливо також забезпечувати присутніх достатньою кількістю актуальної, об'єктивної інформації. При спілкуванні враховувати культурну спадщину, традиції та менталітет кожної держави. Подібні кроки сприяють підвищенню ефективності дипломатичної комунікації та зменшенню ймовірності конфліктів, непорозумінь між учасниками комунікативної взаємодії. В результаті неправдивої, прихованої та перекрученої інформації, яка подається під час дипломатичних зібрань РБ ООН, це призводить до створення та поширення симулякрів, яку будуть впливати на хід засідання та прийняття рішень.

2.2.1. Лінгвоуніверсологічний синтез реконструйованих інтенцій

Генерування смислів, обмін ними, «боротьба смислів» та вплив на партнерів / опонентів у дискурсивних взаємодіях детермінується специфічною прагматикою дискурсивних конструктів. Реконструкція та інтерпретація прагматичних інтенцій

мовців дипломатів здійснюється у річищі соціокультурного та політичного контексту, де враховуються культурні, історичні, соціальні та мовні фактори.

У дипломатичних взаємодіях важливо розуміти, що смислові конструкції несуть в собі багатшарову інформацію, яка може бути відтворена та сприйнята по-різному залежно від контексту та інтерпретації.

Зокрема, шляхом зіставлення виявленого типу базового мовленнєвого акту та наповнення інформаційної структури дискурсивного конструкту загалом, а також його співвіднесення з безпосередніми дискурсивними реакціями інших учасників дискурсивної події як сигналів / симптомів перлокутивного ефекту. Враховуються також імплікатури, реалізовані шляхом вживання стилістичних прийомів на рівні мовленнєвих ходів. Оскільки матеріалом дослідження є стенограми, то невербальні сигнали не враховуються, однак, особлива увага приділяється тематичному контексту як «інтерпретаційній призмі» висловлювань. Поглиблена інтерпретація враховує базових положень теорії міфологічно орієнтованого семіозису. Відповідно, дискурсивна діяльність як маніфестація когнітивно-категоризаційної діяльності, спирається на універсальну модель «ірраціональної раціоналізації» світу [Колесник О.С. Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій, 2016]. Прагматика аналізованих мовленнєвих актів реконструюється шляхом накладання на «базовий міф» цивілізаційної моделі, яку представляє дипломат і порівняння з актуальними емпіричними даними.

В результаті аналізу маємо змогу виділити ієрархію прагматичних інтенцій дипломатів у РБ ООН, розпочинаючи від базового рівня, який реалізується при прямій взаємодії із адресатами дипломатичної комунікації, завершуючи глобально-стратегічними інтенціями світоглядно-цивілізаційного характеру.

На 1 рівні адресант дипломатичного дискурсивного конструкту прагне вплинути на конкретного безпосереднього адресата (зокрема, словесний напад на опонента під час дискусії в РБ ООН). Наприклад, у прямому звертанні до представника країни – *It is so painful to imagine what your family must think about you when you lie every day. The Russian people deserve peace and democracy. The Russian people deserve liberty, and they will have it – if not tomorrow, because tomorrow*

is not possible, but probably in the near future [Засідання 8979] опонент (адресат, він же іконічний «аватар» країни) ідентифікується як брехун, при чому констативно-асертивна структура набуває властивостей «смиислового оператора», що імпліцитно іррадіюється на весь дискурсивний простір та його суб'єктів (каузативна симетрія, що проектує базову інтенцію на прагматичний комплекс рівня 7).

На 2 рівні інтенції спрямовані на досягнення або розхитування емоційного балансу учасника дискурсивної події. В дипломатичному дискурсі РБ ООН це може проявлятися у виведенні із себе свого опонента задля демонстрації останнього у невігідному для нього світлі або як додатковий засіб досягнення попередніх інтенцій. Наприклад, репліка-відповідь на попереднє звернення: *In my capacity as the representative of the Russian Federation, I should like to make only **one comment in order to calm Council members' fears. There is a great deal to say about the statement made by the representative of Ukraine. I will let his boorishness weigh on his conscience and say nothing further about it*** [Засідання 8979] демонструє відсутність раціональних аргументів та реальних фактів (а також принципове небажання їх шукати або сприймати, викликане фундаментальною протилежністю картини світу соціуму, представленого дипломатом), що сконцентроване у звинуваченні у хамстві.

На 3 рівні інтенції висловлювань спрямовані на формування ланцюжків раціональних суджень учасників РБ ООН з приводу певних обговорюваних на засіданні проблем. Наприклад, констатив-асертив у зверненні *We will **remind the world that Russia has repeatedly lied to the Council over recent weeks*** [Засідання 8999] створює певну «фіксовану точку» для аналітичних смислових інтерпретацій попереднього виступу та очікуваних додаткових реплік.

На 4 рівні інтенції мовної особистості (адресанта) виявляються професійно орієнтованими та ситуативно сфокусованими у «точці збирання», тобто, пов'язаними на максимально ефективну перлокуцію попередньо змодельованого знаково-дискурсивного конструкту, реалізованого саме в цьому фрагменті часо-простору (під час конкретного засідання). Наприклад, *I am honoured when decision-makers from abroad tell us that Kosovo has become a role model for democracy and*

rule of law in our region. We will continue to uphold and strengthen those values [Засідання 9019], де мовець декларує свою ціннісну орієнтацію (асоціює себе з цінностями, які за замовчанням захищає РБ ООН), використовує асертивний констататор (досягнення результату), що вбирає позитивний кваліфікатор («рольова модель для демократії») та просторовий ідентифікатор, що акцентує «прив'язку» до проблемного регіону. Промісивний декларатив, що включає номінацію «цінності», повторно акцентує афіліацію мовця (і його країни) з суб'єктами демократичного світу та, відповідно, створює ефект довіри, резонансу та сумісності, що сприяє позитивній перлокуції від виступу.

Інтенції рівня 5 орієнтовані на ефективне «співналаштування» суб'єктів-союзників, встановлення нових «точок дотику», апелювання до широкого кола суб'єктів простору РБ, потенційне переформування сил. Наприклад, *We (every country that is present here) should strive to create the conditions for, on the one hand, invigorating the political negotiations, and, on the other, reaching an understanding on practical measures to minimize human suffering in Ukraine* [Засідання 9011] розуміється як поліадресатний заклик-апелятив, що пропонує потенційно прийнятний для всіх суб'єктів сценарій дій (переговори) та апелює до необхідності зміни стану речей, несумісного з декларованими цінностями.

На 6 рівні інтенції проявляються у прагненні просувати цінності («базові оператори» картини світу соціуму або цивілізаційної моделі) в комунікативному просторі РБ ООН задля конфігурування цього оперативного простору та впливу на вектор інтерпретацій і прийняття рішень. Наприклад: *Despite everything indicating an acceleration of the escalation, we will continue to emphasize the value and the importance of diplomacy and dialogue in reaching a peaceful solution to the conflict in eastern Ukraine and in dealing with Russian concerns* [Засідання 8968] – декларатив, метою якого є ре-акцентування «зручного міфу» (відповідно, ціннісно-вартісного для смислового простору сучасного глобалізованого світу та для простору дипломатії зокрема) про «мир/примирення» у ситуації, яку внаслідок багаторічної пропаганди та хибної ідентифікації суб'єкти РБ продовжують сприймати як «локальний конфлікт».

Інтенції рівня 7 стосуються моделювання бажаного образу світу як концептуального конструкту (глобальний симулякр), що пропонується як візія майбутньої конфігурації світу. Наприклад, *There should be no doubt about how costly such a miscalculation would be for Russia or how devastating it would be for the people of Ukraine, whose only provocation is to want a democratic future for their country. There would be no winners, only victims – civilians caught in the crossfire or forced to flee and families grieving the loss of fallen soldiers on both sides* [Засідання 8960] – асертивно-номінативні структури пропонують варіант майбутнього світу як вірогідну альтернативу нібито обстоюваному демократичному світовому устрою як ідеалу, що має на меті стимулювати РБ прийняти рішення, котрі б запобігли такому стану речей.

Інтенції різних рівнів реалізуються в різному обсязі та в різних співвідношеннях залежно від реалізованого дискурсивного жанру. Водночас, логіка їхнього зв'язку відповідає вище згаданим закономірностям співвідношення рівнів відкритої системи. В плані вертикальної детермінації, интенції вищих рівнів визначають интенції безпосередню нижчих рівнів та, навпаки, интенції (та очікувані перлокутивні ефекти) нижчих рівнів є основою для формування й реалізації більш загальних «стратегічних» интенцій. У свою чергу, логіка симетричної каузації віддзеркалює співвідношення интенцій як «програмних» та «інструментальних». Так, интенції впливу на конкретного адресата (рівень 1) продиктовані прагненням змінити глобальну конфігурацію світу (рівень 7), що може бути реалізоване саме через вплив на обраного адресата. У свою чергу, вибір адресатів (рівень 1) залежить від раціонально-ірраціонально ідентифікованих интенцій систем, які вони представляють (рівень 7). Інтенції аксіологічного плану (рівень 6) визначають низку интенцій створення комфортного «резонансного поля» (рівень 2) у дискурсивному просторі. Інтенції рівня 2 створюють передумови для реалізації «колективних интенцій» (рівень 5). Прогнозована перлокуція рівня 5 детермінує низку интенцій рівня 3, у той час як интенції рівня 4 віддзеркалюють плинну динамічну синтетично-аналітичну діяльність мовної особистості-дипломата, безпосередньо включеної до дискурсивної взаємодії у РБ ООН.

2.2.2. Статусно-рольова та адресатно-адресантна специфіка комунікантів

Дипломатичний дискурс є системою статусно-рольових відносин, які склалися в комунікативному інституційному просторі дипломатії. Ключовими постатями інституційної комунікації є : відправник усного або письмового повідомлення - адресант, отримувач повідомлення – адресат комунікації [Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англomовному дискурсі, 2006].

У дипломатичному дискурсі адресантом є представник/и інституту дипломатії, або представники верхівки влади (глави держав та урядів тощо), запрошені гості (представники свого народу, постраждалих тощо).

Адресатом же дипломатичного дискурсу є зазвичай представник також інституту дипломатії або іншого інституту (наприклад, при обговоренні військового конфлікту між країнами можливе залучення військових або юристів), представник верхівки влади, який виступає запрошеним гостем, представник населення країни.

В інституційному дискурсі його суб'єкти виступають не суб'єктивно від свого імені, а представляють цілий інститут, країну, та виступають у певному соціальному статусі. Під терміном соціальний статус ми розуміємо *«співвідношення людини у соціумі, що включає її права та обов'язки і взаємні очікування поведінки, що впливають звідси. При цьому особистісні характеристики людини відступають на другий план»* [Гідденс Е., Соціологія: короткий, але критичний вступ, 1986]. Статусно-рольові характеристики суб'єкта дискурсивних взаємодій у РБ ООН визначають «обсяг репрезентації», домінуючий рівень прагматичних інтенцій, формальні та okazіонально-стилістичні характеристики породжуваного дискурсивного конструкту, динаміку та вектор міжсуб'єктних інтеракцій тощо.

Особливістю дипломатичного дискурсу є і те, що адресант/адресат може бути як одиничним, так і колективним. Під одноосібним адресантом/адресатом ми маємо на увазі як окрему людину, особу, представника інституту (наприклад,

окремо взятий дипломат, президент, гість засідання тощо), так і організацію/економічний блок/країну загалом, від імені якої може походити спілкування (одноосібно-колективний). Під колективним адресантом/адресатом ми маємо на увазі колектив окремо взятих представників/індивідів (наприклад, різні представники одного економічного блоку), але також об'єднання організацій/країн (наприклад, країн, які разом працюють над резолюцією). Більш детально ми це можемо представити у вигляді таблиці (Таблиця 1).

Таблиця 1. Адресант/адресат дипломатичного дискурсу

Різновид адресанта/адресата комунікації	Тип різновиду адресанта/адресата комунікації	Приклад застосування
Одноосібний	односібно-одноосібний	<i>Oleksiy Danilov, Secretary of Ukraine's National Security and Defence Council, recently said openly that his country needs weapons because the Russians "must be destroyed so they cease to exist as a country" [Засідання 9208].</i>
	одноосібно-колективний	<i>On 17 February, the Russian representative publicly acknowledged before the Council [Засідання 8970].</i>
Колективний	Колектив індивідуумів	<i>One of the previous speakers said that, allegedly, despite the efforts of Germany and France, the Kyiv regime does not want to comply with the Minsk agreements. I am convinced that the West is allowing the Kyiv regime to get away with non-compliance [Засідання 8968].</i>

	<p>Колектив організацій</p>	<p><i>Just this morning, President Putin put Russia's nuclear forces on high alert, although he is invading a country with no nuclear weapons and is under no threat from NATO, a defensive alliance that will not fight in Ukraine [Засідання 8980].</i></p>
--	---------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Традиційна класифікація адресата/адресанта комунікації не обмежується ідентифікацією учасників лише як колективні та індивідуальні. У контексті нашого дослідження відправником або адресантом може також бути квазіадресат (наприклад, невпізнаний слухач); адресат-ретранслятор (або посередник); непрямий адресат (або слухач) та співадресат [Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англomовному дискурсі, 2006]. Ми сприймаємо цю класифікацією, однак, необхідно уточнити, що адресата можна розглядати як приналежного до 2 основних груп, які: а) присутні тут і зараз та б) усе людство, яке має доступ до матеріалів. До першої групи належать усі дипломати, їхні команди, гості та взагалі весь допоміжний персонал дипломатичної команди. Наприклад, групою (а) можуть бути: президент пан Бакурамуца (Руанда), члени з Аргентини – пан Карденас, з Бразилії – пан Сарденберг, з Китаю – пан Лі Чжаосін та інші члени [Засідання 3484]. Є також представники, які хотіли б взяти участь в обговоренні, але вони не є членами Ради Безпеки ООН. Це можуть бути представники Австралії, Австрії, Канади, Данії, Індонезії, Ісламської Республіки Іран, Італії, Японії, Польщі та Туреччини [Засідання 3484]. Друга група включає широку аудиторію без будь-яких обмежень, тобто всіх, хто може прочитати інформацію із засідань Ради безпеки у друкованих або електронних засобах масової інформації. Тому ми однозначно можемо говорити про інший контекст, який може бути або закритим, або публічним.

У роботі ми виокремлюємо прямого і непрямого адресатів. Останній також називається «ретранслятором» [Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англomовному дискурсі, 2006]. У комунікативній ситуації індукованого дипломатичного дискурсу члени ради безпеки представляють свої країни і, швидше за все, є ретрансляторами, повідомляючи узгоджену офіційну позицію держави з приводу певної проблеми.

З огляду на компетитивну природу дипломатичного дискурсу його суб'єкти можуть також диференціюватись за обсягом неправдивих тверджень (та кількістю й якістю мовних засобів, використаних для маніпуляцій чи введення опонентів в оману). Введення в оману, у свою чергу, також пов'язане зі статусно-рольовими характеристиками суб'єктів дискурсу.

З огляду на статусне різноманіття адресантів та адресатів будь-якого дискурсу ми виокремлюємо такі загальні комбінації: 1) висхідний статусний вектор, коли адресант або адресат є статусно вищим за адресанта, 2) низхідний статусний вектор, коли статус адресанта є вищим за статус адресата, 3) статуси комунікантів однакові, коли і адресант, і адресат мають однакові статуси [Вецкур Т. Мовні засоби вираження модальності в політичному дискурсі, 2011]. Беручи до уваги близькість дипломатичного дискурсу до інших дискурсивних різновидів, ми отримали наступні результати: 1) до висхідних належать: голови засідань РБ ООН, країни-засновники ООН, президенти країн, тренери, папа Римський, та священники, суддя, редактор; 2) до низхідних належать всі підлеглі : дипломати, політики, спортсмени, паства, журналісти; 3) до рівних можемо віднести комунікацію між: країною-засновником РБ ООН з країною-засновником ООН, президент з президентом, суддя із суддею, редактор з редактором, священник зі священником, тренер з тренером. У якості адресату може бути як найширша масова аудиторія, за умови якщо політичні, військові, юридичні, спортивні, релігійні події чи рішення висвітлюються в ЗМІ, так і достатньо вузьке коло, тобто співробітники різних рангів, які приймають участь у безпосередній роботі інституту [Судус Ю.С. Мовленнєві тактики реалізації стратегії дискредитації в англomовному дипломатичному дискурсі, 2017].

У контексті реального часо-простору експлікація статусів дозволяє підтримувати «активною» орієнтаційну «сітку координат» під час засідання та коригувати ситуативно породжувані смисли, наприклад: *The Russian representatives simply refuse to continue discussions on the working proposals submitted by the Ukrainian delegation in June 2020* [Засідання 8968].

Подібні асертиви-констататори впливають також на формування «внутрішніх статусів», що ґрунтуються на об'єктивній репутації учасників дискурсивних взаємодій, та відповідну інтерпретацію породжуваних ними конструктів.

2.2.3. Валоративний аспект дипломатичної промови

Використання мови як інструменту задля здійснення впливу на адресата комунікації відбувається внаслідок «активації» низки аспектів мови як відкритої системи та відповідних мовленнєвих (дискурсивних) конструктів [Андрєєва І. О. Польова модель генеративного концепту *hottor*: понятійний субстрат, 2015; Баран, Г. П. Об'єктивація концепту *recession*/рецесія у сучасному англomовному політичному інтернет-дискурсі: лінгвокогнітивний, семіотичний та комунікативно-прагматичний аспекти, 2018; Сваричевська Л. Лінгвосеміотика брехні: пошук істини, 2011]. До основних аспектів дискурсу, реалізованих у дипломатичних промовах під час проведення засідань РБ ООН, ми відносимо валоративний, волюнтативний, моделювальний. Валоративність, під якою ми розуміємо смислове нашарування у структурі значення вихідного конструкту, що набуває ситуативної значущості, цінності, «валоризації» [Zimmermann H. D. *Die politische Rede: Der Sprachgebrauch Bonner Politiker*, 1969] проявляється на всіх рівнях мови [Баран, Г. П. Об'єктивація концепту *recession*/рецесія у сучасному англomовному політичному інтернет-дискурсі: лінгвокогнітивний, семіотичний та комунікативно-прагматичний аспекти, 2018]: лексичному (наприклад, через використання прикметників, модальних дієслів, кількісних числівників тощо), граматичному (наприклад, використання подвійних заперечень, використання декількох простих речень замість одного складного тощо), стилістичному

(наприклад, застосування метафор, гіпербол тощо). Найбільш очевидними та явними є лексичні засоби оцінки, котрі відображаються за допомогою відповідної лексики: *unpleasant, liar, innocent, horrible* та ін.

На думку Барана Г.П. валоративність тексту «складається під впливом позиції автора, який прагне впливати на читача тим чи іншим засобом, а також залежить від цільової аудиторії повідомлення» [Баран, Г. П. Об'єктивація концепту recession/реcesія у сучасному англomовному політичному інтернет-дискурсі: лінгвокогнітивний, семіотичний та комунікативно-прагматичний аспекти, 2018]. За А. Приходьком, валоративність є «ціннісним складником певного лінгвопростору...» [Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики, 2008]. Специфікою дипломатичної промови є інтенція валоризації її змісту на всіх учасників дискурсивної події, що впливатиме, зокрема, на прийняття резолюції. Оцінка, реалізована у дипломатичній промові, в якій позиція адресанта є відкритою, а не прихованою, може мати різні форми: раціональну, емоційну, експліцитну та імпліцитну, категоричну і гіпотетичну тощо [Баран, Г. П. Об'єктивація концепту recession/реcesія у сучасному англomовному політичному інтернет-дискурсі: лінгвокогнітивний, семіотичний та комунікативно-прагматичний аспекти, 2018]. При цьому оцінка стану речей в промові, або ж адресата/опонента у репліці або коментарі, окрім суб'єктивного ставлення, завжди співвіднесена з ірраціональною аксіологією (та міфологією) картини світу соціуму, який представляє дипломат.

Загалом, оцінка виражається шляхом імплікації додаткових смислів, що співвідносять референти з дихотоміями “добре-погано”, “ми-вони”. Успішна валоризація темo-генних концептів у промовах РБ ООН спричиняють творення ефекту привабливості вербалізованих станів речей, пов'язаних з певною темою та сприяють реалізації волонтактивного аспекту дискурсу.

Даний аспект полягає в тому, що мова також є й засобом вираження волі співрозмовників, що проявляється під час вітання, прощання, прохання, вибачення, спонукання, запрошення, у закликах, зверненнях, оцінках тощо. Відповідно, волонтактивність також реалізується на різних рівнях мови. При цьому імпліковані

сенси можуть бути навмисно спотворені, наприклад, інвертування “агресора” та “жертви”, або співвіднесення понять “грабунок” та “допомога” тощо.

Валоративний аспект дипломатичної промови проявляється за допомогою:

1. **Позиціонування** як експлікації власного положення в «сислових координатах» відносно дискурсивного конструкту, зокрема, виразу прихильності або несприйняття (включно з відразою) до промовця/почутої інформації/присутніх у залі – *Through such false statements, the Government of the United States seeks to create conditions enabling it to expand its aggressive policy, which could even lead to military aggression* [представник Куби звинувачує США у прихованій, брехливій політиці щодо Куби, проявляється відкрита оцінка засудження та відраза до представника США у цілому, та його країни зокрема; оцінка є явною, експліцитною, емоційною, категоричною][Засідання 8968],

2. **Дистанціювання** від обвинувачень включно зі спробами здійснити «об'єктне переорієнтування» звинувачень за допомогою неправдивої інформації, інсинуацій – *...we have not heard a word about the destruction that Kyiv has inflicted for more than eight years on Donbas or about the civilian victims of attacks by the Armed Forces of Ukraine* [спроба дистанціюватися від вчинених злочинів на території Донецької та Луганської областей України, спроба перекласти відповідальність на плечі української сторони; оцінка є явною, експліцитною, раціональною, категоричною] [Засідання 8968],

Нейтралізація отриманої інформації, акцентування на позитивних сторонах/здобутках, применшення негативних якостей/вчинків/недоліків відбувається шляхом використання експресивної. Наприклад, на 9143 засіданні РБ ООН, російська сторона намагається дистанціюватися від анексії українських земель, начебто це самі українці проявили бажання приєднатися до складу Росії – *Despite the challenging security situation and the provocations of the Kyiv regime, the overwhelming majority of voters decided to vote in favour, ranging from 76 per cent in the Kherson region to 97 per cent in the Donetsk People's Republic* [Засідання 9143] [спроба оцінити ситуацію як акт волевиявлення українців, які начебто власноруч приєдналися до складу Росії, оцінка засудження дій та заяв української сторони

разом із її союзниками, які начебто не мають ніякого права обурюватися та реагувати на ситуацію на території Херсонської та Донецької областей; оцінка є неявною, імпліцитною; брехня заважає об'єктивно оцінити ситуацію, тому переважає суб'єктивна оцінка, емоційна, гіпотетична].

3. **Міфологізація** проявляється у ситуативному створенні симулякрів (без огляду на ступінь їхньої ірреальності / реалістичності / парадоксальності) – *Meanwhile, so-called Ukrainian strategists, under the supervision of their Western puppeteers, have long been using terrorist sabotage methods on Russian territory* [оцінка відносин між українською та американською сторонами, як взаємовідносини маріонетки та ляльководу, вираження зневаги з боку промовця; оцінка є неявною, імпліцитною, емоційна, категорична] [Засідання 9161],

Побудова симулякру здійснюється шляхом акцентуації / ідеалізації якостей, здобутків, вчинків представника угруповання або країни. За допомогою метафор та інших стилістичних засобів. Наприклад, представник Росії на 9208 засіданні РБ ООН, застосовує символ Києво-Печерської Лаври як чогось священного, чогось, що не може підлягати обшукам – *At the Holy Dormition Kyiv-Pechersk Lavra — an Orthodox monastery of immense significance for both Russian and Ukrainian believers — the security service of Ukraine conducted raids, in an attempt to find a so-called Russian world cell. What will come next? There will be a ban on praying in Russian* [Засідання 9208] [оцінка дій української влади як незадовільна, ситуація оцінюється як тривожна та надзвичайно важлива для всього релігійного світу; оцінка є явною, експліцитною, раціональна, категорична].

4. **Ретроспекція** відбувається через «погляд у минуле» або «аналіз» минулих подій та вражень. Наприклад, у наступному фрагменті відбувається експліцитна ретроспективна інверсія, а саме неправдиве звинувачення опонента у подіях, причини котрих є виключно внутрішні (події на окупованих росією територіях): *Meanwhile, so-called Ukrainian strategists, under the supervision of their Western puppeteers, have long been using terrorist sabotage methods on Russian territory* [Засідання 9161].

Відсилка до подій та фактів минулого здійснюється з використанням дескрипторів із негативними конотаціями. Наприклад – *The Western countries that are now accusing Russia of deliberately harming civilians appear to have forgotten their own bombing of Yugoslavia’s peaceful cities during Kosovo’s forcible separation from it in the 1990s.* [Засідання 9143] [ретроспекція поєднується зі звинуваченням; оцінка є явною, експліцитною, раціональна, категорична].

Проаналізувавши вибірку дипломатичних промов за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 (всього 9376 промов: 892 промови за 1994 р., 1368 за 2004 р., 2476 за 2014 р., 620 за 2020 р., 4020 за 2022 р.) ми отримали наступні результати по частотності використання елементів валоративного аспекту дипломатичної промови (Рис. 2.4).

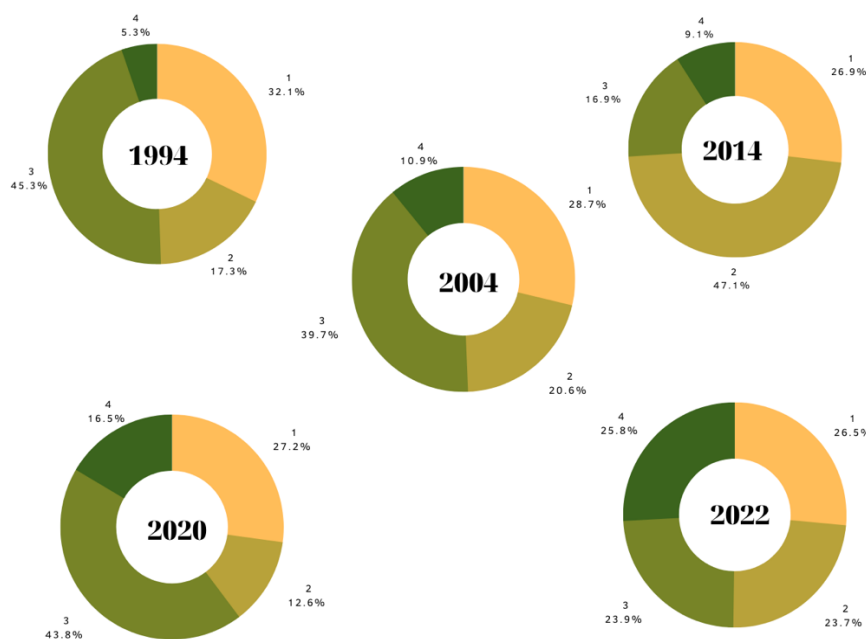


Рисунок 2.4. Частотності використання елементів валоративного аспекту дипломатичної промови

Відповідно, 1 – елемент позиціонування, 2 – дистанціювання, 3 – міфологізація, 4 – ретроспекція.

Так, для 1994 року характерні така вибірка частотності використання елементів валоративного аспекту дипломатичної промови: 1) позиціонування зустрічається у 272 промовах, 2) дистанціювання – у 138, 3) міфологізація – у 751, 4) ретроспекція – у 109; для 2004 року притаманні такі результати: 1)

позиціонування – 516 промов, 2) дистанціювання – 226, 3) міфологізація – 1108, 4) ретроспекція – 218; для 2014 року характерні наступні результати: 1) позиціонування – 340, 2) дистанціювання – 2100, 3) міфологізація – 872, 4) ретроспекція – 194; для 2020 року притаманна така частотність: 1) позиціонування – 299, 2) дистанціювання – 24, 3) міфологізація – 575, 4) ретроспекція – 10; для 2022 року характерна така частотність: 1) позиціонування – 2770, 2) дистанціювання – 171, 3) міфологізація – 1523, 4) ретроспекція – 359.

Отримані результати свідчать про те, що у дипломатичних промовах домінують позиціонування та міфологізація, далі слідують дистанціювання та ретроспекція. Тобто, більшою мірою дипломати експлікують власне положення в «смыслових координатах» відносно дискурсивного конструкту, шляхом застосування виразу прихильності або несприйняття (включно з відразою) та ситуативно створюють симулякри. Менше зустрічається дистанціювання від обвинувачень зі спробою здійснення «об'єктне переорієнтування» звинувачень за допомогою неправдивої інформації, інсинуацій та посилення на події минулого.

У вказаних способах реалізації валоративності дипломатичних промов використовуються типові набори стилістичних прийомів.

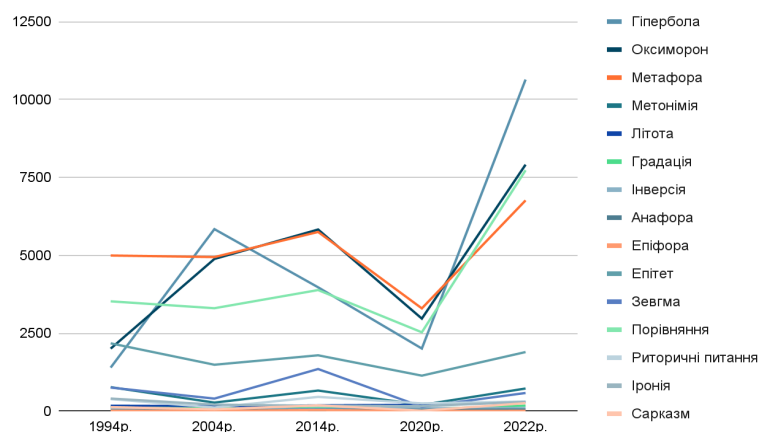


Рисунок 2.5. Стилiстичні прийоми валоративного аспекту дипломатичних промов.

Логіка реалізації зазначених стилістичних прийомів наступна. Для позиціонування характерна така частотність стилістичних фігур:

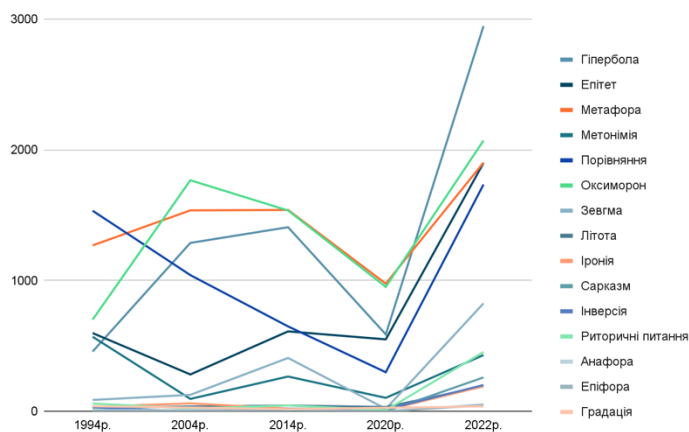


Рисунок 2.6. Позиціонування.

Найбільш поширеними при позиціонуванні є порівняння (1534 випадків за 1994 р., 1042 за 2004 р., 650 за 2014 р., 300 за 2020 р., 1734 за 2022 р.); метафора (1269 випадків за 1994 р., 1537 за 2004 р., 1540 за 2014 р., 977 за 2020 р., 1902 за 2022 р.); оксиморон (702 випадки за 1994 р., 1767 за 2004 р., 1536 за 2014 р., 952 за 2020 р., 2070 за 2022 р.); гіпербола (458 випадки за 1994 р., 1288 за 2004 р., 1408 за 2014 р., 589 за 2020 р., 2945 за 2022 р.); епітет (599 випадків за 1994 р., 283 за 2004 р., 612 за 2014 р., 551 за 2020 р., 1899 за 2022 р.);

менш поширеними є – зевгма (88 випадків за 1994 р., 127 випадків за 2004 р., 409 за 2014 р., 20 за 2020 р., 826 за 2022 р.); метонімія (571 випадків за 1994 р., 96 за 2004 р., 267 за 2014 р., 104 за 2020 р., 431 за 2022 р.); сарказм (30 випадків за 1994 р., 0 за 2004 р., 0 за 2014 р., 0 за 2020 р., 260 за 2022 р.); іронія (35 випадків за 1994 р., 62 за 2004 р., 22 за 2014 р., 10 за 2020 р., 193 за 2022 р.); градація (40 випадків за 1994 р., 30 за 2004 р., 17 за 2014 р., 28 за 2020 р., 39 за 2022 р.); риторичні питання (61 випадків за 1994 р., 22 за 2004 р., 46 за 2014 р., 10 за 2020 р., 454 за 2022 р.); літота (29 випадків за 1994 р., 38 за 2004 р., 46 за 2014 р., 34 за 2020 р., 192 за 2022 р.); інверсія (33 випадків за 1994 р., 0 за 2004 р., 20 за 2014 р., 16 за 2020 р., 202 за 2022 р.); епіфора (6 випадків за 1994 р., 4 за 2004 р., 15 за 2014 р., 0 за 2020 р., 48 за 2022 р.); анафора (9 випадки за 1994 р., 11 за 2004 р., 16 за 2014 р., 0 за 2020 р., 55 за 2022 р.).

Отримані результати свідчать про те, що стилістичні засоби не використовуються рівномірно та превалює гіпербола, епітет, оксиморон, метафора,

порівняння. Це може бути пов'язано зі зміною в стилістиці та підходах дипломатів до промов, наданням їм більшої емоційності, виразності та бажанню зміцнити свої позиції.

Наступним за розповсюдженістю йде міфологізація. Для нього характерні такі стилістичні засоби:

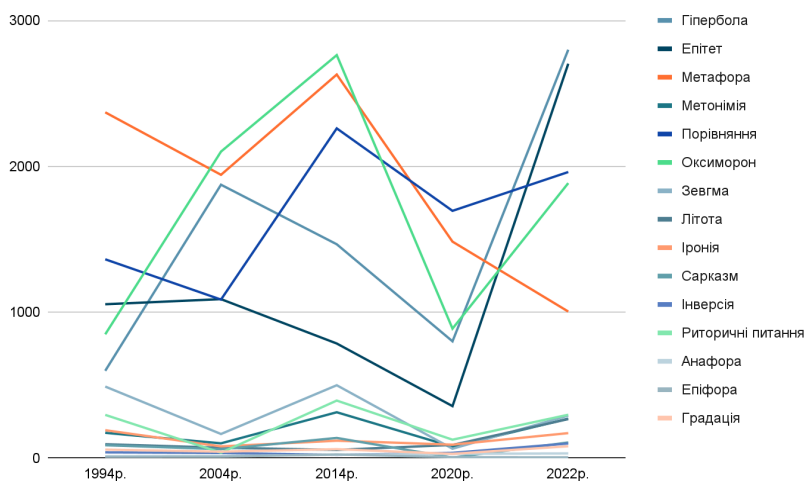


Рисунок 2.7. Міфологізація.

У ході міфологізації застосовуються більшою мірою – порівняння (1363 випадки за 1994 р., 1087 за 2004 р., 2260 за 2014 р., 1695 за 2020 р., 1961 за 2022р.); оксиморон (849 випадків за 1994 р., 2101 за 2004 р., 2762 за 2014 р., 888 за 2020 р., 1885 за 2022 р.); гіпербола (599 випадків за 1994 р., 1874 за 2004 р., 1466 за 2014 р., 801 за 2020р., 2799 за 2022 р.); епітет (1055 випадків за 1994 р., 1090 за 2004 р., 786 за 2014 р., 357 за 2020 р., 2703 за 2022 р.); метафора (2370 випадків за 1994 р., 1942 за 2004 р., 2629 за 2014 р., 1484 за 2020 р., 1005 за 2022 р.);

меншою мірою – зевгма (491 випадок за 1994 р., 166 за 2004 р., 500 за 2014 р., 65 за 2020 р., 292 за 2022 р.); метонімія (174 за 1994 р., 102 за 2004 р., 315 за 2014 р., 79 за 2020 р., 271 за 2022 р.); сарказм (89 випадків за 1994 р., 62 за 2004 р., 139 за 2014 р., 4 за 2020 р., 108 за 2022 р.); іронія (192 випадків за 1994 р., 81 за 2004 р., 120 за 2014 р., 93 за 2020 р., 172 за 2022 р.); градація (59 випадків за 1994 р., 45 за 2004 р., 62 за 2014 р., 30 за 2020 р., 82 за 2022 р.); риторичні питання (297 випадки за 1994 р., 38 за 2004 р., 395 за 2014 р., 127 за 2020 р., 298 за 2022 р.); літота (96 випадки за 1994 р., 72 за 2004 р., 57 за 2014 р., 91 за 2020 р., 268 за 2022 р.); інверсія

(40 випадків за 1994 р., 36 за 2004 р., 23 за 2014 р., 37 за 2020 р., 101 за 2022 р.); епіфора (10 випадки за 1994 р., 11 за 2004 р., 26 за 2014 р., 7 за 2020 р., 6 за 2022 р.) анафора (13 випадків за 1994 р., 15 за 2004 р., 24 за 2014 р., 30 за 2020 р., 33 за 2022 р.).

Отримані результати свідчать про використання сильних образів, легенд, які спотворюють дійсність та сприяють створенню симулякрів. Домінування риторичних питань, епітета, порівняння, метафори та гіперболи вказують на те, що комуніканти прагнуть створити емоційно насичені промови, які матимуть вплив на присутніх з метою переконання останніх у вірному баченні ситуації, фактів тощо.

Менш поширеним є дистанціювання, яке має тенденцію застосовуватися у якості реакції на почуте та присутніх. Для неї притаманні наступні стилістичні засоби:

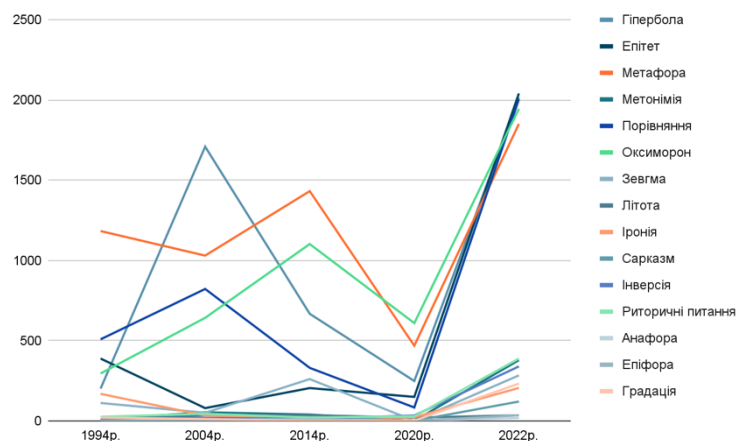


Рисунок 2.8. Дистанціювання.

При здійсненні дистанціювання переважно використовуються – гіпербола (201 випадки за 1994 р., 1709 за 2004 р., 667 за 2014 р., 248 за 2020 р., 2015 за 2022); епітет (388 випадків за 1994 р., 79 за 2004 р., 204 за 2014 р., 149 за 2020 р., 2041 за 2022 р.); метафора (1183 випадків за 1994 р., 1030 за 2004 р., 1432 за 2014 р., 468 за 2020 р., 1851 за 2022 р.); порівняння (508 випадків за 1994 р., 822 за 2004 р., 330 за 2014 р., 83 за 2020 р., 2005 за 2022 р.); риторичні питання (259 випадків за 1994 р., 194 за 2004 р., 226 за 2014 р., 28 за 2020 р., 388 за 2022 р.);

менш поширеними є – іронія (168 випадків за 1994 р., 33 за 2004 р., 11 за 2014 р., 22 за 2020 р., 205 за 2022); сарказм (14 випадків за 1994 р., 0 за 2004 р., 23 за 2014

р., 0 за 2020 р., 120 за 2022 р.); метонімія (10 випадків за 1994 р., 53 за 2004 р., 39 за 2014 р., 0 за 2020 р., 378 за 2022 р.); оксиморон (295 випадків за 1994 р., 642 за 2004 р., 1102 за 2014 р., 609 за 2020 р., 1945 за 2022 р.); зевгма (111 випадок за 1994 р., 50 за 2004 р., 260 за 2014 р., 0 за 2020 р., 283 за 2022 р.); інверсія (15 випадків за 1994 р., 18 за 2004 р., 12 за 2014 р., 33 за 2020 р., 339 за 2022 р.); анафора (0 випадків за 1994 р., 6 за 2004 р., 9 за 2014 р., 0 за 2020 р., 17 за 2022 р.); епіфора (0 випадків за 1994 р., 0 за 2004 р., 8 за 2014 р., 0 за 2020 р., 34 за 2022 р.); градація (20 випадки за 1994 р., 11 за 2004 р., 0 за 2014 р., 1 за 2020 р., 232 за 2022 р.); літота (10 випадків за 1994 р., 33 випадки за 2004 р., 35 випадків за 2014 р., 20 випадків за 2020 р., 34 випадків за 2022 р.).

Отримана статистика свідчить про зменшення частотності використання, зокрема епітетів та гіпербол, що може вказувати на зменшення емоційної насиченості текстів та наближення до об'єктивного бачення подій, реакцій на почуте, присутніх під час проведення дипломатичних засідань Ради Безпеки ООН.

Найменш поширеною є ретроспекція, де фігурують такі стилістичні фігури:

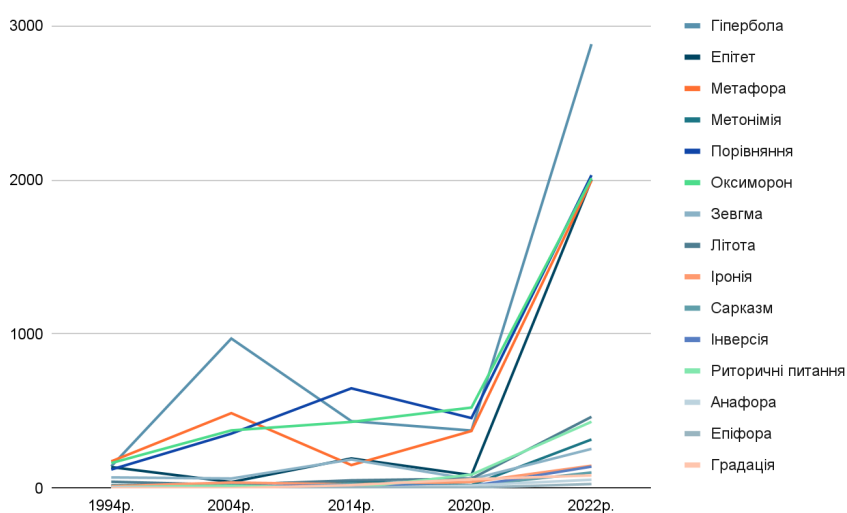


Рисунок 2.9. Ретроспекція.

Найбільш поширеними при ретроспекції є гіпербола (142 випадків за 1994 р., 971 за 2004 р., 435 за 2014 р., 374 за 2020 р., 2881 за 2022 р.); епітет (137 випадків за 1994 р., 40 за 2004 р., 193 за 2014 р., 85 за 2020 р., 2002 за 2022 р.); оксиморон (163 випадків за 1994 р., 375 за 2004 р., 430 за 2014 р., 523 за 2020 р., 2011 за 2022 р.).

р.); метафора (174 випадків за 1994 р., 487 за 2004 р., 150 за 2014 р., 371 за 2020 р., 1996 за 2022 р.);

менш поширеними є – зевгма (70 випадків за 1994 р., 63 випадків за 2004 р., 186 за 2014 р., 58 за 2020 р., 255 за 2022 р.); метонімія (18 випадків за 1994 р., 27 за 2004р., 43 за 2014 р., 20 за 2020 р., 316 за 2022 р.); порівняння (121 випадків за 1994 р., 354 за 2004 р., 648 за 2014 р., 455 за 2020 р., 2031 за 2022 р.); риторичні питання (7 випадків за 1994 р., 16 за 2004 р., 0 за 2014 р., 88 за 2020 р., 431 за 2022 р.); іронія (13 випадків за 1994 р., 37 за 2004 р., 25 за 2014 р., 40 за 2020 р., 146 за 2022 р.); літота (42 випадків за 1994 р., 22 за 2004 р., 51 за 2014 р., 62 за 2020 р., 463 за 2022 р.); інверсія (6 випадків за 1994 р., 11 за 2004 р., 20 за 2014 р., 14 за 2020 р., 140 за 2022 р.); сарказм (0 випадків за 1994 р., 0 за 2004 р., 26 за 2014 р., 15 за 2020 р., 102 за 2022 р.); анафора (7 випадки за 1994 р., 0 за 2004 р., 0 за 2014 р., 18 за 2020 р., 55 за 2022 р.); епіфора (0 випадків за 1994 р., 0 за 2004 р., 5 за 2014 р., 3 за 2020 р., 27 за 2022 р.); градація (0 випадків за 1994 р., 0 випадків за 2004 р., 20 випадків за 2014 р., 58 випадків за 2020 р., 83 випадків за 2020 р.).

Переважання гіперболи, епітета, оксиморона, епітета та метафори вказує на те, що промовці намагалися виокремити щось важливе із минулого, надаючи йому надзвичайну важливість. Крім цього, застосування ретроспекції із посиланнями на архівні записи, свідчення, історичні документи тощо сприяє зміцненню позиції промовця, особливо під час обговорення суперечливих питань.

При детальному розгляді застосованих стилістичних засобів ми маємо наступну картину. Розповсюдженим стилістичним способом (Рис. 2.10) валоризації дипломатичної промови є гіперболізація свого успіху, невдачі, досягнень або невдач супротивника тощо. Використання гіпербол може бути спрямоване на привернення уваги до обговорюваних проблем, посилення риторичного та емоційного впливу на присутніх, підсилення настроїв та позицій держав, які представлені у РБ ООН. Також, гіперболи можуть слугувати засобом мовної агресії, спрямованої на інших представників/країни та стимулювати їхні дії у бажаному напрямку. Лінгвістична реалізація гіперболізованої оцінки промови відбувається за допомогою використання цілого ряду синонімів з конотативним

значенням, експресивної лексики та, зазвичай, порівняння з кимось із визначних постатей минулого. Наприклад, розглянемо виступ представника Росії з приводу агресії Росії проти України – *Today we have witnessed yet **another atrocity** carried out by the Kyiv regime. **The Ukrainian Nazis** have fired on a column of people who were waiting for permits to enter territory under our control in Zaporizhzhya, and there have been dozens of deaths* [спроба перекласти відповідальність за вбивства мирних людей на плечі України, незадовільна оцінка даної ситуації, порівняння з нацистами застосовується як спроба умовно розділити російську та українську сторони на 2 табори – нацисти та ті, хто бореться із нацизмом; оцінка є явною, експліцитною; брехня заважає об’єктивно оцінити ситуацію, тому переважає суб’єктивна оцінка] [Засідання 9143].

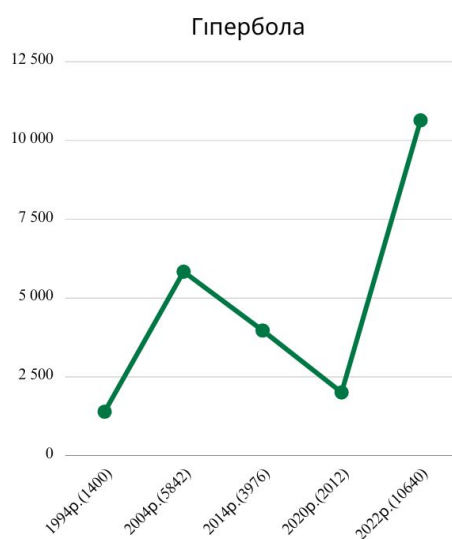


Рисунок 2.10. Частотність застосування гіперболи у 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Отримана вибірка демонструє вираження, провокування сильних емоцій, наголошення важливості та серйозності ситуацій, або іноді може бути застосована для зменшення напруги та створення більш дружньої атмосфери між сторонами. Під час вирішення міжнародних проблем, конфліктів, війн тощо, гіпербола надає важливості обговорюваним питанням (наприклад, геноцид у Руанді, пандемія Covid-19, агресія Росії проти України, конфлікт між Палестиною та Ізраїлем, порушення та недотримання прав жінок тощо).

Наступним за розповсюдженістю слідує оксиморон. Оксиморони можуть використовуватися для вираження складних і суперечливих понять, ідей або задля створення підсилювального ефекту. Наприклад – *I will stop here and remind the Security Council not to remain **loudly quiet** about the violation of our human rights* [подібне поєднання непоєднуваного використовується з метою додаткового привернення уваги до бездіяльності РБ ООН коли порушуються права людини, що, по суті, має бути в першу чергу забезпечене РБ ООН, так як це основний фактор створення цієї організації; оцінка є явною, експліцитною; подібне оцінювання дій РБ ООН є непоодиноким, тому оцінку класифікуємо як об’єктивну] [Засідання 8987].

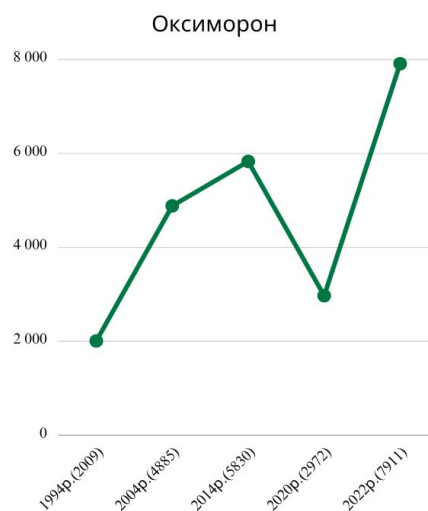


Рисунок 2.11. Частотність застосування оксиморона у 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Отримана вибірка демонструє складність узгоджень та суперечливість аргументації між сторонами конфліктів (наприклад, громадянські війни у Руанді, Ємені, Таджикистані, конфлікт між сербами і боснійцями, анексії Криму тощо) або вираження протиріч між діями країн для боротьби з пандемією Covid-19 та його наслідками на міжнародному рівні.

Також метафора є доволі розповсюдженим стилістичним прийомом, це зумовлено підсиленням емоційного зв’язку з присутніми, а також для підвищення ефективності комунікації. Метафори створюють образи та асоціації, які легко

запам'ятовуюються і легко відтворюються у подальших обговореннях. Наприклад, *It is a regime that crosses red lines, produces yellow cake and beats its citizens black and blue* [Засідання 7096] [використані асоціації з кольорами допомагають охарактеризувати проблеми у доступному та візуальному форматі – червоний як порушення меж норм поведінки керівництвом країни (*a regime that crosses red lines*), жовтий як виробництво ядерного палива (*a regime that produces yellow cake*), чорний та синій для зображення насильства проти власних громадян (*a regime beats its citizens black and blue*); оцінка є явною, експліцитною; подібне оцінювання дій РБ ООН є непоодиноким, тому оцінку класифікуємо як об'єктивну].

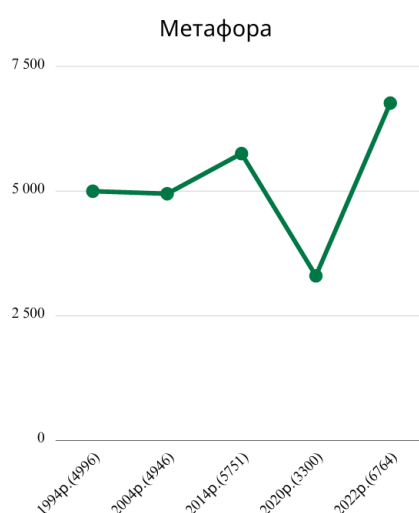


Рисунок 2.12. Частотність застосування метафори у 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Також поширеним стилістичним засобом є епітет. До прикладу візьмемо засідання 8960 – *What we urgently need now is quiet diplomacy, not microphone diplomacy* [метафоричний заклик менш емоційно та голослівно виступати на засіданнях, а натомість робити свою справу, займатися дипломатією; оцінка є явною, експліцитною; вірогідно оцінка є суб'єктивною і стосується конкретно цього засідання, у нас недостатньо інформації щоб констатувати загальноприйнятий об'єктивний характер оцінки] [Засідання 8960].

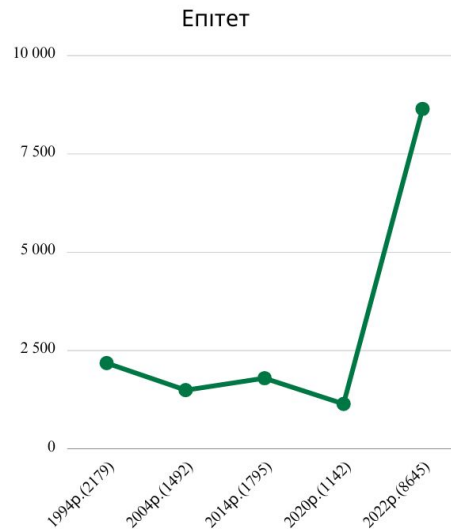


Рисунок 2.13. Частотність застосування епітетів у 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Отримана вибірка зумовлена бажанням дипломатів підкреслити важливість та значимість обговорюваної проблеми, а також здійснити певний емоційний вплив на аудиторію. (Рис 2.13) Епітети можуть допомогти підвищити емоційну насиченість висловлювань, акцентувати увагу присутніх на певних аспектах, залучити їх до дискусії та подекуди спонукати до дій (наприклад, прийняття резолюції, обговорення Еболи тощо).

Порівняння, як і багато інших стилістичних фігур, допомагає привернути увагу присутніх та зробити промову більш емоційною (Рис. 2.15). Наприклад, *As late Secretary of State Madeleine Albright used to say, democracy is a parent to peace...* [Засідання 9016] [наявність демократії в країні є важливою умовою для забезпечення миру та стабільності, так само як і батьківська фігура для дитини; оцінка є явною, експліцитною; оцінка є об'єктивною і стосується загальних засад демократії].

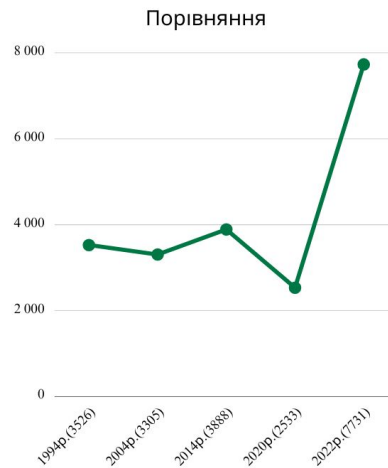


Рисунок 2.14. Частотність застосування порівнянь у 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Менш поширеними стилістичними засобами є – зевгма, метонімія, риторичні питання, іронія, сарказм, літота, градація, інверсія, анафора, епіфора (Рис. 2.15).

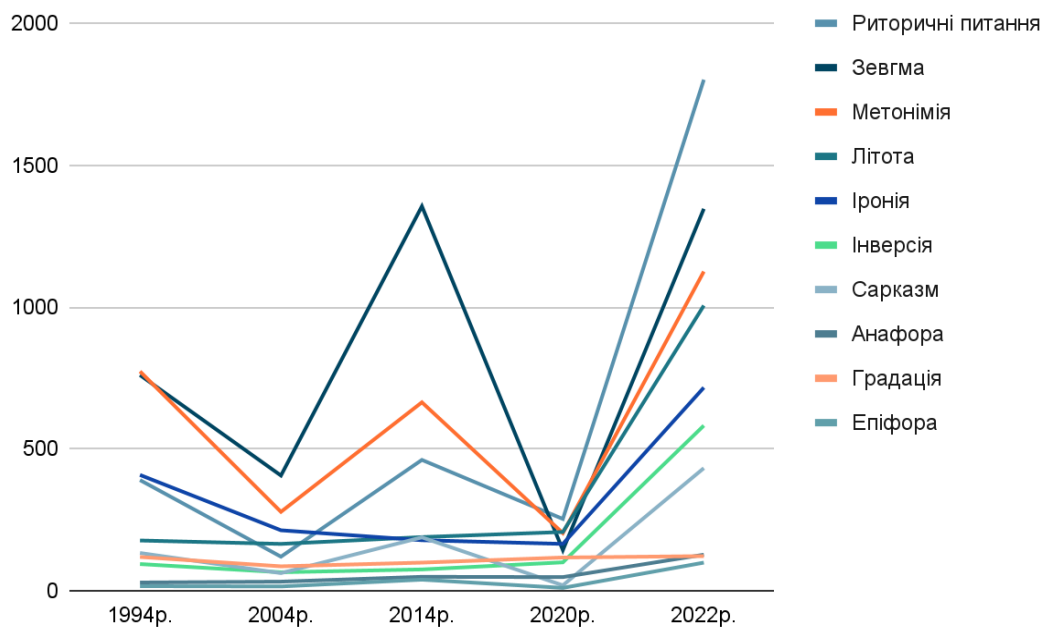


Рисунок 2.15. Частотність у 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Де менш поширені стилістичні фігури мають наступну частотність : риторичні питання – 390 (1994 р.), 120 (2004 р.), 461(2014 р.), 253 (2020 р.), 1801 (2022 р.); зевгма – 760 (1994 р.), 406 (2004 р.), 1355 (2014 р.), 143 (2020 р.), 1346 (2022 р.); метонімія – 773 (1994 р.), 278 (2004 р.), 664 (2014 р.), 203 (2020 р.), 1125

(2022 p.); літота – 177 (1994 p.), 165 (2004 p.), 189 (2014 p.), 207 (2020 p.), 1005 (2022 p.); іронія – 408 (1994 p.), 213 (2004 p.), 178(2014 p.), 165(2020 p.), 716(2022 p.); інверсія – 94 (1994 p.), 65 (2004 p.), 75 (2014 p.), 100 (2020), 582 (2022); сарказм – 133 (1994 p.), 62 (2004 p.), 188 (2014 p.), 19 (2020 p.), 432 (2022 p.); анафора – 29 (1994 p.), 32 (2004 p.), 49 (2014 p.), 48 (2020 p.), 127 (2022 p.); градація – 119 (1994 p.), 86 (2004 p.), 99 (2014 p.), 117 (2020 p.), 122 (2022 p.); епіфора – 16 (1994 p.), 15 (2004 p.), 39 (2014 p.), 10 (2020 p.), 99 (2022 p.).

Так, риторичні питання створюють ефект розмови з присутніми, змушують слухачів замислитися над поставленими запитаннями та викликають емоційну реакцію. Наприклад, *But can we believe in its[The RPF shamelessly accepted responsibility for its crimes] innocence? Can we agree that all of these crimes should simply be disregarded because of an unprecedented media campaign to absolve the assassins and assign them the hero's role?* [Засідання 3377] [звертається увага на те, що злочини не можна просто так забувати, винні мають відповідати за скоєне; оцінка є явною, експліцитною; оцінка є об'єктивною і стосується загальних законодавчих засад, принципи яких ніхто не має права переступати].

Іронічне або саркастичне висловлювання може сприяти напрузі або, навпаки, зняти її під час обговорення особливо неприємних та складних проблем. Прикладом підвищення напруги є – *As I said, the situation in and around Mariupol is a kind of symbol for the Western and Ukrainian fake factory* [Засідання 8998] [трактування Маріуполя як місто-фейк, де начебто не було масивних руйнувань та людських жертв; оцінка є явною, експліцитною; вірогідно оцінка є суб'єктивною і стосується суб'єктивного бачення ситуації, що не відповідає дійсності].

Літота може призводити до погіршення ситуації, конфлікту через замовчування реального стану речей. Наприклад, *It was not a bombardment but artillery shelling. I would ask that our colleagues be more exact when speaking about such issues* [Засідання 8734] [підміна понять(*not a bombardment but artillery shelling*) з метою зменшення наслідків після подібного військового втручання у конфлікт; оцінка є явною, експліцитною; вірогідно оцінка є суб'єктивною і стосується суб'єктивного бачення ситуації, що не відповідає дійсності].

Градація посилює інтенсивність та виразність висловлювання, виокремлює ключові ідеї, думки. Крім того, за допомогою градації можливо досягнути драматичного ефекту для підсилення переконання, визначення пріоритетів та наголошенні на важливому. Наприклад, *Unfortunately, after seven years, we have more and more reasons to believe that the implementation of the Minsk agreements still does not feature in the plans of our Ukrainian neighbours* [Засідання 8968] [зростання причин, які переконують мовця в тому, що реалізація Мінських угод начебто не входить у плани української сторони, градація демонструє поступове погіршення ситуації; оцінка є неявною, імпліцитною; вірогідно оцінка є суб'єктивною і стосується суб'єктивного бачення ситуації, що не відповідає дійсності].

Застосування інверсії сприяє досягненню домовленості між сторонами або знаходження компромісу. Також, інверсія може використовуватися для створення все ще формального, але більш м'якого тону. Наприклад, *Neither then nor later did we deal in categories of war or victory* [Засідання 3346] [акцент на важливості відмови від використання категорій війни і перемоги, та пошуку інших шляхів врегулювання конфліктів; оцінка є неявною, імпліцитною; вірогідно оцінка є суб'єктивною і стосується лише конкретно цього засідання РБ ООН].

Анафора або епіфора використовуються з метою підкреслення та укріплення позицій промовця, зосередження уваги присутніх на ключових ідеях та забезпечення емоційного впливу на присутніх. Наприклад, *Israel is the party that has brought terror to the region. Israel is the party that pursues terror in full view of the world...* [Засідання 4945] [надання ваги позиції промовця, що лише Ізраїль несе відповідальність за терор у регіоні та продовжуй поширювати його по всьому світу; оцінка є явною, експліцитною; вірогідно оцінка є суб'єктивною і стосується суб'єктивного бачення ситуації].

Доволі поширеним стилістичним засобом є метонімія. Дипломати послуговуються метонімією щоб замінити складне, тривіальне поняття, низку країн один влучним словом. Також, даний стилістичний засіб може викликати певну емоційну реакцію присутніх, оскільки має асоціативний зв'язок з добре відомим поняттям, явищем, країнами тощо. Наприклад, *He must make the right decisions for*

his country, because the West is ready to fight in Ukraine to the last Ukrainian [Засідання 9011] [виокремлення держав-членів західної цивілізації як єдиного партнера, що допомагає Україні; оцінка є явною, експліцитною; оцінка є об'єктивною і неодноразово підтверджувалася діями].

Експлікація валоративності здійснюється конструкціями типу зевгми, яка представлена у промові на засіданні 8950, де зображується неможливе співіснування двох вороже налаштованих держав – *I would like to reiterate that China supports the peaceful coexistence of Palestine and Israel and the common development of the Arab and Jewish peoples* [поєднання такої бажаної, але на даний момент неможливої реалізації з боку третіх країн, допоки продовжуються обстріли, сутички, напади тощо, подібне мирне співіснування є недосяжним для цих двох країн; оцінка є явною, експліцитною; продовження військового вирішення питання гальмує мирне співіснування двох держав] [Засідання 8960]. Зевгма використовується як спосіб навмисного провокування плутанини, або підкреслення протиріччя, несподіваність обставин чи неможливого мирного урегулювання конфлікту (типовим прикладом є складна ситуація між Палестиною та Ізраїлем).

Таким чином, використання стилістичних засобів може допомогти залучити увагу присутніх та зробити дипломатичну промову більш ефектною, збільшити рівень впливу та переконати слухачів дослухатися до озвученої інформації. Домінування гіпербол, оксиморонів, метафор, епітетів та порівнянь свідчить про підсилення контрасту між певними ідеями, пропозиціями; симуляція альтернативного перебігу подій; перетворення складних понять на більш зрозумілі та конкретні. З метою дотримання дипломатичного протоколу та етикету, меншою мірою використовується іронія та сарказм, але у разі їхнього застосування промовці більш схильні до маніпуляцій. Риторичні питання, метонімія, зевгма, літота, градація, інверсія, анафора, епіфора не здійснюють такого впливу на аудиторію як решта стилістичних засобів, тому їх застосовують у меншій мірі.

Динаміка використання стилістичних засобів свідчить, що дискурсивний простір РБ ООН трансформується та перетворюється з оперативного простору

взаємного толерування симулякрів і генерування фатичних гасел на оперативний простір конфлікту смислів. Цей процес маркований збільшенням рівня емоційності, інтенсифікацією взаємних звинувачень.

2.2.4. Волюнтативний аспект дипломатичної промови.

Волюнтативність як комунікативне явище, що передбачає здійснення впливу адресанта на думку, враження, ставлення, почуття, емоції адресата та включає раціонально-логічний і афективний компоненти [Скрябіна В.Б., Лінгвістичні аспекти персуазивності в дипломатичному дискурсі, 2018] у контексті дипломатичних дискурсивних взаємодій розуміється як переконання адресата (як союзника так і опонента), що призводить до формування альянсу, досягнення компромісу, визнання позиції, узгодження рішення тощо.

Проявами волюнтативності дискурсу є *імперативність* його складників (жорстка вимога, прямий заклик, спонування), наприклад: *We call on Russia to immediately stop fuelling the conflict by providing financial and military support to the armed formations that it backs and to withdraw Russian military troops and materiel from the eastern border of Ukraine and the Crimean peninsula* [Засідання 8960]; або їхня *оптативність* (побажання, натяк-стимул, аргумент-стимул), наприклад: *We want the Libyan people to be able to select their representatives freely through fair elections, and we stand ready to participate in monitoring those elections as soon as possible* [Засідання 9001].

Волюнтативний вплив на адресата здійснюється за допомогою перформативних директивів, а також здійснення аргументації або створення такого емоційного середовища, яке «вимикає» його аналітичні процедури. Вплив реалізується за допомогою мовно-мовленнєвих конструктів різного рівня та риторико-стилістичних прийомів. Наприклад, *We kindly request that your government considers our proposal, it is imperative that your government takes immediate action* та ін.

До граматичних засобів волюнтативності ми відносимо морфологічні, зокрема, ступені порівняння прикметників та прислівників, (*kindest regards, greatest*

pleasure), інтенсифікаторів, що належать до різних (службових) частин мови й входять до фразових (клішованих) конструкцій (*so delighted, very sad, extremely happy*), дієприслівникові конструкції, які часто зустрічаються навіть у формі ультиматумів (*expressing serious concern, worsening the violation of human rights, Amid freezing temperatures and destruction, people at the highest risk are the already vulnerable — among them the elderly, those with disabilities and the many millions displaced — essentially because of a lack of essential services*). Ці засоби окреслюють «траєкторію» смислового впливу, що призводить до спонукання.

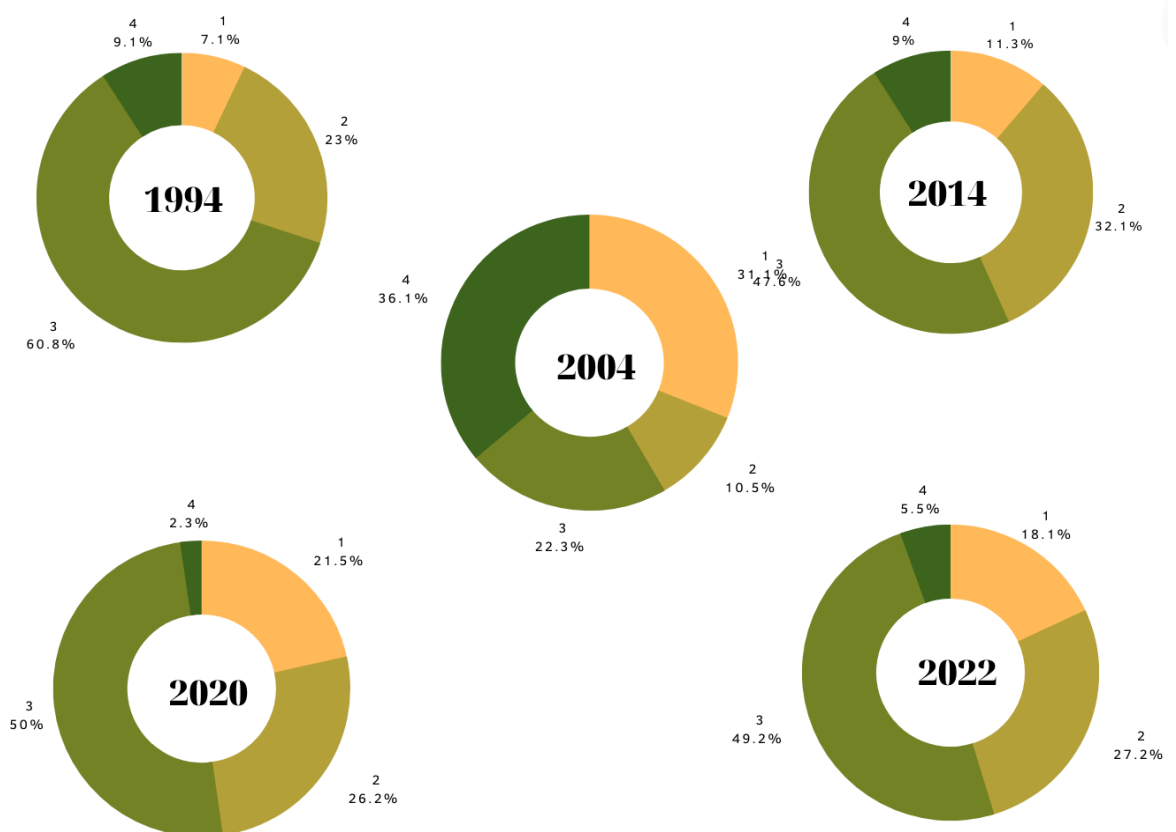


Рисунок 2.16. Частотність застосування граматичних засобів.

Де до 1 належать ступені порівняння прикметників (Рис. 2.16) : 156 випадків застосування (1994 р.), 1222 (2004 р.), 274 (2014 р.), 1088 (2020 р.), 2163 (2022 р.); до 2 – ступені порівняння прислівників: 506 (1994 р.), 412 (2004 р.), 780 (2014 р.), 1325 (2020 р.), 1639 (2022 р.); до 3 – інтенсифікатори, що входять до різних (службових) частин мови й входять до фразових (клішованих) конструкцій: – 1340

(1994 р.), 877 (2004 р.), 1159 (2014 р.), 2527 (2020 р.), 2968 (2022 р.); до 4 – дієприслівникові конструкції, які часто зустрічаються навіть у формі ультиматумів – 201 (1994 р.), 107 (2004 р.), 220 (2014 р.), 118 (2020 р.), 332 (2022 р.).

Лексичними засобами реалізації волюнтативності постають:

- дипломатична лексика (*resolution, diplomacy, the blue helmets, violations, border, human rights, council meetings, resolution*), у тому числі терміни (*convention, constitutional procedures, ratification, parties*);
- аббревіатури (*NATO, the UN, UNISEF, UNESCO, NATO*);
- інтернаціональна лексика (*attack, terrorism, peace, humanitarian, hygiene, infrastructure, psychological*);
- кваліфікатори у складі структур синтаксичного рівня (*unjustifiable and devastating war, the conflict has drastically changed*), а також лексика з сильним ціннісно-оцінним імплікаціоналом на зразок – *I am particularly honoured to be fulfilled the will of the Security Council* [Засідання 8971] [експлікація власного ставлення до процедури постає сигналом щодо позитивної перлокуції попередніх дискурсивних взаємодій та готовності виконувати накази, прохання, доручення].

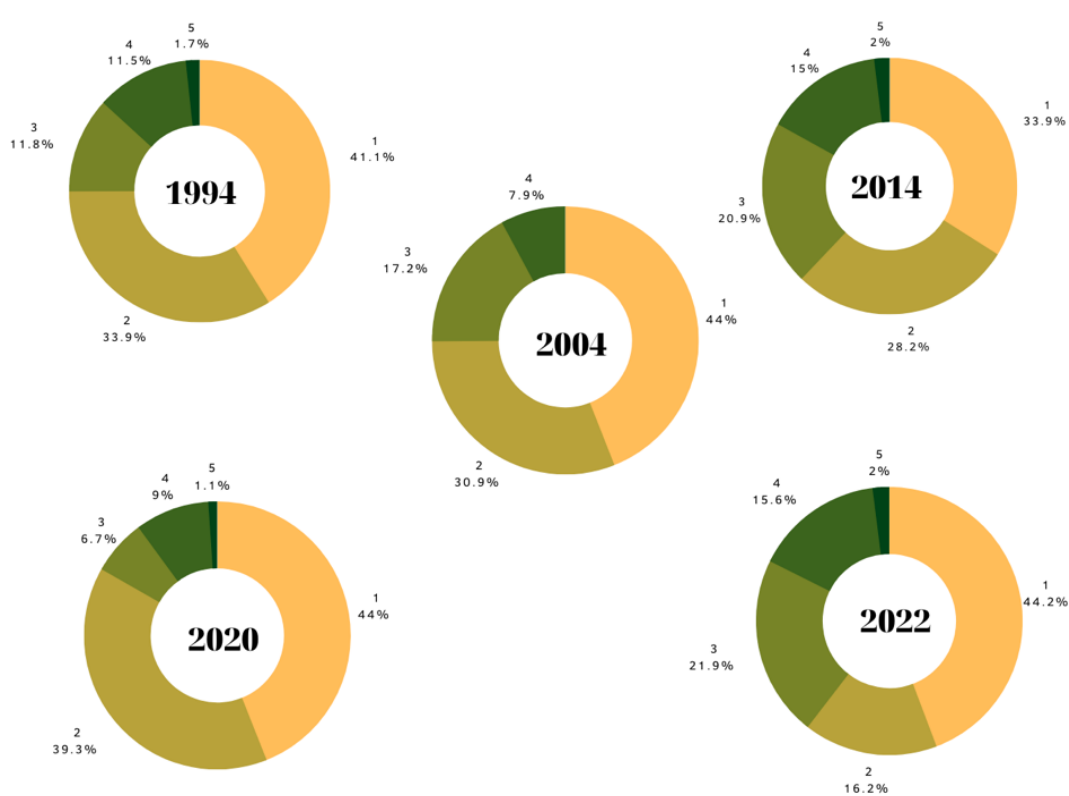


Рисунок 2.17. Частотність застосування лексичних засобів.

Де 1 – інтернаціональна лексика, 2 – дипломатична лексика, 3 – кваліфікатори, 4 – ціннісно-оцінна лексика, 5 – аббревіатури.

Найчастотнішою є інтернаціональна лексика (Рис. 2.17) (7018 випадків за 1994 р., 5739 за 2004 р., 6026 за 2014 р., 3340 за 2020 р., 8124 за 2022 р.), далі йде дипломатична лексика (5780 випадків за 1994 р., 4030 за 2004 р., 5011 за 2014 р., 2982 за 2020 р., 6008 за 2022 р.), потім – кваліфікатори (2010 випадків за 1994 р., 2245 за 2004 р., 3712 за 2014 р., 508 за 2020 р., 4016 за 2022 р.), ціннісно-оцінна лексика (1971 випадків за 1994 р., 1030 за 2004 р., 2667 за 2014 р., 683 за 2020 р., 2869 за 2022 р.) та аббревіатури (292 випадки за 1994 р., 177 за 2004 р., 349 за 2014 р., 83 за 2020 р., 372 за 2022 р.).

Вказані лексичні одиниці окреслюють контури смислового кванту, у напрямку котрого здійснюється спонування.

На синтаксичному рівні волюнтативний аспект промов реалізують:

- фразеологізми (*is room for agreement at the negotiating table, in the face of the turmoil and despair of the populations, to beat the air*), що віддзеркалюють ситуативну динаміку розгортання під сценаріїв у дискурсивних взаємодіях та автооцінку суб'єктами цих взаємодій;
- предикативні конструкції-кліше: *France condemns, in the strongest possible terms, Russia's ongoing massive attacks against Ukraine's entire territory*. [Засідання 9208] [етикетне кліше поширене саме у привітанні, прощанні, вибаченні, так як вони безпосередньо йдуть за протоколом, дане етикетне кліше у привітанні задає тон всій промові, застосований м'який імпліцитний імператив демонструє заклик припинити злодіяння, проте без конкретного зазначення хто і що саме має зробити, наприклад, війська маються відійти до кордонів, має припинитися поставка зброї тощо], *We encourage responsible and peace-loving nations to continue seeking relevant opportunities to deprive Moscow of the fossil-fuel revenues it uses to finance the war*[м'який імператив, який закликає країн-миролюбів до припинення спонсорування фінансового забезпечення війни з боку Росії];
- прості речення (*Humanitarian access must be guaranteed; They must stop. Children and other civilians must be protected.*);

- однорідні члени речення (*3.3 million children are in need of assistance today; two thirds of children have been displaced since 24 February; 2,500 schools have been destroyed or damaged; and 5 million children are out of school*);
- складнопідрядні речення (*In that regard, I would like to urge the parties to refrain from any radical rhetoric that could complicate the political outcome. I reiterate my country's continuing call to the Security Council to keep the diplomatic channels open, as well as to encourage the parties to meet and engage in dialogue in order to consider all possible avenues for ending the conflict.*);
- складносурядні речення (*We once again call on Russia to respect the order issued by the International Court of Justice on 16 March, to put an end to its unjustifiable and devastating war and to withdraw its troops from Ukrainian territory within its internationally recognized borders.*).

Парцеляція складних синтаксичних структур, зазвичай типових для дипломатичного дискурсу, на кілька монопредикативних конструкцій здійснюється з метою акцентуації ключової інформації. Наприклад, *Israel is attempting to shirk its responsibility. We reject that argument, both in form and in content. It was the Israeli authorities themselves who permitted him to carry weapons* [Засідання 3341] [у всіх трьох реченнях прослідковується дихотомія “ми-вони”, ми – безневинні, не зробили нічого поганого, вони – винні, відбувається спроба переконати присутніх у своїй безневинності та спонукати решту членів РБ ООН прийняти міри по відношенню до їхнього супротивника].

Умовні речення з наступним, застереженням про можливі наслідки або якщо все так і залишити, або докласти недостатньо зусиль, або чим це може обернутися тощо. Наприклад, засідання 8968 – *If Russia is serious about the Charter of the United Nations and its role as a permanent member of the Security Council, it should give the Minsk agreements the chance to be implemented* [Засідання 8968] [якщо Росія не серйозно відноситься до мінських угод, відповідно їй не можна довіряти, вона вважає за ніщо решту членів РБ ООН, тому заклик до Росії тут два: 1) експліцитний – слідувати мінським домовленостями та мати повагу членів РБ ООН, 2)

імпліцитний – продовжувати ігнорувати мінські домовленості та зіткнутися із наслідками таких дій].

Загалом, синтаксичні структури забезпечують як власне пряму волонтактивну предикацію, так і формування додаткових пропозицій, що сприяють смислородженню в ході розгортання певного підсценарію. Розглянемо більш детально як змінюється кількісний показник синтаксичних одиниць за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 роки.

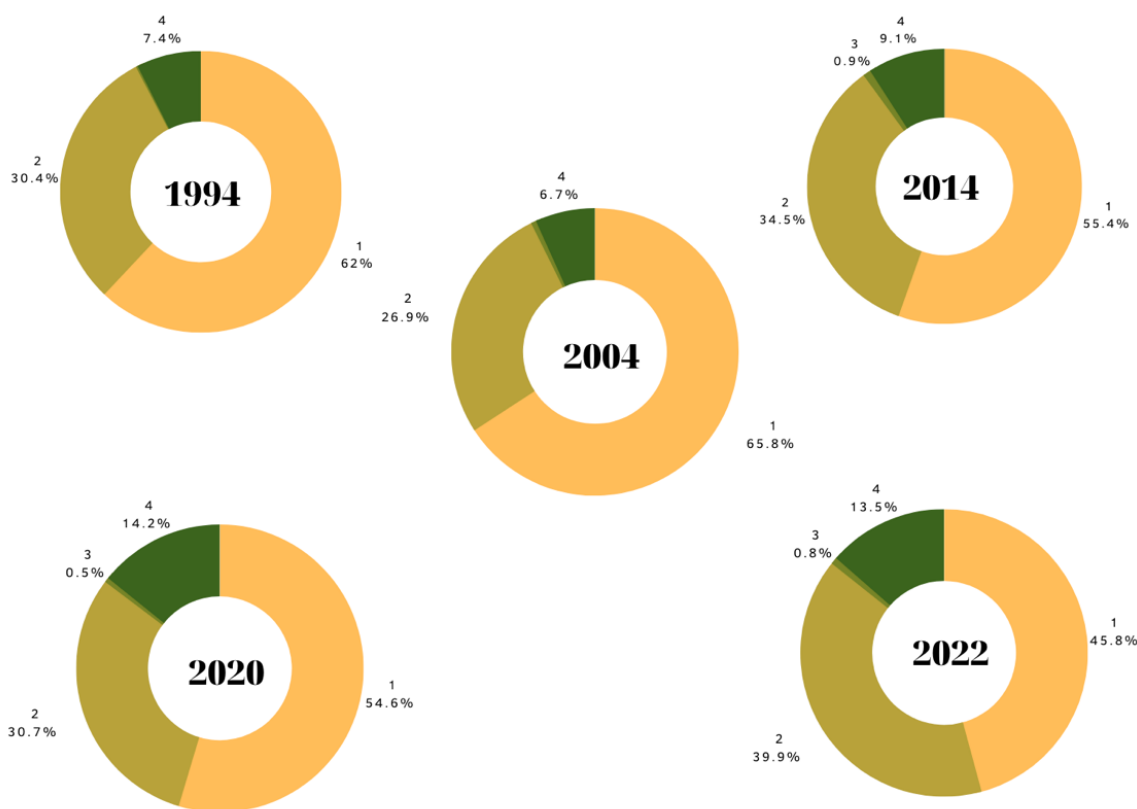


Рисунок 2.18. Частотність застосування синтаксичних одиниць.

До 1 належать складні речення, до 2 – прості речення, 3 – фразеологізми, 4 – предикативні конструкції-кліше.

Так, найпоширенішими є складні речення (Рис. 2.18) – 15004 випадків за 1994 р., 13858 випадки за 2004 р., 16259 випадки за 2014 р., 21407 випадки за 2020 р., 25367 за 2022 р.; далі йдуть прості речення – 7344 випадки за 1994 р., 5654 випадки за 2004 р., 10135 випадки за 2014 р., 12012 випадків за 2020 р., 22105 випадків за 2022 р.; фразеологізми представлені наступним чином – 82 одиниці за 1994 р., 123

одиниці за 2004 р., 272 одиниці за 2014 р., 209 за 2020р., 425 за 2022 р.; предикативні конструкції-кліше мають наступну частотність – 1795 випадків за 1994 р., 1421 випадки за 2004 р., 2670 випадків за 2014 р., 5562 випадки за 2020 р., 7498 випадки за 2022 р.

Щорічне збільшення синтаксичних одиниць свідчить про зростання рівня складності мовлення дипломатів відповідно до складності, важливості обговорюваної теми.

Реалізації волюнтативного аспекту дипломатичних промов сприяють ключові стилістичні засоби:

- епітети: *the invisible wounds, turning a blind eye complete devastation, gross violation*, які підкреслюють ситуативно важливу ознаку об'єкта обговорень або оцінку дій інших суб'єктів дискурсивних взаємодій,
- метафори: *quiet diplomacy, abandoned diplomacy, to return to the heart of its primary vocation to work to ensure global peace and security* [заклик повернутися до основи РБ ООН – підтримання та забезпечення миру, безпеки],
- метонімія (*efforts of the West, world gone mad, break the resistance of the Ukrainian people, shattered lives, keep hope alive, brainwashed society*) [підкреслюють жах ситуації; наслідки з якими наразі живуть українці; якими є насправді люди, які підтримують агресію проти українців, акцент на неможливості ведення переговорів, співпраці з подібними людьми],
- зевгма (*a peaceful coexistence, Ukraine's long-standing crimes against civilians and children*) [підкреслюють абсурдність, неможливість реального існування всього того, про що говорить представник Росії].

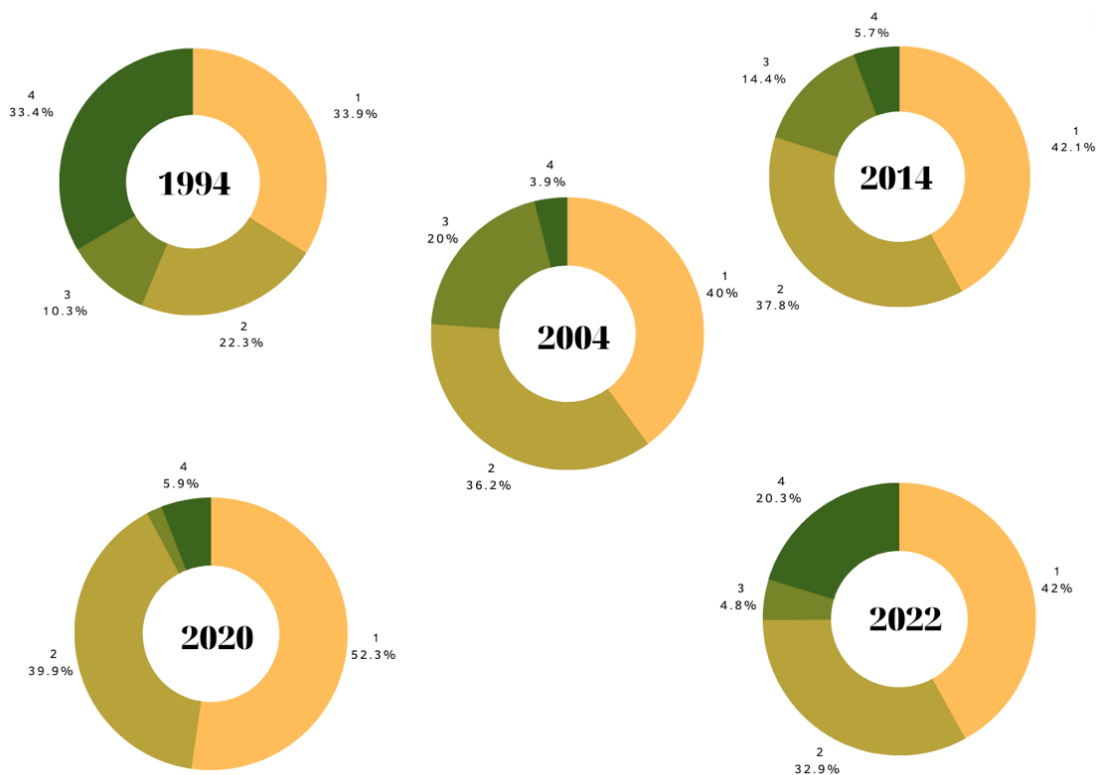


Рисунок 2.19. Частотність стилістичних засобів.

Де під цифрою 1 – епітет, під цифрою 2 – метафора, під цифрою 3 – метонімія, під цифрою 4 – зевгма. Таким чином, епітет є більш поширеним (Рис. 2.19) та зустрічається 1086 разів за 1994 р., 964 за 2004 р., 1102 за 2014 р., 283 за 2020 р., 2037 за 2022 р.; метафора – 714 за 1994 р., 872 за 2004 р., 990 за 2014 р., 216 за 2020 р., 1598 за 2022 р.; метонімія – 330 за 1994 р., 482 за 2004 р., 376 за 2014 р., 10 за 2020 р., 234 за 2022 р.; зевгма – 225 за 1994 р., 94 за 2004 р., 150 за 2014 р., 32 за 2020 р., 985 за 2022 р.

Найчастіше стилістичні засоби волюнтативності використовують під час обговорення актуальних військових конфліктів, війн, терористичних актів тощо надзвичайно великого масштабу. Так, до таких тем належить агресія Росії проти України, конфлікт між Палестиною та Ізраїлем, конфлікт у Сирії, війна в Руанді, громадянська війна в Ємені, Ірак тощо.

Загалом, волюнтативність дипломатичних промов співвідноситься з його компетитивною природою. Вдала або невдала реалізація волюнтативного аспекту

промов впливає на баланс сил у просторі РБ та на конфігурацію й наповнення смислового простору РБ.

2.2.5. Моделювальний аспект дипломатичної промови

Інформаційні взаємодії у дискурсивному просторі постають як плинний обмін типовими та модифікованими значеннями. Якщо значення є тим, що має *відносно стабільний, інтрасуб'єктивний зміст, то смисл (сенси) це змінний, індивідуальний, суб'єктивний зміст, залежний од висловлювання* [Значення, зміст, сенси, смисл, суть. [Онлайн] Livejournal]. Модифіковані значення постають як ноєматичні смисли [Кебуладзе В., Феноменологія досвіду, 2011]. Результат інтерпретації: рецептивної (здійснюваної адресатами) та проєктивно-моделювальної (здійснюваної дипломатами-адресантами у промовах).

Тому, доцільно поглянути на циркуляцію та взаємодію не лише «еталонних» ноєматичних смислів і значень (очікуваних з огляду на досвід та узуальні патерни взаємодій), але й на відхилення від норми, певні спотворені смисли та значення у дипломатичних промовах.

Смислопородження та моделювання стану речей, образу світу відбувається а) на етапі диспозиції при свідомій трансформації або викривленні вихідної інформації; б) ситуативно, в ході обміну промовами (репліками) оскільки смисли оновлюються, трансформуються чи генеруються у нові сенси. При цьому, якщо вихідна змодельована смислова структура постає міфом-симулякром, породжувані ноєматичні смисли можуть бути (1) повністю хибні, (2) містити хибні смислові нашарування, що спотворюють / нівелюють вивідне знання, (3) спотворюють оцінку референтних понять, явищ, ситуацій (Рис. 2.20).

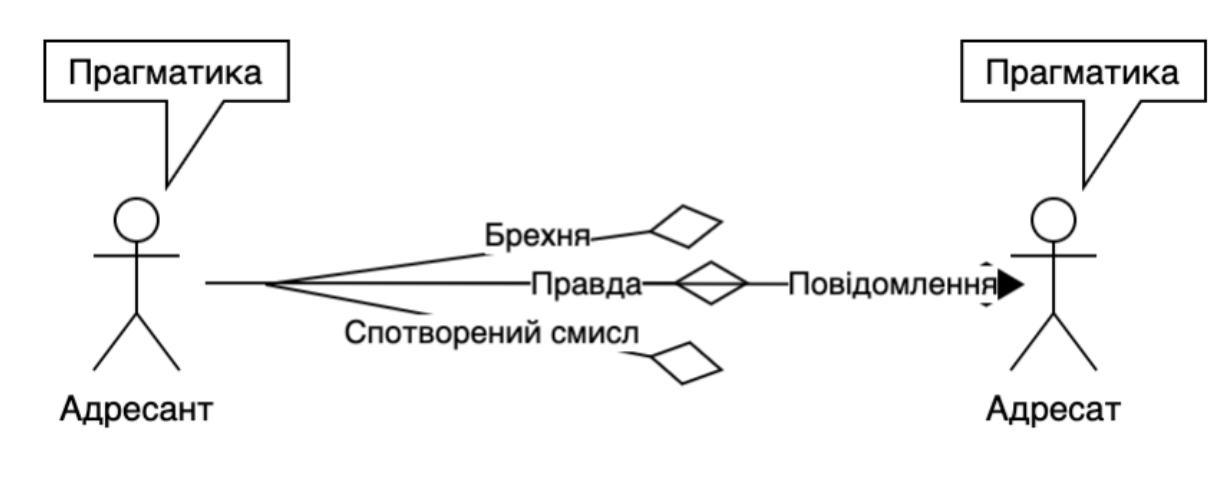


Рисунок 2.20. Варіанти спотворення смислів у дипломатичних промовах.

Якщо вербально трансльований стан речей співпадає з концептуальним досвідом адресата, модель сприймається як «правдива». При цьому, якщо співпадіння є наслідком конвенційного (адресат ідентифікує брехню, але «закриває очі» та здійснює раціоналізацію запропонованого інхоативного міфу-симулякру – задля «комфортного стану» або задля реалізації власних стратегічних інтенцій) або ірраціонального (адресат не діагностує вихідний міф, сприймає вихідний міф-симулякр як істинну аксіому, інтерпретує вхідні сигнали через його призму), повідомлення про змодельований стан речей також ідентифікується як істинне. При неспівпадінні стану речей, змодельованого у змісті промови, та концептуальних структур адресата, діагностується брехня, спроба введення в оману. При частковому неспівпадінні цих структур йдеться про спотворення/викривлення смислів, які діагностуються як інсинуації та співвідносяться з прогнозованими комплексами прагматичних інтенцій спікера. Відверту брехню та інсинуації ми розглядаємо як варіант «введення в оману», здійснюваного шляхом вербального моделювання.

У дипломатичних промовах за 1994, 2004, 2020, 2022 роки зафіксовані такі смислові трансформації:

Бомбардування => обстріл: *Today, our American colleagues spoke of **bombardments of internally displaced persons camps**. As Ms. Mueller said in her briefing, in this period there has been only one example of shelling of an internally displaced persons camp, the Dana camp. **It was not a bombardment but artillery***

shelling. *I would ask that our colleagues **be more exact** when speaking about such issues [Засідання 8734] [заміна «обстрілу» на «бомбардування» збільшує масштаб трагедії з імплікацією подальших наслідків];*

Кривава бійня => провокація: *It became obvious that, in order to regain the fading attention of the global community, which was fatigued with regard to Ukraine, a new **Bucha-style provocation** was needed [Засідання 9080] [спроба фальсифікації шляхом повної смислової інверсії як контраргумент проти звинувачень в агресії і жорстоких злочинах].*

Потерпілі, які кликали по допомогу => потерпілі внаслідок допомоги: *For eight years, the so-called Western world has been indifferent to **the murder of women and children in Donetsk and Luhansk by the Kyiv junta and their persecution by Ukrainian radicals and neo-Nazis in the eastern and south-eastern parts of Ukraine.** It coyly looked away so as to not notice the Ukrainian policy of the total eradication of the Russian language, culture and Russian-born Ukrainian citizens [Засідання 8989] [хибна пропозиція щодо вигаданих жертв, що перетворюється на підставу / виправдання для агресії; постраждали вже після «допомоги»].*

Агресор => рятувальник: *In reality, no such strike was launched. Russia's armed forces used high-precision weapons to strike hangars containing Western-made weapons and ammunition from the United States and European countries near the Kremenchuk road machinery plant. Those weapons and ammunition had been dispersed throughout the storage area for further shipment to Ukrainian troops in Donbas — that is, for the purpose of shelling residential areas in Donetsk, Luhansk and other cities. The strikes carried out by **Russia's armed forces prevented that** [Засідання 9080] [хибна пропозиція щодо намірів супротивника атакувати цивільні міста і «запобігання» цьому як відповідь на звинувачення у терактів].*

Грабунок => допомога: *Russians left behind their munitions in order to pack their vehicles with **stolen computers, television sets, mobile phones, clothes, carpets, washing machines and even toilets** [Засідання 9018] та Apparently, it is easier for them to ignore the egregious manifestations of neo-Nazism in Ukraine, whose **de-Nazification is one of the goals of our military operation** [Засідання 9018][діагностування брехливих*

слоганів та хибного обґрунтування агресії: декларована «де-нацифікація» не здійснюється, натомість, відбувається пограбування цивільних].

Військовий напад => визволення. – *Because it without any doubt runs counter to the fundamental interests of the Ukrainian people insofar as it is an attempt to salvage and establish in Ukraine a system of power that has brought the country to the point of tragedy, which has persisted for at least eight years now* [Засідання 8979] [хибна пропозиція, що ідентифікує агресію проти України як її визволення від гніту української влади].

Цивільні => військові об'єкти – *President Putin and the Russian Ministry of Defence explicitly stated that there would be no strikes targeting civilian infrastructure* [Засідання 8979] [неправдиве твердження щодо атаки виключно військових об'єктів не на території України].

Військова допомога => озброєння цивільних: *At the time, in addition to other types of weapons, 25,000 automatic weapons were distributed to the population at large* [Засідання 8998] [викривлена інформація щодо озброєння цивільного населення].

Терористи, злочинці => жертви: *We stress that, despite the serious challenges faced by the Syrian Arab Army and its allies as a result of the crimes committed by terrorist organizations and their sponsors, we have never used any type of these prohibited weapons or any toxic chemicals* [Засідання 8943] [сирійська армія разом зі своїми союзниками вбачає себе у цій ситуації не як злочинці, а саме як жертви з метою пом'якшення реакції решти присутніх].

Війна/військове вторгнення => Спецоперація: *From the very beginning of the special military operation in Ukraine to end the eight-year war of the Kyiv regime against the civilian population of eastern Ukraine, we were faced with the fact that the true situation on the front line was not the main concern of Ukrainian authorities* [підміна понять: власна агресія постає «відповіддю» на неіснуючу «війну»].

Напад => визволення: *However, if representatives claim to be objective, they need to talk about the root cause of the crisis — Ukraine's long-standing crimes against civilians and children in Donbas* [Засідання 9208] [невизнання власної агресії,

обґрунтування її через декларування неіснуючих «злочинів» опонента, що призвели до «кризи»].

Вбивства => відсутність жертв. Поглянемо на типову альтернативну реальність де немає жертв, ніхто не постраждав – *The Permanent Representative of France said that **civilians are being murdered in Ukraine. That is untrue. Russian troops are not bombing Ukrainian cities, and we have said that civilians are not threatened by anything. There is no verifiable confirmation whatsoever about the deaths of civilians*** [Засідання 8979] [заперечення фактів власних злочинів].

Спотворення смислів у дипломатичних промовах, що призводить до формування альтернативної реальності (зі «зсунутими» концептуальними домінантами або ж повністю контрарної, інвертованої відносно емпірично досяжної реальності) ґрунтується на переорієнтації оцінок, зміні ролей (предикації хибних статусів), запереченні, інверсії тощо.

«Викривлене моделювання» орієнтоване на виправдання вчинків, або, з розрахунку на те, що модель буде діагностовано як симулякр, на переключення уваги, марнування часу і ресурсів, завуальовування реальних мотивів і реалізації справжньої ієрархії прагматичних інтенцій. При цьому уможливлуються альтернативні варіанти розвитку подій, які можуть серйозно впливати на міжнародні відносини та геополітичну ситуацію у світі. Під час здійснення множинних інтерпретацій, з кожною наступною інтерпретацією мовець породжує іншу версію подій, іншу альтернативну реальність, яка існує та функціонує паралельно до об'єктивної реальності. Це ускладнює «резонування» систем та прийняття спільних адекватних рішень, збільшує рівень ентропії в дискурсивному та смисловому просторах, сприяє діяльності деструктивних і паразитичних систем.

2.3. Специфіка вербального маніпулювання у дипломатичних виступах у Раді Безпеки ООН.

Кожне засідання РБ ООН як дискурсивна подія розгортається як низка дискурсивних дій, детермінованих відповідними комплексами прагматичних інтенцій різного системного рівня. Обмін дискурсивними конструктами,

породжуваними учасниками дискурсивних подій, розуміється як «зіткнення світів», а саме, взаємодія смислових структур, що окреслюють образи (картини) цих світів, певні стани речей, релевантні для людських колективів, представлених дипломатами у РБ ООН. Така взаємодія може розгортатись кооперативно у випадку досягнення синергетичного смислового резонансу. В іншому випадку ця взаємодія між створеними картинами світу є компетитивною. Зазначені картини світу є суб'єктивними та етноспецифічними, не зважаючи на застосування певних універсальних смислових «фреймів» (акцентуація загальнолюдських цінностей, формальне визнання нормативного поля РБ тощо), котрі забезпечують власне допуск учасників до оперативного простору дискурсивних взаємодій. Окрім власне суб'єктивності, модельовані картини світу доволі часто пропонують спотворені стани речей (конструкти-симулякри). При цьому «зіткнення світів» постає як «війна моделей», а одним з ключових засобів такої компетитивної взаємодії є введення опонентів в оману.

Оскільки дипломати, залучені до взаємодій у РБ ООН, представляють певні цивілізаційні моделі, ми застосовуємо відносно них термін «аватар» та класифікуємо відповідно до базової моделі репрезентованих світів.

Тодд Хайзінг, класифікує комунікантів як консерваторів, прихильників прогресивізму та лібералів [Інтерв'ю з Тоддом Хайзінга: “Що таке справжні європейські цінності?” [Онлайн] Християни для України]. Так, консервативний табір, як правило, гіпертрофує поняття традицій, більш підозрілий до змін, реалістичний щодо людської природи та її вад, є тоталітарним за устроєм держави або базує свою ідеологію на основі релігії. До них належать, наприклад, Китай (постійний член) та Росія (постійний член), Об'єднані Арабські Емірати (непостійний член), Габон (непостійний член), Нігерія (непостійний член), Джибуті(непостійний член), Оман (непостійний член), Пакистан (непостійний член). Прихильники прогресивізму ставлять під сумнів традиційне бачення природи людини та пропонують техногенний образ світу. До них належать, наприклад, Гана (непостійний член), Аргентина (непостійний член), Чилі (непостійний член). Ліберали наразі декларують примат загальнолюдських

цінностей та поєднують їх з ідеєю сталого розвитку. Сюди входять Німеччина (непостійний член), Франція (постійний член), Іспанія (непостійний член), Філіппіни (непостійний член). Втім, значна кількість моделей світу демонструє риси, притаманні усім трьом типам. За певних умов деякі країни умовно потрапляють до різних «таборів», або розташовуються «на перетині» класифікаційних зон. Сюди належать, наприклад, консервативні ліберали США (постійний член), Британія (постійний член), Бразилія (непостійний член), Норвегія (непостійний член), Румунія (непостійний член), Австралія (непостійний член).

Рисунок 2.21 демонструє частотність присутності консерваторів, представників прогресивізму, лібералів та змішаної групи серед постійних та непостійних представників дипломатичних засідань РБ ООН на засіданнях.

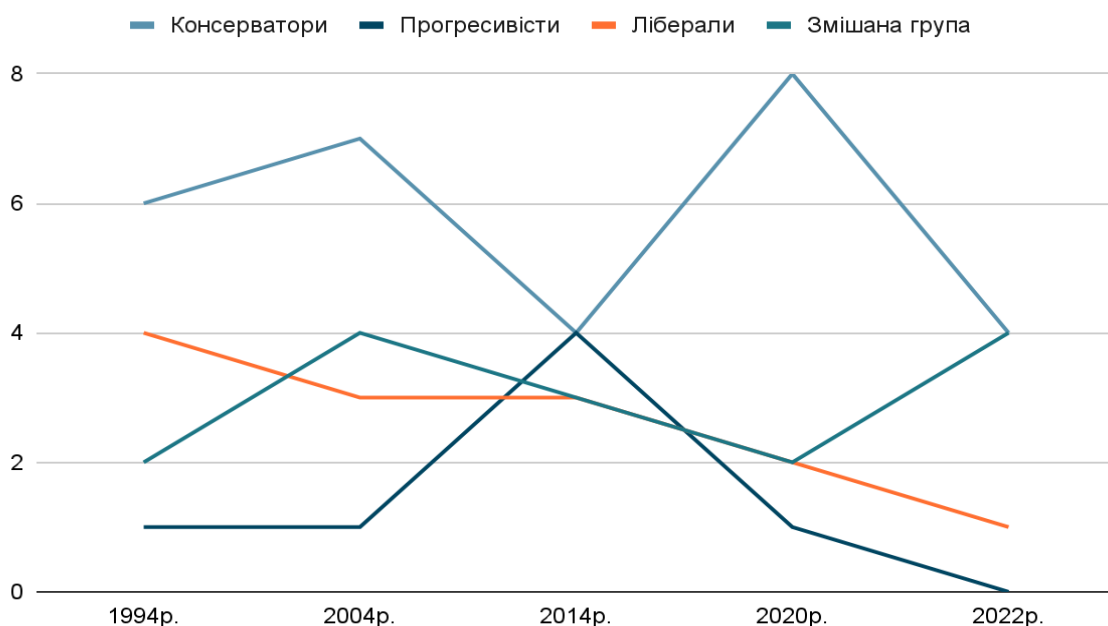


Рисунок 2.21. Частотність присутності консерваторів, представників прогресивізму, лібералів та змішаної групи.

Де більшою мірою присутні консерватори – 6 представників у 1994 р., 7 у 2004 р., 4 у 2014 р., 8 у 2020 р., 4 у 2022 р.; з незначною різницею присутні представники прогресивізму – 1 у 1994 р., 1 у 2004 р., 4 у 2014 р., 1 у 2020 р., 0 у 2022 р.; лібералізму – 4 представники у 1994 р., 3 у 2004 р., 3 у 2014 р., 2 у 2020 р., 1 у 2022 р.; до змішаної групи належать – 2 представників у 1994 р., 4 у 2004 р., 3 у 2014 р., 2 у 2020 р., 4 у 2022 р.

Отримана частотність свідчить про те, що склад ради змінюється з часом і може варіюватися під впливом різних факторів, таких як геополітичні зміни та політичні тенденції в різних країнах-членах, непостійних представниках РБ ООН.

Відповідно, представники кожного табору використовують відносно усталені набори концептів як вихідних базових операторів, навколо котрих будуються конструкти-симулякри. Так, типовим для консервативних «аватарів» є апеляція до концепту “ВОРОГ” - *However, the Bucha provocation last week was overshadowed by another organized by Ukrainian Nazis in Kramatorsk, which for the time being is still under their control. That constitutes a classic false-flag operation* [Засідання 9013] - що є основою обґрунтування «сакральності» боротьби проти «чужих», навіть якщо такий образ світу є абсолютно контрарним до реального стану речей. При цьому інші учасники дискурсивних взаємодій в різних контекстах або не реагують, або поводяться стримано, або ж відверто ідентифікують характеристики аватара (і відповідних соціуму та цивілізаційної моделі): *We harbour no illusions about Russia's readiness for peace. For the time being, it is a militarized and brainwashed society ruled by war criminals and educated with hatred* [Засідання 9208]; *Vladimir Putin started this war and created this global food crisis – and he is the one who can stop it* [Засідання 9208].

Варіанти світів, породжувані представниками ліберальних ідеологій, формуються навколо концептів РІВНІСТЬ, СВОБОДА, ДЕМОКРАТІЯ, ЖИТТЯ: *Ms. Dicko (spoke in French): My name is Adam Dicko, Executive Director of the Youth Association for Active Citizenship and Democracy, an organization that is active throughout my country. Its mission is to promote social justice and democratic values* [Засідання 8945].

Представники прогресивізму пропонують конструкти, що акцентують концепти формально-системного характеру, що створюють умови для розвитку, зазвичай акцент на рівноправ'ї, прогресі, змінах, які прокладають дорогу у світоустрій майбутнього. Наприклад, розглянемо виступ 8943 - *I would also like to reiterate our strong commitment to the sovereignty, independence and territorial integrity of the Syrian Arab Republic* [Засідання 8943].

«Змішані» характеристики мовця-аватара проявляються у його самоідентифікації на зразок - *the guiding principles of transparency, collective ownership, inclusiveness and respect for diverging views* [Засідання 8992] [представник Великої Британії акцентує повагу до індивідуальності, різних поглядів тощо].

Результатом дискурсивної взаємодії є перемога певної моделі світу в «дискурсивних змаганнях», що включають засоби маніпуляцій різного характеру та ступеня (від апеляцій до цінностей, акцентування емоційної складової повідомлення до введення в оману шляхом моделювання хибного стану речей). При ідентифікації учасника взаємодій як «брехуна» маніпуляції принципово неможливі: *Progress must finally be made in political process and every actor must assume its responsibilities, first and foremost the Syrian regime and its Russian ally* [Засідання 9003].

2.3.1. Мовні та мовленнєві засоби реалізації тактики введення в оману.

Не залежно від того, чи планує мовець повністю нав'язати опонентам власну точку зору, чи досягнути певного компромісу, змагальний характер дипломатичного дискурсу передбачає маніпулятивні вербальні дії, зокрема, введення опонента в оману. Як і будь-яка мовно-мовленнєва діяльність, введення в оману реалізується у річищі відповідних комунікативних стратегій і тактик. Загалом, «стратегія – це ланцюг рішень мовця, комунікативних опцій тих чи інших мовленнєвих дій і мовних засобів; це реалізація низки цілей в структурі спілкування», а тактика – «репрезентує одну або декілька дій, які допомагають реалізувати стратегію» [Шугаєв А. В. Імідж ООН у сучасному англомовному медіа-дискурсі: когнітивно-прагматичний аспект, 2017].

Під дискурсивною (комунікативною) стратегією слід розуміти когнітивно-прагматичну програму спілкування, що ґрунтується на його мотивах і визначає розподіл та реалізацію комунікативних актів у дискурсі [Baer D. Text #13, 2015]. Стратегія змушує комуніканта оформлювати своє мовлення, використання мовних засобів таким чином, щоб крім точної передачі повідомлення (інформації), ще здійснити необхідний вплив на співрозмовника (адресата комунікації).

Під стратегією ми розуміємо сукупність завчасно спланованих умисних мовленнєвих дій, які направлені на досягнення комунікативної мети мовця (адресанта комунікації).

Тактики, у свою чергу, охоплюють мовленнєві акти і мовленнєві ходи, тобто, структуруються мовними сигналами відправника й одержувача повідомлення, котрі співвідносяться між собою як загальне і конкретне поняття [Baer D. Text #12, 2015].

Комунікативна стратегія може бути представлена не лише однією тактикою, але й їхньою сукупністю [Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики, 2004], при чому кожна комунікативна тактика як набір комунікативних дій [Зайцева М.О. Засоби маніпулятивного впливу в сучасному політичному дискурсі (лінгвістичний аспект), 2012]. сприяє реалізації певного мікро-сценарію, співвіднесеного зі специфічною інтенцією.

Послугуючись комунікативними стратегіями, розглянутими раніше, ми виокремлюємо: інвентивну, диспозитивну, елокутивну та перформативну риторичні стратегії, які також можуть застосовуватися з метою введення в оману [Потапенко С.І., Когнітивна риторика ефекту : в пошуках методу (на матеріалі інавгураційних звернень американських президентів Дж.Кеннеді і Дж. Буша), 2012]. Це відбувається наступним чином:

1. Інвентивна стратегія постає сукупністю мовленнєвих дій, націлених на повідомлення/отримання необхідної інформації, виправдання, що здійснюють прямий або прихований вплив на вербальну/невербальну поведінку співрозмовника, спрямовані на нав'язування фейкового стану речей [Потапенко С.І. Когнітивна риторика потреб стратегії побудови англомовних текстів новин, 2013].
2. Диспозитивна стратегія може бути застосована шляхом відокремлення спотвореної інформації від об'єктивної з метою подальшого створення та підкреслення “раціоналізації” меж фейкового світу [Потапенко С.І. Когнітивна риторика потреб стратегії побудови англомовних текстів новин, 2013].

3. Елокутивна стратегія є сукупністю мовленнєвих дій, спрямованих на здійснення аксіологічного впливу на співрозмовника, вербальне вираження емоційної оцінки, стану, думки, будування бажаних для мовця асоціацій та порівнянь, прагнення створити необхідну комунікативну атмосферу, апеляцію до цінностей, настанов співрозмовника, вербалізацію оцінних суджень та емоцій, що їх супроводжують з метою підсилення впливу ірраціонального симулякру [Потапенко С.І. Когнітивна риторика потреб стратегії побудови англомовних текстів новин, 2013].

4. Перформативна стратегія спрямована на керування поведінкою присутніх та опонента, пов'язана з інтенцією автора персуазивного (переконливого) повідомлення як навмисне, неприховане подання неправдивої, перекрученої інформації для створення аксіологічного вербального конструкту-симулякру [Потапенко С.І. Когнітивна риторика потреб стратегії побудови англомовних текстів новин, 2013].

Залежно від референтної ситуації, що становить тему обговорення на певному засіданні РБ ООН, вказані стратегії обираються учасниками дискурсивної взаємодії та застосовуються в різному обсязі залежно від власних прагматичних інтенцій. Введення в оману, залежно від рівня прагматичних інтенцій, може співпадати з перформативною стратегією, або ж реалізуватись у вигляді тактик чи елементів тактик в складі різних стратегій і тому розглядається як «мета-тактика».

У свою чергу, кожна зі стратегій реалізується за допомогою таких тактик. Універсальною тактикою, притаманною для кожної із розглянутих стратегій є мета-тактика введення в оману, яка проявляється в різних стратегіях і становить “приховану сутність” інших тактик.

Для інвентивної стратегії характерні тактики, яким притаманна ірраціональність – залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання, мета-тактика введення в оману. Наприклад, *President Shevardnadze (Georgia) (interpretation from Russian): Is it possible to occupy one's own territory? I shall not begin to engage in polemics on that question...* [Засідання 3346] [тактика

виправдання, мета-тактика введення в оману присутніх через абсурдність неправдивих констататорів].

Для диспозитивної стратегії притаманні тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу та мета-тактики введення в оману. Наприклад, *According to our data, in Mariupol alone, some 200,000 civilians are in the cross-hairs of the Azov Battalion and are trapped by radicals in that area* [Засідання 8988] [тактика ідентифікації наданої інформації як начебто правдивої, при цьому застосування мета тактики введення в оману з викривлення реального стану речей].

Елокутивна стратегія реалізується через тактики локативної специфікації, кількісної параметризації та мета-тактики введення в оману. Наприклад, *If that were not the case, then the puppet Government for almost eight years now, the Kyiv regime has been shelling 100,000 people using heavy artillery* [Засідання 8968] [тактика кількісної параметризації у поєднанні з мета-тактикою введення в оману як спосіб виправдання військового вторгнення].

Перформативна стратегія включає застосування тактики бездоказового звинувачення, викриття та мета-тактики введення в оману. Наприклад, *Everyone is well aware that, starting in 2014, Russia and Russia alone has provided assistance to the civilian population of Donbas, who were faced with constant shelling by the Ukrainian army and the blockade imposed by Kyiv. We have already explained our approach in several Security Council meetings, and I will not repeat that* [Засідання 8983] [тактика бездоказового звинувачення української сторони із спробою залучення тактики викриття подій, які відбувалися по українську сторону, в результаті сформувалася мета-тактика введення в оману присутніх].

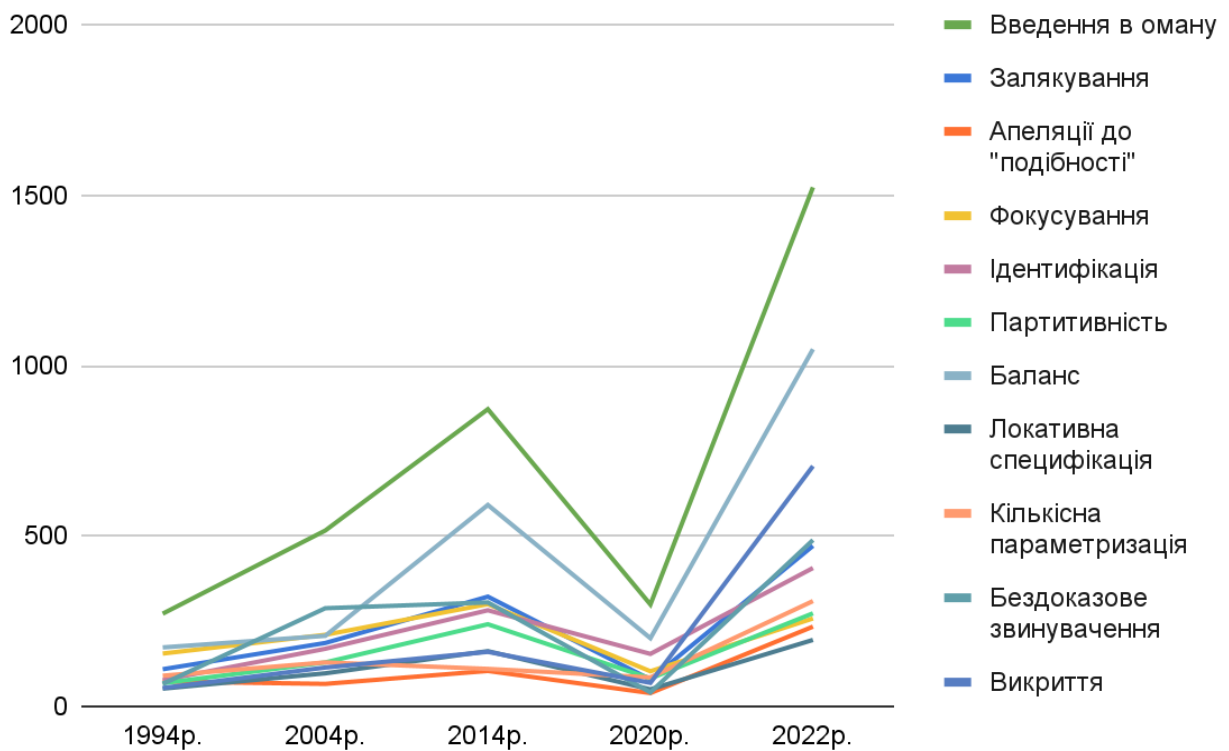


Рисунок 2.22. Частотність застосування тактик у дипломатичних промовах за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.

Де найпоширенішою є мета-тактика введення в оману, яка зустрічається у 272 промовах за 1994 р., 516 промовах за 2004 р., 872 промовах за 2014 р., 299 промов за 2020 р., 1523 промови за 2022 р., бездоказове звинувачення – 66 за 1994 р., 288 за 2004 р., 305 за 2014 р., 41 за 2020 р., 488 за 2022 р., баланс – 173 за 1994 р., 207 за 2004 р., 591 за 2014 р., 200 за 2020 р., 1048 за 2022 р., потім фокусування – 155 за 1994 р., 210 за 2004 р., 300 за 2014 р., 103 за 2020 р., 258 за 2022 р., наступним кроком йде залякування – 109 за 1994 р., 186 за 2004 р., 322 за 2014 р., 79 за 2020 р., 471 за 2022 р., ідентифікація – 77 за 1994 р., 169 за 2004 р., 282 за 2014 р., 154 за 2020 р., 406 за 2022 р., апеляція до подібності – 73 за 1994 р., 66 за 2004 р., 104 за 2014 р., 39 за 2020 р., 234 за 2022 р., кількісна параметризація – 90 за 1994 р., 129 за 2004 р., 110 за 2014 р., 85 за 2020 р., 309 за 2022 р., викриття – 54 за 1994 р., 114 за 2004 р., 160 за 2014 р., 69 за 2020 р., 705 за 2022 р., партитивність – 68 за 1994 р., 129 за 2004 р., 241 за 2014 р., 82 за 2020 р., 273 за 2022 р., локативна специфікація – 52 за 1994 р., 97 за 2004 р., 162 за 2014 р., 50 за 2020 р., 195 за 2022 р.

Отримана вибірка (Рис. 2.22) свідчить про збільшення частотності переважної більшості тактик кожні 10 років. Цьому сприяють загострення конфліктних ситуацій, виникнення нових конфліктів та війн, виникнення пандемій, які несуть загрозу всій міжнародній спільноті тощо.

Отже, «введення в оману» постає своєрідною мета-тактикою, універсальним інструментом, застосованим суб'єктами дипломатичного дискурсу в межах різних стратегій під впливом волюнтативного підґрунтя модельованих дискурсивних конструктів, з урахуванням змісту картини світу, на основі котрої породжується симулякр, під впливом додаткових інтенцій, продиктованих блоковою афіліацією, статусно-рольовими характеристиками суб'єктів і ситуативними комбінаціями політичних сил у дискурсивному просторі РБ ООН.

2.3.2. Квазі-конфліктні дискурсивні взаємодії

У ході дипломатичних дискурсивних взаємодій, орієнтованих на досягнення компромісу «за замовчанням», перлокутивні ефекти можуть виявитись неочікуваними, а комунікація може завершитись невдачею, що потенційно призводить до стратегічного переорієнтування вектору комунікації з інформативного на інвективний. Оскільки простір дискурсивних взаємодій є максимально впорядкованим, врегульованим та «нормативно-ритуалізованим», збільшення ентропії у взаємодії контрарних систем не сягає критичного рівня, а суперечки, що виникають під час обговорень, не перетворюються на справжні сварки або бійки. Втім, спостерігається відхилення від очікуваних комунікативних стратегій і тактик, а також інвективне забарвлення вживаних мовленнєвих актів, що дозволяє ідентифікувати «розбалансовану» ситуацію як квазі-конфлікт. Типовими випадками переорієнтації вектору дискурсивних взаємодій у просторі РБ ООН, постають:

1. Порушення протоколу сприймається як порушення правил міжнародної ввічливості [Федчишин С.А. Порушення дипломатичного протоколу в контексті дисциплінарних проступків працівників дипломатичної служби України, 2016]. Дотримання протоколу є обов'язковим для всіх учасників дипломатичної

комунікації та передбачає регулювання міжнародних відносин і є обов'язковим елементом сучасної дипломатичної системи [Ціватий В. Г. Дипломатичний протокол і етикет міжнародної ввічливості в міжнародних відносинах і світовій політиці XXI століття: інноваційний, історико-інституціональний та політико-системний дискурси, 2002]. Типовим порушенням протоколу є недотримання часових рамок та вихід за їх межі під час дипломатичного виступу – *The President: I thank Ms. Damelin for her briefing. I would like to draw the attention of speakers to paragraph 22 of presidential note S/2017/507, which encourages all participants in Council meetings to deliver their statements in five minutes or less, in line with the Security Council's commitment to making more effective use of open meetings* [Засідання 9046] [імпліцитне зауваження попередній промовчині та решті присутніх із нагадування правил ведення засідання]. Найсерйознішим порушенням дипломатичного протоколу є порушення статуту ООН, який гарантує підтримку міжнародного миру та безпеки [Статут ООН]. Наприклад, вторгнення одним із постійних членів в іншу суверенну державу – *Russia chose to violate Ukraine's sovereignty, to violate international law, and to violate the Charter of the United Nations* [Засідання 8979].

2. Порушення етикету пов'язане із недотриманням правил зовнішніх проявів ставлення до оточуючих [Безрученко В.О. Дипломатичний протокол і етикет, 2019]. Прикладом може слугувати перебивання промовця, який ще не вичерпав часовий ліміт промови і запропонував присутнім вшанувати загиблих хвилиною мовчання – *The President (spoke in Russian): My apologies, but before moving to a moment of silence, I want to include on the list those people who perished over all these years in Donbas. They, too, are worthy of being mentioned* [Засідання 8979] [експліцитний прояв неповаги до промовця та озвученої ним інформації].

3. Бажання зірвати засідання як спосіб уникнення необхідності коментувати слова, представлені факти – *An opportunity was provided to President Zelenskyy to address the Council once before, on an exceptional basis (see S/PV.9011). The United Kingdom presidency assured us at that time that no precedent would thereby be created. We do not see any reason to keep multiplying such exceptions* [Засідання 9080]

[створення прецеденту для інших країн, які зможуть у майбутньому також скористатися винятковою можливістю виступити перед РБ ООН].

4. Спроба дискредитації опонента за допомогою надмірно емоційної лексики, неперевіреної чи перекрученої інформації, спірних чи умовних тверджень тощо. Наприклад, обвинувачення Ізраїлю у пропаганді без посилання на достовірні джерела інформації, докази – *Israeli propaganda has generally tried to suggest to the inhabitants of settlements that they were living in territory that belonged to them* [Засідання 3341].

5. Викриття брехні/звинувачення у брехні як спосіб виявлення недостовірних та/або маніпулятивних тверджень – *The massacre in the mosque of Ibrahim has exposed the true face of the Zionist regime and the true worth of its claims to be seeking peace* [Засідання 3342] [осудження та викриття реальних намірів Ізраїлю у збереженні миру].

Зазначені випадки переорієнтації вектору дискурсивних взаємодій у просторі РБ ООН можуть також розглядатися як прояв інвектив. У сучасній лінгвістиці термін “інвектива” досліджують під різними кутами зору. З одного боку, це мовно-мовленнєва одиниця, що посідає певне місце в системі мови і виконує конкретні прагматичні функції. З іншого боку, інвективу тлумачать як вербальне табу, що репрезентує анти-культурні явища у фольклорі та побуті [Гуз О. П. Поняття інвективи в сучасній лінгвістиці (на матеріалі французького масмедійного політичного дискурсу), 2012]. Інвективне висловлення можна вважати мовленнєвою конструкцією, що є вербальним віддзеркаленням негативного, конфліктного емоційного стану за допомогою різноманітних експресивних засобів. Інвектива відома як форма памфлету, різновид сатири, а також як мовленнєвий жанр вербальної атаки або нападу, який не завжди реалізується за допомогою лайливої лексики [Копчак М. М. Інвективна лексика адресації та ситуативність мовленнєвої поведінки в англійськомовному тексті та дискурсі постмодерну, 2015].

Інвективні мовно-мовленнєві конструкти обов'язково призводять до перлокутивного ефекту, навіть, якщо він є імпліцитним, прихованим [Золотаренко Т. О. Інвектива та її місце в теорії мовленнєвих актів, 2015]. У широкому сенсі,

інвектива розуміється як будь-який образливий засіб, що належить до будь-якого рівня мовної системи, а його специфічна семантика може бути контекстуально детермінованою [Топчий Л. М. Засоби реалізації інвективної прагматики в публіцистичному дискурсі Ірини Калинець, 2018]. За Гуз О.П. [Гуз О. П. Лексичні засоби вираження агресії у французькому політичному дискурсі, 2012] інвектива є також знаком культури, соціальним табу. Інвектива в міжособистісних стосунках визначається як установка, що виражає негативне ставлення адресанта до адресата та складається з негативної оцінки особи, її якостей, вчинків і думок, а також демонструє неготовність мовця вислухати та зрозуміти співрозмовника. Усі ці особливості впливають на формування негативного емоційного стану співрозмовників.

Окрім того, що квазі-конфлікт і застосування інвективно забарвлених мовленнєвих конструктів є наслідком неефективного попереднього спілкування, інвективи можуть навмисно використовуватись саме задля зламу конвенційних комунікативних патернів і недопущення компромісу чи будь-якого конструктивного рішення, а також задля психологічного тиску на адресата як засобу маніпуляцій. У свою чергу, інвективний адресант здатен сягати певного «катарсису» в ході агресивної поведінки, здійснювати авто-налаштування на рівні (2) системної організації (своєрідний «енергетично-інформаційний вампіризм» та естетичне задоволення від вдалого виведення опонента з рівноваги і провокування на сварку). Крім цього, інвективний адресант здійснює емоційно-психологічну діагностику опонентів під час сварки / конфлікту та підштовхує їх до нерациональної поведінки у прийнятті рішень.

За Л.Л. Славовою, [Славова Л. Л. Домінантні мовленнєві акти у складі дискурсу американського та українського політика, 2016], *інвективний мовленнєвий акт* належить до багатоцільового актомовленнєвого дискурсу, оскільки він є цілеспрямованою комунікативною дією і зумовлений особливою адресантно-адресатною конфігурацією з іллокутивною метою здійснити психологічний тиск на партнерів з комунікації. У межах інвективного дискурсу іллокуція адресанта спрямована на пригнічення, домінування та тиск, порушення

комунікативних норм [Золотаренко Т.О. Інвектива та її місце в теорії мовленнєвих актів, 2015]. Інвективний мовленнєвий акт переважно є експресивним, оскільки провідна іллокутивна ціль висловлень такого типу – вираження негативного емоційного стану мовця. Його висловлення містять негативну оцінку співрозмовника, слугують засобом вираження негативних емоцій першого, які виникають переважно внаслідок того, що адресат не має значної цінності для адресанта комунікації, проте нерідко зачіпає його особисті інтереси. Вторинна іллокутивна ціль дозволяє відносити інвективу до директивних мовленнєвих актів, оскільки вона не позбавлена імперативності. Мовець за допомогою мовно-мовленнєвих одиниць намагається спонукати співрозмовника до певної дії.

Погрози адресату, реалізовані в ході сварки, надають більшій структурі забарвлення менасиву.

З огляду на специфіку дипломатичних відносин та особливості дипломатичного дискурсу, інвективні взаємодії не розгортаються як типова фатична сварка. Натомість, відбувається обмін мовленнєвими актами, котрі мають інвективне забарвлення. Використовуючи класифікацію мовленнєвих актів Г. Г. Почепцова [Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології, 2017], виділяємо такі мовленнєві конструкти, вживані у «квазі-конфліктному» дискурсі РБ ООН:

Ін'юнктиви проявляються через критикування, ображення, паплюження певного дипломата або всієї країни з метою змусити виконати певну дипломатичну або політичну дію. Наприклад – *"The Ukrainian Nazis (інвектив) soaked the city in blood and turned it into a kind of headquarters ..."* [Засідання 8998] [критика української сторони, яка начебто власноруч вбиває своїх жителів].

Менасиви є погрозами, які спрямовані на створення ефекту залякуваннястраху й покори. Наприклад – *I am not even talking about the fact that fascist collaborators(інвектив) are presented to children as heroes... We deploy additional Russian troops in the territories of Ukraine* [Засідання 9032] [погроза у подальшому введенні військ через нібито фашистських колаборантів].

Прикладом індирективної загрози є наступний фрагмент *"Those committing atrocities, such as we have seen in the Democratic Republic of the Congo, the Central African Republic, Myanmar, Syria, Ukraine and elsewhere, must face justice. The Security Council and its individual members must play their role"* [Засідання 9042] [вимога дотримуватися міжнародного права, а у разі її порушення – наслідки, які мають йти від РБ ООН як єдиного органу та кожного з його учасників].

У вербалізації своїх цілей мовець прагне зберегти соціально-рольове розмежування та дистанціювання між адресатом та адресатом дипломатичної комунікації. Саме тому для впливу на адресата він застосовує наказ, заборону та погрозу, втілюючи їх у дискурсі за допомогою директивів, ін'юнктивів і менасивів.

Квеситиви в конфліктному мовленні функціонують як риторичні питання та створюють додаткові умови для очікуваного ефекту від інших мовленнєвих актів: стимулюють емпатію аудиторії (потенційних союзників), тиснуть на опонента, або постають фатичним емоційною маніфестацією: *"How could you support such a brutal regime?"* [Засідання 9123], *"What makes you think you have the right to violate international law?"* [Засідання 9166].

Мета адресанта при застосуванні квеситива – поставити адресата в позицію людини, яка виправдовується, обороняється. Мовець (пан Разалі, представник Малайзії) тисне сербів низкою запитань (**квеситиви**: *The Serbs have broken promises and pledges before, so what can be expected of this one? And how does one ensure against actions of subterfuge or partial compliance?* [Засідання 3336]. Представник Малайзії піддає сумніву довіри сербам, оскільки він натякає на брехливість своїх опонентів.

Констативи застосовують з метою проінформувати адресата про позицію мовця, пояснити його вчинки та обґрунтувати ставлення до ситуації. Такі мовленнєві акти притаманні учасникам спілкування, які хочуть засмутити або розлютити комунікативного партнера, напевно знаючи, що це повідомлення викличе шквал негативних емоцій в опонента - *We have hundreds, if not thousands, of video testimonials by people who are ready to testify to the Natalia Kudinova said that the mayor of the town was one of the first to escape, and then the Ukrainian authorities*

lied and said that Russia was not allowing people through the humanitarian corridors [Засідання 9011]. Вказівки докази, які начебто вказують на брехню з боку української сторони (*We have hundreds, if not thousands, of video testimonials by people*) провокують розвиток конфлікту, не признаючи власну відповідальність за скоєне. Мовець повідомляє, що їхня сторона буцімто виступає у якості миротворців, які приїхали захищати людей і вивозити постраждалих через гуманітарні коридори (*Russia was not allowing people through the humanitarian corridors*). Констативи під час сварки слугують засобом приниження, психологічного тиску, що може повторюватися декілька разів в одному висловленні. Це не тільки демонструє зневажливе ставлення до слухача, а й дає змогу мовцю подумати, що сказати чи зробити далі.

Загалом, конфліктні або квазі-конфліктні дискурсивні взаємодії у РБ ООН розуміються як прояв надмірної ентропії у «змаганнях картин світу», викликані завеликим відхиленням вербалізованих маніпулятором смислів від емпірично підтвердженого стану речей. Це «відмінняє» дію етикетних регуляторів та надає використаним мовленнєвим актам інвективного забарвлення, відсуває кооперативну стратегію до периферії комунікативних інтеракцій, призводить до декларативного озвучення статусів опонентів (визнання їх брехунами) та створює передумови де переформатування конфігурації усього простору смислових трансформацій.

Висновки до розділу II

1. Дипломатичні промови використовуються для обговорення широкого кола питань, від безпеки та миру до економіки та культури. Найпоширенішою темою з дотичними підтемами є все, що стосується питань безпеки (909 засідань, які складають 100% засідань), найменш поширеною - питання мігрантів (108 засідань, які складають 12%). Загальне тематичне наповнення дипломатичних промов корелює з концептуальним. Нами було виявлено наступні темо-генні концепти, що становлять концептуальний простір аналізованих дипломатичних промов. Вказаний простір розглядається як поле. До його ядра входять :

БЕЗПЕКА/НЕБЕЗПЕКА, СВІТ, БРЕХНЯ, МИР, СВОБОДА, ЖИТТЯ, ПОВАГА, ІСТИНА, АВТОРИТЕТ, ПЕРЕГОВОРИ, ВЕТО, ДИПЛОМАТ, ВЛАДА, КРАЇНА; ближню периферію становлять : ЗАГРОЗА, КОНФЛІКТ, ЖЕРТВА, ДРУГ, ВОРОГ, ДЕМОКРАТІЯ, ЗБРОЯ, СМЕРТЬ, ВІЙНА, РОДИНА, ЖІНКА/МАТИ, ЧОЛОВІК/БАТЬКО, РОДИНА, ДІТИ; дальню периферію складають : БІЖЕНЦІ, МІГРАНТИ, ЛИХО, ГОЛОД. Зазначені теми є системно значущими, оскільки стосуються проблем, які мають глобальний вплив на міжнародну безпеку та стабільність, життя і добробут людей по всьому світу. Питання безпеки, конфліктів, війн, переслідування, незаконної торгівлі зброєю та гендерних питань є особливо гострими у час конфліктів та криз, які мають глибокі соціально-політичні та економічні корені.

2. Прагматика авторів і «виконавців» дипломатичних промов як «аватарів» суспільних утворень та міждержавних угруповань, носіїв культурних, політичних, загально-гуманітарних та екологічних смислів віддзеркалює універсальні алгоритми функціонування відкритої системи, здатної до само підтримки та саморегулювання. Відповідно, ці інтенції співвіднесені ієрархічно, а інтенції різних рівнів пов'язані причинно-наслідковою та компліментарною логікою. Відповідно до використаної універсальної моделі організації відкритої системи, ми виділяємо наступну ієрархію прагматичних інтенцій у промовах, реалізованих у дискурсивному просторі РБ ООН : 1 – директивні інтенції, 2 – комісивні інтенції, 3 – експресивні інтенції, 4 – декларативні інтенції, 5 – референційні інтенції, 6 – когнітивні інтенції. Так, за 1994 рік переважають когнітивні інтенції (558 промов, що складає 47.4% загальної кількості промов за 1994 р.), мінімально присутні комісивні інтенції (441 промова, що складає 8.1% загальної кількості промов); у 2004 році ситуація наступна – переважають когнітивні інтенції (703 промови, що складає 40.3% загальної кількості промов за 2004 р.), мінімально присутні декларативні інтенції (135 промов, що складає 7.7% загальної кількості промов за 2004 р.); 2014 рік – переважають також когнітивні інтенції (1002 промови, що складають 45.5% загальної кількості промов), мінімально присутні комісивні інтенції (300 промов, що складають 13.6% загальної кількості промов за 2014 р.);

2020 рік – переважають когнітивні інтенції (490 промов, що складають 47.1% загальної кількості промов за 2020 р.), мінімально присутні декларативні інтенції (73 промови, що складають 7% загальної кількості промов за 2020 р.); переважають когнітивні інтенції (2081 промова, що складає 64.9% загальної кількості промов за 2022 р.), мінімально присутні декларативні інтенції (205 промов, що складають 6.4% загальної кількості промов за 2022 р.)

3. Ієрархія стосунків між учасниками дипломатичної комунікації визначає повноваження та можливості впливу на прийняття рішень, застосування права вето тощо. Дискурсивна взаємодія у просторі РБ ООН здійснюється відповідно до низхідних та висхідних векторів статусної диференціації. Відповідно, комуніканти постають як прямі і непрямі, одноосібно-одноосібні учасники комунікації, одноосібно-колективні учасники адресат/адресанти, колектив індивідуумів, колектив організацій. Також, умовно розподіляємо дипломатичних комунікантів на консерваторів, прогресивістів, лібералів та представників змішаної групи. Серед суб'єктів взаємодій у дискурсивному просторі РБ ООН присутні консерватори – 6 представників у 1994 р., 7 у 2004 р., 4 у 2014 р., 8 у 2020 р., 4 у 2022 р.; з незначною різницею присутні представники прогресивізму – 1 у 1994 р., 1 у 2004 р., 4 у 2014 р., 1 у 2020 р., 0 у 2022 р.; лібералізму – 4 представники у 1994 р., 3 у 2004 р., 3 у 2014 р., 2 у 2020 р., 1 у 2022 р.; до змішаної групи належать – 2 представників у 1994 р., 4 у 2004 р., 3 у 2014 р., 2 у 2020 р., 4 у 2022 р.

4. Валоративний (оцінювання), волонтеративний (спонукальний) та моделювальний (функціонування та взаємодії множинних варіантів реальності) аспекти дипломатичної промови визначають її функціонування як вербалізованого альтернативного світу (у певних випадках симулякру), що у просторі РБ ООН фрактально віддзеркалює конфліктну або кооперативну взаємодію різних цивілізацій, культур та ментальностей.

5. Динаміка використання стилістичних засобів, що вербалізують базові темогенні концепти, є наступною: гіпербола (від 209 одиниць за 2020 рік і до 2200 за 2014), епітет (від 140 одиниць за 2020 і до 2401 за 2014 рік), метафора (від 68 одиниць за 2020 рік й до 1851 за 2022 рік), метонімія (від 2 одиниць за 2020 й до

809 за 2014 рік), порівняння (від 83 одиниць за 2020 рік й до 2005 за 2022 рік), риторичні питання (від 173 одиниць й до 2202 за 2022), іронія (від 39 за 202 рік одиниць й до 1515 за 2022 рік), сарказм (від 11 одиниць за 2020 рік й до 1015 за 2022 рік), літота (від 23 одиниць за 2020 рік й до 2147 за 2022 рік), градація (від 5 одиниць за 2020 рік й до 992 за 2022 рік), інверсія (від 2 одиниць за 2020 рік й до 390 за 2022 рік), анафора (від 7 одиниць за 2020 рік й до 232 за 2022 рік), епіфора (від 3 одиниць за 2020 рік й до 67 за 2022 рік)). Аналіз зазначених засобів дозволяє зробити висновок, що дискурсивний простір РБ ООН трансформується та перетворюється з оперативного простору взаємного толерування симулякрів і генерування фатичних гасел на оперативний простір конфлікту смислів. Цей процес маркований збільшенням рівня емоційності, інтенсифікацією взаємних звинувачень.

6. Волюнтативність дипломатичних промов співвідноситься з його конкуритивною природою дипломатичного дискурсу. Вдала або невдала реалізація волюнтативного аспекту промов впливає на баланс сил у дискурсивному просторі Ради Безпеки, його конфігурацію і смислове наповнення. Волюнтативний вплив суб'єктів дискурсивних взаємодій один на одного реалізується за допомогою мовно-мовленнєвих конструктів різного рівня та риторико-стилістичних прийомів. Відзначимо особливе **вживання** ступенів порівняння прикметників, ступенів порівняння прислівників (кваліфікаторів), інтенсифікаторів, дієприслівникових конструкції (граматичних засобів); дипломатичної лексики, абревіатур, кваліфікаторів у складі структур синтаксичного рівня, ціннісно-оцінної лексики (лексичні засоби); фразеологізмів, предикативних конструкцій-кліше, простих речень, складних речень (синтаксичних засобів); епітетів, метафор, метонімії, зевгми (стилістичних засобів).

7. Якщо вербально трансльований (змодельований) стан речей співпадає з концептуальним досвідом адресата, модель сприймається як «правдива», якщо – ні, вербальний конструкт ідентифікується як симулякр, брехня. Спотворення смислів у дипломатичних промовах створюють варіанти альтернативного розгортання ситуацій, які можуть серйозно впливати на міжнародні відносини та

геополітичну ситуацію у світі. Нами були виявлені наступні смислові спотворення: бомбардування > обстріл; кривава бійня > провокація; потерпілі, які кликали по допомогу > потерпілі внаслідок унаслідок наданої допомоги; агресор > рятувальник; грабунок > допомога; військовий напад > визволення; цивільні > військові об'єкти; військова допомога > озброєння цивільних; терористи, злочинці > жертви; спецоперація > війна, військове вторгнення; напад > визволення; вбивства > жителі цілі і здорові.

8. У ході змагальних взаємодій (вербально-інформаційного фрактального кореляту міждержавних протистоянь у реальному світі) суб'єкти дискурсу вдаються до маніпуляцій, зокрема, намагаються використовувати неправдиву інформацію та вводити опонента в оману. До основних комунікативно-прагматичних стратегій, залучених до дискурсивної діяльності, орієнтованої на введення опонента в оману, ми відносимо інвентивну, диспозитивну, елокутивну та перформативну риторичні стратегії. Для інвентивної стратегії характерні тактики, яким притаманна ірраціональність – залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання, мета-тактика введення в оману; для диспозитивної стратегії притаманні тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу та мета-тактики введення в оману; елокутивна стратегія реалізується через тактики локативної специфікації, кількісної параметризації та мета-тактики введення в оману; перформативна стратегія включає застосування тактики бездоказового звинувачення, викриття та мета-тактики введення в оману. Лідирує мета-тактика введення в оману : 272 промови (23.1%) у 1994 році, 516 (29.6%) промов у 2004 році, 872 (39.6%) промов у 2014 році, 299 (28.7%) промов у 2020 році, 1523 (47.5%) промов у 2022 році.

9. Взаємодії у РБ ООН можуть бути конфліктними або квазі-конфліктними. У свою чергу, прагматика конфліктних взаємодій є такою: 1) порушення протоколу як порушення правил міжнародної ввічливості, що є імпліцитним сигналом ставлення до опонента, 2) порушення етикету пов'язане із недотриманням правил зовнішніх проявів ставлення до оточуючих, що є демонстрацією зверхності системи, яку представляє дипломат, 3) бажання зірвати засідання як спосіб

уникнення необхідності коментувати слова, представлені факти, 4) спроба дискредитації опонента за допомогою надмірно емоційної лексики, неперевіреної чи перекрученої інформації, спірних чи умовних тверджень тощо, орієнтована на виведення його з балансу і провокацію помилок, 5) викриття брехні / звинувачення у брехні як спосіб виявлення недостовірних та/або маніпулятивних тверджень. Типовими інвективними мовленнєвими конструктами є ін'юктиви, менасиви, квеситиви, констативи.

РОЗДІЛ ІІІ СТРУКТУРНІ ВЛАСТИВОСТІ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ВИСТУПІВ ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ РБ ООН

3.1. Композиційні характеристики дипломатичного виступу

Вказані традиційні композиційні елементи становлять формальну структуру дискурсивного конструкту, що реалізується у певному часово-просторі під час засідання РБ ООН. Водночас, запропонований у 1.3.3.2 синтетичний універсологічно орієнтований підхід до аналізу дозволяє виділити у структурі дипломатичної промови низку змістових, функційних і процедурно-«технічних» компонентів, які віддзеркалюють принципово динамічний, плинний та гнучкий характер дискурсивного конструкту.

З огляду на запропонований підхід до структури дипломатичної промови як «прототипового» дипломатичного дискурсивного конструкту, виділяємо такі структурні варіанти її організації:

1. Етап формулювання прагматичних інтенцій, конструювання майбутньої промови, з подальшим стилістичним оформленням, підбором аргументів та фактів. Реалізуються інвентивна, диспозитивна та елокутивна стратегії, котрі потім втілюються у життя за допомогою тактик залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання на рівні інвентивної стратегії; тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу притаманні для диспозитивної стратегії; тактики локативної специфікації та кількісної параметризації для елокутивної стратегії. Наприклад – *They (defenders of human rights) have gone so far as to draw up a list of countries that they accuse of practising terrorism and protecting terrorists. But these champions of human rights have shut their eyes to Israeli State terrorism. They have given this country their blessing and have provided Israel with money and arms to wipe out and terrorize the Palestinian people...* [Засідання 4945] [апеляція до подібності керівництва Ізраїлю до решти терористичних угруповань з метою заклик до зменшення фінансування ізраїльської сторони у палестино-ізраїльському конфлікті].

Рисунок 3.1 графічно представляє частотність застосування тактик, які відповідають притаманним їм стратегіям.

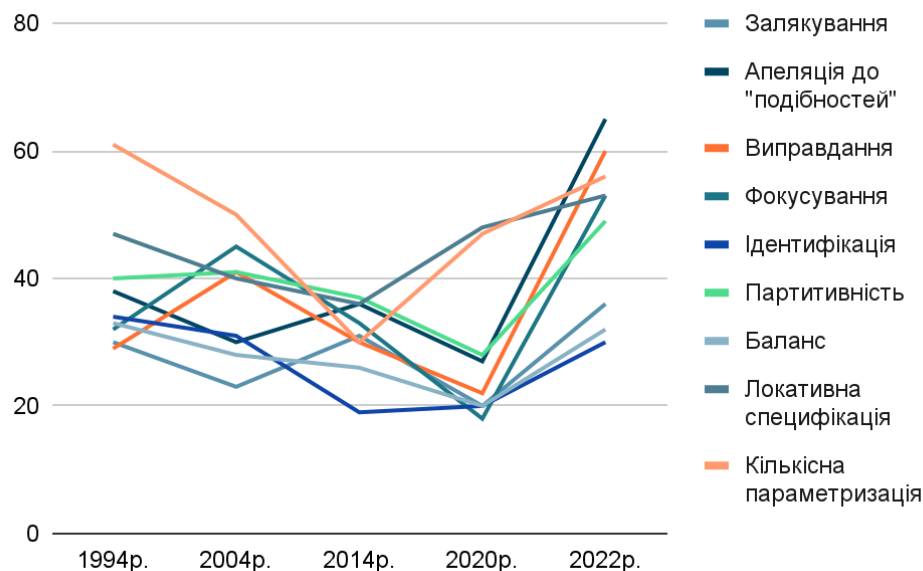


Рисунок 3.1. Частотність застосування тактик на першому етапі.

Де домінує кількісна параметризація – 61 випадок за 1994 р., 50 за 2004 р., 30 за 2014 р., 47 за 2020 р., 56 за 2022 р; фокусування – 32 випадки за 1994 р., 45 за 2004 р., 33 за 2014 р., 18 за 2020 р., 53 за 2020 р.; локативна специфікація – 47 випадків за 1994 р., 40 за 2004 р., 36 за 2014 р., 48 за 2020 р., 53 за 2020 р.; залюкування – 30 випадків за 1994 р., 23 за 2004 р., 31 за 2014 р., 20 за 2020 р., 36 за 2022 р.; апеляція до “подібностей” – 38 випадків за 1994 р., 30 за 2004 р, 36 за 2014 р., 27 за 2020 р., 65 за 2022 р.; виправдання – 29 випадків за 1994 р., 41 за 2004 р., 30 за 2014 р., 22 за 2020 р., 60 за 2022 р.; ідентифікація – 34 випадки за 1994 р., 31 за 2004 р., 19 за 2014 р., 20 за 2020 р., 30 за 2022 р.; партитивність – 40 за 1994 р., 41 за 2004 р., 37 за 2014 р., 28 за 2020 р., 49 за 2022 р.; баланс – 33 випадки за 1994 р., 28 за 2004 р., 26 за 2014 р., 20 за 2020 р., 32 за 2022 р.

Отримані результати свідчать про відносну стабільність застосованих стратегій і тактик під час формулювання прагматичних інтенцій та конструювання промови. Зростання використання апеляції до “подібностей” може бути пов’язано зі зростанням ролі приналежності до визначного суспільства, групи людей, альянсу тощо, що у подальшому також можна застосовувати з метою маніпуляції думкою

присутніх у власних суб'єктивних цілях. Зменшення залякування та ідентифікації може свідчити про більш м'який тон розмови та збільшення зусиль у забезпеченні конструктивного діалогу між державами без застосування насильства.

2. Етап вербального виголошення промови. Реалізуються елокутивна, інвентивна та перформативна стратегії, які потім втілюються у тактики локативної специфікації та кількісної параметризації для елокутивної стратегії; тактики бездоказового звинувачення і викриття притаманні для перформативної стратегії; тактик залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання на рівні інвентивної стратегії. Наприклад бездоказове звинувачення та викриття у введєнні в оману присутніх попереднім промовцем – *Nevertheless, Mr. Lowcock today deemed that the closure of Al-Yarubiyah crossing, which, by the way, is under the control of the United States of America, is what is preventing us from importing surgical thread. He also spoke of 400 different types of drugs and supplies, including surgical thread. There is therefore no other crossing that can be used to import surgical threads except the Al-Yarubiyah crossing. Is that really true? Only through Al-Yarubiyah are we able to import surgical thread? It is as though that crossing specializes in imports of surgical threads. Those are the lies we have heard today...* [Засідання 8707] [риторичні запитання, звернення до логіки попереднього промовця та кількісна параметризація (400 different types of drugs and supplies) зумовлюють застосування перформативної та елокутивної стратегій].

Рисунок 3.2 Графічно представляє частотність застосування тактик, які відповідають притаманним їм стратегіям.

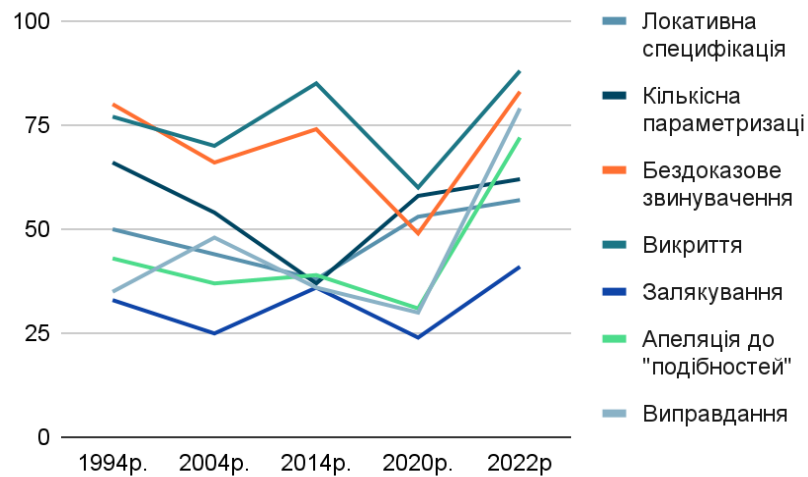


Рисунок 3.2. Частотність застосування тактик на другому етапі.

Де домінує викриття – 77 випадків за 1994 р., 70 за 2004 р., 85 за 2014 р., 60 за 2020 р., 88 за 2022 р.; бездоказове звинувачення – 80 випадків за 1994 р., 66 випадків за 2004 р., 74 за 2014 р., 49 за 2020 р., 83 за 2022 р.; кількісна параметризація – 66 випадки за 1994 р., 54 за 2004 р., 37 за 2014 р., 58 за 2020 р., 62 за 2022 р.; локативна специфікація – 50 випадків за 1994 р., 44 за 2004 р., 38 за 2014 р., 53 за 2020 р., 57 за 2022 р.; виправдання – 35 випадків за 1994 р., 48 за 2004 р., 36 за 2014 р., 30 за 2020 р., 79 за 2022 р.; апеляція до “подібностей” – 43 випадки за 1994 р., 37 за 2004 р., 39 за 2014 р., 31 за 2020 р., 72 за 2022 р.; залякування – 33 випадки за 1994 р., 25 за 2004 р., 36 за 2014 р., 24 за 2020 р., 41 за 2022 р.

Зміна частотності та домінування тактик та стратегій може свідчити про вплив незапланованих чинників, новин, які оприлюднювалися перед засіданням і таким чином мали вплив на наповнення промови, подальший хід засідання.

3. Етап обміну мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови. Реалізуються інвентивна, елокутивна та перформативна стратегії, котрі потім втілюються у життя за допомогою тактик залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання на рівні інвентивної стратегії; тактики локативної специфікації та кількісної параметризації для елокутивної стратегії; тактики бездоказового звинувачення і викриття притаманні для перформативної стратегії. *I wanted to take the floor to express our surprise at the statements to the effect that Russia's non-participation in the deconfliction mechanism is*

not acceptable and violates the norms of international humanitarian law. It was very surprising to us to be accused by the United Kingdom, whose armed forces have struck Syria more than 4,000 times, as well as Iraq [Засідання 8957] [обвинувачення у недоречності виключення участі Росії у механізмі де-аскалювання, та фальсифікації обвинувачень іншого постійного представника РБ ООН із застосуванням проекції задля бездоказового обвинувачення попереднього промовця].

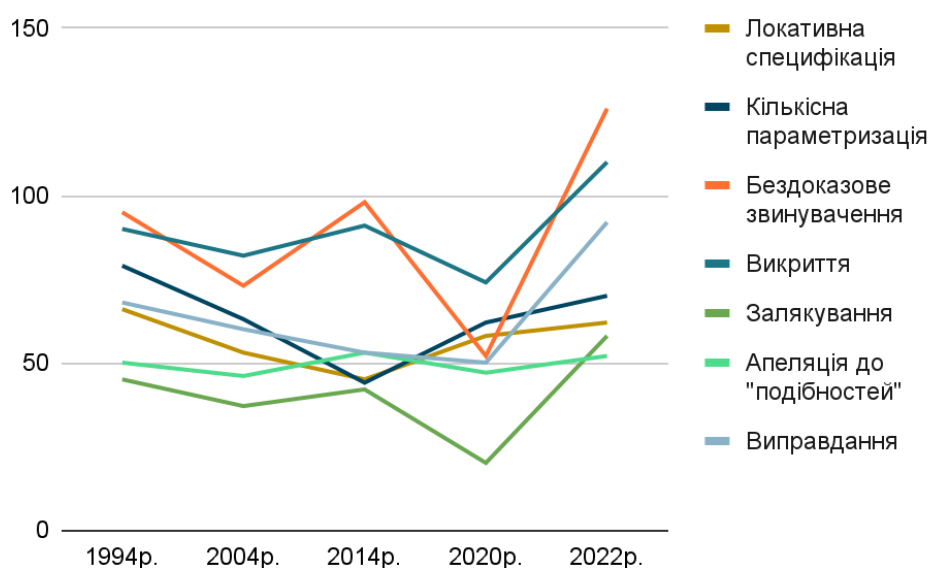


Рисунок 3.3. Частотність застосування тактик на третьому етапі.

Де домінує бездоказове звинувачення – 95 випадків у 1994 р., 73 у 2004 р., 98 у 2014 р., 52 у 2020 р., 126 у 2022 р.; далі йде викриття – 90 випадків за 1994 р., 82 випадки за 2004 р., 91 за 2014 р., 74 за 2020 р., 110 за 2022 р.; виправдання – 68 випадків за 1994 р., 60 за 2004 р., 53 за 2014 р., 50 за 2020 р., 92 за 2022 р.; кількісна параметризація – 79 за 1994 р., 63 за 2004 р., 44 за 2014 р., 62 за 2020 р., 70 за 2022 р.; локативна специфікація – 66 за 1994 р., 53 за 2004 р., 45 за 2014 р., 58 за 2020 р., 62 за 2022 р.; апеляція до “подібностей” – 50 випадків за 1994 р., 46 за 2004 р., 53 за 2014 р., 47 за 2020 р., 52 за 2022 р.; залякування – 45 випадків за 1994 р., 37 за 2004 р., 42 за 2014 р., 20 за 2020 р., 58 за 2022 р.

Наведені результати свідчать про те, що під час обміну мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови дипломати

недостатньо ефективно ведуть діалог, що викликає необхідність змін у підходах до розв'язанні міжнародних конфліктів, війн, інших питань, які заважають мирному урегулюванню ситуацій та безпечному проживанню міжнародної спільноти.

4. Етап фіналізації дискурсивних взаємодій, породження узагальнень, визначення траєкторій подальших смислових трансформацій в оперативному просторі дипломатичного дискурсу РБ ООН. Реалізуються елокутивна та перформативна стратегії, які потім втілюються за допомогою тактики локативної специфікації та кількісної параметризації для елокутивної стратегії; тактики бездоказового звинувачення і викриття притаманні для перформативної стратегії. Наприклад, *Let me ask those present this: did they listen to what we said here in the Chamber on Monday, 7 March, when we said that militants and radicals had converted that building into a firing point (see S/PV.8988). We warned about that even then. Apparently, they did not listen, or they do not want to hear what we said. Did they see the photographs of the building of the maternity hospital, allegedly destroyed by a bomb?* [Засідання 8991]

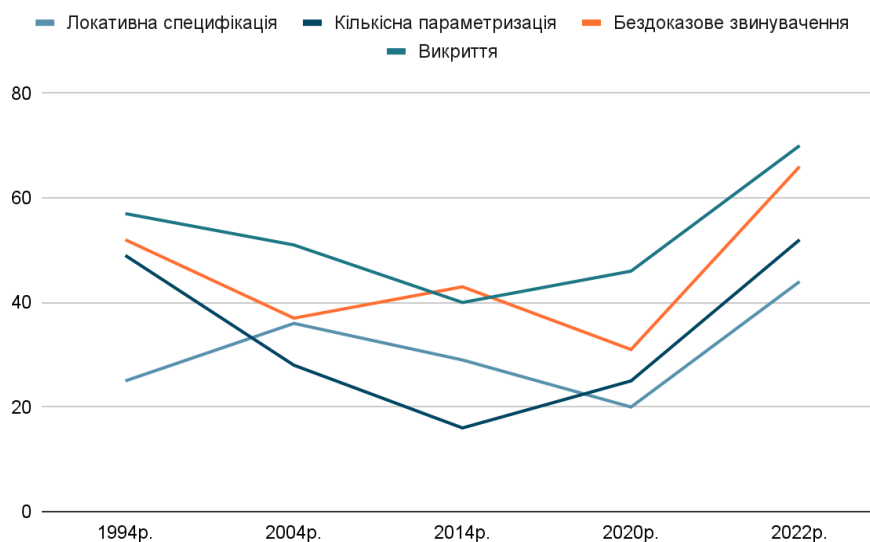


Рисунок 3.4. Частотність застосування тактик на четвертому етапі.

Де домінує тактика викриття – 57 випадків за 1994 р., 51 за 2004 р., 40 за 2014 р., 46 за 2020 р., 70 за 2022 р.; далі слідує бездоказове звинувачення – 52 за 1994 р., 37 за 2004 р., 43 за 2014 р., 31 за 2020 р., 66 за 2022 р.; локативна специфікація – 25 за 1994 р., 36 за 2004 р., 29 за 2014 р., 20 за 2020 р., 44 за 2022 р.; кількісна

параметризація – 49 за 1994 р., 28 за 2004 р., 16 за 2014 р., 25 за 2020 р., 52 за 2022 р.

Отримані результати можуть свідчити про збільшення уваги до фактів та конкретних даних саме наприкінці промови, що може допомогти досягнути успішних висновків, прийняття резолюцій, надання допомоги тощо.

Структура дипломатичної промови – відносно усталена, але динамічна, характерними особливостями є застосування кількісної параметризації, фокусування, локативної специфікації на етапі формулювання прагматичних інтенцій, конструювання майбутньої промови, з подальшим стилістичним оформленням, підбором аргументів та фактів. На етапі вербального проголошення промови домінують тактики викриття, бездоказового звинувачення, кількісної параметризації, що вказує на перехід до втілення інтенцій – переключення уваги на іншого представника/представників, вербальний напад на супротивника, гіперболізація недоліків, негативних вчинків опонентів тощо. На етапі обміну мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови відбувається домінування бездоказового звинувачення, викриття, виправдання, кількісної параметризації, що демонструє реакцію на почуту інформацію, факти з метою виправдання, заперечення сказаного, перекручення обговорюваних питань на власну користь. На етапі фіналізації дискурсивних взаємодій, породження узагальнень, визначення траєкторій подальших смислових трансформацій в оперативному просторі дипломатичного дискурсу РБ ООН переважає тактика викриття, бездоказового звинувачення, локативної специфікації як способу підведення підсумків, оголошення додаткової інформації, свідчень, демонстрації доказової бази та всього, що може вплинути на завершення та прийняття рішень в РБ ООН. Загальні тенденції застосованих стратегій і тактик демонструють недостатню ефективність проведення діалогу, знаходження компромісу, що викликає необхідність змін у підходах до обговорення розв'язання міжнародних конфліктів, війн, інших питань, які заважають мирному урегулюванню ситуацій та безпечному проживанню міжнародної спільноти.

При цьому дискурсивна взаємодія, орієнтована на введення опонента в оману, впливає на динамічні структурні конфігурації дипломатичних дискурсивних конструктів. Введення в оману, здійснюване в межах інвентивних, диспозитивних, елокутивних, перформативних стратегій і тактик залякування, апеляції до «подібності», виправдання (інвентивна стратегія), фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу (диспозитивна стратегія), локативної специфікації, кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення, викриття (перформативна стратегія) розширює діапазон варіативності структури дипломатичних промов, подекуди «розмиває» її або порушує таким чином, що позитивний перлокутивний ефект неможливий.

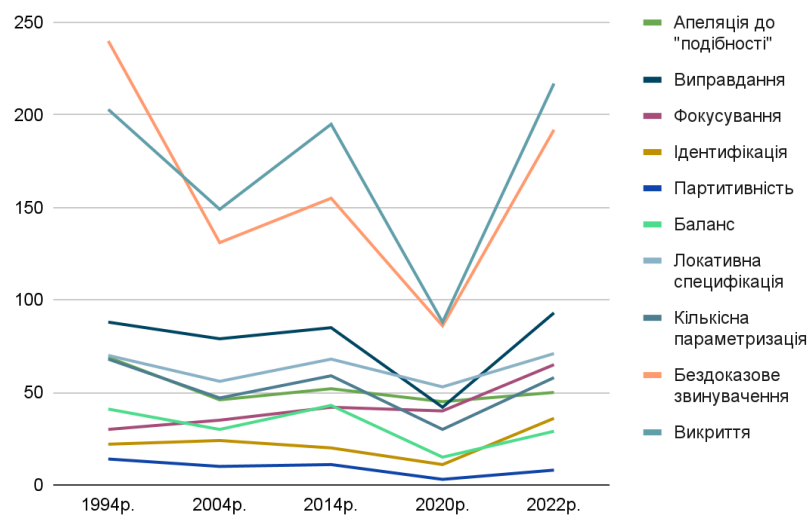


Рисунок 3.5. Частотність стратегій і тактик.

Брехня домінує у перформативній стратегії та тактиках, у яких вона реалізується – викриття брехні – 203 випадків за 1994 р., 149 випадків за 2004 р., 195 за 2014 р., 88 за 2020 р., 217 за 2022 р.; бездоказове звинувачення – 240 випадків за 1994 р., 131 за 2004 р., 155 за 2014 р., 86 за 2020 р., 192 за 2022 р.; виправдання – 88 випадків за 1994 р., 79 за 2004 р., 85 за 2014 р., 42 за 2020 р., 93 за 2022 р.; локативна специфікація – 70 випадків за 1994 р., 56 за 2004 р., 68 за 2014 р., 53 за 2020 р., 71 за 2022 р.; кількісна параметризація – 68 випадків за 1994 р., 47 за 2004 р., 59 за 2014 р., 30 за 2020 р., 58 за 2022 р.; апеляція до подібності – 69 випадків за 1994 р., 46 за 2004 р., 52 за 2014 р., 45 за 2020 р., 50 за 2022 р.; фокусування – 30 випадків за 1994 р., 35 за 2004 р., 42 за 2014 р., 40 за 2020 р., 65 за 2022 р.; баланс –

41 випадок за 1994 р., 30 за 2004 р., 43 за 2014 р., 15 за 2020 р., 29 за 2022 р.; ідентифікація – 22 випадки за 1994 р., 24 за 2004 р., 20 за 2014 р., 11 за 2020 р., 36 за 2022 р.; партитивність – 14 випадків за 1994 р., 10 за 2004 р., 11 за 2014 р., 3 за 2020 р., 8 за 2022 р.

Домінування брехні у зазначених тактиках свідчить, у першу чергу, про низький рівень довіри та поваги між учасниками дипломатичної комунікації, що у подальшому може призвести до зниження ефективності прийнятих рішень. Використання таких тактик, як бездоказове звинувачення та виправдання, можуть бути ознакою маніпуляції, непорозуміння та незгоди між учасниками дипломатичної дискусії, що змушує їх використовувати недостовірну, неперевірену, перекручену інформацію щоб переконати інших у своїй точці зору, оминати можливих наслідків, виправдати прийняті рішення, отримати бажану підтримку та допомогу. Крім того, такі тактики як фокусування та апеляція до подібності, можуть бути використані для зміщення фокусу уваги присутніх, зменшення важливості та сумнів у достовірності представлених доказів. Загалом, домінування брехні як мета-тактики означає неспроможність учасників досягти консенсусу та прийняти раціональні рішення на основі продемонстрованих доказів та об'єктивної інформації.

Іншим чинником порушення структури дипломатичного виступу є переорієнтація його вектору у напрямку квазі-конфліктних взаємодій. Відповідно, конфліктно-інвективні дискурсивні взаємодії відповідальні за «сміслову ерозію».

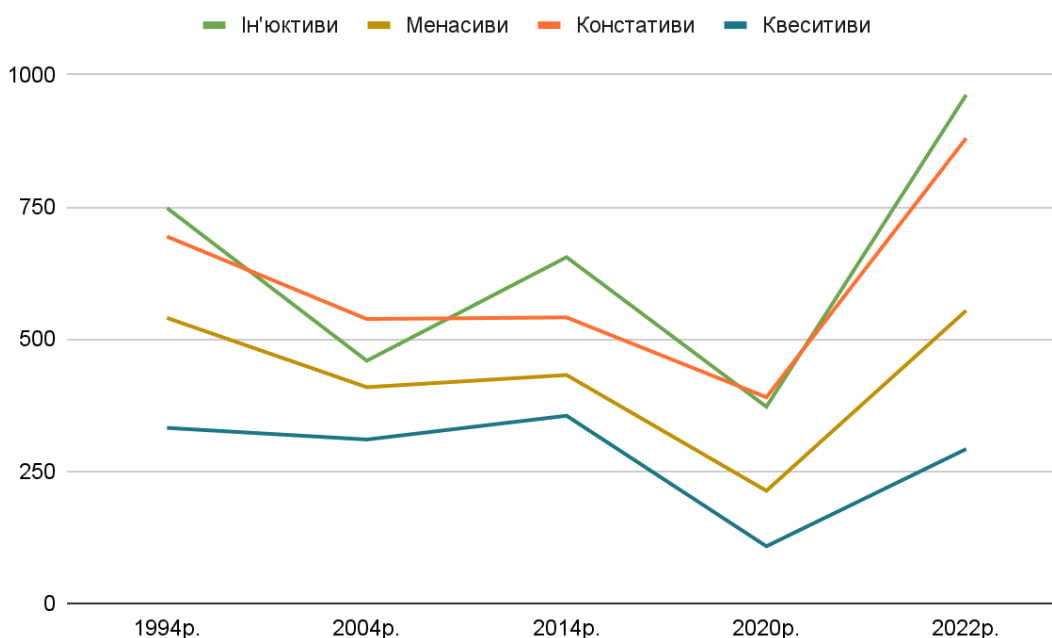


Рисунок 3.6. Частотність конфліктно-інвективних дискурсивних взаємодій

Де домінують такі конфліктно-інвективні дискурсивні взаємодії: 1) ін'юктиви – 748 одиниць за 1994 р., 459 за 2004 р., 655 за 2014 р., 372 за 2020 р., 962 за 2022 р.; 2) констативи – 694 одиниці за 1994 р., 538 за 2004 р., 541 за 2014 р., 390 за 2020 р., 880 за 2022 р.; 3) менасиви – 540 одиниць за 1994 р., 409 за 2004 р., 432 за 2014 р., 213 за 2020 р., 554 за 2022 р.; 4) квеситиви – 332 одиниці за 1994 р., 310 за 2004 р., 355 за 2014 р., 108 за 2020 р., 292 за 2022 р.

Отримані результати свідчать про зростання емоційно забарвлених висловлювань з кожним наступним розглянутим роком, зменшення зацікавленості у знаходженні компромісних рішень та бажання швидко досягнути певних результатів.

Хоча «за замовчанням» дипломатичний дискурс орієнтований на досягнення компромісу та прийняття спільних рішень, інтенсивне використання засобів введення в оману розуміється як «показник релевантності» дискурсивної дипломатичної діяльності: обговорюються нереальні стани речей, або ж «пошкоджені» картини світу, що зменшує ефективність дипломатичної комунікації. Введення в оману та квазі-конфліктні взаємодії розглядаються як чинник ентропії, що порушує структурну організацію дипломатичного дискурсу.

3.2. Мовні і мовленнєві засоби реалізації текстових категорій

Дипломатичний виступ, основною частиною якого є проголошення промови, передбачає моделювання його текстової основи. Конструювання тексту промови на основі ірраціональних та ситуативно усвідомлюваних інтенцій, у нашому розумінні, охоплює етап «інвенції» виступу. У такому тексті актуалізується певна «надпарадигмальна ознака, що відтворює найістотніші особливості текстом й актуалізованих текстів» [Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми, 2008], тобто, комплекс категоріальних ознак, що «вписують» текст і його зміст до відповідного дискурсивного жанру.

При озвученні тексту у реальному часо-просторі (етап диспозиції, що, у свою чергу, охоплює стадії, умовно співвіднесені з класичними сонатними формами) на реалізацію текстових категорій впливає низка додаткових контекстуальних чинників, у тому числі суб'єктивні характеристики [Назаренко О. М. Основні категорії в сучасному газетному тексті, 2018].

О.П. Воробйова [Воробйова О. П. Текстові категорії і фактор адресата, 1993] аналізуючи семантичний простір тексту, виокремлює три текстові підсистеми - макрознаку, комуніканта та дискурсу (зокрема, їхній зв'язок у послідовності розміщення речень у повідомленні), у рамках яких реалізуються ті чи інші текстові категорії. До прикладу, у просторі макрознаку розглядаються референтність, концептуальність, адресатність та адресантність.

Через призму комуніканта текстові категорії постають як когерентність, когезія, проспекція, ретроспекція, дискретність, інформативність, ситуативність, інтертекстуальність, інтродуктивність тощо [Воробйова О. П. Текстові категорії і фактор адресата, 1993]. У плані дискурсу виокремлюються наступні текстові категорії : трансформаційні (фокус уваги, комунікативність тощо), текстономічні (темпоральність, локативність, модальність, суб'єктивність, предикативність тощо) [Воробйова О. П. Текстові категорії і фактор адресата, 1993].

Текстова основа дискурсивних конструктів, за допомогою котрих здійснюються дипломатичні інтеракції у РБ ООН, становить відносно жорсткий

«категоріальний каркас», що спрямовує процес номогенезу та, відповідно, взаємний інформаційний вплив суб'єктів цих взаємодій. У проаналізованому матеріалі цей «каркас» представлений наступними категоріями.

Категорії зв'язність, модальність, цілісність, референтність, інформативність, когезія є ключовими в контексті дипломатичного дискурсу і можуть бути реалізовані наступними мовно-мовленнєвими засобами.

- Категорія зв'язності реалізується за допомогою таких засобів [Станіслав О. В. До питання зв'язності тексту: теоретичний аспект (на матеріалі французької мови, 2012]:

Грамматична зв'язність – вказівні займенники (*this country, that situation*), прислівники (*now, these days, before, earlier, carefully*), лексичні повтори, синоніми, різного роду сполучні засоби (*peace – harmony, tranquility, calmness; therefore, however, consequently*), однакові видові та часові форми дієслів-присудків (*Those attacks in Ukraine represent more than 70 per cent of all attacks on health-care infrastructure reported worldwide this year* [Засідання 9208]);

Семантична зв'язність – повторення спільних сем сполучуваних слів (*...serious violations of fundamental human rights - such as the right to life, physical integrity, freedom and property - have been carried out in Bosnia and Herzegovina* [Засідання 3659]);

Ономасіологічна зв'язність – повтор дериваційних компонентів слів (*weapon, weaponization, unweaponized*);

Смислова зв'язність – причинно-наслідкові зв'язки (*...if, in fact, it turns out to be only a Band-Aid, even if it turns out to be too little and too late, it is probably all we can do now* [Засідання 3464]), образна смислова зв'язність (*But we have our own opinion as to who the real beasts are* [Засідання 8988]);

Структурно-композиційна зв'язність пов'язана із побудови тексту, його частин, композиційних елементів, відповідність логічних і змістових зв'язків тощо;

Референційна зв'язність проявляє співвідношення зібраної, поданої інформації з фактами, ситуаціями реальної дійсності (*That is not true. We did not*

refuse the relevant dialogue, launched by the Polish Chairperson-in-Office [Засідання 8992]).

- Категорія модальності реалізується за допомогою таких засобів [Доценко О.Л. Семантико-прагматичний синтаксис: особливості вираження модальності, 2006]:

Предикатів модусу емоційного стану (*I would like to remind the United States representative that the Afghan people are very angry about their assets being frozen by the United States* [Засідання 8984]);

Предикатів емоційного ставлення (*I do not want to finish my statement without saying that we are very sorry for what happened in several cities in Serbia yesterday* [Засідання 8773]);

Предикатів модусу раціональної оцінки (*It is curious that Armenia has the cheek to criticize and lecture others on such a notion as justice* [Засідання 7112]);

Предикатів волевиявлення (...*we prefer to pay the price of war* [Засідання 5066]);

Предикатів модусу бажання (*I wish first to make a remark of a general nature on the work of the ICTY and its Prosecutor* [Засідання 5049]);

Предикатів модусу сприймання (*We saw the bitter consequences of failed peace-building in Haiti and Liberia* [Засідання 5037]).

- Цілісність тексту забезпечується за допомогою структурних елементів(заголовків, розділів, підрозділів, абзаців), план виступу є логічним, кожний наступний елемент пов'язаний із попереднім та спрямований на досягнення загальної мети дипломатичного виступу (*My first point, which I would like to emphasize to the Council, is that we hope there will be a consensus on the need for continued United Nations assistance to Timor-Leste* [Засідання 8746]);

- Категорія референтності реалізується за допомогою :

Одиниць, які вказують на пряму адресацію осіб, держав, організацій (*I thank Mr. Griffiths for his briefing* [Засідання 8957], *We believe that the United States, NATO and the Russian Federation have an opportunity to establish a diplomatic framework* [Засідання 8960]);

Посилання на попередні резолюції, документи, рішення (*Since our previous meeting in October 2021 (see S/PV.8871), the political and security situation has also remained volatile and tense* [Засідання 8969]);

Використання вказівних займенників (*that disturbing evidence, those videos, this photo*);

Використання числівників (*Thirteen thousand soldiers have been demobilized and the demobilization of another 10,000 would get us very close to the 60 per cent target* [Засідання 5038]).

- Категорія інформаційності може бути відображена за допомогою: Розкриття фактів та доказової бази (*Make no mistake, there is ample, publicly available evidence that Russia, and Russia alone, is responsible for these attacks* [Засідання 9080]);

Надання детальної інформації про актуальний стан речей(*...least 33 Turkish soldiers as a result of those attacks yesterday* [Засідання 8736]);

Надання інформації про наслідки дій тієї або іншої країни, що не відповідають міжнародним нормам та законам (*Nonetheless, just a few weeks ago, 60 people died in the Luhansk region when a school was bombarded by the Russian army* [Засідання 9028]);

Роз'яснення національної політики щодо питань міжнародної безпеки, прав людини, екології тощо (*We also wish to emphasize the importance of upholding the human rights of members of the lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex community* [Засідання 9090]).

- Когезія, яка реалізується за допомогою [Калитюк Л.П., Турта Ю.П. Мовні засоби вираження когезії в англomовному мультфільмі Torill Cove 'The Danish Poet', 2020]:

Лексичних засобів – повторення (*We should work together. Together we will maintain peace and security* [Засідання 9036]), словосполучення (*The Security Council bears the primary responsibility for maintaining international peace and security and must work harder to address the root causes of conflicts, pursue political solutions to hotspot issues and unremittingly seek the peaceful settlement of disputes through*

dialogue, mediation and consultations so that all women and girls can enjoy peace and live in tranquility [Засідання 8949]);

Грамматичних засобів – посилення (*In the present circumstance, we in the Council, in representation of the international community, must reiterate calls for immediate de-escalation* [Засідання 8970]), заміна (*the current Israeli Government renounces its colonial policies and abandons its rejection of the two-State solution and peace negotiations* [Засідання 8950]), еліпсис (*They spoke to him, but we didn't* [Засідання 8839]), сполучники (*Kenya reaffirms its support for the mandate of the OPCW, which bears great responsibility as the implementing body of the Chemical Weapons Convention* [Засідання 8943]), анафорична когезія (*Close to 14 million Syrians are in need of humanitarian assistance, as was mentioned today, 90 per cent of the population is living below the poverty line* [Засідання 8957]), катафорична когезія (*...certain colleagues in support of improving the cross-border mechanism could turn out to be false and hypocritical* [Засідання 9085]).

Також у дипломатичних промовах можливе застосування наступних категорій:

- Когерентність тексту проявляється через :

Логічний порядок у промові, коли наступна ідея логічно витікає із попередньої (*The poorest countries, as we have heard, are the most vulnerable to shocks in food prices. All this is a direct result of the war* [Засідання 9011]); уніфікований стиль та тон дипломатичної промови;

Уникнення повторів та несуттєвих деталей (*Once the Syrian National Authority has provided sufficient information and explanations related to an outstanding issue, the DAT considers the related outstanding issue to be resolved* [Засідання 8943]);

Використання ключових слів, які стосуються теми зібрання та зустрічаються по всій промові (*We pay tribute to the MINUSMA soldiers who have worked tirelessly to restore peace and stability in Mali, often in very trying security conditions* [Засідання 8945]);

Логічна структура тексту промови (*The aim of the conference is to mobilize and coordinate assistance to help the Ukrainian population survive the winter* [Засідання 9208]).

- Ретроспекція застосовується з метою пояснення попередніх дій, рішень або подій, які вплинули на поточну ситуацію. Має бути у формі детальної історичної хроніки, яка допоможе знайти оптимальне вирішення проблеми (*The harrowing events in Colleyville, Texas, this past weekend brought this home for us Americans. It reminds us that we all must work together to stand against anti-Semitism and extremism* [Засідання 8950]).

- Проспекція проявляється шляхом висвітлення майбутніх перспектив, результатів, рішень актуальних проблем. Виражається за допомогою лексичних та граматичних засобів, що вказують на майбутнє (*We call on them to stop their escalation and end their siege on the governorate* [Засідання 8946]).

- Дискретність тексту дає можливість оперувати окремими текстовими фрагментами за допомогою [Матвійчук Т. П., *Таксономія текстових категорій, 2018*):

Графічних засобів – нумерації резолюцій, засідань, законів, доказової бази [Засідання 8957];

Граматичних засобів – відокремлення різноманітних вставних конструкцій (Here today we are laying it out in great detail with the hope that, by sharing what we know with the world, we can influence Russia to abandon the path of war and choose a different path while there is still time [Засідання 8968]), безсполучниковий зв'язок у реченні (*The charges include war crimes , crimes against humanity, murder, rape, torture and attacks against the civilian population in Wadi Salih and Mukjar* [Засідання 8948]);

Лексичних засобів – повтор слів, особливо однокореневих слів у вузькому контексті (*It is essential that we work together to address the root causes of conflict and find sustainable solutions* [Засідання 4955]);

Композиційних засобів – поділу тексту на рубрики та абзаци (*The President: In accordance with rule 37 of the Council's provisional rules of procedure, I invite the*

representatives of, I now give the floor to those members of the Council who wish to make statements before the voting [Засідання 9002]).

Ситуативність як спосіб відображення комунікативної ситуації реалізується за допомогою:

Учасників спілкування (*President, members*);

Теми спілкування (*Maintenance of peace and security of Ukraine [Засідання 9018], Situation in the Middle East [Засідання 9089], Peace consolidation in West Africa [Засідання 9086]*);

Формату засідання (відкрите, закрите).

Інтертекстуальність як посилання на попередньо існуючі текстові матеріали, докази тощо з метою підкріплення думок, аргументів або побудови логічного зв'язку у дипломатичній промові. Реалізація відбувається за допомогою:

- Цитування (*I should like to inform the Council that I have received a letter dated 19 April 2004 from the Permanent Observer of Palestine to the United Nations, to be issued as document S/2004/305, which reads as follows: “I have the honour to request that...” [Засідання 4945]*);
- Алюзії (*Now that the masks have been taken off completely, the collective West considers itself entitled to administer justice alone [Засідання 9082]*);
- Парадокси (*Ten days into the so-called special operation – which, in reality, is Operation How To Invade Your Neighbour – and in the middle of a large-scale human tragedy [Засідання 8986]*).
- Інтродуктивність допомагає встановлювати контакт із аудиторією та створення бажаного враження про країну, яку представляє дипломат. Це досягається шляхом застосування :
 - Статистичних даних (*The massmurderer in Damascus has killed more than 2,000 20/22 19/02/2020 civilians in Idlib since December 2019 [Засідання 8135]*);
 - Риторичних питань (*Is the world ready to face a repetition of the 2015 refugee crisis, when over a million people from Syria arrived in Europe? [Засідання 8100]*);
 - Протокольні формули (*I am honored to be present here, I would like to extend a warm welcome*).

- Локативна категорія об'єднує всі різновиди просторового значення за допомогою [Нетребчук Л.Н. Засоби вираження категорії локативності в романі Ліни Костенко "Маруся Чурай", 2003]:
- Прийменникові конструкції, що позначають місце (*near to our borders, between these institutions*);
- Конструкції з семантикою динамічної локалізації одного предмета щодо іншого (*from Ukraine, to France*);
- Конструкції з семантикою динамічної локалізації предмета у зв'язку із переміщенням (*through other channels, through the provincial reconstruction*);
- Прислівники місця та напрямку (*right here, died there*) *ma in*.

Відповідно, ми можемо зробити припущення, що при перенесенні типології текстових категорій за О.П.Воробійовою [Воробійова О. П. Текстові категорії і фактор адресата, 1993] на дипломатичну площину, ми отримуємо специфічний оперативний простір, що перебуває поза межами обговорюваної теми на засіданні РБ ООН. Таким чином, окрім подачі актуальної і правдивої інформації існує ймовірність маніпулювання інформацією та присутніми у власних цілях, протистоянні реального стану речей та альтернативного, який не відповідає реальності. Тобто, мова йде про появу вторинних міфів-симулякрів [Бодріяр Жан. Симулякри і симуляція, 2004], які симулюють реальний світ, утворюючи інший - альтернативний.

Адекватна реалізація текстових категорій сприяє належній структурації текстової основи дискурсивного конструкту, тобто, віддзеркалює внутрішню логіку побудови дискурсивного конструкту як складного знаку. Повна або часткова реалізація текстових категорій розуміється як основа «інформаційного квантування», унаслідок котрого змодельований варіант світу стає предметом обговорення (входить до «спільного» смислового простору), набуває якостей реального. Такий текстовий конструкт адаптується суб'єктом дискурсивних взаємодій до різноманітних тактик і розуміється як «активний родовий простір», контейнер смислових операторів, що визначають генерування смислів і суджень щодо певного стану речей (істинного або хибного).

3.3. Текстолокаторизаційні трансформації дипломатичного виступу

Складний мовний знак текстолого рівня поєднує низку інваріантних ознак [Єщенко Т. А. Феномен художнього тексту: комунікативний, семантичний і прагматичний аспекти, 2021], а зазначені текстолові категорії становлять усталену основу, що спрямовує рецесію та інтерпретацію тексту. Водночас, при усному мовленні наперед змодельованого тексту, зокрема у дипломатичному дискурсі РБ ООН, деякі ознаки тексту та відповідні текстолові категорії можуть зникати, видозмінюватись та порушуватись.

Категоріальні зрушення у внутрішній організації текстологої основи дискурсивних конструктів ми вважаємо проявом специфічної прагматики суб'єктів дискурсу, особливостями власне просто РБ ООН, що детермінує низку контекстуальних операторів, котрі впливають на змагальні дискурсивні взаємодії, у тому числі на введення в оману та квазі-конфліктні інтеракції.

3.3.1. Текстолокаторизаційні трансформації за умови брехні

У проаналізованій вибірці промов, здійснених у РБ ООН, зафіксовано порушення ключових текстолових категорій зв'язності, модальності, цілісності, референтності, інформативності та когезії.

Порушенням **референтності** можна вважати несистемні та необумовлені переходи від однієї референтної ситуації (та відповідного темо-генного концепту) до іншої в обмеженому синтагматичному просторі. При цьому одночасно порушується категорія **когерентності** (зв'язності), тобто, концептуальне підґрунтя текстолого-основи не є цілісною системою і не дозволяє адресатам здійснювати адекватні семантичні та концептуальні трансформації. У свою чергу, оскільки кілька послідовних, але тематично не співвіднесених висловлювань не поєднуються жодними конекторами з відповідною семантикою, ми ведемо мову про порушення **когезії** (зв'язаності). Створений «ефект шуму» впливає на емоційний стан реципієнта (викликає роздратування, бажання завершити обговорення), стимулює сприйняття окремих слів у ремо-видільних позиціях, що створює ефект навіювання.

Наприклад при обговоренні теми “Maintenance peace and security of Ukraine” – “*That (Zelenskyy’s statement that “Russia kills everyone it can reach”)* means that this is not just **an intentional attempt at disinformation**, but a conscious attempt to involve NATO, which is waging a proxy war with Russia in Ukraine, into a direct confrontation with our country. **The Russophobic Polish authorities went almost as far, as they stated unequivocally from the very start that they had suffered a Russian attack**” [Засідання 9195]. Мовець переходить від коментування виступу президента України (*russia kills everyone it can reach*) до обвинувачення у втягненні НАТО до конфронтації з росією (*involve NATO into a direct confrontation with our country*) і обвинувачення польського керівництва у русофобії (*the russophobic Polish authorities*), наклепі на росію (*they had suffered a russian attack*). Тому розглянутий фрагмент дипломатичної промови може трактуватися як такий, що сприяє прагматичній омані, що «обслуговує» трансльований міф-симулякр, у якому Росія постає невинною країною, яка зазнає всебічного наклепу від інших представників.

Варіантом порушення категорії вважаємо використання невірної, неактуальної або «порожньої» (безреферентної) інформації. Наприклад, у виступі: “*We would not be discussing any of this now if they had not indulged the Kyiv regime in its unwillingness to implement the Minsk agreements and had not covered up its eight-year war against the people of Donbas. In that case, we would not have needed to start our special military operation to protect those people*” [Засідання 9195] спостерігаємо набір кліше без конкретних прикладів і доказів, що ідентифікується як пряма брехня, що суперечить як фактам так і здоровому глузду, і розуміється як трансляція пропагандистського дискурсу до дипломатичного.

Порушення категорії **модальності** відбувається шляхом використання кваліфікаторів-квантифікаторів зі специфічним оцінним забарвленням, надлишковою або недостатньою «сильною» семантикою. Наприклад, у конструкті - “*that is just like the Ukrainian armed forces strike on Kramatorsk on 8 April, which Ukraine tried to pass off as a Russian crime, but photos by eyewitnesses prevented this deliberate and cruel provocation*” [Засідання 9195] мовець (брехун, маніпулятор, що моделює, трансльує та обстоює стан речей, контрарний відносно реального)

демонструє негативну оцінку до опонента й намагається саме його представити як брехуна (*to pass off as a Russian crime*). Подібні формулювання, реалізовані у межах диспозитивної, домінантної стратегії, зазвичай постають асертивами, кваліфікаторами та декларативами, позбавленими аргументації.

Порушення категорії **інформативності** є найбільш поширеним та проявляється у використанні загальних тверджень-кліше, асертивів і констататорів, «відірваних» від темо-генного сигніфіката, а тому значною мірою безреферентних. Іншою причиною може бути використання надмірної кількості специфічних термінів, які можуть бути незрозумілими для інших делегацій. Наприклад: "*We must make more efforts to ensure international stability and security, focusing on constructive dialogue and cooperation between states*" [Засідання 8757] постає як заклик-декларатив, що не пропонує жодних конкретних рішень і навіть не ідентифікує референтну ситуацію. Відповідно, подібні дискурсивні конструкції жодним чином не впливають ані на зміну у станах речей, ані на концептуально-інформаційні трансформації у картинах світу суб'єктів дискурсивних інтеракцій, а тому виявляються не інформативними, а фактичними. Використання подібних структур, загалом, характеризує специфіку дискурсивних взаємодій у просторі РБ ООН: суб'єкти (як партнери так і антагоністи) ідентифікують ролі та інтенції одне одного, розуміють прогнозовані перлокутивні ефекти здійснюваних дискурсивних дій (і їхні наслідки у реальному світі), сприймають такий стан речей і свідомо дотримуються ритуалістично-формального *modus operandi*.

Ще одним порушенням текстової категорії інформативності є наступний фрагмент: *The West is shamefully trying to hide that (Ukraine's long-standing crimes against civilians and children in Donbas). One can lose one's career for mentioning that in the media. It is much easier stay quiet, as otherwise the humanitarian nature of the Kyiv regime falls apart* [Засідання 9208] [мовець відхиляється від теми, не визнає участь та відповідальність російської сторони за злочини, які начебто вчинив київський режим, що не відповідає дійсності та великій кількості фото та відео доказів, які лише підтверджують причетність російської сторони; також промовець порушує фокус уваги присутніх і не дотримується головної теми засідання, яка

покликана обговорити основні питання підтримання безпеки та миру на території України, мовець посилається на факти/інформацію, яка не відповідає дійсності. Таким чином, мовець умисно вводить в оману присутніх та подає інший, альтернативний перебіг подій, де російська сторона виступає не як агресор, а як визволитель]. Відтак, розглянутий фрагмент дипломатичної промови може трактуватися як такий, що сприяє навмисному породженню прагматики омани, де промовцем використані натяки, відсутня конкретика та докази. Тобто, демонструється альтернативна версія перебігу подій, що також створює вторинну міфологічну картину світу, яка не відповідає дійсності.

Або на засіданні 8979 РБ ООН, де промовець докладає значних зусиль щоб виправдати політику Росії по відношенню до України та спростувати факти, продемонстровані іншими представниками-членами РБ ООН - *That is the kind of fake information being used by the representative of the United Kingdom. Turning to our colleagues from the United States, I note that with respect to the alleged bombing of the kindergarten, that too is fake information. Of course, it is difficult for us to compete with the United States in terms of the number of invasions targeting their neighbours* [Засідання 8979] [продемонстрований мовленнєвий акт яскраво зобразив приклад порушення категорії інформативності – мовець надає неправдиву інформацію з приводу бомбардування дитячого садка, а точніше – повністю заперечує причетність своєї країни навіть після наведення доказів іншими учасниками засідання, таким чином порушуючи категорію реферетності; відсутність категорії зв'язності – мовець стрибає від обвинувачення представників у наданні фейкових фактів та інформації і до спроби дискредитації США в очах решти присутніх, таким чином він також є не етичним і порушує категорію модальності по відношенню до всіх]. Відтак, розглянутий фрагмент дипломатичної промови трактується як такий, що сприяє навмисному породженню прагматики омани, де промовцем використані прямі обвинувачення без долучення будь-яких доказів, які б підтверджували сказане. Рисунок 3.7 демонструє альтернативну версію перебігу подій, що також створює вторинну міфологічну картину світу, яка не відповідає дійсності.

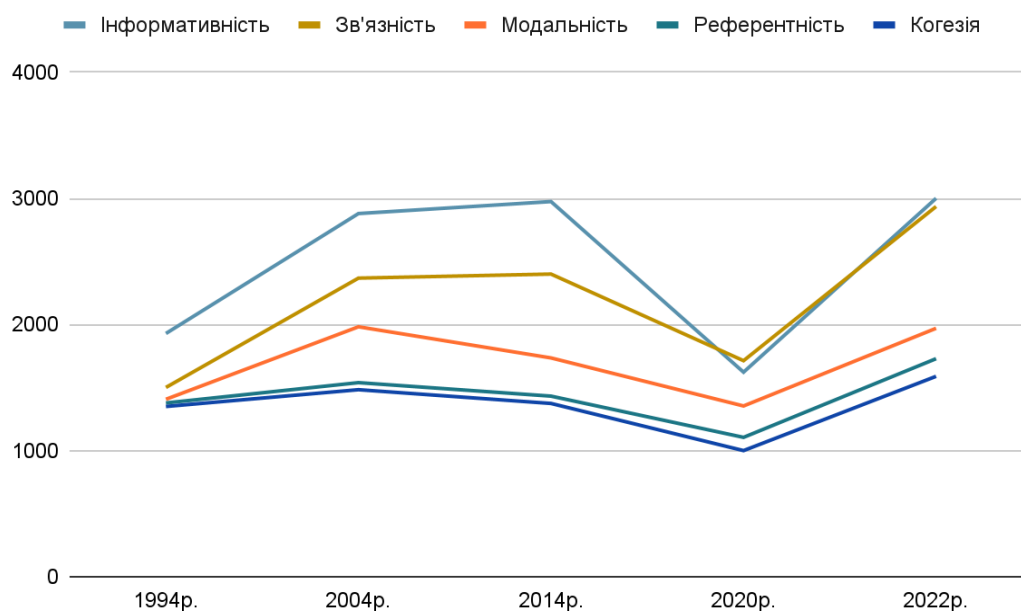


Рисунок 3.7. Частотність альтернативних версій перебігу подій.

Де превалює порушення текстової категорії інформативності – 1929 випадків за 1994 р., 2880 за 2004 р., 2975 за 2014 р., 1622 за 2020 р., 3001 за 2022 р.; порушення категорії зв'язності – 1501 за 1994 р., 2368 за 2004 р., 2400 за 2014 р., 1713 за 2020 р., 2936 за 2022 р.; порушення категорії модальності – 1407 за 1994 р., 1982 за 2004 р., 1735 за 2014 р., 1354 за 2020 р., 1970 за 2022 р.; порушення категорії референтності – 1378 за 1994 р., 1539 за 2004 р., 1432 за 2014 р., 1105 за 2020 р., 1729 за 2022 р.; порушення когезії – 1350 за 1994 р., 1483 за 2004 р., 1374 за 2014 р., 1000 за 2020 р., 1589 за 2022 р.

Ми можемо стверджувати, що частіше за все зазнає порушень категорія інформативності, потім категорія зв'язності, категорія модальності, далі категорія референтності і когезії. Отримані результати свідчать про те, що найчастіше зазнає змін та альтернативному інтерпретації чи подачі інформації саме інформація та її якість, далі йдуть слідом відношення до сказаного та попереднього промовця, наскільки логічною та зв'язною є дипломатична промова, на кого або що вона посилається та наскільки допустимі коментарі були присутні. Кількісне співвідношення отриманої вибірки може свідчити про зростання порушень текстових категорій. Тригером для порушення може бути складність теми,

відстоювання інтересів, недостатнє володіння інформацією, недостатня підготовка перед виступом тощо.

3.3.2. Текстологізаційні трансформації у квазі-конфліктних інтеракціях

З огляду на компетитивну природу дипломатичного дискурсу (в діалектичній опозиції щодо декларованої орієнтації на пошук компромісу), а також з урахуванням того факту, що сторони дискурсивних взаємодій усвідомлюють статуси, коаліційні зв'язки та прагматику опонентів, аргументативний дискурс в окремих випадках зазнає трансформацій, а обговорення / дискусія перетворюється у сварку. При цьому як наперед змодельовані текстові фрагменти так і спонтанно породжувані дискурсивні конструкти, демонструють низку зрушень у категоріальних характеристиках, подібно до ситуації введення в оману. Оскільки дискурсивні взаємодії набувають квазі-конфліктного характеру та відхиляються від «ритуалістично-формальних» паттернів, власне текстова основа висловлювань виявляється «розбалансованою», а порушені текстові категорії співвідносяться з порушеним принципом кооперації (недотриманням максимуму кількості, якості, ясності та релевантності, у термінах П. Грайса).

Про порушення категоріального кластеру **референційність - когерентність** при «виході» дискурсивних взаємодій з-під контролю традиційних «траєкторій», свідчать такі мовно-мовленнєві явища:

- 1) тематична іррелевантність;
- 2) наявність зайвих елементів, тавтології, повтори, дублювання мовних знаків;
- 3) еліптизація синтагматичних конструкцій, що унеможливають експлікацію суджень (неповна або спотворена пропозиційна база);
- 4) спотворена/інвертована акцентуація окремих семантичних рис номінацій певних концептів, що породжує перекручення фактів;
- 5) еліптизація на рівні композиційних структур, відсутність зачину або закінчення, що створює ефект *in media res* і також спричиняє тематичну

іррелевантність [Дуденко О.В. Текстознавство: навчальний посібник для студентів-філологів вищих педагогічних навчальних закладів, 2013].

Наприклад: *The Russian Ministry of Defence confirms that all the peaceful citizens of Kyiv can leave the capital of Ukraine without hindrance via the Kyiv-Vasylkiv road. That road is open and safe. We repeat again that the goal of Russia's special military operation is not to occupy Ukraine or to harm the local population* [Засідання 8983]. Розглянутий фрагмент демонструє наступні порушення 1) спотворена акцентуація концепту БЕЗПЕКА, який у даному контексті має бути замінений на протилежний - НЕБЕЗПЕКА, 2) повтор іррелевантної інформації про мету проведення спецоперації.

Про спотворену когерентність, у свою чергу, свідчать неадекватні засоби реалізації категорії **когезії**: відсутність смислового зв'язку між безпосередніми складовими у межах конструктів рівня фрази або речення, суцільність подачі інформації без логічних та зв'язних переходів від однієї думки, твердження до іншої, одноманітність засобів зв'язку. Наприклад: *Sanctions are not preventing Russia from exporting food and fertilizer. The sanctions imposed by the United States and many other countries deliberately include carve-outs for food, fertilizer and seeds from Russia, and we are working with countries every day to ensure that they understand that sanctions do not prevent the flow of those items* [Засідання 9049]. Розглянутий фрагмент демонструє порушення когезії через одноманітність способів зв'язку у реченнях, які містять схожі конструкції та використовують синоніми, щоб підкреслити неефективність санкцій проти Росії. Таким чином, мовець не зважає на категорію когезії і підносить саме смислове наповнення повідомлення над його вербальним оформленням.

У ході квазі-конфліктних взаємодій порушення категорії **модальності** проявляється як відхилення від нейтральності, імплікація оцінного ставлення, а в окремих випадках експлікована негативна оцінність вербалізованих референтів або ж адресата. Наприклад, *The United States talks here about peace and stability in the South China Sea, but it has stirred up all kinds of disputes in many parts of the world, becoming a source of turbulence in the world. How can such a country be in a position*

to accuse others anywhere? On what grounds? I can tell the representative of the United States that the label of militarization is not the right one for China but could make a more appropriate one for the United States [Засідання 8711]. Розглянутий фрагмент демонструє відхилення від нейтрального обговорення у бік прямої критики та обвинувачень іншого представника, таким чином порушуючи категорію модальності.

При цьому можливе порушення етикетних формул і дискурсивних моделей, наприклад: And if you don't like what I'm saying, then sorry, guys, you have a problem [Засідання 7946]. Розглянутий фрагмент є демонстрацією прямого порушення дипломатичного етикету та неконструктивної поведінки у стінах РБ ООН.

Порушення **інформативності** може бути зумовлене декількома факторами – недостатність знань або інформації на обговорювану тему, суб'єктивні причини приховувати, видозмінювати, перекручувати інформацію, недбалість тощо. Наприклад, Over the past five years, Kyiv has not fulfilled a single political commitment, has used every possible excuse to refrain from holding a dialogue with its own citizens and has continued to claim a non-existent Russian aggression [Засідання 8714]. Розглянутий фрагмент є прикладом бездоказового твердження по відношенню до одного із присутніх без підкріплення своїх слів доказами.

Порушення **зв'язності** може зумовлюватися порушенням часових та видових форм дієслів-присудків, причинно-наслідкових зв'язків, структурно-композиційної зв'язності промови та відсутністю референційної зв'язності. Наприклад : There would be no damage to the civilian infrastructure of Ukrainian cities at all if Ukrainian air-defence systems were not deployed in residential area [Засідання 9208]. Розглянутий фрагмент демонструє порушення причинно-наслідкових зв'язків із проханням мовця прибрати українське ПВО, що автоматично призведе до відсутності бомбардувань громадянських об'єктів.

В окремих випадках спостерігаємо порушення **кількох категорій** у межах одного дискурсивного конструкту, наприклад : First, I wish to recall a Russian proverb, according to which a guilty mind is never at ease. The louder the voices that attempt to shift the blame onto us, the greater our conviction that we hit the nail on the

head when discussing their rather *nefarious activities in Ukraine* [Засідання 8991]. Розглянутий фрагмент демонструє декілька порушень: 1) порушення мовленнєвих категорій через застосування двозначної метафори *to hit the nail on the head*, беручи до уваги скоєні злочини російською стороною на території України, можна сприймати її буквально і фігурально - влучати в точку/ціль/яблучко; 2) використання стилістичних одиниць та приказок для виділення своєї думки (*a guilty mind is never at ease; to hit the nail on the head*); 3) відсутність доказів перетворює дипломатичний виступ на пусту балаканину; 4) перекладання відповідальності однієї сторони на іншу (*that attempt to shift blame onto us*); 5) порушення об'єктивної та актуальної подачі інформації. Подібна реакція на почуте свідчить про безвихідність мовця, коли відсутність доказів, які могли б підкріпити тезу лише погіршує ситуацію та сприяє поширенню оманливої прагматика, яка є зображенням альтернативного перебігу подій вторинної міфологічної картини світу.

Квазі-конфліктна взаємодія може трансформуватись у обмін погрозами, наприклад: *While the world, including the Security Council, continues to turn a blind eye to Iran's destructive and dangerous aspirations, the State of Israel will not hesitate to act as required. A nuclear threshold Iran is an existential threat to Israel. While the Council repeatedly refuses to address it, Israel will act to ensure the safety of its citizens* [Засідання 8973] [застосована анафора (*while the world, including the Security Council; while the Council*) акцентує на бездіяльності з боку РБ ООН]. Розглянутий фрагмент відрізняється від попередньо розглянутих порушень текстових категорій : 1) пряма погроза у вирішенні ситуації власноруч (*the State of Israel will not hesitate to act as required; Israel will act to ensure the safety of its citizens*); 2) фрагмент може бути сприйнятий як емоційний через вживання різноманітних стилістичних одиниць (*blind eye, destructive and dangerous aspirations, existential threat repeatedly refuses to address*), а також через контекст, в якому він вживається; 3) бездоказова оцінка небезпеки (*a nuclear threshold Iran*).

Проаналізувавши 980 засідань РБ ООН (162 за 1994 рік, 216 за 2004 рік, 262 за 2014 рік, 49 за 2020 рік та 291 за 2022 рік (із яких 44 закритих засідання і 12

повторюються) ми візуально дійшли до наступних висновків про частотність порушення текстових категорій за умови сварки/квазі-конфліктної взаємодії :

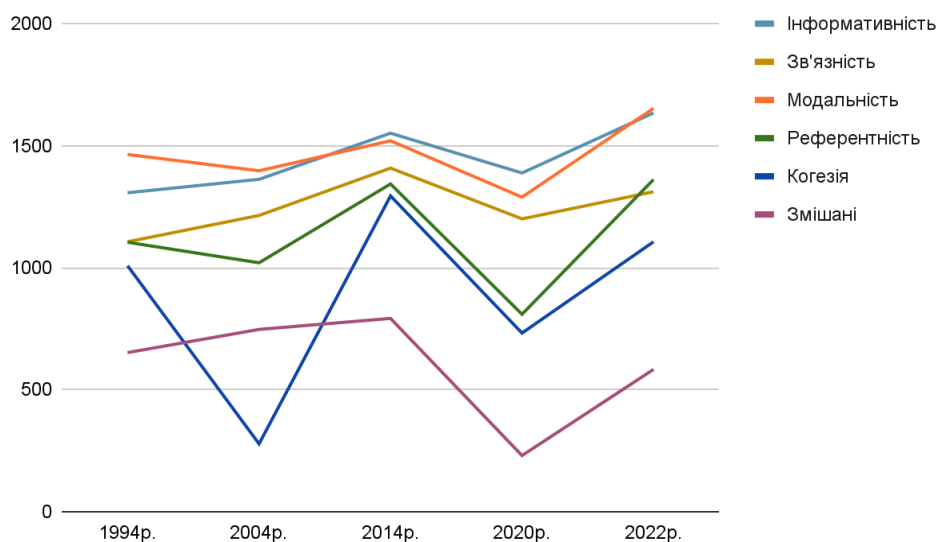


Рисунок 3.8. Частотність порушення текстових категорій за умови сварки / квазі-конфліктної взаємодії.

Де домінуючою є категорія модальності – 1464 випадки за 1994 р., 1397 за 2004 р., 1520 за 2014 р., 1289 за 2020 р., 1653 за 2022 р.; інформативність – 1307 випадків за 1994 р., 1362 за 2004 р., 1551 за 2014 р., 1388 за 2020 р., 1634 за 2022 р.; зв'язність – 1106 випадків за 1994 р., 1214 за 2004 р., 1408 за 2014 р., 1200 за 2020 р., 1311 за 2022 р.; референтність – 1104 випадки за 1994 р., 1020 за 2004 р., 1343 за 2014 р., 809 за 2020 р., 1361 за 2022 р.; когезія – 1108 випадків за 1994 р., 278 за 2004 р., 1294 за 2014 р., 732 за 2020 р., 1106 за 2022 р.; змішані – 652 за 1994 р., 747 за 2004 р., 792 за 2014 р., 230 за 2020 р., 583 за 2022 р.

Домінування категорії модальності може свідчити про нездатність дипломатів досягти консенсусу та узгодити рішення під час квазі-конфліктних інтеракціях. Також видно, що змішані випадки зменшуються у часі, а отже, можна стверджувати, що дипломати все ж таки працюють над покращенням якості взаємодії між собою.

Таким чином, у ході квазі-конфліктних дискурсивних взаємодій відбувається порушення тих самих категорій, що становлять основу дискурсивних конструктів. При цьому, якщо під час взаємодій, орієнтованих на введення в оману / уникнення

введення в оману / конформістські практики «балансування» серед симулякрів, дипломатичний дискурс втрачає риси інформативного та перетворюється на імпліцитно фатичний, то в ході квазі-конфліктних взаємодій зовнішні «декорації» зникають і дипломатичний дискурс у просторі РЮ ООН стає експліцитно фатичним.

3.4. Релевантність прямих висловлень на засіданнях РБ ООН

Відповідно до теорії релевантності, адресат здійснює обробку отриманої інформації у сформованій комунікативній ситуації до того моменту, поки не знайдене задовільне пояснення, яке відповідатиме його очікуванням релевантності [Sperber D. *Relevance: Communication and Cognition*, 1996]. На думку Д. Шпербера та Д. Вілсона, висловлювання стає релевантним, якщо здійснюваний за базовою ознакою пошук задовольняє пізнавальний запит, а висловлювання, що передає відповідну інформацію, постає ефективним [Wilson D. *Relevance Theory*, 2002].

Цілеспрямований двосторонній обмін висловлюваннями між учасниками дипломатичної комунікації може відбуватися безпосередньо(прямо) або опосередковано (непрямо) [Акт мовленнєвий. Велика українська енциклопедія]. Прямі висловлювання можуть з'являтися на різних етапах виступу в Раді безпеки ООН, але зазвичай найбільш інтенсивно вони вживаються у частині виступу, присвяченій викладенню позиції держави-учасниці щодо конкретної проблеми або питання на порядку денному. Це може бути частина "national statement" або відповідь на запитання інших делегацій під час дискусії. Такі висловлювання можуть змінювати емоційність відповідно до характеру обговорюваної проблеми і ставлення держави-учасниці до неї.

Щоб адресат дипломатичної комунікації зрозумів пряму комунікативну інтенцію мовця, останній повинен послуговуватися відповідними засобами, які б допомогли йому ідентифікувати наміри мовця. Таким ідентифікатором є теорія релевантності.

Релевантність прямих висловлювань визначається в залежності від дотримання подачі актуальної, об'єктивної інформації, яка відповідає ситуативним

комунікативним потребам, у результаті якої ідентифікується пряма комунікативна інтенція мовця [Шуляк І.М. Непрямі мовленнєві акти у романах Патріка Вайта: лінгвостилістичний та функціонально-прагматичний аспекти, 2018]. Тобто, релевантність проявляє зв'язок між висловленою інформацією та її подальшою інтерпретацією [Dan Sperber & Deirdre Wilson “Relevance: Communication and Cognition, 1996]. Повідомлення є релевантним тоді, коли воно відповідає потребам актуальної комунікативної ситуації і може викликати позитивний комунікативний ефект у процесі комунікації [Шуляк І.М. Теорія релевантності як метод інтерпретації непрямих мовленнєвих актів в англomовному художньому дискурсі, 2016].

Релевантність прямих висловлювань може бути також визначена на основі реакції інших делегатів, які можуть підтримати або заперечити думку, висловлену у прямому висловлюванні. Наприклад: *Mr. President, today's attack on innocent worshippers in a mosque in Kabul is a despicable act of terrorism. The perpetrators must be brought to justice. The United States condemns this attack in the strongest possible terms* [Засідання 8709]. Продемонстрований фрагмент відповідає меті зібрання та дипломатичній дискусії на засіданні, тому є релевантним.

Крім відповідності темі обговорення, у процесі комунікації висловлювання мовця може переслідувати не тільки інформативну функцію, але й прагнути вплинути на поведінку, переконання, дії аудиторії. У такому випадку мова йде про зв'язок між перлокутивним ефектом і теорією релевантності. Чим вища релевантність повідомлення, тим вище перлокутивний ефект від нього. І чим менше релевантність надісланого/отриманого повідомлення, тим нижче перлокутивний ефект.

Для досягнення успішної реалізації перлокутивного ефекту за допомогою релевантності повідомлення мовець використовує типологію прямих висловлень, реалізований у мовленнєвих актах, куди входять асертиви, комісиви, експресиви, квеситиви, директиви [John R. Searle. A classification of illocutionary acts, 1976].

Асертиви містять у собі певне повідомлення про актуальний стан речей. Тобто, для асертивів важлива істинність висловлювання. Тому, асертивам

притаманні наступні стратегії – диспозитивна, перформативна. Зазначеним стратегіям притаманні такі тактики – фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу(диспозитивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія). Наприклад: *Israeli helicopters in Gaza yesterday assassinated the martyr Sheikh Ahmed Yassin, the spiritual leader of the Islamic resistance movement Hamas, along with at least nine of his followers* [Засідання 8762]. У продемонстрованому фрагменті відображається подання актуальної інформації, дотичної до теми засідання, реалізовані за допомогою диспозитивної стратегії (фокусування на кількості та важливості загиблих) та перформативної стратегії (прямого обвинуваченні ізраїльської сторони у скоєнні цих вбивств). Фрагмент відповідає темі засідання, тому є релевантним.

Директиви містять різноаспектну інформацію та мають на меті спонукати адресата до певної дії, припускають наявність у адресата певного бажання, їх пропозиціональний зміст полягає в очікуванні виконання адресатом певної дії у майбутньому. Відповідно, директивам притаманні такі стратегії – елокутивна та інвентивна, які реалізуються за допомогою тактик локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія). Наприклад: *It must be made clear that if anyone in Russia thinks that what they are doing in Ukraine is a rendezvous with history and that they will get away with atrocities and crimes against humanity, they must think twice* [Засідання 8988]. У продемонстрованому фрагменті фігурує причинно-наслідковий зв'язок, який спонукає російську сторону до зважених рішень, у протилежному випадку вони зазнають наслідків. У фрагменті реалізовано елокутивна стратегія за допомогою локативної тактики (хто саме і про що саме, яку країну і території має подумати) та інвентивна стратегія через апелювання до такого типу відносин між країнами, які завжди відповідають на нанесені образи. Фрагмент є релевантним, оскільки відповідає темі засідання.

Комісиви зобов'язують доповідача до виконання або невиконання певної дії та встановлюють зв'язок між ним та адресатом, при цьому у адресанта

передбачається наявність відповідного наміру. Таким чином, для комісивів характерні такі стратегії – інвентивна, перформативна та елокутивна, які реалізуються за допомогою бездоказового звинувачення і викриття (перформативна стратегія), тактик локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія). Наприклад: *Our primary focus now is to translate them into reality by taking concrete actions. We welcome the practical guidance for mediators to protect children in situations of armed conflict as an outstanding example in that regard* [Засідання 8751]. У продемонстрованому фрагменті присутнє зобов'язання промовця втілити у життя озвучений намір, який полягає у забезпеченні безпеки дітям під час збройних конфліктів. У фрагменті реалізована інвентивна стратегія, яка апелює до пошуку підтримки у реалізації своїх намірів. Фрагмент є релевантним, оскільки відповідає темі дипломатичного засідання.

Експресиви відображають внутрішній стан доповідача (наприклад, вибачення, співчуття, обурення, радість тощо) у відповідь на обставини, описані в межах пропозиції. Експресиви можуть залучатися для створення певного іміджу адресанта/його країни або емоційного настрою в аудиторії. Для експресивів притаманні такі стратегії – елокутивна, інвентивна, перформативна, які реалізуються за допомогою тактик локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), бездоказового звинувачення і викриття (перформативна стратегія). Наприклад: *But there is another kind of terror attack, a kind of Palestinian terror that endangers the daily lives of innocent civilians throughout Judea and Samaria and Jerusalem, that is neither mentioned in United Nations reports nor presented here before the Council* [Засідання 8950]. Розглянутий фрагмент демонструє обурення від дій палестинців на території Ізраїлю та засудження у не висвітленні цих злочинів перед РБ ООН. Таким чином, застосована елокутивна стратегія за допомогою локативної тактики позначення міст, які зазнали руйнувань; перформативна стратегія викриває недбале висвітленні

цього питання у РБ ООН за допомогою тактики викриття. Фрагмент є релевантним, не відхиляється від теми засідання, яке присвячене конфлікту між Ізраїлем та Палестиною.

Квеситиви відносяться до мовленнєвих актів спонукального типу, які стосуються запиту на отримання інформації, необхідної для об'єктивної оцінки ситуації та реалізації подальших кроків. Квеситиви можуть бути використані з метою залучення уваги присутніх, встановлення контакту та створення довіри з іншими комунікантами. Для успішної реалізації квеситивів застосовуються наступні стратегії – елокутивна, диспозитивна та перформативна стратегії, які реалізуються за допомогою тактик локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу(диспозитивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія). Наприклад: *Unfortunately, in this Chamber, we continue to listen to the subjects of a future war trial and make statements before them. For what reason? Is the international community ready to relegate the role of the Security Council in addressing the worst security crisis in the European continent since the Second World War to discussions only?* [Засідання 9018] Розглянутий фрагмент застосовує квеситиви для привернення уваги присутніх до недоцільності у звинуваченнях попередніх промовців до проведенням судового розгляду. Для цього залучено диспозитивну стратегію із ідентифікацією попередніх коментарів як не своєчасних, які не мають законного підґрунтя; перформативну стратегію як спосіб викриття недоцільних попередніх коментарів. Риторичні питання (*For what reason? Is the international community ready to relegate the role of the Security Council in addressing the worst security crisis in the European continent since the Second World War to discussions only?*) та оцінні судження (*the subjects of a future war trial, to relegate the role of the Security Council in addressing*) вказують на інтенцію не відхилятися від теми засідання, ігнорувати подібні заяви та повертати релевантність промов, які відповідали б темі зібрання.

Але, дипломатичним засіданням притаманно обговорювати різновекторні проблеми, ситуації, конфлікти, тому ми класифікуємо мовленнєві акти

дипломатичної промови як гібридні іллокутивні типи, які поєднують декілька іллокуцій.

Гібридні мовленнєві акти можуть мати різний ефект на аудиторію та використовуватися в залежності від ситуації та комунікативних інтенцій. До типових гібридних комбінацій мовленнєвих актів належать :

- **Волітив-декларатив** – комбінація експресивного та директивного МА. Волітивам-декларативам притаманні інвентивна, диспозитивна або перформативна стратегії, яким характерні тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу(диспозитивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія). Наприклад : *We therefore demand an explanation and a guarantee that, in the future, you will not challenge the right of members of the Security Council to request meetings* [Засідання 9011] [вимога стосується відхилення представником Росії у виступі президента України перед РБ ООН]. У даному фрагменті застосована диспозитивна стратегія, яка реалізується через тактику фокусування на правах постійних членів РБ ООН; елокутивна стратегія проявляється через вербалізацію вимоги за допомогою локалізаційної тактики, яка має проявлятися саме у стінах РБ ООН; перформативна стратегія як приховані інтенції, які переслідує постійний член РБ ООН – Росія, у даному випадку реалізована за допомогою тактики викриття неправомірних рішень у залі засідання.

- **Комісив-експресив** – комбінація комісивного та експресивного мовленнєвих актів. Комісиви-експресиви зазвичай послуговуються елокутивними та перформативними стратегіями залежно від ситуації та контексту обговорюваного питання. Відповідно, можуть застосовуватися тактики локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія). Наприклад: *We make a solemn promise to our IGAD brothers that we will work tirelessly to maintain peace in Somalia* [Засідання 8777]. У даному фрагменті можна виділити перформативну та елокутивну стратегії, які проявляються через локативну

специфікацію, де обіцяна допомога має бути надана(Somalia); викриття намірів мовця у наданні допомоги Сомалі.

- **Квеситив-асертив** є комбінацією квеситивного та асертивного мовленнєвого актів, куди входить запитання(квестив) та вираження погляду, думки (асертив) з приводу обговорюваного питання. Подібний мовленнєвий акт характерний для встановлення контакту з присутніми, отримання інформації, вираження власного ставлення щодо піднятого питання тощо. Використані у даному мовленнєвому акті стратегії у тактики залежать від контексту та мети спілкування. Так, можуть застосовуватися інвентивна, диспозитивна, елокутивна та перформативна стратегії з відповідними тактиками – тактики локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія), тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу(диспозитивна стратегія). Наприклад : *Why are the occupation forces there in the first place? That is what Israel hopes people will forget – the fact that East Jerusalem is occupied and unlawfully annexed, in breach of the Charter of the United Nations* [Засідання 9021]. У даному фрагменті застосована диспозитивна та елокутивна стратегії за допомогою тактик фокусування на порушенні уставу ООН, локативної специфікації, яка проявляється у озвученні анексії Східного Єрусалиму. Фрагмент є релевантним в контексті політичної ситуації на Близькому Сході, оскільки стосується питання окупації Східного Єрусалиму та його анексії, що і є предметом обговорення даного засідання.

- **Директивно-експресивний** мовленнєвий акт є комбінацією елементів вимоги (директив) та висловлення емоцій (експресив). Цей тип мовленнєвого акту використовується для вираження рішучості або озвучення рішень, які мають бути прийняті негайно. Також, тут міститься позитивне або негативне забарвлення, яке відображає тон мовлення та ставлення до ситуації. Даний гібридний тип мовленнєвого акту реалізується за допомогою інвентивної, диспозитивної, елокутивної, інвентивної стратегій, які реалізуються за допомогою тактики

локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія), тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу(диспозитивна стратегія). Наприклад: *We do not sit in the Chamber to be an audience for Russia's domestic propaganda, and we should not allow Russia to abuse its permanent seat to spread disinformation and lies and pervert the purpose of the Security Council. Let us resolve today that the Council will remain focused on the real threats to international peace and security* [Засідання 8991]. У даному фрагменті використано стратегію елокутивну стратегію через елокутивну тактику(*Russia's domestic propaganda,should not allow Russia*); диспозитивну стратегію через партитивну тактику як спосіб залучення підтримки оточуючих; інвентивна стратегія та тактика викриття брехні росіян.

- **Інтерогативно-експресивний** мовленнєвий акт поєднує в собі елементи запитання (інтерогатив) та вираження емоцій(експресив). Його особливість полягає у спонуканні адресата до дії/реакції, викликає емоції, сприймається як прояв стурбованості або незадоволення. Такий тип мовленнєвих актів приманний в аргументації, коли мовець прагне привернути увагу до певної проблеми. Даний гібридний тип мовленнєвого акту реалізується за допомогою інвентивної, диспозитивної, елокутивної, інвентивної стратегій, які реалізуються за допомогою тактики локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія), тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу(диспозитивна стратегія). Наприклад : *What words will it take for the council to take heed? What words will it take for the world to take notice? How many more barrel bombs, how many more attacks on hospitals will it take before the council acts?* [Засідання 7180] У фрагменті використано перформативну стратегію як спосіб викриття злочинів, які РБ ООН не хоче визнавати злочинами; диспозитивна стратегія як спосіб виклику на подальше обговорення питання з присутніми

(тактика партитивності) та фокусування на різноплановості атак (тактика фокусування).

- **Експресивно-асертивні** мовленнєві акти мають особливість в тому, що його основна мета полягає у вираженні особистої думки або певних переконань з одночасним підкресленням їх важливості. Цей тип мовленнєвого акту часто застосовується з метою вираження протесту, обурення, переживання тощо. Даний гібридний тип мовленнєвого акту реалізується за допомогою інвентивної, диспозитивної, елокутивної, інвентивної стратегій, які реалізуються за допомогою тактики локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія), тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу (диспозитивна стратегія). Наприклад: *It is not surprising that there is also new evidence of attempts to destroy biomaterials and documentation in Ukrainian laboratories in order to hastily cover up the tracks of the implementation of the military biological programme* [Засідання 8999]. Даний фрагмент реалізує елокутивну стратегію через локативну специфікацію (*Ukrainian laboratories*); диспозитивна стратегія через ідентифікацію українських лабораторій як таких, де проводяться розробки біологічної зброї; перформативна стратегія через тактику бездоказового звинувачення.

- **Директивно-експресивні** мовленнєві акти мають декілька особливостей: 1) містить прохання, накази, запити або інші форми директивного мовленнєвого акту, які вказують на необхідність активного втручання/припинення будь-яких дій; 2) водночас, такі мовленнєві акти викликають емоції, відображають ставлення мовця до ситуації, присутніх. Тому, може містити в собі елементи переконання та спонукання до дій. Даний гібридний тип мовленнєвого акту реалізується за допомогою інвентивної, диспозитивної, елокутивної, інвентивної стратегій, які реалізуються за допомогою тактики локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія), тактики залякування, апеляції до «подібності» (у

пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу (диспозитивна стратегія). Наприклад: *We have heard many unfair pronouncements about Russia today, but of course the most unfair of all came from our Ukrainian colleague, who accused Russia of terrorism. Why did he not accuse those who terrorized his Government for months on end, up to 21 February, of terrorism?* [Засідання 7154] У продемонстрованому фрагменті присутня інвентивна стратегія через тактику виправдання російської сторони за рахунок звинувачення України; перформативна стратегія через бездоказове звинувачення України.

- **Квеситивно-комісивні мовленнєві акти** полягають у запитаннях, які мають на меті залучити до діалогу присутніх і змусити їх виконати певну дію або пообіцяти виконати її у майбутньому. Зазвичай подібні питання супроводжуються аргументами, які мають переконати адресата комунікації вжити необхідних заходів. Такого плану мовленнєвий акт може бути використаний для досягнення різних цілей – від уточнення попередньо почутої інформації і до зміни поведінки адресата. Даний гібридний тип мовленнєвого акту реалізується за допомогою інвентивної, диспозитивної, елокутивної, інвентивної стратегій, які реалізуються за допомогою тактики локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття (перформативна стратегія), тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу (диспозитивна стратегія). Наприклад: *Why is Russia afraid of unarmed OSCE monitors on its territory? Why are they preventing monitors from doing their job? What are they trying to hide?* [Засідання 8314]

- **Асертивно-директивні мовленнєві акти** поєднують висловлення думок, поглядів, фактів тощо (асертивний) та виражають прохання, накази, пропозиції тощо (директивний). Даний гібридний тип мовленнєвого акту реалізується за допомогою інвентивної, диспозитивної, елокутивної, інвентивної стратегій, які реалізуються за допомогою тактики локативної специфікації, тактики кількісної параметризації (елокутивна стратегія), бездоказове звинувачення і викриття

(перформативна стратегія), тактики залякування, апеляції до «подібності» (у пошуках підтримки), виправдання (інвентивна стратегія), тактики фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу (диспозитивна стратегія). Наприклад : *But can a forcible takeover be called democracy? What we are saying is that there must be a normal constitutional process that takes the interests of all regions and all people in Ukraine into account. Is that not democracy?* [Засідання 7239]. У фрагменті використано диспозитивну стратегію через тактику ідентифікації демократії.

Опираючись на розглянуті приклади ми можемо стверджувати що ідентифікації повідомлення як релевантного сприяють такі сигнали :

- ключові слова і терміни, які відповідають потребам актуальної комунікативної ситуації і можуть викликати позитивний комунікативний ефект у процесі комунікації (*assassinated, the resistance movement, crimes against humanity, armed conflict, United Nations reports*);
- повторення головної тези повідомлення (*terror attack, a kind of Palestinian terror*);
- приклади та ілюстрації (*the daily lives of innocent civilians throughout Judea and Samaria and Jerusalem, the martyr Sheikh Ahmed Yassin*);
- питання, риторичні питання (*For what reason?*);
- експресивна лексика (*the worst security crisis, terror attack*);
- цитування, посилення на джерела інформації (*in United Nations reports*).

Також, до сигналів, які сприяють трактуванню повідомлення як релевантного належать максими Пола Грайса [Дегтярьова К.В. Основи теорії мовної комунікації, 2012], дотримання яких сприяє досягнення перлокутивного ефекту : 1) максима повноти інформації (її кількість є доречною), 2) максима істинності (якості інформації), 3) максима релевантності (надана інформація стосується обговорюваного питання), 4) максима манери (способу передачі інформації).

Теорія релевантності та максими П. Грайса є взаємопов'язаними концепціями, оскільки теорія релевантності вказує, що мовець послуговується певними сигналами/максимами, які підтверджують достовірність та доречність

наданої інформації. У випадку порушення сигналів релевантності/максим повідомлення автоматично стає нерелевантним та оманливим.

Проілюструємо інтерпретаційні кроки ідентифікації адресанта(представник Росії) та адресата (представниця США) – співставлення отриманої інформації з уже відомою та домислювання інтенції сказаного, що впливає на безпосереднє сприйняття інформації.

Наприклад, обвинувачення представником Росії, Д. Полянським – *“As we know, starting on 21 January, local armed groups, supported by the United States Air Force, have been engaged in counter-action activities. Bloody fights have broken out, including in densely populated areas, where the **terrorists took shelter**”* [Засідання 8958] [кодування повідомлення для всіх присутніх та представниці Америки у якому словам представниці Америки не можна довіряти, адже вони самі(Америка) начебто спонсорували терористичні угруповання, тому вони(Америка) є ненадійним партнером, тобто, на експліцитному рівні мова йде про конкретну розглянуту ситуацію та прояв американської сторони в ній, а на імпліцитному рівні - що подібна поведінка, скоріш за все, не є поодинокую, без доказового підґрунтя подібні слова не мають сенсу] та реакція на почуте від представниці США, пані Мілс - *“In response to the Russian representative's comments just now, which, unfortunately have turned this platform into a rhetoric-driven mass of disinformation. **The situation in the Middle East and, frankly, lies about the United States role in Syria**”* [Засідання 8958] [декодування адресатом (представницею Америки) висловлення від адресанта комунікації (представником Росії), обвинувачення є релевантним, оскільки стосується теми проведення засідання - *the Situation in the Middle East*. Пані Мілс успішно декодує повідомлення, співставляючи подібні звинувачення із своїми знаннями про подібні ситуації у минулому, комунікативна інтенція опонента інтерпретується як бажання спаплюжити представників країни-конкурента, тобто, на експліцитному рівні продовжується розмова про конкретно розглянуту ситуацію стосовно Сирії, а на імпліцитному - відсилка до давноминулої ситуації]. Ці засоби створюють комунікативну інтенцію російського дипломата

послабити вплив американців, досягнуто часткового ефекту - американці відреагували, проте виявили їхні(російські) наміри.

Відповідно, прямі мовленнєві акти є релевантним на рівнях наступних типологій – знакової, семантичної та структурної. Згідно знакової типології, релевантні мовленнєві акти складаються із 7 рівнів вже згаданої універсальної 7-рівневої моделі [Колесник О.С. Прагматичні аспекти мовленнєвих актів подяки та поздоровлення англійською та українською мовами 2018]:

7. «мега-дейктик», орієнтує стратегічно у смисловому просторі;

1. «мікро-ікона», реалізує конкретний ситуативний мовленнєвий хід, що моделює мікро-фрагмент альтернативного світу;

6. мезо-дейктик (з відтінком індексальності), що визначає вектор/ орієнтацію модельованого світу, акцентує ціннісні орієнтири / домінанти при «розширенні» та «модифікації» вихідного конструкту в контексті дискурсивних взаємодій;

2. ката-ікона (з відтінком індексальності), забезпечує «квантування» інформації, збирання «модифікованих смислових квантів»;

5. мезо-індекс (з відтінком дейктичності), забезпечує реалізацію мережових зв'язків між різними конструктами в контексті «розширення промови»;

3. ката-індекс (з відтінком іконічності), забезпечує реалізацію завершених смислових структур, що корелюють з пропозитивними глибинними структурами;

4. макро-індекс, власне змодельований і виголошений базовий варіант промови.

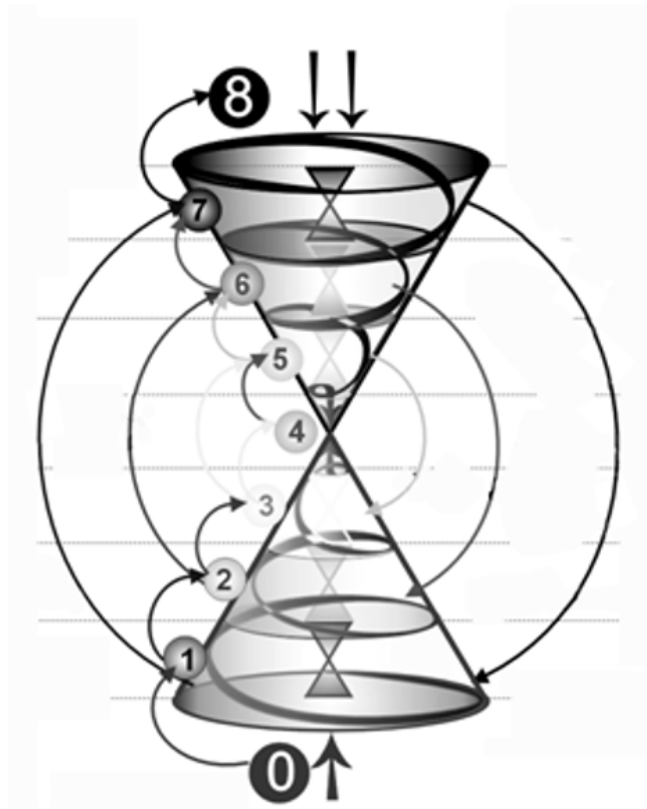


Рисунок 3.9. Семи-рівнева модель.

На прикладі це виглядатиме наступним чином. Поглянемо на засідання 9008 [Засідання 9008], яке присвячене глобальній харчовій кризі 2022.

Так, на **7 рівні** – «мега-дейктик» постає велика картина або загальна орієнтація модельованого світу – *imminent global food crisis*[Засідання 9008];

1 – «мікро-ікона» демонструє незначне, невелике моделювання альтернативного світу, може реалізуватися як походження з «мега-дейктиком», проте з іншого ракурсу – *According to Western delegations, it is caused exclusively by Russia's actions in Ukraine*[Засідання 9008];

6 – мезо-дейктик акцентує ціннісні орієнтири та доміанти при розширенні та модифікації вихідного конструкту – *We are working on the humanitarian corridors...; We are also organizing the delivery of basic necessities, medicine and food to those in need; While convoys with tons of food and essential goods are travelling to Ukraine, what is travelling from Ukraine are weapons and missiles*[Засідання 9008];

2 – ката-ікона зображає бажаний варіант розгортання подій – *After all, the real reasons the global food market is experiencing serious turbulence are by no means because of Russia's actions, rather because of the unbridled sanctions hysteria unleashed by the West against Russia, without consideration for the people of the so-called "global South" or its own citizens*[Засідання 9008];

5 – мезо-індекс полягає в розширенні промови та створенні зв'язків між різними елементами – *the lifting of tensions in logistics and financial relations, ensuring the continuity of supply chains and stabilizing international agricultural and food markets can be achieved only by rejecting unlawful unilateral restrictions*[Засідання 9008];

3 – ката-індекс виражає зв'язаність з певними смисловими конструкціями – *Russia's military operation is allegedly an unprovoked war of choice*[Засідання 9008];

4 – макро-індекс, власне змодельований і виголошений базовий варіант промови.

За семантичною типологією у функційно-семантичному ракурсі прямі релевантні мовленнєві акти мають наступний вигляд :

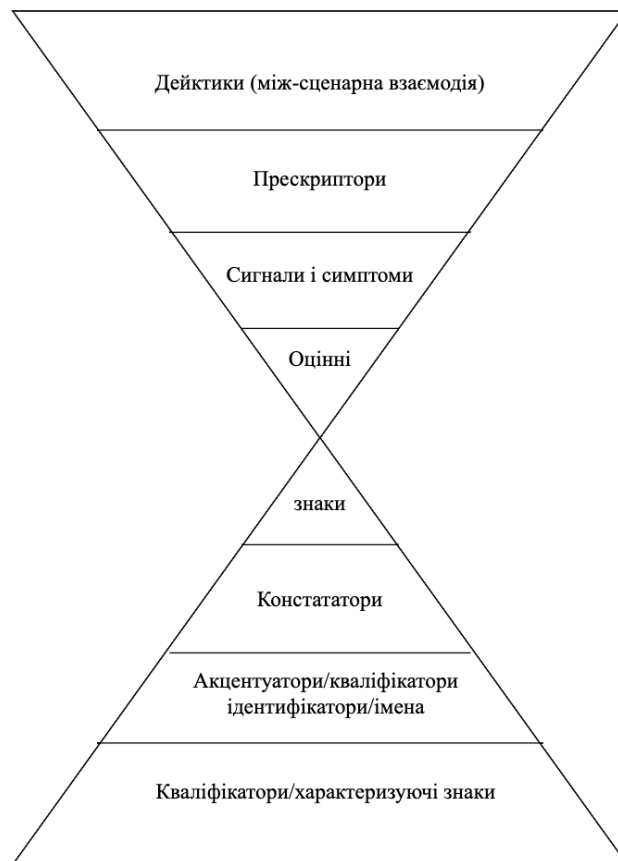


Рисунок 3.10. Семи-рівнева модель за семантичною типологією.

Де, опозиція кваліфікатор-дейктик вибудовується з огляду на протиставлення певної інформації про конкретний об'єкт, особу, обговорюване питання з боку кваліфікатора. Кваліфікатори вказують на специфічні характеристики об'єкта, який вони описують, тоді як дейктики вказують на об'єкт/особу за допомогою посилання на інші елементи контексту. Це може бути історична або культурна характерна особливість, або національні стереотипи, які надають додаткову інформацію про обговорюване питання. Кваліфікатор є максимально суб'єктивним і максимально специфічним. Дейктик же максимально абстрактним, загальним, «орієнтаційним».

Акцентуатори/кваліфікатори/ідентифікатори/імена допомагають виділити ключові ознаки об'єкта/обговорюваного питання/попереднього мовця у відповідній ситуації. Вони допомагають визначити можливі варіанти об'єкта (позначуваного), що оптимально включається до сценарію. Прескриптори «окреслюють оптимальну конфігурацію системи» або «окреслюють / вимагають

варіант / іпостась об'єкта для включення до сценарію». Прескриптором у дипломатичній промові, як правило, є «правило/протокол».

Констататори відображають «проявлені/актуалізовані характеристики, засвідчені емпірично у стані речей у певному світі». Знаки-сигнали «сигналять» про вірогідну динаміку станів речей.

Оцінні знаки допомагають визначити, як ми оцінюємо об'єкт або ситуацію і якою буде наша реакція на них. Тобто, результат обробки інформації з позицій концептуальних фільтрів картини світу, яку ми представляємо / носіями якої є.

Оцінні знаки допомагають визначити, як ми оцінюємо об'єкт або ситуацію і якою буде наша реакція на них. Вони відображають уявлення про причини та наслідки і визначають, які властивості та функції об'єкта ми вважаємо важливими.

Кваліфікатори, дейктики, акцентуатори, квантифікатори, ідентифікатори, імена та прескриптори, констататори, сигнали і симптоми, оцінні знаки виконують специфічні ролі в передачі інформації, виокремленні та акцентуванні головного, регулюванні розвитку сценарії перебігу подій та вираженні оцінки.

Наприклад, прямий мовленнєвий акт – *Israel continues the colonization of our territory and the construction of its separation wall, which will destroy the present and the future of our people, as well as any prospects for peace between the two sides and the possibility of establishing two States* [Засідання 5048] як складний знак є, водночас, характеризуючим (відокремлює країну-ворога від решти присутніх країн і співвідносить її політику із фізичною стіною між країнами), ідентифікуючим (адресованість даного мовленнєвого акту стосується конкретної країни), оцінним (метафорична номінація надає країні-противнику риси стіни, яка нікого не пускає за свої межі та відгородилася від інших), а також визначальним (окреслення бажаного мирного розгортання сценарію між двома країнами з фінальним утворенням двох незалежних держав).

Нарешті, структурна типологія релевантних мовленнєвих актів виглядає наступним чином:

рівень 7 - метарівень - на якому плануються/підбираються декілька подій, які у подальшому будуть озвучені на засіданні ;

рівень 1 - альтернативне трактування подій, які будуть озвучуватися на засіданні;
рівень 6- вибір відповідних МА, які будуть кооперуватися разом;
рівень 2 - підбір відповідної інформації, фактів, джерел, на які будуть посилатися;
рівень 5 - розробка зв'язків у поєднаних/одиначних МА;
рівень 3 - закладені інтенції;
рівень 4 - вербальна реалізація МА.

Наприклад, поглянемо на засідання 5033[Засідання 5033], присвячене боротьбі з тероризмом на території Іраку.

Так, рівень 7 – метарівень - представлений ситуацією-тригером, яка спровокувала проведення цього засідання – *almost 50 people(primary civilians) losing their lives to yet another bombing* [Засідання 5033];

рівень 1 – альтернативне трактування подій, які будуть озвучуватися на засіданні – *They (terrorists) are now working, in a frenzy, therefore, to delay elections. How else do we explain the most recent violence, particularly events such as the barbarous bombings of Christian churches on a Sunday evening, while men, women and children were in the very act of worshipping God?* [Засідання 5033][коментування теракту, відповідальні за вчинене терористи, які прагнуть зірвати проведення виборів] ;

рівень 6 – вибір відповідних МА, які будуть кооперуватися разом – 1) асертив(повідомлення про актуальний стан речей), 2) експресив (варварський та богохульний вчинок з боку терористів – *the barbarous bombings of Christian churches on a Sunday evening, while men, women and children were in the very act of worshipping God?*) [Засідання 5033], 3)непрямий директив (заклик до присутніх втрутитися у хід вирішення проблеми з тероризмом на території Іраку);

рівень 2 – підбір відповідної інформації, фактів, джерел, на які будуть посилатися – *Those events (mentioned in this report), recalled in light of the heinous murder of Sergio Vieira de Mello — a man I had the privilege of getting to know and to whom Iraq will long owe a debt of gratitude — are no doubt factors in the apparent reticence of the United Nations and some countries to engage fully in Iraq* [Засідання 5033];

рівень 5 – розробка зв'язків у поєднаних/одиначних мовленнєвих актів – причинно-наслідкові(теракт як спроба зірвати вибори);

рівень 3 – закладені інтенції – *Those events and the heinous murder of Sergio Vieira de Mello are no doubt factors in the apparent reticence of the United Nations and some countries to engage fully in Iraq* [Засідання 5033][мотивація присутні члени-країни РБ ООН залучатися у вирішення проблеми з тероризмом на території Іраку];

рівень 4 – вербальна реалізація мовленнєвих актів.

Якщо висловлення не є релевантним, то воно може бути неправильно зрозумілим або навіть спричинити плутанину, що може призвести до неправильних дій або рішень. Успішність функціонування прямих мовленнєвих актів допомагають визначати максими П. Грайса [Грайс, Х.П. Логіка і розмова, 1975] - повноти інформації, якості інформації, її релевантності, манери(способу) подачі. До прикладу, якщо дипломатична промова є релевантною, то всі прямі мовленнєві акти будуть слідувати постулатам П. Грайса, якщо ні - будуть їх порушувати.

Характерним порушенням релевантності висловлення під час дипломатичного виступу є надання неправдивої інформації, яка не відповідає дійсності та не може бути підтверджена документально. Наприклад, поглянемо на засідання 8991, яке було присвячено питанню загрозам порушення міжнародного миру та безпеки, на якому представник Росії проголосив наступне – *We convened today's meeting because, in the course of Russia's special military operation in Ukraine, truly shocking facts have come to light regarding the Kyiv regime's emergency clean-up of the traces of the biological warfare programme being carried out by Kyiv with the support of the United States Department of Defense* [Засідання 8991] [засвідчена спроба подачі нерелевантної інформації, яка не відповідає дійсності та відверто паплюжить імідж України та Америки, які буцімто розробляють біологічну зброю, остенсивний стимул цього мовленнєвого акту проявляється у спробі перетягнути на свій (російський) бік присутніх та налаштувати їх проти української сторони, країн, які підтримують Україну, відповідно, на експліцитному рівні мова йде про так звану російську спецоперацію на території України, на імпліцитному рівні ситуація глибша – бажання знищити, приєднати до складу РФ територію України; порушено максимум манери (способу) подачі інформації – інформація подається агресивно, суб'єктивно, без доказового підкріплення своїх слів – порушено

максимуму якості та повноти інформації, інформація стосується теми зібрання, але не є достовірною, тому мова йде про порушення також і максими релевантності].

На засіданнях РБ ООН можуть виникати ситуації, які порушують зазначені вище умови забезпечення релевантності на засіданнях РБ ООН. Одним з найбільш поширених порушень є відхилення від теми обговорення та надмірна деталізація. Наприклад, учасник дипломатичного засідання може висловлюватися занадто довго та детально про своє становище, при цьому не надаючи жодної нової інформації, що стосується обговорюваної теми. Наприклад, розглянемо взаємодію дипломатів на засіданні 8999, де представник Росії вкотре виголошує одну і ту саму недостовірну інформацію – *Although the American delegation cannot and does not want to respond to our questions, the Russian Defence Ministry is studying the materials it received from Ukrainian laboratories to understand **the military biological programme the United States and its NATO allies have been engaging in on Ukrainian territory*** [Засідання 8999] [озвучена інформація не відповідає дійсності, запитами присутніх і моделює паралельний перебіг ситуації, де подібні безпідставні обвинувачення можуть існувати згідно точки зору російської сторони, експліцитним рівнем є обговорення актуальної ситуації між росією та Україною, на імпліцитному рівні ситуація постає як бажання копнути більше і продемонструвати істинні наміри українців та американців; порушено максимуму якості інформації - висловлення є необ'єктивним, оскільки вказує лише на гіпотетичну участь США та її партнерів у розробці та спонсоруванні біологічних розробок на території України, порушення максими манери(способу) передачі інформації - оскільки мовленнєвий акт може розцінюватися як спроба підірвати авторитет США та її союзників, порушення повноти інформації - не надано конкретних доказів, які б підтверджували сказане, порушення максими релевантності - хоча промовець і не відхиляється від теми обговорення, проте надає недостовірну інформацію], та реакцію не неї присутніх - *Indeed, I have heard no new information this morning – at least, no credible new information. Russia is indeed mounting a disinformation campaign. Today's meeting is not based on any facts* [Засідання 8999] [оцінка почутої інформації як недостовірної, нерелевантної, яку ніхто із присутніх не сприймає серйозно, експліцитний рівень -

продовження обговорення теми засідання, імпліцитний - відсилка до попередніх подібних спроб Росії подати стару, недостовірну інформацію як нову та достовірну; при відповіді адресат комунікації дотримується максим Грайса та намагається відповідати лаконічно та по суті справи].

Також може бути порушено релевантність прямих висловлень через використання надмірно емоційних, часто із негативною конотацією, слів та висловів. Це може порушити хід проведення засідання та негативно вплинути на продуктивність обговорення питання. Але є виключення, коли емоційність присутня, проте настільки влучно використана, що не викликає відчуття порушення правил дипломатичного протоколу, офіційного спілкування, релевантності поданої інформації. До такого плану засідання належить виступ представника України, Сергія Кислиці на 8970 засіданні РБ ООН, де він порівнює ситуацію із ковідом та антиукраїнським вірусом з боку Росії - *The United Nations is sick. That is a matter of fact. It has been hit by the virus spread by the Kremlin. Whether or not it succumbs to the virus is in the hands of the membership.* [Засідання 8970] [розглянутий мовленнєвий акт є релевантним, оскільки повністю відповідає темі засідання - ситуації в Україні, помірно емоційним, із використанням порівняння агресивної Росії та смертоносного вірусу, на експліцитному рівні мова йде про ситуацію в Україні, на імпліцитному - демонстрація справжніх, істинних хворих намірів Росії по відношенню до всіх учасників РБ ООН; у продемонстрованій частині дипломатичної промови ми бачимо наступні порушення максим Грайса - надмірна емоційність, що свідчить про порушення максими манери(способу подачі інформації, порушено максимум повноти інформації - надана інформація є неповною, без посилення на доказову базу, порушено максимум релевантності - промовець відхилився від теми засідання і перейшов на емоції)].

Таким чином, проаналізувавши вибірку дипломатичних промов РБ ООН за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр., ми отримали наступні результати частотності релевантних і нерелевантних прямих МА:

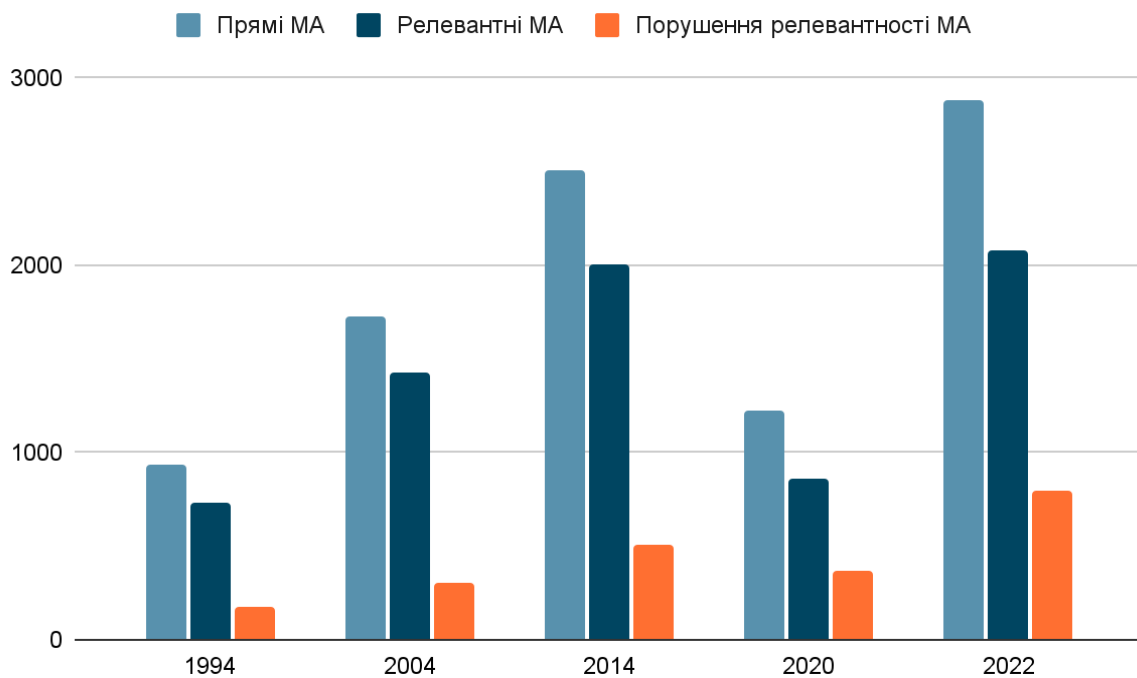


Рисунок 3.11. Статистика прямих мовленнєвих актів.

Де для 1994 р. характерно 935 прямих мовленнєвих актів, з яких – 736 релевантних мовленнєвих актів та 172 нерелевантних мовленнєвих актів; для 2004 р. – 1728 прямих мовленнєвих актів, з яких – 1423 релевантних мовленнєвих акти та 305 нерелевантних мовленнєвих актів; для 2014 р. – 2509 прямих мовленнєвих акти, з яких – 2005 релевантних мовленнєвих актів та 504 нерелевантних мовленнєвих актів; 2020 р. – 1223 прямих мовленнєвих акти, з яких – 855 релевантних мовленнєвих актів та 368 нерелевантних мовленнєвих акти; для 2022 р. – 2880 прямих мовленнєвих актів, з яких – 2084 релевантних мовленнєвих актів та 796 нерелевантних мовленнєвих актів.

Варіативність релевантних та нерелевантних мовленнєвих актів з року в рік свідчить про широкий спектр не лише обговорюваних тем та загострення/появу нових конфліктів та проблем, але й зміну підходів до висловлення думок, позицій на засіданнях РБ ООН. Недостатня стабільність релевантних мовленнєвих актів може відобразити зміни пріоритетів та актуальних проблем/ситуацій, з яким зіштовхується міжнародна спільнота. Коливання нерелевантних мовленнєвих актів

може вказувати на проблему невідповідності деяких промов основній тематиці обговорень РБ ООН.

Відповідно, релевантність прямих мовленнєвих актів проявляється не лише на мовному рівні та під час дотримання максим П.Грайса, але й на рівнях знакової, семантичної та структурної типологій.

3.5. Релевантність непрямих висловлень на засіданнях РБ ООН

Термін непрямий мовленнєвий акт був введений Дж. Серлемом у якості мовленнєвої дії, де один іллокутивний акт здійснюється опосередковано через інший [Searle J. *Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts*, 2005]. Згідно з Н. Ройтенбеком, у непрямому мовленнєвому акті функціонують первинне і вторинне іллокутивні значення, де первинне належить до вираженого непрямого значення, а вторинне - до буквального значення [Ruytenbeek N. *Indirect requests, relevance, and politeness*, 2019]. Дж. Мейбауер зазначає, що непряме висловлення має додаткову іллокутивну силу, яка активізується у контексті комунікативної ситуації [Meibauer, J. *What is indirect speech act Reconsidering the literal force hypothesis*’, 2019]. Таким чином, ми трактуємо непрямий мовленнєвий акт як висловлення з двома іллокутивними силами, які перебувають у контрастних взаємозалежних відносинах - перша співвідноситься з буквальним змістом висловлювання, а інша зумовлює реалізацію комунікативної інтенції мовця у певному контексті. Згідно з теорією релевантності, саме вона визначає плинність комунікації, а її недотримання може призвести до неефективної комунікації, яка не принесе бажаних результатів [Wilson D., D. Sperber. *Relevance Theory. The Handbook of Pragmatics*, 2006].

Згідно Дж. Серлем, типологія непрямих мовленнєвих актів базується на непрямих проханнях, непрямих відповідях, непрямих вказівках, непрямих наказах, непрямих експресивах [Dennid W. Stampel. *Meaning and Truth in the Theory of Speech Acts*, 1975].

У непрямих мовленнєвих актах іллокуція дозволяє послуговуватися відразу декількома різними мовленнєвими актами для досягнення поставленої мети за

допомогою інвентивної, диспозитивної, елокутивної, перформативної стратегій з відповідними тактиками, які проявляються у непрямих мовленнєвих актах відповідно до соціокультурного контексту, мети, обставин, взаємовідносин між комунікантами. Превалювання диспозитивної стратегії та притаманних їй тактик фокусування, ідентифікації, партитивності, балансу свідчать про те, що використання цієї стратегії є вигідним для спілкування між рівними партнерами з метою досягнення спільного вирішення питань, конфліктів, війн тощо. Також, диспозитивна стратегія є ефективним способом уникнення нападу на авторитет іншої країни, дозволяє зберегти партнерські відносини між сторонами та збільшити ймовірність досягнення бажаного результату. Непрямі мовленнєві акти у дипломатичних промовах можуть поєднувати відразу декілька іллокутивних дій в межах одного мовленнєвого акту. Це дає можливість використовувати більш складні та витончені мовні засоби для досягнення комунікативної мети.

Непрямі прохання (реквистиви) вербалізуються неявно або індиректно. Непрямі прохання використовуються з метою зменшення напруги між присутніми, для досягнення більшої ввічливості, озвучення інструкцій тощо. Іллокутивними комбінаціями **непрямих прохань** можуть бути :

- формулювання запитання для отримання необхідної інформації. Наприклад : *What kind of eye witnesses can be found? What details can they remember?* [Засідання 8943] – комунікативний смисл “надайте достовірні свідчення”. У фрагменті застосована диспозитивна стратегія через тактику фокусування на достовірності наданих свідчень;
- використання звернення до адресата з метою отримання підтримки або допомоги. Наприклад : *We call on all members of the Council to support us in these tragic circumstances. We call for the protection of, and respect for, all civilians, especially the vulnerable – women, children and humanitarian personnel* [Засідання 8974] – комунікативний смисл “члени РБ ООН, допоможіть захистити та виявити повагу до всіх цивільних осіб, особливо жінок, дітей та персонал, який забезпечує гуманітарну допомогу”. У фрагменті використана диспозитивна стратегія за

рахунок тактик ідентифікації уразливого прошарку населення, який потребує допомоги та фокусуванні на наданні допомоги саме у цьому секторі, а не у іншому;

- використання заперечення з метою надання сигналу про необхідність втручання. Наприклад : *If the Council claims to support us, it cannot remain silent. We are in the midst of a catastrophic humanitarian crisis* [Засідання 8954] – комунікативний смисл “не спостерігайте мовчки за ситуацією, а негайно втручайтеся у вирішення гуманітарної катастрофи”. У продемонстрованому фрагменті застосовано елокутивну стратегію з метою привернення уваги через тактику емоційного звернення до авторитету РБ ООН;

- озвучення запиту про допомогу у вирішенні проблеми. Наприклад : *I ask those who have joined us today for this debate if they could sit quietly and wait for the next homicide bomber to appear on their doorstep?* [Засідання 8733] – комунікативний смисл “якщо ви не допоможете зараз, то проблема буде й далі розповсюджуватися”. У продемонстрованому фрагменті застосовано елокутивну стратегію з метою привернення уваги через тактику емоційного звернення до присутніх на засіданні РБ ООН.

Непрямі відповіді (респонсиви) є обхідними відповідями або фразами-кліше, які можуть відвертати увагу присутніх та промовця, який задав це питання. Іллокутивними комбінаціями **непрямих відповідей** можуть бути:

- використання запитання або заперечення з метою відвернення уваги від прямої відповіді. Наприклад : *We were not surprised by the statement made by the Chairperson-in-Office of the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE). We knew what he would talk about even before he took the floor* [Засідання 8992] – комунікативний смисл “ми не будемо коментувати заяву від голови ОБСЄ”. У продемонстрованому фрагменті застосовано інвентивну стратегію з метою передбачення озвученої попереднім промовцем інформації через тактику виправдання, оскільки мовець усвідомлює, що присутні схильні вірити не йому, а попередньо почутій інформації;

- використання формулювань, які не є прямими відповідями, але можуть надати вичерпну інформацію для відповіді на питання. Наприклад : *We therefore*

call on all Member States, the leadership of the United Nations and Security Council members to stop the intimidation, attacks and reprisals against all human rights defenders, end impunity and ensure that all perpetrators are held accountable when such

acts occur [Засідання 8949] – комунікативний смисл “загалом закликаємо всіх присутніх дотримуватися законів та припинити безчинства”. У продемонстрованому фрагменті застосовано диспозитивну стратегію за допомогою тактики фокусування уваги та заклику присутніх до питання захисту та припинення протиправних дій по відношенню до правозахисників;

- згода на реалізацію запиту, але без прямого зобов’язання виконати його.

Наприклад : *We make a solemn promise to our IGAD brothers that we will work tirelessly to maintain peace in Somalia* [Засідання 5082] – комунікативний смисл “обіцяємо допомогти братам із Сомалі, але нічого не гарантуємо”. У даному фрагменті застосована елокутивна стратегія за допомогою тактики обіцянки та запевнення у наданні допомоги Сомалі;

- використання формулювань із загально відомою інформацією, яка не дає відповіді на питання. Наприклад : *We are extremely concerned about reports of an increased number of human rights violations and the excessive use of force by State security forces* [Засідання 9054] – комунікативний смисл “ми лише занепокоєні, конкретних шляхів вирішення проблеми не вбачаємо, лише формально підтримуємо бесіду”. У даному фрагменті застосована елокутивна стратегія за допомогою тактики занепокоєння, яка є реакцією-кліше під час обговорення питань, та проблем, які стосуються не всіх учасників.

Непрямі вказівки (директиви) надаються через невизначні описи або непрямі формулювання. Іллокутивними комбінаціями **непрямих вказівок** можуть бути :

- використання формулювань, які містять непрямую вказівку на те, що необхідно зробити. Наприклад: *We advise certain countries to refrain from adding further fuel to the fire to serve their own geopolitical self-interests or forcing other countries to take sides, which intensifies divisions and antagonism within the international community* [Засідання 9080] – комунікативний смисл “ми рекомендуємо деяким країнам не провокувати загострення конфлікту, а

зосередитися на власних проблемах та шляхах їхнього вирішення”. У даному фрагменті можна відзначити використання елокутивної стратегії з тактикою непрямой поради певним присутнім країнам сконцентруватися на власних проблемах, не втручатися у справи інших; також присутня інвентивна стратегія з тактикою попередження у якості заохочення до утримання від певних дій та наголошує на наслідках від подібних дій.

- використання імплікативного звернення до присутніх/конкретного адресата з метою надання вказівки. Наприклад: *Steps towards annexation, if implemented, would not be recognized and would have serious negative repercussions across the region. We therefore strongly advise the Israeli Government against taking any steps in that direction* [Засідання 8717] – комунікативний смисл “застереження із подальшими наслідками ізраїльської сторони конфлікту у разі продовження політики анексії”. У даному фрагменті можна відзначити елокутивну стратегію з тактикою попередження та рекомендації до утримання будь-яких дій у напрямку анексування територій.

- поєднання непрямой вказівки разом з непрямым експресивом. Наприклад: *It (Serbia) has to decide if it wants to be a part of the West or remain Russia's proxy. After Ukraine, one thing is for sure: sitting in two chairs at the same time, aligning with both parties, is no longer an option; that time is over. Russian aggression has ended that era* [Засідання 9019] – комунікативний смисл “приймайте рішення на чийй Ви стороні”. У продемонстрованому фрагменті присутня інвентивна стратегія з тактикою підштовхування Сербії до прийняття вирішального рішення. до У даному висловлюванні можна відзначити використання інвентивної стратегії з тактикою підштовхування до вибору.

Непрямі накази (ін’юктиви) є комунікативними діями, коли співрозмовник надає наказ або інструкцію іншій стороні, але робить це непрямом. Подібні мовленнєві акти можуть застосовуватися з метою уникнення конфліктів, вираження ввічливості тощо. Іллокутивними комбінаціями **непрямих наказів** можуть бути:

- використання запитання або заперечення з метою надання наказу. Наприклад: *However, those qualms must not be allowed to distract States, including members of the Council, from the importance of the issues being addressed in the draft resolution and the need for all Member States to take all possible measures to prevent non-State actors gaining access to weapons of mass destruction* [Засідання 8716] – комунікативний смисл “сумніви постійних і непостійних членів РБ ООН не мають відволікати від питань, розглянутих у резолюції та застосування заходів для запобігання надання доступу 3-м особам до зброї масового знищення”. У даному фрагменті можна відзначити використання диспозитивної стратегії з тактикою наголошення на важливості питань, які розглядаються у проекті резолюції, та заклику до застосування заходів з метою запобігання доступу 3-х осіб до зброї масового знищення.
- формулювання, які передають рекомендацію або прохання з сильним наказовим підтекстом. Наприклад : *I urge the international community to recognize the urgency of this situation (more than 8 million refugees, internally displaced persons, returnees and stateless people in West Africa), which undermines the future of the populations and whose consequences could be felt well beyond the subregion* [Засідання 8944] – комунікативний смисл “ми закликаємо міжнародну спільноту негайно долучитися до вирішення складної ситуації з біженцями та внутрішньо переміщеними особами в Західній Африці”. У продемонстрованому фрагменті використано елокутивну стратегію та тактику звернення (*I urge the international community*), мовець акцентує увагу на майбутніх потенційних наслідках для міжнародної спільноти у разі ігнорування цієї ситуації (*consequences could be felt well beyond the subregion*).
- непрямі накази з підсилювальним ефектом. Наприклад : *Some of the Member States that sponsored today's draft resolution (S/2014/348) on the Syrian situation remind me of Dr. Jekyll and Mr. Hyde in the Scottish writer Robert Stevenson's novel. They are trying to play the role of Dr. Jekyll, the good guy, by promoting noble principles, while in reality they represent Mr. Hyde, the evil guy. That evil role is manifest in their involvement in supporting terrorism in Syria and contributing to the continued bloodshed*

, while weeping crocodile tears over it [Засідання 7148] – комунікативний смисл “ми прагнемо виявити справжні наміри країн, які створили проект резолюції, та відхилили цю резолюцію, яка йде всупереч нашим інтересам”. У даному фрагменті використано елокутивну стратегію з тактикою порівняння конфліктних антагоністів із персонажами роману Роберта Стівенсона “Доктор Джекїлл і містер Гайд”.

- заперечення як непрямий наказ невідкладних дій. Наприклад : *We should not allow the "made in Russia" model of destabilization to be exported to other parts of Europe or anywhere else* [Засідання 8970] – комунікативний смисл “ми мусимо об’єднатися та обмежити дії Росії на міжнародній арені”. У даному фрагменті використана елокутивна стратегія з тактикою попередження поширення моделі дестабілізації в інших частинах Європи або будь-де інде.

Непрямі експресиви є комунікативними діями, коли співрозмовник виражає певні переживання, емоції, ставлення до обговорюваного питання, іншої сторони, озвученої інформації, але робить це не напряду. висловлення вдячності або оцінки почутої інформації, дій, присутніх з метою зміни дій або поведінки. Іллокутивними комбінаціями **непрямих експресивів** можуть бути:

- висловлення вдячності або оцінки почутої інформації, дій, присутніх з метою зміни дій або поведінки. Наприклад: *We also thank Israelis — yes, Israelis — who have also rejected this deal in different ways, and those who stood with us in the House of Representatives and the Senate of the United States* [Засідання 8717] – комунікативний смисл “іронічна подяка ізраїльтян у намаганні завадити втіленню угоди, яка мала б допомогти палестинцям”. У даному фрагменті використано диспозитивну стратегію з тактикою вдячності – прямої (*those who stood with us in the House of Representatives and the Senate of the United States*) та опосередкованої (*Israelis — who have also rejected this deal in different ways*).

- вираження обурення або занепокоєння з метою впливу на дії, рішення, хід засідання. Наприклад : *Why has the Russian Federation decided to cosplay the Nazi Third Reich by attacking a peaceful neighbouring State and plunging the region into war? What are the reasons and what is the plan?*[Засідання 8998] – комунікативний смисл

“вираження обурення з метою вплинути на росію і змусити її припинити кровопролиття на території України”. У даному фрагменті використано елокутивну стратегію з тактикою запитання. Мовець виражає здивування та незадоволення вчиненими росією діями по відношенню до України. Використані запитання допомагають акцентувати увагу на проблематиці та викликати роздуми у присутніх.

- вираження емоційних реакцій з метою провокування розгляду альтернативних дій та/або рішень. Наприклад: *However, we remain deeply worried about the pursuit of the Israeli settlement policy, which is illegal under international law and represents a real threat to peace and goes against the principle of good faith negotiations* [Засідання 7096] – комунікативний смисл “вплинути на присутні держави, які можуть вплинути на ізраїльську сторону у подальших переговорах та вирішенні складної ситуації між Ізраїлем та Палестиною”. У даному фрагменті використано елокутивну стратегію з тактикою висловлення занепокоєння щодо провадження політики Ізраїльських поселень, які є незаконними згідно міжнародного права і становлять реальну загрозу та суперечать принципу добросовісних переговорів.

Враховуючи контекст дипломатичного дискурсу, переважна більшість продемонстрованих фрагментів непрямих мовленнєвих актів є релевантними, оскільки вони виражають позицію, вимоги, обурення або занепокоєності щодо обговорюваних ситуацій, які мають значний вплив на світову арену. Менш релевантними можуть бути риторичні запитання (*I ask those who have joined us today for this debate if they could sit quietly and wait for the next homicide bomber to appear on their doorstep?* [Засідання 8733]) без конкретного контексту, звернення до минулих подій без прямого впливу (*to cosplay the Nazi Third Reich* [Засідання 8998]) на поточну ситуацію тощо. Слід зауважити, що оцінка релевантності непрямих мовленнєвих актів залежить не лише від конкретної ситуації, контексту, мети висловлювання, але й від ступеню дотримання максим П.Грайса [Дегтярьова К.В. Основи теорії мовної комунікації, 2012], які сприяють досягненню перлокутивного ефекту.

Теорія релевантності та максими П. Грайса є взаємопов'язаними концепціями, оскільки теорія релевантності вказує, що мовець послуговується певними сигналами/максимами, які підтверджують достовірність та доречність наданої інформації. У випадку порушення сигналів релевантності/максим повідомлення автоматично стає нерелевантним та оманливим.

Поглянемо які із продемонстрованих непрямих мовленнєвих актів можна вважати релевантними, та такими, які відповідають максимам П.Грайса, а які ні.

Непрямі прохання (реквестиви) :

- формулювання запитання для отримання необхідної інформації. Наприклад : *What kind of eye witnesses can be found? What details can they remember?* [Засідання 8943] – непрямий мовленнєвий акт відповідає темі засідання та дипломатичної дискусії, не має очевидних порушень максим П.Грайса, тому ми можемо вважати його релевантним.
- використання звернення до адресата з метою отримання підтримки або допомоги. Наприклад : *We call on all members of the Council to support us in these tragic circumstances. We call for the protection of, and respect for, all civilians, especially the vulnerable – women, children and humanitarian personnel* [Засідання 8974] – непрямий мовленнєвий акт відповідає темі засідання та дипломатичної дискусії, дотримано максимуму якості інформації (фрагмент містить чіткі ствердження, які є обґрунтованими та достовірними), максимуму кількості інформації(достатній обсяг наданої інформації), максимуму релевантності та максима манери відповідає дипломатичному засіданню.
- використання заперечення з метою надання сигналу про необхідність втручання. Наприклад : *If the Council claims to support us, it cannot remain silent. We are in the midst of a catastrophic humanitarian crisis* [Засідання 8954] – фрагмент-заява про необхідність реакції на гуманітарну кризу, що підкреслюється звучним заклик до дії відповідають темі засідання та дипломатичній дискусії, дотримано максимуму істинності, подана інформація є відкритою та прозорою.
- озвучення запиту про допомогу у вирішенні проблеми. Наприклад : *I ask those who have joined us today for this debate if they could sit quietly and wait for the next*

homicide bomber to appear on their doorstep? [Засідання 8733] – риторичне питання спрямоване у якості виклику присутнім як спосіб підвищення свідомості та мобілізації слухачів, даний непрямий мовленнєвий акт спрямований на учасників засідання як каталізатор мобілізації і акцентування на необхідності прийняти конкретні заходи для запобігання терористичних актів та захисту населення. Даний фрагмент не містить багато деталей та фактів, тому умовно дотримана максима повноти інформації. Але непрямий мовленнєвий акт стосується обговорюваної проблеми міжнародного тероризму та його наслідків, тому максимуму релевантності дотримано.

Непрямі відповіді (респонсиви):

- використання запитання або заперечення з метою відвернення уваги від прямої відповіді. Наприклад : *We were not surprised by the statement made by the Chairperson-in-Office of the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE). We knew what he would talk about even before he took the floor* [Засідання 8992] – висловлення думки стосується учасників засідання, але не теми зібрання, тому має лише певний ступінь релевантності. Надана інформація є недостатньою та обмеженою, тому не може бути оціненою як дотримана максима повноти інформації. Максима релевантності дотримується, оскільки стосується промови голови ОБСЄ на засіданні РБ ООН та завчасного знання мовцем змісту оголошеної промови. Тому, максима релевантності дотримана.

- використання формулювань, які не є прямими відповідями, але можуть надати вичерпну інформацію для відповіді на питання. Наприклад : *We therefore call on all Member States, the leadership of the United Nations and Security Council members to stop the intimidation, attacks and reprisals against all human rights defenders, end impunity and ensure that all perpetrators are held accountable when such acts occur* [Засідання 8949] – заклик припинити інтимідацію, напади і репресії проти захисників прав людини, безкарність та забезпечити притягнення до відповідальності всіх, хто вчиняє правопорушення стосується теми засідання. У фрагменті немає прямих тверджень або фактів, але вимагається правомірне ставлення до ситуації і порушення прав людини. Тому, можна стверджувати, що

дотримується максима істинності. Даний мовленнєвий акт стосується захисту прав людини, заклику міжнародної спільноти до припинення порушень та забезпечення відповідальності під час проведення чергового засідання РБ ООН. Відповідно, дотримується максима релевантності.

- згода на реалізацію запиту, але без прямого зобов'язання виконати його. Наприклад : *We make a solemn promise to our IGAD brothers that we will work tirelessly to maintain peace in Somalia* [Засідання 5082] – зобов'язання підтримати мир у Сомалі. У озвученій обіцянці бракує деталей щодо конкретних заходів, які будуть прийняті для досягнення цієї мети, тому порушено максиму повноти інформації. Також, немає прямих тверджень або фактів, тому максима істинності також відсутня. Фрагмент оголошено під час обговорення ситуації в Сомалі на міжнародній арені, тому він дотримується максими релевантності. Максима манери (способу передачі інформації) також відповідає дипломатичному засіданню РБ ООН.

- використання формулювань із загально відомою інформацією, яка не дає відповіді на питання. Наприклад : *We are extremely concerned about reports of an increased number of human rights violations and the excessive use of force by State security forces* [Засідання 9054] – занепокоєння з приводу звітів про збільшення кількості порушень з боку державних силових органів. У фрагменті бракує деталей щодо конкретних випадків чи обставин, які спричиняють подібні занепокоєння. Тому, порушено максиму повноти інформації. Максима релевантності дотримується через зв'язок між сказаним та обговорюваним питанням на засіданні РБ ООН. Також, дотримано максиму манери(способу подачі інформації), оскільки присутня емоційність зберігається в межах допустимого офіційного стилю комунікації.

Непрямі вказівки (директиви) :

- використання формулювань, які містять непрямую вказівку на те, що необхідно зробити. Наприклад: *We advise certain countries to refrain from adding further fuel to the fire to serve their own geopolitical self-interests or forcing other countries to take sides, which intensifies divisions and antagonism within the*

international community [Засідання 9080] – порада певним країнам утриматися від додаткового загострення конфлікту у міжнародній спільноті. Через брак конкретних прикладів та/або деталей щодо згаданих країн, можна стверджувати, що не дотримано максимум повноти інформації. З огляду на відсутність прямих тверджень або фактів, а обмеження лише порадою, мова йде про недотримання максимуми істинності. Порада стосується питання геополітичних інтересів країн, вибору сторін у міжнародній спільноті, що лише опосередковано стосується обговорюваного питання у стінах РБ ООН. Тому, ми можемо стверджувати про порушення максимуми релевантності. Емоційність зберігається в рамках офіційного стилю та не перетинає межі неввічливості. Тому, можна стверджувати про дотримання максимуми манери (способу подачі інформації).

- використання імплікативного звернення до присутніх/конкретного адресата з метою надання вказівки. Наприклад: *Steps towards annexation, if implemented, would not be recognized and would have serious negative repercussions across the region. We therefore strongly advise the Israeli Government against taking any steps in that direction* [Засідання 8717] – попередження про негативні наслідки у разі анексії чужої території та порада утриматися від подібних кроків. Через узагальнену пораду без чітких причинно-наслідкових зв'язків, ми не можемо говорити про дотримання максимуми повноти інформації. З огляду на відсутність прямих тверджень або фактів, а обмеження лише порадою, мова йде про недотримання максимуми істинності. Але озвучений непрямий мовленнєвий акт безпосередньо стосується теми засідання, тому можна стверджувати про дотримання максимуми релевантності. Максима манери також дотримується через виразний, в міру емоційний тон оголошеного непрямого МА.

- поєднання непрямой вказівки разом з непрямим експресивом. Наприклад: *It (Serbia) has to decide if it wants to be a part of the West or remain Russia's proxy. After Ukraine, one thing is for sure: sitting in two chairs at the same time, aligning with both parties, is no longer an option; that time is over. Russian aggression has ended that era* [Засідання 9019] – думка та порада здійснити вибір між двома сторонами. Без конкретних прикладів та деталей даний фрагмент втрачає максимум повноти

інформації. З огляду на відсутність прямих тверджень або фактів, але з прогнозуванням наслідків вибору Сербією країни-партнера, можна стверджувати про часткового дотримання максими істинності. Максима релевантності дотримується завдяки дотичності обговорюваного питання на засіданні РБ ООН з коментарем мовця. Максима манери також дотримується завдяки збереження офіційного стилю та помірної емоційності сказаного без перетину меж допустимого.

Непрямі накази (ін'юктиви):

- використання запитання або заперечення з метою надання наказу. Наприклад: *However, those qualms must not be allowed to distract States, including members of the Council, from the importance of the issues being addressed in the draft resolution and the need for all Member States to take all possible measures to prevent non-State actors gaining access to weapons of mass destruction* [Засідання 8716] – Дотримано максимум повноти інформації, зазначений мовленнєвий акт містить вказівку на важливість питань та ким вони мають дотримуватися, але бракує більш конкретних деталей. Тому, мова йде про часткове дотримання максими повноти інформації. Також, дотримано максимум якості, яка демонструє підстави наполягати у втіленні у життя цього непрямого наказу. Максима релевантності дотримується через відповідність тематики засідання та дипломатичній дискусії. Насамкінець, дотримано максимум манери шляхом застосування нейтрального, офіційного тону.
- формулювання, які передають рекомендацію або прохання з сильним наказовим підтекстом. Наприклад : *I urge the international community to recognize the urgency of this situation (more than 8 million refugees, internally displaced persons, returnees and stateless people in West Africa), which undermines the future of the populations and whose consequences could be felt well beyond the subregion* [Засідання 8944] – необхідність визнання термінової ситуації в Західній Африці. Повністю дотримано максимум повноти інформації, оскільки озвучена не лише загальна картина, але й кількісна репрезентація осіб, які потребують допомоги в Західній Африці. Таким чином, дотримано також й максимум істинності, яка відображається у фактичних даних. Мовленнєвий акт дотримується також й максими

релевантності, оскільки воно повністю відповідає темі засідання, дипломатичній дискусії та продовжує тези попередніх мовців. Дотримано також й максимуму манери за допомогою нейтрального, офіційного тону передачі інформації.

- непрямі накази з підсилювальним ефектом. Наприклад : *Some of the Member States that sponsored today's draft resolution (S/2014/348) on the Syrian situation remind me of Dr. Jekyll and Mr. Hyde in the Scottish writer Robert Stevenson's novel. They are trying to play the role of Dr. Jekyll, the good guy, by promoting noble principles, while in reality they represent Mr. Hyde, the evil guy. That evil role is manifest in their involvement in supporting terrorism in Syria and contributing to the continued bloodshed , while weeping crocodile tears over it* [Засідання 7148] – протиріччя деяких присутніх держав, які спонсорують тероризм у Сирії. Озвучена ситуація є завуальованою, без називання конкретних імен, прикладів, доказів, тому ми не можемо трактувати її як прояв дотримання максимуму повноти інформації. Звинувачення деяких держав без демонстрування чітких доказів не дає змоги чітко проявити максимум істинності, тому вона є лише частковою. Але в той же час висловлення стосується актуального засідання РБ ООН та дипломатичної дискусії, тому може трактуватися як таке, що дотримується максимуму релевантності. Максимуму манери також присутня за допомогою помірної емоційності та уникнення особистісних образ.

- заперечення як непрямий наказ невідкладних дій. Наприклад : *We should not allow the "made in Russia" model of destabilization to be exported to other parts of Europe or anywhere else* [Засідання 8970] – запобігання поширення моделі дестабілізації будь-де інде. Надана інформація є узагальненою, без конкретних прикладів та цифр, тому максимуму повноти інформації тут дотримано не повністю. Також, порушено максимум істинності наданої інформації, оскільки відсутні факти та докази, які б підкріпили сказане. Дотримано максимуму релевантності, оскільки твердження стосується теми засідання та обговорюваної дискусії. Максимуму манери також дотримується за допомогою помірної емоційності.

Непрямі експресиви:

- висловлення вдячності або оцінки почутої інформації, дій, присутніх з метою зміни дій або поведінки. Наприклад: *We also thank Israelis — yes, Israelis — who have also rejected this deal in different ways, and those who stood with us in the House of Representatives and the Senate of the United States* [Засідання 8717] – іронічна подяка ізраїльтянам та справжнім прибічникам Палестини, які підтримали останніх у Палаті представників та Сенаті Сполучених Штатів. Дотримано максимум повноти інформації у відображенні двох таборів у міжнародній спільноті – прибічників Ізраїлю та Палестини. Максима істинності дотримана частково – відсутня конкретизація у відкиданні угоди ізраїльською стороною та як конкретно прибічники підтримали палестинців, які кроки були здійснені. Так, висловлення стосується засідання та дипломатичного обговорення, тому даний непрямий мовленнєвий акт слідує максимі релевантності. У непрямому мовленнєвому акті присутня максима манери, яка відображається у помірній емоційності висловлювання.

- вираження обурення або занепокоєння з метою впливу на дії, рішення, хід засідання. Наприклад : *Why has the Russian Federation decided to cosplay the Nazi Third Reich by attacking a peaceful neighbouring State and plunging the region into war? What are the reasons and what is the plan?*[Засідання 8998] – сильне негативне забарвлення, що може спричинити конфліктну реакцію. Порушено максимум якості через відсутність чіткої та перевіреної інформації або доказів, які б підтверджували озвучену думку. Також порушено максимум манери передачі інформації через надмірну негативну емоційність висловлювання та сильне порівняння Росії з Третім Рейхом. Крім того, порушено максимум повноти інформації через її недостатність, відсутність доданих доказів та фактів, які б підтверджували сказане. Частково порушено максимум релевантності через поглиблення аналогій Росії до Третього Рейху, хоча непрямий експресив стосується теми та дипломатичної дискусії присутніх.

- вираження емоційних реакцій з метою провокування розгляду альтернативних дій та/або рішень. Наприклад: *However, we remain deeply worried about the pursuit of the Israeli settlement policy, which is illegal under international law*

and represents a real threat to peace and goes against the principle of good faith negotiations [Засідання 7096] – занепокоєння щодо політики ізраїльських поселень, які, згідно тверджень та міжнародного права, є незаконними і становлять реальну загрозу миру, протирічать принципу добросовісних перемовин. Поручено максимум повноти інформації через брак інформації, наданих фактів, свідчень тощо. Також, порушено максимум якості через відсутність достатніх підстав так стверджувати. Дотримано максимум релевантності – мовець не відхиляється від теми, озвучує дотичну проблему до ізраїльсько-палестинського конфлікту. Порушено максимум манери (способу подачі інформації) завдяки провокативній емоційності з подальшим розглядом питання.

Враховуючи контекст, переважна більшість з цих непрямих мовленнєвих актів є релевантними, оскільки вони виражають позицію, вимоги, обурення або занепокоєння щодо певних ситуацій, які мають значний політичний, правовий та гуманітарний вплив на міжнародну спільноту. Проте деякі непрямі мовленнєві акти можуть бути менш релевантними через їх загальний характер або відсутність прямих доказів, кількісного підтвердження озвученої інформації тощо. Слід зауважити, що оцінка релевантності непрямих мовленнєвих актів залежить від конкретної ситуації, контексту та мети висловлювання.

Відповідно, ми отримали наступну типологію мовних засобів, які виступають у якості сигналів при ідентифікації непрямих мовленнєвих актів як релевантних:

- Вживання колективного адресанта та колективного/непрямого адресата комунікації за допомогою застосування займенників першої особи множини (*we, us*), відносної форми присвійних займенників (*their*), третьої особи множини (*they*): We call on all members of the Council to support us... We call for the protection...[Засідання 8974]; We were not surprised by the statement ...We knew what he would talk...[Засідання 8992]; We make a solemn promise...that we will work tirelessly...[Засідання 5082]; We are in the midst of...[Засідання 8954]; We therefore call on all Member States...[Засідання 8949]; We are extremely concerned...[Засідання 9054]; We advise certain countries...to serve their own geopolitical self-

interests...[Засідання 9080]; We therefore strongly advise...[Засідання 8717]; However, we remain deeply worried...[Засідання 7096];

- Вживання спонукальних речень: We call on all members of the Council to support us in these tragic circumstances. We call for the protection of, and respect for, all civilians, especially the vulnerable – women, children and humanitarian personnel [Засідання 8974]; We advise certain countries to refrain from adding further fuel to the fire to serve their own geopolitical self-interests or forcing other countries to take sides, which intensifies divisions and antagonism within the international community [Засідання 9080]; I urge the international community to recognize the urgency of this situation (more than 8 million refugees, internally displaced persons, returnees and stateless people in West Africa), which undermines the future of the populations and whose consequences could be felt well beyond the subregion [Засідання 8944]; I ask those who have joined us today for this debate if they could sit quietly and wait for the next homicide bomber to appear on their doorstep? [Засідання 8733];

- Вживання фраз, що виражають спільні цінності та мету: We make a solemn promise to our IGAD brothers that we will work tirelessly to maintain peace in Somalia [Засідання 5082];

- Вживання модальних дієслів (should,have to,can,must,ought to) для вираження порад та/або рекомендацій, наказів : If the Council claims to support us, it cannot remain silent. We are in the midst of a catastrophic humanitarian crisis [Засідання 8954]; While the regime bears primary responsibility for the conflict, both the authorities and armed opposition groups must take immediate action to uphold international humanitarian law and to facilitate the safe and unhindered delivery of assistance to those who so urgently need it [Засідання 9042]; However, those qualms must not be allowed to distract States, including members of the Council, from the importance of the issues being addressed in the draft resolution and the need for all Member States to take all possible measures to prevent non-State actors gaining access to weapons of mass destruction [Засідання 8716]; We should not allow the "made in Russia" model of destabilization to be exported to other parts of Europe or anywhere else [Засідання 8970];

- Вживання умовних речень: *It (Serbia) has to decide if it wants to be a part of the West or remain Russia's proxy. After Ukraine, one thing is for sure: sitting in two chairs at the same time, aligning with both parties, is no longer an option; that time is over.* *Russian aggression has ended that era* [Засідання 9019];
- Вживання індикативних дієслів (would, could, might) для висловлення бажань, можливостей або намірів: *We knew what he would talk about even before he took the floor* [Засідання 8992]; *Steps towards annexation, if implemented, would not be recognized and would have serious negative repercussions across the region* [Засідання 8717];
- Вживання уточнень: *We also thank Israelis — yes, Israelis — who have also rejected this deal in different ways, and those who stood with us in the House of Representatives and the Senate of the United States* [Засідання 8717]; *They are trying to play the role of Dr. Jekyll, the good guy...while in reality they represent Mr. Hyde, the evil guy* [Засідання 7148]; *I urge the international community to recognize the urgency of this situation (more than 8 million refugees, internally displaced persons, returnees and stateless people in West Africa)...* [Засідання 8944]; *However, those qualms must not be allowed to distract States, including members of the Council, from the importance of the issues...* [Засідання 8716];
- Вживання риторичних питань для підкріплення аргументації: *I ask those who have joined us today for this debate if they could sit quietly and wait for the next homicide bomber to appear on their doorstep?* [Засідання 8733]; *Why has the Russian Federation decided to cosplay the Nazi Third Reich by attacking a peaceful neighbouring State and plunging the region into war?* [Засідання 8998];
- Вживання стилістичних фігур: *We advise certain countries to refrain from adding further fuel to the fire to serve their own geopolitical self-interests or forcing other countries to take sides...* [Засідання 9080]; *Some of the Member States ...remind me of Dr. Jekyll and Mr. Hyde in the Scottish writer Robert Stevenson's novel.They are trying to play the role of Dr. Jekyll, the good guy, by promoting noble principles, while in reality*

they represent Mr. Hyde, the evil guy. That evil role is manifest in their involvement in supporting terrorism in Syria and contributing to the continued bloodshed , while weeping crocodile tears over it [Засідання 7148]; Why has the Russian Federation decided to cosplay the Nazi Third Reich ? [Засідання 8998]

- Вживання експресивних дієслів : *We also thank Israelis — yes, Israelis — who have also rejected this deal in different ways, and those who stood with us in the House of Representatives and the Senate of the United States* [Засідання 8717]; *Why has the Russian Federation decided to cosplay the Nazi Third Reich ?*[Засідання 8998]

- Вживання експресивних прикметників: *We make a solemn promise to our IGAD brothers that we will work tirelessly to maintain peace in Somalia* [Засідання 5082];

- Вживання фраз з лексемою жалю, переживання та/або вибачення: *We are extremely concerned about reports of an increased number of human rights violations and the excessive use of force by State security forces* [Засідання 9054]; *However, we remain deeply worried about the pursuit of the Israeli settlement policy, which is illegal under international law and represents a real threat to peace and goes against the principle of good faith negotiations* [Засідання 7096];

- Вживання запитань з метою уточнення деталей : *What kind of eye witnesses can be found? What details can they remember?* [Засідання 8943]; *What are the reasons and what is the plan?* [Засідання 8998]

- Вживання посилання на вже озвучені раніше тези, джерела, факти, докази тощо: *However, those qualms must not be allowed to distract States* [Засідання 8716].

Додатково можуть використовуватися :

- Вживання еліпсису: *We said we would not support this kind of document (the draft resolution (S/2022/431) proposed by the United States)*[Засідання 9054]. *For our part, we emphasize Russia's position, which remains unchanged (we do not recognize Israeli sovereignty over the Golan Heights, which are an integral part of Syria)* [Засідання 8950].

- Вживання інверсії: *Never before this issue has been specifically discussed by the Council [Засідання 9073]. Never before in history have we seen such a level of political will and momentum [Засідання 7157]. Not only have the parties failed to honour their commitments to voluntary disarmament, but some factions have begun to rearm and the construction of "technical" has resumed [Засідання 3401].*
- Вживання фрази "It is important/essential/crucial..." для вираження важливості певних дій чи питань: *It is equally important that those authorities fully engage with the United Nations and other humanitarian actors [Засідання 7101]. That is a crucial step towards reaching consensus on federalism, national reconciliation and preparing for democratic elections in 2026 [Засідання 9029].*
- Вживання фраз, що виражають співпереживання та зацікавленість у позиції співрозмовника : *We are deeply worried that such clashes will trigger another cycle of violence, making it still more difficult to bring about peace between the two parties [Засідання 5048]. Jordan greatly appreciates the different forms of support that the European Union is giving to the Syrian people of Syrian and the peoples of neighbouring States [Засідання 7099].*
- Вживання словосполучень, що виражають компроміс та готовність до діалогу: *We remain eager and willing to talk about how to de-escalate the situation [Засідання 7171]. We reaffirm our willingness to cooperate closely with all international players to stabilize the situation in the country and the region as a whole [Засідання 8945].*
- Вживання фраз для позначення компромісу та готовності до спільного вирішення питання: *It is essential that the Council does not lose sight of its role to guarantee peace and security by offering an alternative to war. Peace will not be restored in Ukraine by exchanging insults [Засідання 9011]. We call on the Mission to take into account the importance of adopting a balanced approach that prioritizes all areas in Libya [Засідання 8952].*

Графічно частотність вживання релевантних та нерелевантних непрямих мовленнєвих актів можна зобразити наступним чином:

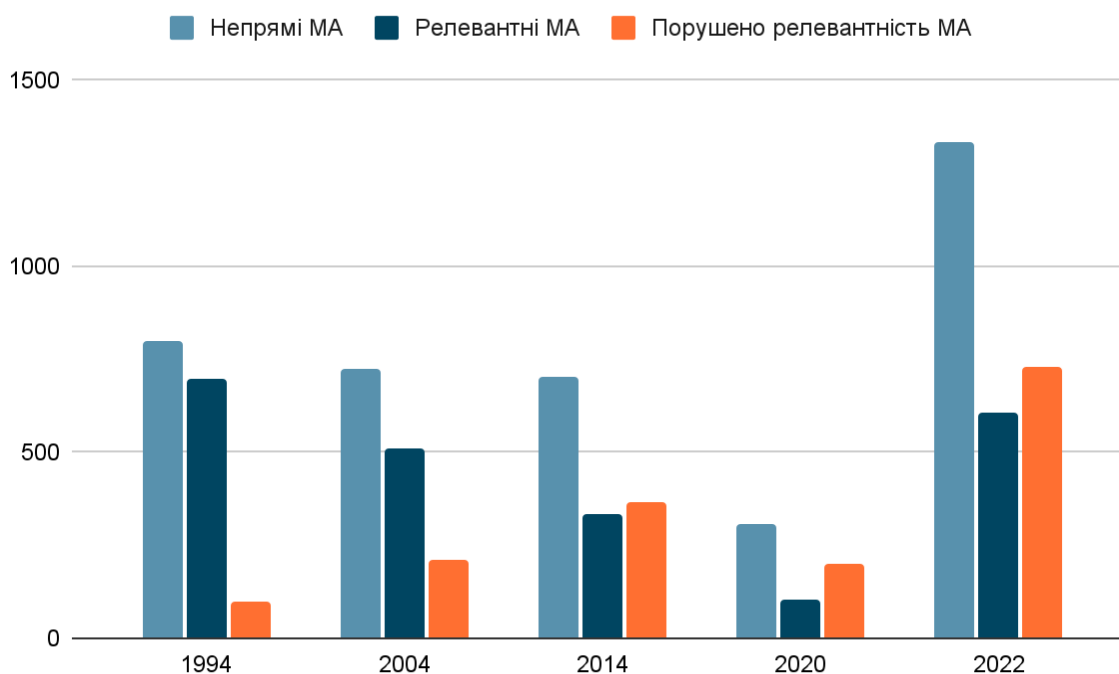


Рисунок 3.12. Частотність вживання релевантних та нерелевантних непрямих мовленнєвих актів.

Де у 1994 р. 800 непрямих мовленнєвих актів, з яких 700 релевантних мовленнєвих актів та 100 нерелевантних мовленнєвих актів; у 2004 р. – 723 непрямих мовленнєвих акти, з яких 512 релевантних мовленнєвих актів та 211 нерелевантних мовленнєвих акти; у 2014 р. – 702 непрямих мовленнєвих актів, з яких – 334 релевантних мовленнєвих акти та 368 нерелевантних мовленнєвих актів; у 2020 р. – 307 непрямих мовленнєвих акти, з яких – 106 релевантних мовленнєвих актів та 201 нерелевантних мовленнєвих актів; у 2022 р. – 1336 непрямих мовленнєвих актів, з яких – 609 релевантних мовленнєвих актів та 727 нерелевантних мовленнєвих актів.

Отримані результати вибірки свідчать про зміну кількості непрямих мовленнєвих актів у зрізі 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 років. Кількість непрямих мовленнєвих актів зростає з року в рік : від 800 одиниці у 1994 р. до 1336 у 2022 р. Це може свідчити про збільшення та/або загострення попередніх конфліктів, погіршення ситуацій з безпекою, забезпечення безпеки тощо, що призводить до збільшення приховання справжніх намірів з метою досягнення поставлених суб'єктивних інтенцій. Також, збільшення нерелевантних непрямих мовленнєвих

актів з року в рік демонструє порушення принципу дипломатичної кооперації та релевантності сказаного. Отримана динаміка вибірки свідчить про подальше погіршення ситуації на міжнародній арені.

Отже, використання різних мовних засобів у непрямих мовленнєвих актах має значний вплив на спосіб комунікації та побудови переконливої аргументації, які суттєво підвищують вплив на адресатів під час дипломатичної комунікації. Відповідно, використання дипломатами різноманітних мовних засобів свідчить про вміння будувати переконливі аргументи, використовувати різні стратегії комунікації для досягнення поставлених цілей. Вживання мовних засобів у непрямих мовленнєвих актах відображає різноаспектність комунікативного процесу, включаючи спільність цінностей та мети, виділення важливої та ключової інформації, вираження бажань, наказів, намірів, пошуку компромісу та готовності до діалогу.

Таким чином, комунікативний зміст непрямих мовленнєвих актів виходить не із змісту пропозиції, а за допомогою мовних засобів, які використовуються як сигнали, що змушують сприймати повідомлення як релевантне. Також сигналом до ідентифікування повідомлення як релевантного є спосіб використання цих знаків разом із дотриманням максим Грайса.

Висновки до розділу III

1. З огляду на підхід до структури дипломатичної промови як «прототипового» дипломатичного дискурсивного конструкту, виділяємо такі структурні (композиційні) варіанти її організації: 1 етап формулювання прагматичних інтенцій, конструювання майбутньої промови, з подальшим стилістичним оформленням, підбором аргументів та фактів; 2 етап вербального виголошення промови; 3. етап обміну мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови; 4. етап фіналізації дискурсивних взаємодій, породження узагальнень, визначення траєкторій подальших смислових трансформацій в оперативному просторі дипломатичного дискурсу РБ ООН. На

етапі вербального проголошення промови домінують тактики викриття, бездоказового звинувачення, кількісної параметризації, що вказує на перехід до втілення інтенцій – переключення уваги на іншого представника/представників, вербальний напад на супротивника, гіперболізація недоліків, негативних вчинків опонентів тощо. На етапі обміну мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови відбувається домінування бездоказового звинувачення, викриття, виправдання, кількісної параметризації, що демонструє реакцію на почуту інформацію, факти з метою виправдання, заперечення сказаного, перекручення обговорюваних питань на власну користь. На етапі фіналізації дискурсивних взаємодій, породження узагальнень, визначення траєкторій подальших смислових трансформацій в оперативному просторі дипломатичного дискурсу РБ ООН переважає тактика викриття, бездоказового звинувачення, локативної специфікації як способу підведення підсумків, оголошення додаткової інформації, свідчень, демонстрації доказової бази та всього, що може вплинути на завершення та прийняття рішень в РБ ООН. Загальні тенденції застосованих стратегій і тактик демонструють недостатню ефективність проведення діалогу, знаходження компромісу, що викликає необхідність змін у підходах до обговорення розв'язання міжнародних конфліктів, війн, інших питань, які заважають мирному урегулюванню ситуацій та безпечному проживанню міжнародної спільноти.

2. Інтенсивне використання засобів введення в оману розуміється як «показник релевантності» дискурсивної дипломатичної діяльності: на засіданнях обговорюються нереальні стани речей, або ж «пошкоджені» картини світу, що зменшує ефективність дипломатичної комунікації. Введення в оману та квазі-конфліктні взаємодії розглядаються як чинник ентропії, що порушує структурну організацію дипломатичного дискурсу.

3. При перенесенні типології текстових категорій (зв'язності, модальності, референтності, інформативності тощо) на дипломатичну площину, ми отримуємо специфічний оперативний простір, що перебуває поза межами обговорюваної теми на засіданні РБ ООН. Тобто, мова йде про появу вторинних міфів-симулякрів, які

симулюють реальний світ, утворюючи інший - альтернативний. Повна або часткова реалізація текстових категорій розуміється як основа «інформаційного квантування», унаслідок котрого змодельований варіант світу набуває якостей реального.

4. Частіше за все зазнає порушень категорія інформативності(від 1929 випадків у 1994 році до 3001 випадків за 2022 рік), потім категорія зв'язності(від 1501 випадку у 1994 році й до 2936 випадку у 2022 році), категорія модальності(від 1407 у 1994 році й до в 1970 випадків у 2014 році), далі категорія референтності (від 1105 випадків у 2020 році й до 1729 у 2022 році), когезії(від 1000 випадків за 2020 рік й до 1589 за 2022 рік) та порушень змішаного типу(від 583 випадків за 2022 рік й до 792 за 2014 рік). Тригером для порушення може бути складність теми, відстоювання інтересів, недостатнє володіння інформацією, недостатня підготовка перед виступом тощо. У ході квазі-конфліктних дискурсивних взаємодій відбувається порушення тих самих категорій, що становлять основу дискурсивних конструктів. При цьому, якщо під час взаємодій, орієнтованих на введення в оману / уникнення введення в оману / конформістські практики «балансування» серед симулякрів, дипломатичний дискурс втрачає риси інформативного та перетворюється на імпліцитно фатичний, то в ході квазі-конфліктних взаємодій зовнішні «декорації» зникають і дипломатичний дискурс у просторі РЮ ООН стає експліцитно фатичним.

5. Комунікативний смисл непрямих мовленнєвих актів виходить не із змісту пропозиції, а генерується під впливом мовних засобів, які використовуються як сигнали, що змушують сприймати повідомлення як релевантне. Також сигналом до ідентифікування повідомлення як релевантного є дотримання подачі актуальної, об'єктивної інформації, реакції інших делегатів, які можуть підтримати або відхилити думку/твердження.

6. Постійні та непостійні члени РБ ООН послуговуються як прямими (9275 мовленнєвих актів) та і непрямими мовленнєвими актами (3868 мовленнєвих актів). При кількісному аналізі вибірки виявлено превалювання порушення релевантності мовленнєвих актів, особливо непрямих мовленнєвих актів, які мають

тенденцію до збільшення передачі та обміну нерелевантною інформацією. Це свідчить про зміни в актуальності проблем/ситуацій, з яким зіштовхується міжнародна спільнота, а також у пріоритетах щодо їхнього розв'язання. Кількісні результати вибірки за 1994, 2004, 2014, 2020, 2022 рр.: 172 (18.36%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 935 та 100 (12.5%) нерелевантних непрямих мовленнєвих актів з 800 за 1994 р., 305 (17.6%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 1728 та 211 (29.23%) нерелевантних непрямих мовленнєвих актів з 723 за 2004 р., 504 (20.08%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 2509 та 368 (52.42%) з 702 нерелевантних непрямих мовленнєвих актів за 2014 р., 368 (30.08%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 1223 та 201 (65.48%) з 307 нерелевантних непрямих мовленнєвих актів за 2020 р., 796(28%) нерелевантних прямих мовленнєвих актів з 2880 та 727 (54.47%) нерелевантних непрямих мовленнєвих актів за 2022 р. Коливання нерелевантних мовленнєвих актів може вказувати на проблему невідповідності деяких промов основній тематиці обговорень РБ ООН, надмірній емоційності, ухилення від відповідей, надання надмірних деталей.

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу дипломатичного дискурсу встановлено, що його характеристики як багатовимірного феномену, що охоплює коди різної етіології, є власне специфічно дискурсивними (тематичність, адресованість, адресантність, інституційність, інтенційність (прихована або явна), а також інтердискурсивні (риси, спільні з політичним, військовим та ін.. видами дискурсу).

Базовою характеристикою дипломатичного дискурсу є його компетитивний характер. У ході змагальних взаємодій (фрактального вербально-інформаційного кореляту міждержавних протистоянь у реальному світі) суб'єкти дискурсу вдаються до маніпуляцій, зокрема, намагаються використовувати неправдиву інформацію та вводити опонента в оману. Відповідно, простір дипломатичного дискурсу ми розглядаємо як оперативний простір смислотворення, у якому вихідні значення (складники концептуальних картин соціумів та їхніх представників-дипломатів) трансформуються у ситуативні смисли під впливом низки прагматичних стимулів. Дискурсивне смислотворення, іншими словами, постає як плинний ноомогенез, детермінований, передовсім, низкою глибинних ірраціональних аксіом та вторинних міфів, що становлять основу національних ідеологій.

Вказаний ірраціональний детермінізм прагматики дипломатичних промов встановлений у річищі лінгвоуніверсологічної методології, що, зокрема, визнає інхоативну ірраціональності категоризації (раціоналізації, моделювання світу тощо) та номінації; принцип множинності інтерпретації та єдності протилежностей; закон повторення; закон циклічності; закон свободи вибору; енігматичність біфуркацій системного поступу; принцип ієрархічності та фрактальної організації систем різних рівнів) та лінгвосеміотичний підходи (дипломатичний дискурс розглядається як система знаків, що містить у собі як вербальні, так і невербальні елементи, які взаємодіють між собою, утворюючи змістовне ціле). Застосована дослідницька методологія є міждисциплінарним синтезом, що орієнтується на встановлення відповідностей аналізованих мовно-

дискурсивних явищ універсальним моделям системного поступу. Цими моделями (закономірностями) є: 1) закон полярності (аберація закону боротьби й єдності протилежностей); 2) закон повторення; 3) закон збереження із інкорпоруванням попереднього досвіду; 4) закон циклічності (закон переходу кількості у якість); 5) закон свободи вибору (закон альтернативності); 6) закон ієрархічності та синергетичності; 7) закон доцільності поступу. Комплекси реконструйованих прагматичних інтенцій (директивних, комісивних, експресивних, декларативних, референційних, когнітивних), а також композиційні характеристики промов (динамічно породжувані та модифіковані компоненти, що розгортаються як інвентивна, диспозитивна, елокутивна та перформативна риторичні стратегії з певним набором відповідних тактик) визначаються згідно універсальних закономірностей функціонування відкритих систем.

Інституційність дипломатичного дискурсу впливає й на специфіку учасників комунікації, суб'єктами котрої є такі антагоністи : (1) ОДКБ, ШОС; 2) НАТО, ЄС; 3) Ліга Арабських Держав) і статусно рівнорангові чи різнорангові члени команд.

Ми розглядаємо дипломатичну промову як базовий жанр дипломатичного дискурсу. Типологію дипломатичних промов становлять : а) промови на міжнародних та міждержавних конференціях, зборах, засіданнях, зустрічах; б) промови під час дипломатичних актів (угод, контактів, комюніке); в) промови під час візитів, прийомів, прощань, нагород тощо; г) дипломатичне листування. Дипломатична промова перебуває в аналогово-культурологічному, когнітивно-риторичному, системно-універсологічному аспектах.

Окрім змістово-поняттєвого виміру, дипломатична промова розгортається у валоративному (оцінювання), волюнтативному (спонукальний) та моделювальному (функціонування та взаємодії множинних варіантів реальності) аспектах. Реалізація вказаних аспектів дипломатичної промови перетворює її на вербалізований альтернативний світ (у певних випадках симулякр). У дискурсивному просторі РБ ООН зіткнення вербально-дискурсивних конструктів фрактально віддзеркалює конфліктну або кооперативну взаємодію різних цивілізацій, культур та ментальностей.

Дипломатична промова має інформаційну та концептуальну структуру. Загальне тематичне наповнення дипломатичних промов корелює з концептуальним. Найбільш актуальними темами, які обговорюються на засіданнях РБ ООН є теми, дотичні до питань безпеки, її порушення, війни, конфлікту інтересів та незаконної торгівлі зброєю, що суттєво впливають, породжують, провокують виникнення інших проблем : перебіг військових конфліктів, погіршення ситуації з тероризмом, затягування військових конфліктів, збільшення кількості біженців, мігрантів, збільшення регіонів, які страждають від голоду, бідності, гендерної нерівності, прояву та неможливості вчасно локалізувати стихійні лиха. До темо-генних концептів, які входять до ядра, ми відносимо : БЕЗПЕКУ/НЕБЕЗПЕКУ, СВІТ, БРЕХНЮ, МИР, СВОБОДУ, ЖИТТЯ, ПОВАГУ, ІСТИНУ, АВТОРИТЕТ, ПЕРЕГОВОРИ, ВЕТО, ДИПЛОМАТА, ВЛАДУ, КРАЇНУ ; ближню периферію становлять : ЗАГРОЗА, КОНФЛІКТ, ЖЕРТВА, ДРУГ, ВОРОГ, ДЕМОКРАТІЯ, ЗБРОЯ, СМЕРТЬ, ВІЙНА, РОДИНА, ЖІНКА/МАТИ, ЧОЛОВІК/БАТЬКО, РОДИНА, ДІТИ; дальню периферію складають : БІЖЕНЦІ, МІГРАНТИ, ЛИХО, ГОЛОД.

Постійні та непостійні члени РБ ООН послуговуються як прямими та і непрямими мовленнєвими актами. При кількісному аналізі вибірки виявлено превалювання непрямих мовленнєвих актів, які мають тенденцію до збільшення передачі та обміну нерелевантною інформацією. Це свідчить про зміни пріоритетів та актуальних проблем/ситуацій, з яким зіштовхується міжнародна спільнота. Коливання нерелевантних мовленнєвих актів може вказувати на проблему невідповідності деяких промов основній тематиці обговорень РБ ООН, надмірній емоційності, ухилення від відповідей, надання надмірних деталей.

Специфічною формою дипломатичної взаємодії (що може мати зовнішню форму дискусії) є введення опонента в оману, надання неправдивих, перекручених, змінених фактів, документів тощо з метою досягнення суб'єктивних інтенцій своєї країни, партнерів. Моделювання у дипломатичних промовах станів речей, що не мають реального відповідника, дозволяє ідентифікувати їх як симулякри. Омана у дипломатичній промові зазвичай проявляється у таких закономірностях: 1) закону

полярності (аберація закону боротьби й єдності протилежностей); 2) закону повторення; 3) закону збереження із інкорпоруванням попереднього досвіду; 4) закону циклічності (закон переходу кількості у якість); 5) закону свободи вибору (закон альтернативності); 6) закону ієрархічності та синергетичності; 7) закону доцільності поступу.

Брехня/омана в інформаційній структурі промови потенційно реалізується як: 1) омана (порожня референція констататорів і кваліфікаторів) сприймається як «фонова інформація» та ігнорується у протокольному звертанні та подяці-кліше; 2) смислове ядро-теза може містити вербалізований концепт-симулякр; 3) аргументи не відповідають емпіричному досвіду, отриманому з різних джерел, або є несумісними з обстоюваною тезою, або навіть контрарними до неї; 4) оцінка ситуації може містити нав'язане суб'єктивне бачення ситуації; 5) у завершальному слові можлива повторна акцентуація тези-симулякра. Тобто, у разі виникнення брехні відбувається спотворення смислів у дипломатичних промовах за рахунок створення альтернативних перебігів ситуації, які можуть серйозно впливати на міжнародні відносини та геополітичну ситуацію у світі. Типовими спотвореннями є – бомбардування/обстріл; кривава бійня/провокація; потерпілі, які кликали по допомогу/потерпілі внаслідок допомоги; агресор/рятувальник; грабунок/допомога; військовий напад/визволення; цивільні/військові об'єкти; військова допомога/озброєння цивільних; терористи, злочинці/жертви; спецоперація/війна, військове вторгнення; напад/визволення; вбивства/жителі цілі і здорові.

Неможливо уникнути емоційності під час обговорення суперечливих, гострих, складних тем. Найпоширенішими емоціями є гнів, страх та страждання, які є притаманними під час обговорень питань безпеки, війни, конфлікту інтересів. Прослідковуємо певну позитивну кореляцію частотності обговорюваних тем і емоційних проявів на засіданнях РБ ООН Що відповідає частотності обговорюваних тем на засіданнях РБ ООН: найпоширенішою темою з дотичними підтемами є все, що стосується питань безпеки (909 засідань, які складають 100% засідань), далі – питання конфлікту інтересів (843 засідання, які складають 92.7% засідань), війна й дотичні до неї теми (770 засідань, які складають 84.7% засідань),

потім – переслідування (552 засідання, які складають 60.7% засідань), незаконна торгівля зброєю (485 засідань, які складають 53.4 % засідань), гендерні питання (226 засідань, які складають 2), голод (197 засідань, які складають 21.7% засідань), бідність (138 засідань), стихійні лиха (134 засідання), мігранти (108 засідань). Відповідно, емоція гніву коливається у межах 12.3% і до 15.7% всіх засідань із вибірки, емоція страху присутня у межах від 12.6% до 16.4%, страждання – від 11.9% до 14.7%, здивування – від 10.2% і до 13.6%, інтерес – 8.2% до 12.1%, радість – 4.3% від 7.1%, сором – від 6.5% до 9.3%, провина – від 5.5% до 7.4%, презирство – від 3.8% до 10.4%, огида – від 4.3% до 10.2%. Варто зазначити, що дипломатичні промови майже ніколи не виражатимуть лише одну емоцію, зазвичай декілька емоцій доповнюють сказане.

Стосунки між учасниками дипломатичної комунікації є ієрархічними, що впливає на визначення повноваження та можливості впливу на прийняття рішень, застосування права вето тощо. Статусна диференціація визначається низхідним та висхідним векторами, при чому комунікативні взаємодії поділяються на одноосібно-колективні адресат/адресантів, інтеракції колективів та індивідів, взаємодії колективів і організацій. Взаємодія учасників дипломатичної комунікації може бути конфліктною або квазі-конфліктною, особливо у разі переслідування виключно власних інтенцій, маніпуляцій, порушення протоколу як порушення правил міжнародної ввічливості, порушення статуту ООН, порушення етикету пов'язане із недотриманням правил зовнішніх проявів ставлення до оточуючих, бажання зірвати засідання, спроба дискредитації опонента, викриття брехні / звинувачення у брехні.

Загалом, прагматика мовця-дипломата постає як комбінація (із ситуативним акцентуванням) такого комплексу ієрархічно співвіднесених інтенцій. Залежно від мети мовця або його впливу на адресата, прагматичні інтенції ідентифікуються як: директивні (вплив на поведінку адресата, спонукання його щось зробити, виконати певну операцію), комісивні (наміри зобов'язати адресата до майбутньої дії), експресивні (орієнтовані на передачу почуття або ставлення мовця до адресата або теми обговорення), декларативні (орієнтовані на зміну стану речей, власного

статусу або статусу інших суб'єктів, зміну перебігу подій), референційні (орієнтовані на передачу інформації про певний об'єкт / феномен, події у світі, з метою поділитися знаннями, розв'язати непорозуміння, або сугестувати рейковий образ світу), когнітивні (орієнтовані на такий стимул реакції адресата, що призводить до розширення знань адресанта про стан речей у просторі взаємодій, діагностику систем-візаві та авто-діагностику, ментальне навіювання або «імплантування» структур знань (насамперед, симулякрів) до свідомості опонентів і партнерів).

При цьому, прагматика введення в оману полягає в наступному : 1) нав'язування фейкового стану речей, 2) відокремлення спотвореної інформації від об'єктивної з метою подальшого створення та підкреслення “раціоналізації” меж фейкового світу, 3) здійснення аксіологічного впливу на співрозмовника, вербальне вираження емоційної оцінки, стану, думки, будування бажаних для мовця асоціацій та порівнянь, прагнення створити необхідну комунікативну атмосферу, апеляцію до цінностей, настанов співрозмовника, вербалізацію оцінних суджень та емоцій, що їх супроводжують з метою підсилення впливу ірраціонального симулякру, 4) навмисне, неприховане подання неправдивої, перекрученої інформації для створення аксіологічного вербального конструкту-симулякру. Таким чином, дипломат ретранслює не власні, суб'єктивні переконання та інтенції, а точки зору, інтереси країни/партнерів. Тому, мова йде про введення в оману як колективний продукт країн та альянсів. Домінування введення в оману на засіданнях РБ ООН (272 промови за 1994 р. (30.49% від загальної кількості промов за 1994 р.), 516 промов за 2004 р. (37.70% від загальної кількості за 2004 р.), 882 за 2014 р. (35.60% від загальної кількості за 2014 р.), 289 за 2020 р. (46.61% від загальної кількості за 2020 р.), 1993 за 2022 р. (49.55% від загальної кількості за 2022 р.) свідчить, у першу чергу, про низький рівень довіри та поваги між учасниками дипломатичної комунікації, що у подальшому може призвести до зниження ефективності прийнятих рішень. Використання таких тактик, як бездоказове звинувачення та виправдання, можуть бути ознакою маніпуляції, непорозуміння та незгоди між учасниками дипломатичної дискусії, що змушує їх використовувати недостовірну,

неперевірену, перекручену інформацію щоб переконати інших у своїй точці зору, оминати можливих наслідків, виправдати прийняті рішення, отримати бажану підтримку та допомогу. Крім того, такі тактики як фокусування та апеляція до подібності, можуть бути використані для зміщення фокус уваги присутніх, зменшення важливості та сумнів у достовірності представлених доказів. Загалом, домінування брехні як мета-тактики означає неспроможність учасників досягти консенсусу та прийняти раціональні рішення на основі продемонстрованих доказів та об'єктивної інформації.

У свою чергу, (типovими випадками переорієнтації вектору дискурсивних взаємодій у рiчище конфліктних є) прагматика конфліктних взаємодій є такою: 1) порушення протоколу як порушення правил міжнародної ввічливості, 2) порушення етикету пов'язане із недотриманням правил зовнішніх проявів ставлення до оточуючих, 3) бажання зірвати засідання як спосіб уникнення необхідності коментувати слова, представлені факти, 4) спроба дискредитації опонента за допомогою надмірно емоційної лексики, неперевіреної чи перекрученої інформації, спірних чи умовних тверджень тощо, 5) викриття брехні / звинувачення у брехні як спосіб виявлення недостовірних та/або маніпулятивних тверджень. Загалом, конфліктні або квазі-конфліктні дискурсивні взаємодії у РБ ООН розуміються як прояв надмірної ентропії у «змаганнях картин світу», викликаної завеликим відхиленням вербалізованих маніпулятором смислів від емпірично підтвердженого стану речей. Це «відмінняє» дію етикетних регуляторів та надає використаним мовленнєвим актам інвективного забарвлення, відсуває кооперативну стратегію до периферії комунікативних інтеракцій, призводить до декларативного озвучення статусів опонентів (визнання їх брехунами) та створює передумови де переформатування конфігурації усього простору смислових трансформацій.

Композиційні (структурні) властивості дипломатичної промови визначаються як «прототиповий» дипломатичний дискурсивний конструкт, де виділяємо такі структурні варіанти організації: 1) етап формулювання прагматичних інтенцій, конструювання майбутньої промови, з подальшим

стилістичним оформленням, підбором аргументів та фактів, 2) етап вербального виголошення промови, 3) етап обміну мікро-промовами (коментарями, репліками) як «розширеннями» вихідної промови, 4) етап фіналізації дискурсивних взаємодій, породження узагальнень, визначення траєкторій подальших смислових трансформацій в оперативному просторі дипломатичного дискурсу РБ ООН.

Типовими трансформаціями таких конструктів у випадку брехні та сварки є несистемні та необумовлені переходи від однієї референтної ситуації (та відповідного темо-генного концепту) до іншої в обмеженому синтагматичному просторі (порушення категорії референтності) (1378 за 1994 р., 1539 за 2004 р., 1432 за 2014 р., 1105 за 2020 р., 1729 за 2022 р.); порушення категорії когерентності (1501 випадків за 1994 р., 2368 випадків за 2004 р., 2400 випадків за 2014 р., 1713 випадків за 2020 р., 2936 випадків за 2022 р.); (зв'язності), тобто, концептуальне підґрунтя тексту-основи не є цілісною системою і не дозволяє адресатам здійснювати адекватні семантичні та концептуальні трансформації; порушення категорії модальності (1407 випадків за 1994 р., 1982 випадків за 2004 р., 1735 випадків за 2014 р., 1354 випадків за 2020 р., 1970 випадків за 2022 р.) шляхом використання кваліфікаторів-квантифікаторів зі специфічним оцінним забарвленням, надлишковою або недостатньо «сильною» семантикою; порушення категорії інформативності є найбільш поширеним (1929 випадків за 1994 р., 2880 за 2004 р., 2975 за 2014 р., 1622 за 2020 р., 3001 за 2022 р.) та проявляється у використанні загальних тверджень-кліше, асертивів і констататорів, «відірваних» від темо-генного сигніфіката, а тому значною мірою безреферентних. Іншою причиною може бути використання надмірної кількості специфічних термінів, які можуть бути незрозумілими для інших делегацій; також фігурують порушення когезії (1350 випадків за 1994 р., 1483 випадків за 2004 р., 1374 випадків за 2014 р., 1000 випадків за 2020 р., 1589 випадків за 2022 р.)

Загалом, дипломатичний дискурс, реалізований у просторі РБ ООН постає своєрідним «змаганням знакових конструктів». При цьому суб'єкти дискурсивних взаємодій, здебільшого, усвідомлюють специфіку та вектор інхоативних концептуальних аксіом та ірраціональних конструктів, застосованих опонентами.

Реальний статус і ролі суб'єктів дискурсивних взаємодій підтверджуються фактами поведінки репрезентованих країн у планетарному масштабі (як прямо спостережуваними, висвітленими у засобах масової інформації та у свідченнях, або ж доступними виключно у форматі закритих розвідувальних даних). Внаслідок цього вказане «змагання» перетворюється на формально-ритулістичний обмін вербальними симулякрами, що репрезентують контрарні (принципово несумісні) моделі світу, котрі не мають точок дотику. У випадку виходу флуктуацій симулякрового енерго-інформаційного обміну за межі усталеного діапазону, обмін дискурсивними конструктами (промовами) перетворюється на інвективну інтекракцію, що не має жодного значущого наслідку. Відповідно, досліджувані дискурсивні взаємодії розглядаються як фатичні, аніж інформаційні, неспроможні призвести до «позитивної перлокуції» і позитивних зрушень у реальних станах речей в емпірично досяжній «первинній» реальності. Звідси декларативний і максимально загальний характер переважної кількості прийнятих резолюцій, а також репутація РБ ООН як неефективного інституту міжнародних відносин.

Тому, перспективою подальших досліджень ми вбачаємо у залученні більшого обсягу матеріалу, що охоплює ширший період функціонування РБ ООН з метою деталізації особливостей взаємодій у дискурсивному просторі дипломатії та прогностичного моделювання трансформацій як власне простору так і самої інституції РБ ООН.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акт мовленнєвий. Велика українська енциклопедія- [Онлайн]. Доступно: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%BA%D1%82_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%94%D0%B2%D0%B8%D0%B9
2. Андреева І. О. Польова модель генеративного концепту horror: понятійний субстрат. Острог; Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. 2015. с. 140-143.
3. Баран Г.П. Об'єктивація концепту recession/рецесія у сучасному англomовному політичному інтернет-дискурсі: лінгвокогнітивний, семіотичний та комунікативно-прагматичний аспекти. дис. філологічних наук: 10.02.04 / Херсонський державний університет. - Херсон, Україна. 2015. с.230.
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Видавничий центр «Академія»,2004.с.376. - [Онлайн]. Доступно: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/061_123.pdf
5. Безрученко В.О. Дипломатичний протокол і етикет. Комплекс навчально-методичного забезпечення з дисципліни. Харківський національний університет. 2019.с.1-23. - [Онлайн]. Доступно: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/4fe6295e0f9a690535e432c4e5a100e0.pdf>
6. Білюк І. Л. Базові моделі комунікативного дискурсу. Сучасні напрямки досліджень міжкультурної комунікації та методики викладання іноземних мов: Збірник наукових праць. 2011. с.25-26. - [Онлайн]. Доступно: <http://eprints.zu.edu.ua/5732/1/25-26.pdf>
7. Бодріяр Жан. Симулякри і симуляція / Пер. з фр. В. Ховхун. — К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004.с. 230.
8. Вецкур Т. А. Мовні засоби вираження модальності в політичному дискурсі. Дис. док. філол. наук Запорізький національний університет, Україна. 2018. с.280 . - [Онлайн]. Доступно: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/02_2018/Vetskur_dis-.pdf

9. Волощук І. Актуалізація іллокутивних актів у текстах англомовних політичних промов, Г. Усик. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Філологічні науки. Мовознавство. Луцьк, 2015.№4. с. 250–255. - [Онлайн]. Доступно: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/7853/1/49.pdf>
10. Воробйова О. П. Текстові категорії і фактор адресата: [монографія]. К. : Вища школа, 1993. с.200.
11. Гідденс Е. Соціологія: короткий, але критичний вступ, 1987, с.650
12. Гольцова М. Г, Давидова Т. В. Функціонування стилістичних засобів у дипломатичній комунікації. Збірник матеріалів науково-практичної конференції “International scientific and practical conference”, Wloclawek, Republic of Poland July 9–10, 2021, с.111-114. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-110-7-29>
13. Гончаренко І. Навчання публічної промови: структурні, стилістичні та граматичні особливості дипломатичної промови та листування (теоретико-методологічний аспект). Рідний край № 2 (25), 2011 с. 119-125. - [Онлайн]. Доступно: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1693/1/Gonchar.pdf>.
14. Грайс, Х.П. (1975). Логіка і розмова. У П. Коул і Дж.Л. Морган (ред.), Синтаксис і семантика Том 3, с. 41—58.
15. Гудкова Л.М. Культурологічний аспект дипломатичного дискурсу // Вісник Київського університету. Серія «Мова і література». 2007. Вип. 54. Ч. 2. с. 107-112.
16. Гуз О. П. Лексичні засоби вираження агресії у французькому політичному дискурсі. Нова філологія. Запоріжжя: ЗНУ, №49. 2012. с. 62-66 - [Онлайн]. Доступно: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1709/3/huz%20lexical.pdf>
17. Гуз О. П. Поняття інвективи в сучасній лінгвістиці (на матеріалі французького масмедійного політичного дискурсу). Наукові записки : [зб. наук. пр.] / редкол. : Гнатюк М. І. та ін. ; Нац. ун-т "Остроз. акад.". - (Філологічна). - Острог, Вип. 37. 2013. с. 94-97. - [Онлайн]. Доступно: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1712/3/Invective.pdf>

18. Гулієва Д.О. Реалізація комунікативних стратегій позитивної/негативної оцінки в англо-американській неофіційній комунікації, автореф. дис. канд. філ. наук Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, Україна, 2018 - [Онлайн]. Доступно: http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/14420/2/%d0%b0%d0%b2%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b5%d1%84%d0%b5%d1%80%d0%b0%d1%82_%d0%93%d1%83%d0%bbie%d0%b2%d0%b0_%d0%94.%d0%9e..pdf
19. Давидова О. П. Модальність тексту та засоби її вираження. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». Випуск 44, 2014, с. 76-79 - [Онлайн]. Доступно: <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2014/n44/25.pdf>
20. Дегтярьова К.В. Основи теорії мовної комунікації: Навчально-методичний посібник для студентів факультету філології та журналістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і література». Полтава, 2012. – 70 с.
21. Дейк Т.А. Мова, пізнання. Комунікація. Мюнхен: УМІ, 1989. с. 276
22. Доценко О.Л. Семантико-прагматичний синтаксис: особливості вираження модальності: Монографія – К.: Міленіум, 2006. - 226 с - [Онлайн]. Доступно: <https://core.ac.uk/download/pdf/33688674.pdf>
23. Дяченко М. Д. Лінгвістичний аспект дефініції дискурсу. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 30 (69) №2 Ч.2, 2019. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2019.2-2/01> - [Онлайн]. Доступно: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/2_2019/part_2/3.pdf
24. Електронний посібник з дисципліни: Українська мова (за проф. спрямуванням). Луцький Національний Технічний Університет. м. Луцьк, Україна. - [Онлайн]. Доступно: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/риторика%20укр.мова/page7.htm

25. Єрмоленко С. Я. та ін., *Культура української мови: Довідник*, В. М. Русанівський, ред., Київ, 1990, с. 62-63. Доступно: <https://ua-etymology.livejournal.com/276521.html>
26. Єщенко Т. А. *Феномен художнього тексту: комунікативний, семантичний і прагматичний аспекти: монографія / науковий редактор проф. Степаненко М. І.* Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2021. 470 с. - [Онлайн]. Доступно: <http://lib.idgu.edu.ua/bibliofresh-18022022/>
27. Жаботинська С. А. *Мовні знаки як конструкти.* Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія (№ 630). 2012. с. 213-222. - [Онлайн]. Доступно: http://eprints.cdu.edu.ua/3115/1/cgiirbis_64%20%2827%29.pdf
28. Жаботинська С.А. *Лексичні поля й нелінійна динаміка когнітивних структур.* Вісник Львівського університету. 2011. Вип. 52. с. 3–11.
29. Жаботинська С.А. *Посесивна конструкція і концептуальні трансформи.* Мова. Людина. Світ: До 70-річчя проф. М.П. Кочергана : зб. наук. статей / під ред. Тараненка О.О. К. : Видавничий центр КНЛУ, 2006. С. 178–192.
30. Жан Бодріяр. *Символічний обмін і смерть*, ст. 149. - [Онлайн]. Доступно: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=2266>
31. Загнітко А. П. *Основи дискурсології : науково-навчальне видання.* Донецьк : ДонНУ, 2008. с.194.
32. Зайцева М.О. *Засоби маніпулятивного впливу в сучасному політичному дискурсі (лінгвістичний аспект).* Лінгвістичні дослідження: Зб. наук. праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2012. Вип. 34 - [Онлайн]. Доступно: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13093/1/Zaitseva_101-104.pdf
33. Застровська С. *Найдюк О. Інтердискурсивний характер художнього тексту (на матеріалі німецької мови).* Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури, №38, 2018. с. 120-124. - [Онлайн]. Доступно: <https://ariph.vnu.edu.ua/index.php/ariph/article/view/232>
34. *Значення, зміст, сенс, смисл, суть.* Livejournal. 2012. - [Онлайн]. Доступно: <https://ua-etymology.livejournal.com/276521.html>

35. Золотаренко Т. О. Інвектива та її місце в теорії мовленнєвих актів. Вісник КНЛУ. Серія Філологія. Том 18. № 2. 2015. с.56-62. - [Онлайн]. Доступно: <http://3A%2F%2Fphilmessenger.knlu.edu.ua%2Farticle%2Fview%2F84275%2F79791&usg=AOvVaw0iMlAIVm-64mWqzb2ro8n2>
36. Іващенко В. Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології): Монографія. К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2006. 328 с. - [Онлайн]. Доступно: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ivaschenko_Viktoriiia_Liudvigivna/Kontseptualna_reprezentatsiia_frahmentiv_znannia_v_naukovo-mystetskii_kartyni_svitu.pdf
37. Ізард К. Теорії диференціальних ЕМОЦІЙ. Емоції та почуття. 2001. - [Онлайн]. Доступно: http://psih.pp.ua/00759_3_11_%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97_%D0%B4%D0%B8%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B9_%D0%BA_%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%80%D0%B4_%D0%BE%D0%B1%D1%94%D0%BA%D1%82%D0%BE%D0%BC_%D0%B2%D0%B8%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D1%86%D1%96%D0%B9_%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97_%D1%94_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%BD%D1%96_%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%BA%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D0%B0_%D0%B7.html
38. Калитюк Л.П., Турта Ю.П. Мовні засоби вираження когезії в англomовному мультфільмі Torill Cove 'The Danish Poet'. Філологічні студії. Збірник наукових праць. Випуск 6, 2016. с.42-44 - [Онлайн]. Доступно: https://www.researchgate.net/publication/343150868_Movni_zasobi_virazenna_kogezii_v_anglomovnomu_multfilmi_Torill_Cove_'The_Danish_Poet'
39. Карпчук Н. П. Адресованість в офіційному та неофіційному англomовному дискурсі (комунікативно-прагматичний аналіз): Монографія. – Луцьк: РВВ «Вежа»

- Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. 159 с. - [Онлайн]. Доступно: <https://core.ac.uk/download/pdf/153587131.pdf>, с.30
40. Кахович Ю. О., Левченко Т. В., Макаренкіна А. В. Вплив національних стереотипів на проведення міжнародних переговорів. Інвестиції: практика та досвід №7, 2011, с.51-53. - [Онлайн]. Доступно: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2011/16.pdf
41. Кашишин Н. Є. Мультимодальний аспект дослідження англомовного дипломатичного дискурсу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. №39 том 2. 2019 с. 30-33. DOI <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.2.7>. - [Онлайн]. Доступно: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v39/part_2/9.pdf
42. Кашишин Н.Є. Особливості дискурсу та терміносистеми англомовних дипломатичних документів. Львів, 2009. - [Онлайн]. Доступно: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/Fil/2009_81_2/Statti/77.pdf.
43. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. Київ: Дух і Літера. 2012. с. 280
44. Колесник О. С. Systemic premises of lingual modeling. Науковий вісник Чернівецького університету. германська філологія. (823). 2020, р. 112-117. - [Online]. Available: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/33956/1/Kolesnyk_2020_Chernivtsi.pdf
45. Колесник О. С. Семантичні трансформації з позицій М-логіки (на матеріалі деяких індоєвропейських мов). Doctrina multiplex, veritas una. Учень багато, істина одна : збірник праць до ювілею Ізабелли Рафаїлівни Буніятової. Київський ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. с. 170-195. - [Онлайн]. Доступно: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25488/1/Kolesnyk_from_Veritas_2018.pdf
46. Колесник О. С. The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling Cognitive studies | études cognitives (21). 2021. - [Online]. Available: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39013/1/KOlesnyk_OS_COGN_LING_2021.pdf

47. Колесник О.С. Міфологічний простір крізь призму мови та культури: монографія. Чернігів: РВВ ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка, 2011. 312с., с.45-74
48. Колесник О.С. Мова та міф у вимірі міждисциплінарних студій : Монографія. – Чернігів: Десна Поліграф, 2016. с.240. - [Онлайн]. Доступно: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/15602/1/kolesnik_240str_30ekz_new.pdf
49. Колесник О.С. Прагматичні аспекти мовленнєвих актів подяки та поздоровлення англійською та українською мовами. Лінгвокультура, 1(1), 2018, с. 59-65. - [Онлайн]. Доступно: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24564/1/06-LINGUACULTURE_1_2018_Kolesnyk.pdf
50. Компаній О. Мовленнєвий жанр: лінгвостилістичний аспект. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Вип. 2. 2016. с. 157-164. - [Онлайн]. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpu2016_2_20
51. Кондратенко Н. Типологія мовленнєвих жанрів в українському політичному дискурсі. Філологічні праці, №9. 2017 с. 18-22. - [Онлайн]. Доступно: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/stfil_2017_9_5.pdf
52. Копчак М. М. Інвективна лексика адресації та ситуативність мовленнєвої поведінки в англійськомовному тексті та дискурсі постмодерну. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». Випуск 53. 2015. с. 132-135. - [Онлайн]. Доступно: https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/Nznuoaf_2015_53_53.pdf
53. Корольов І. Р. Поняття дискурсу в сучасному мовознавстві: визначення, структура, типологія. *Studia Linguistica*. Вип. 6. 2012. с. 285-305. - [Онлайн]. Доступно: <http://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/2012-6-2-285-305-%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B2-%D0%86.%D0%A0..pdf>
54. Корсунський С. В. Як будувати відносини з країнами Азії. Економіка, дипломатія, культурні особливості. *Vivat*. 2021. с.228.

55. Корсунський С. В., Горовий В. М., Даниленко С. І. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця : монографія. – К. : НАСБ України, 2018. 517 с. - [Онлайн]. Доступно: https://academy.ssu.gov.ua/uploads/p_157_23158169.pdf
56. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / Ю.В. Косенко. – Суми: Сумський державний університет, 2011. с.187. - [Онлайн]. Доступно: <https://kpdi.edu.ua/biblioteka/%D0%9E/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%9A%D0%BE%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%AE.%D0%92..pdf>
57. Кочан І. Текстові категорії: проблеми виокремлення і трактування у сучасній науці. Наук.вісник Херсон. держ. ун-ту. Сер. «Лінгвістика». 2009. Вип. 9. с. 20–25.
58. Крисанова Т. Сучасний стан розвитку лінгвістики емоцій. Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов, Вип. №78(1124), с. 79-85. - [Онлайн]. Доступно: <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/2683>
59. Куньч З.Й, Городиловська Г.П, Шмілик І.Л. Риторика: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки? 2016. с. 496. - [Онлайн]. Доступно: <http://catalog.puet.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:230103/Source:default>
60. Лашко А.О. Дискурсивний аналіз як метод аналізу державної політики. Інвестиції: практика та досвід, Вип. 22, 2015 с. 34-38. - [Онлайн]. Доступно: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2015/34.pdf
61. Левицкий В.В. Семасиология : монография для молодых исследователей. - Винница: Нова Книга, 2012. с.680.
62. Литвиненко О. О. Психологічні особливості взаємодії людини з літературним текстом. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2014 No2(23). с.148-154. - [Онлайн]. Доступно: <https://core.ac.uk/download/pdf/229859748.pdf>

63. Матвійчук, Тетяна Павлівна. Займенникова реалізація текстових категорій : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Т. П. Матвійчук ; керівник роботи С. В. Шевчук ; Нац пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2010. – с.20.
64. Матковська М.В. Способи реалізації інтенції боротьби за владу в англomовному політичному дискурсі. Науковий вісник Ужгородського університету, серія Філологія, Вип. 29, 2012, с. 167-170. - [Онлайн]. Доступно: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/813/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%9C.%20%D0%92.%20%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%20%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D1%8C%D0%B1%D0%B8%20%D0%B7%D0%B0%20%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D1%83%20%D0%B2%20%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D1%96.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
65. Мірошниченко І. Г. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу: [препринт]. Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку : матеріали ІІ Всеукраїнської наук.-практ. конф., – Вінниця, 12–13.10.2016р. - [Online]. Доступно: <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/9998/1/Miroshnychenko.pdf>.
66. Міхова А.Г. Емоції і прояви емоцій: історичний екскурс (стресові та стресоподібні стани). Науково-практичний журнал «Наука і освіта», Вип. №3. с.95-98. - [Онлайн]. Доступно: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/3_2010/23.pdf
67. Морарь М.В. Толерантність як принцип політичної діяльності партійних лідерів. Political Science. 2014. No5(109). с. 152–157.

68. Назаренко О. М. Основні категорії в сучасному газетному тексті. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 2 / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. с. 732-735. - [Онлайн]. Доступно: <http://dSPACE.onua.edu.ua/handle/11300/11374>
69. Нетребчук Л.Н. Засоби вираження категорії локативності в романі Ліни Костенко "Маруся Чурай". Культура народів Причорномор'я. — 2003. — № 43. — С. 225-228. - [Онлайн]. Доступно: <http://enpuir.npu.edu.ua:8080/handle/123456789/52?show=full>
70. Нікіфорова О.М. Класифікація текстів у військовому перекладі. Мовні і концептуальні картини світу. Випуск 57. 2016. с. 294-303 - [Онлайн]. Доступно: <http://mova.knu.ua/wp-content/uploads/2020/02/41.pdf>
71. Пазинич О.М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування : авто- реф. дис. ... канд. філол. наук. Спеціальність 10.02.15 – загальне мовознавство : НАН України, Інститут мовознавства. Київ, 2001. с.18.
72. Печеранський І., Васкул Х. Сучасний медійний дискурс та роль у ньому журналістського розслідування, Index Copernicus, 2020. с. 22-29. - [Онлайн]. Доступно: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/624266.pdf>
73. Писаренко І.М. Дипломатичний дискурс: теорія та практика. Київ: Видавництво Українського Католицького Університету, 2015. с.368.
74. Підберезних І. Є. Політика балансування забезпечення національної безпеки США, Китаю та країн Південно-Східної Азії. Юридична наука №10(112), 2020, с.5-12. DOI: 10.32844/2222-5374-2020-112-10.01. - [Онлайн]. Доступно: <https://journal-nam.com.ua/index.php/journal/article/view/520/493>
75. Пол Екман Теорія брехні / Пер. з англ. К. : КМ Publishing, 2012. с.320. - [Онлайн]. Доступно: https://shron1.chtyvo.org.ua/Ekman_Paul/Teoriia_brekhni.pdf

76. Пономаренко О.В. Архітектоніка сучасного дипломатичного дискурсу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Іноземна філологія. Вип. 1(52). Київ, 2020. с. 42–46.
77. Пономаренко О.В. Інтердискурсивність як провідна риса дипломатичного дискурсу (на матеріалі виступів Міністра закордонних справ Італії Дж.Терці ді Сант-Агата на ІХ Конференції Послів у Римі). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія «Іноземна філологія». Вип. 47. К.: ВПЦ Київський університет, 2014. с. 30–35.
78. Потапенко С. І. Когнітивна риторика ефекту: в пошуках методу (на матеріалі інавгураційних звернень американських президентів Дж. Кеннеді і Дж. Буша). *Вісник КНЛУ*. Серія Філологія. Том 15. №2. 2012. с.131-140. - [Онлайн]. Доступно: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/1395/Vknlu_fil_2012_15_2_18.pdf?sequence=1&isAllowed=y
79. Потапенко С.І. Зіставлена когнітивна риторика: у пошуках *terminum comprationis*. *Одеський лігвістичний вісник* № 5/2015. с. 118-123
80. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології. *Комунікація*, № 1. 2010. с. 19– 26.
81. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Монографія – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. с.332.
82. Ребро Д. Що таке справжні європейські цінності? Інтерв'ю з Тоддом Хайзінга. *Християни для України*. - [Онлайн]. Доступно: <https://c4u.org.ua/european-values/>
83. Риторика та українська мова. Веб-сайт. - [Онлайн]. Доступно: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80.%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0/. Дата доступу: 2023-04-24
84. Роди і види сучасного красномовства. Риторика української мови. Онлайн підручник. - [Онлайн]. Доступно: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%83%D0%BA%D1%80.%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0/

http://www.nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2011_52_6

85. Савчак І. Особливості реалізації комунікативних стратегій у дипломатичному спілкуванні. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка. 2017. №4. с. 191-198.

86. Сваричевська Л. Лінгвосеміотика брехні: пошук істини. Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Вип. 52. 2011. с. 33-45. - [Онлайн]. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2011_52_6.

87. Селіванова. О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава. Україна: Довкілля-К., 2008. с. 712. - [Онлайн]. Доступно: <https://archive.org/details/selivanova2008/page/7/mode/2up>

88. Скрябін В. Б. Лінгвістичні аспекти персуазивності в дипломатичному дискурсі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2014, с. 91-94.

89. Скрябіна В. Б. Лінгвістичні аспекти персуазивності в дипломатичному дискурсі. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. Вип. 2. 2018. с. 265-274. - [Онлайн]. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/irtpa_2018_2_26.

90. Славова Л. Л. Домінантні мовленнєві акти у складі дискурсу американського та українського політика. *Studia Linguistica*. Випуск №9/2016. 2015. с. 320-325 - [Онлайн]. Доступно: <http://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/2016-9-320-325->

<http://studia-linguistica.knu.ua/wp-content/uploads/2018/11/2016-9-320-325-%D0%A1%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D0%9B.%D0%9B..pdf>

91. Солощук Л. В. Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі : монографія. Харків : Константа, 2006. с. 300.

92. Сонатна форма [Онлайн] Експериментуємо зі створенням звуків та музики. Доступно: <https://corpuscul.net/shkola/muzykalnaya-forma/gomofonicheskie-formy/sonatnaya-forma/>

93. Станіслав О. В. До питання зв'язності тексту: теоретичний аспект (на матеріалі французької мови). Мова і культура. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго,

2012. – Вип. 15 – Т. VI (160). с. 159-165. - [Онлайн]. Доступно: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1198/3/zvaznist.pdf>
94. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с. - [Онлайн]. Доступно: <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>
95. Судус Ю.С. Мовленнєві тактики реалізації стратегії дискредитації в англomовному дипломатичному дискурсі. Дис. канд. філол. Наук. Запорізький національний університет, Україна. 2017. 245 с. - [Онлайн]. Доступно: http://phd.znu.edu.ua/page/dis/02_2018/Sudus_dis.pdf
96. Супрун Л. Концептуальність як домінуюча категорія публіцистичного дискурсу. Вісник Київського університету. Серія: Журналістика, vol. 1, pp. 28-31, 2008. - [Online]. Доступно: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2150>
97. Таценко Н. В. Основи теорії мовного дискурсу. Суми: Сумський державний університет, 2011. 178 с. - ст.66 - [Онлайн]. Доступно: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v32/part_3/21.pdf
98. Текстознавство : навчальний посібник для студентів-філологів вищих педагогічних навчальних закладів / уклад. О. В. Дуденко. – 5-е вид., доповн. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. с.124. - [Онлайн]. Доступно: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/7875/1/textoznavstvo17.pdf>
99. Топчий Л. М. Засоби реалізації інвективної прагматики в публіцистичному дискурсі Ірини Калинець. Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки, 2018 р., №1 (52) - [Онлайн]. Доступно: http://dspace.idgu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1152/1/1_%D0%A2%D0%BE%D0%BF%D1%87%D0%B8%D0%B9_%D0%9C.%D0%9C._%D0%97%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8-%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97-

%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B3%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%
BA%D0%B8_2018.pdf

100. Тягнирядно Є.В. Риторика, як наука красномовства. З історії риторики й красномовства. Одеський державний університет внутрішніх справ. 2017. - [Онлайн]. Доступно: <https://oduvsv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Lektsiya-1-11.pdf>

101. Федчишин С.А. Порухення дипломатичного протоколу в контексті дисциплінарних проступків працівників дипломатичної служби України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. №21. 2016. с.46-49 - [Онлайн]. Доступно: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc21/13.pdf>

102. Форманова С.В. Комуникативні стратегії і тактики ів інвективному просторії. Вісник Донецького національного університету, серія Б: Гуманітарні науки, випуск 1-2, 2014. - [Онлайн]. Доступно: <file:///Users/mykhailoantonishyn/Downloads/2503-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-5042-1-10-20160908.pdf>

103. Ціватий В. Г. Дипломатичний протокол і етикет міжнародної ввічливості в міжнародних відносинах і світовій політиці XXI століття: інноваційний, історико-інституціональний та політико-системний дискурси. International scientific conference. Riga, the Republic of Latvia. August 30–31, 2022. с. 60-66. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-236-4-15> - [Онлайн]. Доступно: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/249/7003/14577-1?inline=1>

104. Чайковська О. В. Функціонально-семантичні категорії дипломатичного дискурсу. Нова філологія : зб. наук. пр. Запоріжжя : ЗНУ, 2007. Вип. 26.с. 321–324.

105. Чарльз Вільям Морріс. Основи теорії знаків. Кембридж, Массачусетс: Harvard University Press. 1938. р.214

106. Шаров О. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи (монографія). Київ, 2019. - [Онлайн]. Доступно:

https://niss.gov.ua/sites/default/files/201912/sharov_monografiya_ekonom_diplomatiya_print_new.pdf.

107. Шепітько С. Компоненти наукового дискурсу. Наукові записки. Сер. : Філологічні науки (мовознавство), Вип. 89(5), 2010, с.164-167

108. Шугаєв А. В. Імідж ООН у сучасному англomовному медіа-дискурсі: когнітивно-прагматичний аспект. Дис. канд. філол. наук, Житомирський університет імені І. Франка. 2018. - [Онлайн]. Доступно: https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Шугаєв_дисертація%20.pdf?id=b7b0eec5-0d57-4a2d-8be3-4a30d612963c

109. Шуляк І. М. (2016) Теорія релевантності як метод інтерпретації непрямих мовленнєвих актів в англomовному художньому дискурсі. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» (Вип.61). с. 151-154. - [Онлайн]. Доступно: <https://eprints.oa.edu.ua/5708/1/60.pdf>

110. Шуляк І.М. Непрямі мовленнєві акти у романах Патріка Вайта: лівгвостилічний та функціонально-прагматичний спекти. дис. кандидата філол. наук: 10.02.04, Херсонський держаний університет. Херсон, 2018 - [Онлайн]. Доступно:

https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%A8%D1%83%D0%BB%D1%8F%D0%BA_%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf?id=87fbe0d3-b335-4bdb-a2a2-f44b97b18c64

111. Юдко Л.В. Прагматичний аспект концепту “толерантність” у різних лінгвокультурах. Мовні і концептуальні картини світу. 2013. Вип. 43(4). с. 316– 322.

112. Яворська Г.П. Рібридна війна як дискурсивний конструкт // Strategic priorities. No. 4 (41). 2016. P. 41–49. - [Онлайн]. Доступно: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/yavorskaya.pdf>

113. Яременко О. А., Лазебна О. А. Тематична класифікація термінологічної лексики військово-політичного дискурсу (на матеріалі сучасних німецькомовних часописів). Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. с. 185-190. 2021. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.6-1/33>

- [Онлайн]. Доступно:
http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/6_2021/part_1/33.pdf
114. Яремко Я. Семантичний аспект природи терміна // Вісник: Проблеми української термінології. – Львів: Вид-во НУ : Львівська політехніка, 2006. No 559. с.53-56.
115. Самохіна В.О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США: текстуальний і дискурсивний аспекти: автореф. дис. д-ра філол. наук : 10.02.04 / В. О. Самохіна; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2010. 36 с. - [Онлайн].
Доступно:
http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/13350/2/Samokhina_dis.pdf
116. Musolff A., Political Metaphor Analysis: discourse and scenarios. London: Bloomsbury Academic, 2016. Pp. 194. DOI: <https://doi.org/10.1017/langcog.2017.1>
117. Bardovi-Harlig K. & Hartford B. S. Interlanguage Pragmatics: Exploring Institutional Talk. London: Lawrence Erlbaum Associates. 2005, 230 p., DOI: <https://doi.org/10.4324/9781410613776>
118. Blommaert, J. Ethnography, superdiversity and linguistic landscapes: Chronicles of complexity. Multilingual Matters, Paper 29, 2012 .p.149
DOI:10.21832/9781783090419. - [Online]. Available:
https://www.researchgate.net/publication/265850728_Ethnography_Superdiversity_and_Linguistic_Landscapes_Chronicles_of_Complexity
119. Olutayo C.O. and Ajayi O.E., "The Use of Informational Units in Diplomatic Discourse: A Study of Selected Nigerian Diplomatic Texts," Linguistik online, vol. 85, no. 4, P. 51-65, 2017. [Online]. Available: <https://bop.unibe.ch/linguistik-online/article/view/4455>.
120. Cienki A., & Leezenberg M. (Eds.). Conceptualizations in the World of Text. John Benjamins Publishing, 2018. P. 336.
121. Collin R. Genre in Discourse, Discourse in Genre: A New Approach to the Study of Literate Practice // Journ. of Literacy Research. London,— Vol. 44. 2012. P. 85
122. Dan Sperber & Deirdre Wilson “Relevance: Communication and Cognition”. Blackwell: Oxford UK & Cambridge USA, 1995, P.326 . - [Online]. Available:

https://www.academia.edu/9257754/Dan_Sperber_and_Deirdre_Wilson_Relevance_Communication

123. Dennid W. Stampe. Meaning and Truth in the Theory of Speech Acts. SYNTAX and SEMANTICS. Vol. 3. Academic Press. NY, P. 82 Available: <https://semantics.uchicago.edu/kennedy/classes/f09/semprag1/searle75b.pdf>
124. Drew P. & Heritage J. Talk at Work: Interaction in Institutional Settings. Cambridge: Cambridge University Press. 1992. – [Online]. Available: <https://escholarship.org/content/qt4365f03g/qt4365f03g.pdf>
125. Oyetade E.O. Informational Unit Analysis in Diplomatic Discourse. Journal of Language and Politics, vol. 14, no. 4, P. 603-622, 2015. DOI: <https://doi.org/10.1075/jlp.14.4.05oye>
126. Ehrlich S., & Romaniuk T. Discourse analysis. In R. Podesva & S. Devyani (Eds.), Research methods in linguistics. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2013. p. 466–499. - [Online]. Available: https://www.academia.edu/10033876/Discourse_Analysis
127. Greenberg J. Language Universals, with Special Reference to Feature Hierarchies. Janua Linguarum, Series Minor, 59. The Hague: Mouton de Gryter. 1966. – [Online]. Available: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110899771.fm/html>
128. Greenberg J. Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements. In J. H. Greenberg, ed., Universals of Grammar, 2nd edn, . Cambridge, Mass.: MIT Press, 1966, P. 73–113.
129. H.A. Alarifi, J.A. Alsulaiman, "Investigating Diplomatic Discourse: A Study of Saudi Diplomatic Discourse on Syria," Discourse and Communication, vol. 12, no. 1, P. 47-64, 2018. DOI: 10.1177/1750481317739161.
130. Habwe J. H. Discourse analysis of Swahili Political Speeches. Nairobi: University of Nairobi, 1999. P.379 .
131. John Searle, A Classification of Illocutionary Acts. Language in Society , Volume 5 , Issue 1 , April 1976 , P. 1 – 23. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0047404500006837>
132. Katarina Ristić. Accused War Criminals qua Perpetrators: On the Visual Signification of Criminal Guil. Journal of Perpetrator Research 2. P. 156. - [Online].

Available:

https://www.researchgate.net/publication/336721484_Accused_War_Criminals_qua_Perpetrators_On_the_Visual_Signification_of_Criminal_Guilt#fullTextFileContent

133. Kolesnyk O. The Mythic Multiverse Through the Scope of Language: The “Procedural Anatomy” of Verbal Modelling. *Cognitive Studies | Études cognitives*, 2021, Article 2447. DOI: <https://doi.org/10.11649/cs.2447> - [Online]. Available: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39013/1/KOlesnyk_OS_COGN_LING_2021.pdf

134. Kozhanov N. International Political Discourse and its Historical Context. *International Studies*. Vol. 52, No. 3-4, 2015, P. 262-275

135. Kramsch C. *Language and culture*. Oxford University Press, 1998. P.136. - [Online]. Available:

<https://books.google.com.ua/books?id=XRPiONIC2PMC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>

136. Rosiek M., "The role of reference in diplomatic discourse," *Prace Filologiczne*, vol. 59, P. 109-117, 2009.

137. Maintenance of peace and security of Ukraine. The UN. (2022, October 21). Retrieved October 27, 2022. [Online]. Available: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/PRO/N22/645/33/PDF/N2264533.pdf?OpenElement>

138. Meibauer, J. What is indirect speech act? Reconsidering the literal force hypothesis'. *Pragmatics & Cognition* 26: 1. 2019. P. 61–84

139. Nolan D. *Possible Worlds Semantics*. The Routledge Companion to the Philosophy of Language. Routledge, London. P.242-252.

140. Nuessel F. Postage Stamps: A Pedagogical Tool in the Language Classroom. *Mosaic: A Journal for Language Teachers*, 3, 1996, P.12-17. - [Online]. Available: [https://www.scirp.org/\(S\(czeh2tfqw2orz553k1w0r45\)\)/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2005733](https://www.scirp.org/(S(czeh2tfqw2orz553k1w0r45))/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2005733)

141. O’Halloran K. L. *Multimodal Discourse Analysis: Systemic functional perspectives*. In K. Hyland and B.Paltridge (eds) *Companion to Discourse*. London and New York: Continuum. 2011. P.1-33. - [Online]. Available:

https://www.academia.edu/2378326/Multimodal_discourse_analysis_Systemic_functional_perspectives

142. O'Halloran, K. L. (in press 2011). Multimodal Discourse Analysis. In K. Hyland and B. Paltridge (eds) Companion to Discourse. London and New York: Continuum. - [Online]. Available:

https://www.academia.edu/2378326/Multimodal_discourse_analysis_Systemic_functional_perspectives

143. Chruszczewski P. and Kocel K., "Modality in Diplomatic Discourse: An Analysis of the US Diplomatic Cables," Studia Linguistica Universitatis Iagellonicae Cracoviensis, vol. 135, no. 1, P. 157-172, 2018. doi: 10.4467/20834624SL.18.010.8964.

144. Ruytenbeek N., Indirect requests, relevance, and politeness. Journal of Pragmatics (142). 2019, Ruytenbeek, N. Literalism and indirect speech act understanding

145. Sanders R. E. The two-way relationship between talk in social interaction and actors goals and plans // Understanding Face-to-Face Interaction: Issues Linking Goals and Discourse. – Hillsdale, 1991. P. 111-116

146. Searle J. Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts. Cambridge: Cambridge University Press, 1979. P.204.

147. Seliya R. A review of research on second language writing in English in multilingual India. In A. Simpson (Ed.), The Routledge Handbook of Applied Linguistics. London: Routledge, 2016, P. 166-183. – [Online]. Available: http://library.mibckerala.org/lms_frame/eBook/Simpson%20-%20The%20Routledge%20Handbook%20to%20Applied%20Linguistics.pdf

148. Sheptytska, S. K., & Korobka, M. V.. The Use of Deixis and Reference in Diplomatic Discourse. Journal of History Culture and Art Research, 9(4),2020.P. 87-97. DOI: 10.7596/taksad.v9i4.2694

149. Sperber D. Relevance: Communication and Cognition / D. Sperber, D. Wilson. – Oxford: Blackwell, 1995. P.326, - [Online]. Available: https://books.google.com.ua/books/about/Relevance.html?id=2sOKgpYuX4wC&redir_esc=y

150. Sperber, D., Clement, F., Heintz, C., Mascaro, O., Mercier, H., Origg, G., & Wilson, D. Epistemic vigilance. *Mind & Language*, №25, 2010. P. 359–393. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-0017.2010.01394.x>
151. Swales J. M. *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge, UK: Cambridge University Press. 1990
152. Steffelbauer T., "Cohesion in Diplomatic Discourse: A Contrastive Study of Two Speeches by the German Foreign Minister," *International Journal of Language and Linguistics*, vol. 6, no. 2, P. 50-61, 2019. [Online]. Available: https://www.academia.edu/38168595/Cohesion_in_Diplomatic_Discourse_A_Contrastive_Study_of_Two_Speeches_by_the_German_Foreign_Minister.
153. Thornborrow J. *Power Talk: Language and Interaction in Institutional Discourse*. London: Longman. 2002. – [Online]. Available: <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315839172/power-talk-joanna-thornborrow>
154. Threats to international peace and security created by terrorist acts. The UN. (2022, March 4). Retrieved September 3, 2022. [Online]. Available: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/PRO/N04/259/22/PDF/N0425922.pdf?OpenElement>
155. Van Dijk T. A. *Discourse analysis*. New York: Longman. 1989
156. Wilson D., D. Sperber. *Relevance Theory*. *The Handbook of Pragmatics*. Oxford: Blackwell, 2004. P. 607–632
157. Wilson D. Irony and metarepresentation. *Working Papers in Linguistics*, Vol. 21, 2009. P.183–226.
158. Wilson D. Metaphor, Relevance and the «Emergent Property» Issue / D. Wilson, R. Carston // *Mind and Language*. – London : Blackwell, 2004. Vol.21.Issue 3. P. 404–433.
159. Wilson D. Reference and Relevance. *Working Papers in Linguistics*, Vol. 4, 1992. P.165–191
160. Yaroshenko A., & Semigina T.. Exploring Gender Stereotypes among Prospective Foster Families. *Socialinė Teorija, Empirija, Politika Ir Praktika*, 25, 2022. P.62-79. DOI: <https://doi.org/10.15388/STEPP.2022.48>

161. Zienkowski J. Multimodal Discourse Analysis. In Handbook of Communication in the Public Sphere. 2013. P.117-133.

162. Zimmermann H. D. Die politische Rede: Der Sprachgebrauch Bonner Politiker. – Stuttgart: Kohlhammer, 1975. P. 237

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ ООН

163. Статут ООН. Видано Департаментом громадської інформації ООН Київ. Україна. 2008. - [Онлайн]. Доступно: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf

164. United Nations Security Council. [Online]. Available: <https://www.un.org/securitycouncil/>

МАТЕРІАЛИ ЗАСІДАнь РАДИ БЕЗПЕКИ ООН

165. [3336th meeting], Materials of the February 1994 meeting of the United Nations Security Council, “THE SITUATION IN THE REPUBLIC OF BOSNIA AND HERZEGOVINA”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3336>

166. [3341th meeting], Materials of the March 1994 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the occupied Arab territories”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3341>

167. [3342th meeting], Materials of the March 1994 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the occupied Arab territories”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3342>

168. [3346th meeting], Materials of the March 1994 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Georgia”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3346>

169. [3377th meeting], Materials of the May 1994 meeting of the United Nations Security Council, “The situation concerning Rwanda”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3377>

170. [3395th meeting], Materials of the June 1994 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Angola”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3395>
171. [3401th meeting], Materials of the July 1994 meeting of the United Nations Security Council, “Establishment of an international tribunal for the prosecution of persons responsible for serious violations of international humanitarian law committed in the territory of the former Yugoslavia”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3401>
172. [3464th meeting], Materials of the November 1994 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Mozambique”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3464>
173. [3484th meeting], Materials of the December 1994 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Cyprus”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3484>
174. [3659th meeting], Materials of the April 1996 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Burundi”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.3569>
175. [7148th meeting], Materials of the March 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Final report of the Secretary-General on the United Nations Integrated Peacebuilding Office in Sierra Leone (S/2014/192)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7148>
176. [4945th meeting], Materials of the April 2004 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian question”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.4945>
177. [4955th meeting], Materials of the April 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Official communiqué of the 4955th (closed) meeting of the Security Council”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.4955>
178. [5033th meeting], Materials of the September 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 30 of resolution 1546 (2004) (S/2004/710)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5033>

179. [5037th meeting], Materials of the September 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Twenty-third report of the Secretary-General on the United Nations Mission in Sierra Leone (S/2004/724)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5037>
180. [5038th meeting], Materials of the September 2004 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Afghanistan”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5038>
181. [5048th meeting], Materials of the October 2004 meeting of the United Nations Security Council, “The situation concerning the Democratic Republic of the Congo”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5048>
182. [5049th meeting], Materials of the October 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 4 October 2004 from the Permanent Representative of Tunisia to the United Nations addressed to the President of the Security Council (S/2004/779)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5049>
183. [5059th meeting], Materials of the October 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security caused by terrorist acts”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5059>
184. [5066th meeting], Materials of the October 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on women and peace and security (S/2004/814)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5066>
185. [5082th meeting], Materials of the November 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Reports of the Secretary-General on the Sudan”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5082>
186. [5104th meeting], Materials of the December 2004 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security caused by terrorist acts”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.5104>
187. [7096th meeting], Materials of the January 2014 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian question”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7096>

188. [7099th meeting], Materials of the January 2014 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Mali”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7099>
189. [7101th meeting], Materials of the January 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security caused by terrorist acts”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7101>
190. [7113th meeting], Materials of the February 2014 meeting of the United Nations Security Council, “The rule of law in the maintenance of international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7113>
191. [7125th meeting], Materials of the March 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7125>
192. [7129th meeting], Materials of the March 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Children and armed conflict”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7129>
193. [7154th meeting], Materials of the April 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 13 April 2014 from the Permanent Representative of the Russian Federation to the United Nations addressed to the President of the Security Council (S/2014/264)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7154>
194. [7157th meeting], Materials of the April 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 28 February 2014 from the Permanent Representative of Ukraine to the United Nations addressed to the President of the Security Council (S/2014/136)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7157>
195. [7160th meeting], Materials of the April 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Women and peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7160>
196. [9073th meeting], Materials of the April 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 28 February 2014 from the Permanent Representative of Ukraine to the United Nations addressed to the President of the Security Council (S/2014/136)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9073>

197. [7171th meeting], Materials of the May 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the activities of the United Nations Regional Office for Central Africa and on the Lord’s Resistance Army-affected areas (S/2014/319)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7171>
198. [7180th meeting], Materials of the May 2014 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7180>
199. [7239th meeting], Materials of the August 2014 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 28 February 2014 from the Permanent Representative of Ukraine to the United Nations addressed to the President of the Security Council (S/2014/136)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7239>
200. Ваер D. Text # 12. February 17, 2015. [Электронный ресурс] / D. Ваер. – 2015. – Режим доступа до ресурсу: <http://ukraine.usembassy.gov/statements/osce-ukraine-02172015.html>
201. [7977th meeting], Materials of the June 2017 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian question”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.7977>
202. [8100th meeting], Materials of the November 2017 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (S/2017/911)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8100>
203. [8135th meeting], Materials of the December 2017 meeting of the United Nations Security Council, “Reports of the Secretary-General on the Sudan and South Sudan”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8135>
204. [8155th meeting], Materials of the January 2018 meeting of the United Nations Security Council, “Reports of the Secretary-General on the Sudan and South Sudan”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8155>
205. [8163th meeting], Materials of the January 2018 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Mali”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8163>

206. [8314th meeting], Materials of the July 2018 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on strengthening the partnership between the United Nations and the African Union on issues of peace and security in Africa, including on the work of the United Nations Office to the African Union (S/2018/678)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8314>
207. [8547th meeting], Materials of the June 2019 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Mali”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8547>
208. [8706th meeting], Materials of the January 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian question”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8706>
209. [8707th meeting], Materials of the January 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8707>
210. [8709th meeting], Materials of the January 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the United Nations operation in Cyprus (S/2020/23)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8709>
211. [8711th meeting], Materials of the January 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Cooperation between the United Nations and regional and subregional organizations in maintaining international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8711>
212. [9049th meeting], Materials of the January 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Cooperation between the United Nations and regional and subregional organizations in maintaining international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9049>
213. [8714th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Organization for Security and Cooperation in Europe”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8714>

214. [8716th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security caused by terrorist acts”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8716>
215. [8717th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian question”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8717>
216. [8726th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8726>
217. [8727th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8727>
218. [8727th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8727>
219. [8733th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Supporting the Non-proliferation Treaty ahead of the 2020 Review Conference”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8733>
220. [8734th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8734>
221. [8736th meeting], Materials of the February 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on developments in Guinea-Bissau and the activities of the United Nations Integrated Peacebuilding Office in Guinea-Bissau (S/2020/105)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8736>
222. [8746th meeting], Materials of the July 2020 meeting of the United Nations Security Council, “Consideration of the draft report of the Security Council to the General Assembly”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8746>
223. [8751th meeting], Materials of the July 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Cyprus”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8751>

224. [8757th meeting], Materials of the September 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8757>
225. [8762th meeting], Materials of the September 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8762>
226. [8770th meeting], Materials of the October 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8770>
227. [8777th meeting], Materials of the November 2020 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Mali”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8777>
228. [8839th meeting], Materials of the August 2021 meeting of the United Nations Security Council, “Thirteenth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da’esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat (S/2021/682)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8839>
229. [8865th meeting], Materials of the September 2021 meeting of the United Nations Security Council, “Non-proliferation of weapons of mass destruction”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8865>
230. [8943th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8943>
231. [8944th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the activities of the United Nations Office for West Africa and the Sahel (S/2021/1091)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8944>
232. [8945th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Mali”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8945>

233. [8946th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8946>
234. [8948th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Reports of the Secretary-General on the Sudan and South Sudan”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8948>
235. [8949th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Women and peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8949>
236. [8950th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian question”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8950>
237. [8952th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Libya”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8952>
238. [8954th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Afghanistan”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8954>
239. [8957th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8957>
240. [8958th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8958>
241. [8960th meeting], Materials of the January 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8960>
242. Baer D. Text # 13. January 22, 2015. [Електронний ресурс] / D. Baer. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukraine.usembassy.gov/mobile//statements/baer-01222015.html>

243. United Nations. (2022, January 31). Threats to international peace and security. United Nations. Retrieved March 23, 2022. [Online]. Available: <https://www.un.org/en/our-work/documents>
244. United Nations. (2022, January 31). Threats to international peace and security. United Nations. Retrieved March 23, 2022. [Online]. Available: <https://www.un.org/en/our-work/documents>
245. [8966th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8966>
246. [8968th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8968>
247. [8969th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on United Nations Integrated Office in Haiti (S/2022/117)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8969>
248. [8970th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8970>
249. [8971th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Central African Republic”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8971>
250. [8973th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian question”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8973>
251. [8974th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 28 February 2014 from the Permanent Representative of Ukraine to the United Nations addressed to the President of the Security Council (S/2014/136)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8974>
252. [8978th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8978>

253. [8979th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8979>
254. [8980th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8980>
255. [8983th meeting], Materials of the February 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8983>
256. [8984th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the situation in Afghanistan and its implications for international peace and security (S/2022/64)in”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8984>
257. [8987th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the situation in South Sudan (S/2022/156)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8987>
258. [8988th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8988>
259. [8989th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Women and peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8989>
260. [8990th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8990>
261. [8991th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8991>
262. [8992th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Organization for Security and Cooperation in Europe”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8992>

263. [8998th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8998>
264. [8999th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.8999>
265. [9001th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Cooperation between the United Nations and regional and subregional organizations”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9001>
266. [9003th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9003>
267. [9008th meeting], Materials of the March 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9008>
268. United Nations. (2022, March 7). Reports of the Secretary-General on the Sudan and South Sudan. United Nations. Retrieved April 15, 2022. [Online]. Available: <https://www.un.org/en/our-work/documents>
269. [9011th meeting], Materials of the April 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9011>
270. [9013th meeting], Materials of the April 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9013>
271. [9016th meeting], Materials of the April 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Women and peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9016>
272. [9018th meeting], Materials of the April 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9018>
273. [9019th meeting], Materials of the April 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Kosovo”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9019>

274. [9021th meeting], Materials of the April 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East, including the Palestinian”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9021>
275. [9028th meeting], Materials of the May 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9028>
276. [9029th meeting], Materials of the May 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in Bosnia and Herzegovina”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9029>
277. [9032th meeting], Materials of the May 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9032>
278. [9036th meeting], Materials of the May 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 12 May 2022 from the Permanent Representative of the United States of America to the United Nations addressed to the Secretary-General (S/2022/391)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9036>
279. [9042th meeting], Materials of the May 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the protection of civilians in armed conflict (S/2022/381)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9042>
280. [9054th meeting], Materials of the June 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Reports of the Secretary-General on the Sudan and South Sudan”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9054>
281. [9080th meeting], Materials of the June 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9080>
282. [9082th meeting], Materials of the June 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 1 June 2022 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council (S/2022/448)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9082>

283. [9085th meeting], Materials of the June 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 10 June 2022 from the Security Council Facilitator for the implementation of resolution 2231 (2015) addressed to the President of the Security Council (S/2022/482) Thirteenth report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 2231 (2015) (S/2022/490) Letter dated 23 June 2022 from the Security Council Facilitator for the implementation of resolution 2231 (2015) addressed to the President of the Security Council (S/2022/510)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9085>
284. [9002th meeting], Materials of the July 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Letter dated 13 April 2014 from the Permanent Representative of the Russian Federation to the United Nations addressed to the President of the Security Council (S/2014/264)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9002>
285. [9086th meeting], Materials of the July 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Report of the Secretary-General on the activities of the United Nations Office for West Africa and the Sahel (S/2022/521)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9086>
286. [9089th meeting], Materials of the July 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The situation in the Middle East”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9089>
287. [9090th meeting], Materials of the July 2022 meeting of the United Nations Security Council, “The key role of strategic communications for efficient peacekeeping. Letter dated 5 July 2022 from the Permanent Representative of Brazil to the United Nations addressed to the Secretary-General (S/2022/539)”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9090>
288. [9123th meeting], Materials of the September 2022 meeting of the United Nations Security Council, “United Nations peacekeeping operations”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9123>
289. [9127th meeting], Materials of the September 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Threats to international peace and security”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9127>

290. [9143th meeting], Materials of the September 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9143>
291. Maintenance of peace and security of Ukraine. The UN. (2022, September 30). Retrieved October 5, 2022. [Online]. Available: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/PRO/N22/607/38/PDF/N2260738.pdf?OpenElement>
292. United Nations. (2022, September 30). Maintenance of peace and security of Ukraine. United Nations. Retrieved November 16, 2022. [Online]. Available: <https://www.un.org/en/our-work/documents>
293. [9161th meeting], Materials of the October 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9161>
294. [9166th meeting], Materials of the October 2022 meeting of the United Nations Security Council. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9166>
295. [9195th meeting], Materials of the November 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9195>
296. [9208th meeting], Materials of the December 2022 meeting of the United Nations Security Council, “Maintenance of peace and security of Ukraine”. [Online]. Available: <https://undocs.org/en/S/PV.9208>
297. United Nations. (2022, December 6). Maintenance of peace and security of Ukraine. United Nations. Retrieved December 18, 2022. [Online]. Available: <https://www.un.org/en/our-work/documents>